

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

Η Ενσωμάτωση των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Σταυρούλα Χριστοπούλου

Δεκέμβριος 2022

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Βιοοικονομία, την Κυκλική Οικονομία και την Βιώσιμη
Ανάπτυξη

Μεταπτυχιακή Διατριβή, 30 Μονάδες, Χειμώνας 2022

Επιβλέπων: Δρ. Κωνσταντίνος Μανασάκης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

The Integration of the Objectives of Sustainable Development in Local Government

Stavroula Christopoulou

December2022

Department of Economics

Master's Program in Bioeconomy, Circular Economy and Sustainability

Master's Thesis, 30 Credits, Winter 2022

Supervisor: Constantine Manasakis

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του ΠΜΣ και ειδικά τον επιβλέποντα καθηγητή Δρ. Κ. Μανασάκη για την αγαστή συνεργασία και καθοδήγηση.

Ιδιαίτερα θέλω να ευχαριστήσω τον σύζυγο μου Γιώργο , τα παιδιά μου Μάνο και Κωνσταντίνο ,τον πατέρα μου Κώστα και τις φίλες μου Έρη και Φιλιώ που με στήριξαν στις δυσκολίες.

Αφιέρωση

Στον Γιώργο, Μάνο, Κωνσταντίνο και στη μνήμη της μητέρα μου Σοφίας

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο «Η Ενσωμάτωση των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση» εκπονήθηκε κατά την διάρκεια της παρακολούθησης του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών «Βιοοικονομία. Κυκλική οικονομία και Βιώσιμη Ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Πειραιώς κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2019-2021.

Το θέμα πραγματεύεται τη σημαντικότητα της υιοθέτησης και τοπικοποίησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ στις τοπικές κοινότητες για την πιο αποτελεσματική εφαρμογή τους και την επίτευξή τους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στην εργασία γίνεται μια αναδρομή στα γεγονότα τα οποία οδήγησαν την σύγχρονη κοινωνία στη στροφή προς τη βιώσιμη ανάπτυξη έως το 2015, έτος κατά το οποίο οι παγκόσμιοι ηγέτες ενέκριναν ομοφώνως την Ατζέντα 2030 και τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Επίσης, παρουσιάζεται η αντίστοιχη ευρωπαϊκή πορεία και δράσεις.

Στη συνέχεια τονίζεται η σημασία των πόλεων δεδομένης της αυξημένης αστικοποίησης που συνεχίζει να πραγματοποιείται, οι δράσεις της παγκόσμιας και ευρωπαϊκής κοινότητας για τις σωστές συνθήκες διαβίωσης στους σύγχρονους οικισμούς και η σύνδεσή τους με την Βιώσιμη ανάπτυξη.

Παράλληλα παρουσιάζεται ο ιδιαίτερος ρόλος των τοπικών κυβερνήσεων και των οργανισμών που έχουν δημιουργηθεί ώστε να προωθηθεί η Ατζέντα 2030.

Έπειτα επισημαίνεται η σημασία καθενός από τους 17 ΣΒΑ για τις τοπικές κυβερνήσεις, όπως επίσης και η σημασία της ενσωμάτωσής τους που αποδεικνύεται από τους αρκετούς «οδικούς χάρτες» που έχουν δημοσιευτεί από αναγνωρισμένους φορείς ως προς την κατεύθυνση της διαδικασίας για τη δημοσίευση των αντίστοιχων Εθελοντικών Τοπικών Εκθέσεων.

Ακολούθως, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των Εθελοντικών Εκθέσεων τεσσάρων ευρωπαϊκών δήμων: Της Βαρκελώνης, της Βόννης, του Ελσίνκι και της Σκιάθου, οι οποίες έχουν δημοσιευτεί στο Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (UNDESA).

Ολοκληρώνοντας την εργασία εξάγονται τα συμπεράσματα που αφορούν: α) τη σημαντικότητα της ενσωμάτωσης των ΣΒΑ για τις τοπικές κοινωνίες, β) την υιοθέτηση κατευθυντηρίων γραμμών στην διαδικασία διεξαγωγής των VLRs και στην διαδικασία αποτύπωσης τους γ) την παρουσίαση καινοτόμων ευρωπαϊκών πόλεων που δημοσίευσαν VLRs στην UNDESA, τα κοινά χαρακτηριστικά τους και τις διαφορές τους αλλά και ε). τις προτάσεις για περαιτέρω διερεύνηση σχετικά με την διαδικασία ενσωμάτωσης των ΣΒΑ στους Ελληνικούς Δήμους.

Abstract

The present master thesis entitled "The Integration of the Objectives of Sustainable Development in Local Government" was prepared during the attendance of the postgraduate program of 2019 "Bioeconomy, Sustainable Development and Circular Economy" held by the Economics Department of the University of Piraeus.

The issue addresses the importance of adopting and localizing the UN Sustainable Development Goals in local communities for their most effective implementation and achievement worldwide.

The work takes a look back at the events that led modern society to turn to sustainable development until 2015 when world leaders unanimously approved the 2030 Agenda and the 17 Sustainable Development Goals. The corresponding European course and actions are also presented.

The importance of cities is emphasized given the increased urbanization that continues to take place and the actions of the global and European community for the right living conditions in modern settlements and their connection with Sustainable Development. At the same time, the special role of the local governments and the organizations that have been created in order to promote the Agenda 2030 is presented.

The importance of each of the SDGs for the local governments is pointed out, as well as the importance of their integration which is proved by the several "road maps" published by recognized institutions in the direction of the process for the publication of the respective Voluntary Local Reviews.

There are presented the characteristics of the Voluntary Reviews of four European municipalities Barcelona, Bonn, Helsinki and Skiathos that are published in the United Nations Department of Economic and Social Affairs (UNDESA).

At the end, conclusions are drawn regarding the importance of integrating SDGs for local communities, the adoption of guidelines in the process of conducting VLRs and its capture process, the presentation of innovative European cities that have published VLRs in UNDESA and their features, their differences, and similarities and also the proposals for further investigation regarding the process of integration of SDGs in the Greek Municipalities.

Πίνακας Περιεχομένων

Ευχαριστίες	1
Αφιέρωση	2
Περίληψη	3
Abstract	4
Εισαγωγή	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	6
1.1. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	6
1.1.1 Οικονομική βιωσιμότητα	6
1.1.2 Κοινωνική βιωσιμότητα	7
1.1.3 Περιβαλλοντική βιωσιμότητα	7
1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	9
1.3. Από τους MDGs στους SDGs	17
1.4. Η Ευρωπαϊκή προσέγγιση της Βιώσιμης Ανάπτυξης	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	35
2.1. Habitat I: Η Πρώτη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (1976)	37
2.1.1. Γενικές αρχές	37
2.1.2. Συστάσεις για εθνικές δράσεις	39
2.2. Habitat II: Η Δεύτερη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (1996)	40
2.2.1. Ειδική σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για τους Οικισμούς (2001)	41
2.3. Habitat III: Η Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Κατοικία και τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (2016)	41
2.3.1 Νέα Αστική Ατζέντα (NAA)	42
2.3.2. Αστικό Θεματολόγιο για την ΕΕ (New Urban Agenda for the EU)	43
2.3.3. Ο χάρτης της Λειψίας	45
2.3.4. Νέα Χάρτα Λειψίας	47
2.4. Η τοπική αυτοδιοίκηση	49
2.4.1. ICLEI-Local Governments for Sustainability	51

2.4.2. UCLG- United Cities and Local Governments.....	54
2.4.3. C40- Cities Climate Leadership Group.....	55
2.4.4. Σύμφωνο Δημάρχων.....	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	60
3.1. Η σημασία των ΣΒΑ για τις τοπικές κυβερνήσεις.....	60
3.2. Οδικοί Χάρτες για τις Τοπικές Αρχές.....	67
3.2.1. Roadmap for the Localisation of the SDGs	67
3.2.2. Getting Started with SDGs in Cities	79
3.2.3. A Pathway to Sustainable American Cities	99
3.3 Εθελοντικές Εκθέσεις Προόδου Τοπικών Κυβερνήσεων (Voluntary Local Reviews-VLRs) 117	
3.3.1.Καθοδήγηση και συνέπεια με τις κατευθυντήριες αρχές της Ατζέντας 2030	119
3.3.2. Δομή και περιεχόμενο της Έκθεσης.....	120
3.3.3.Πρόοδος σε Στόχους και Υποστόχους	126
3.3.4.Μέσα εφαρμογής.....	126
3.3.5. Συμπεράσματα και επόμενα βήματα	127
3.3.6. Παραρτήματα	127
3.4.Παρουσίαση και δράσεις παρακολούθησης.....	128
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	131
4.1. Case study: Βαρκελώνη.....	131
4.1.1. Αναλυτική παρουσίαση καθενός από τους ΣΒΑ προσαρμοσμένος στα δεδομένα της Βαρκελώνης. 132	
4.2. Case study: Βόννη.....	134
4.3. Case study: Ελσίνκι	137
4.4. Case study: Σκιάθος	144
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	150
6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	153

Πίνακας Πινάκων

Πίνακας 1: Οι Δεσμέυσεις του Aalborg	53
Πίνακας 2: Χρηματοδοτικοί Μηχανισμοί για τις Τοπικές Κυβερνήσεις	86

Πίνακας Εικόνων και Γραφημάτων

Εικόνα 1 Στόχοι Ανάπτυξης Χιλιετίας.....	17
Εικόνα 2 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης.....	23
Διάγραμμα 3 Οπτικοποίηση Προτεραιοτήτων.....	138
Διάγραμμα 4: Σύνδεση Στόχων με τους ΣΒΑ.....	146

Εισαγωγή

Η ευαισθητοποίηση σε παγκόσμιο επίπεδο για τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που επιβαρύνουν το περιβάλλον δεν είναι ένας προβληματισμός μόνο των συγχρόνων καιρών. Ήδη από το 18ο αιώνα υπάρχουν επιστήμονες που «κρούουν τον κώδωνα» ότι ο τρόπος με τον οποίο διαχειριζόμαστε το περιβάλλον και η σχέση των ανθρώπων με αυτό δεν είναι βιώσιμος. Στο πέρασμα των ετών και όσο είναι πιο απτά τα επιστημονικά συμπεράσματα ενισχύεται η προσπάθεια αφύπνισης και του επιστημονικού κλάδου και του πολιτικού συστήματος και των πολιτών. Μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο ιδρύεται ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών που θα διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο στη διαδικασία ανάδειξης μια νέας αναπτυξιακής πορείας για τον πλανήτη, η οποία συμπεριλαμβάνει, πέρα από τα οικονομικά μεγέθη, και την περιβαλλοντική και την κοινωνική διάσταση .

Μετά τον ορισμό της έννοιας την Βιώσιμης Ανάπτυξης το 1987 με την Έκθεση Brundtland τα γεγονότα εξελιχθήκαν με γρήγορους ρυθμούς, τόσο σε κοινωνικοπολιτικό αλλά και σε επιστημονικό επίπεδο. Η παρατήρηση και αποτύπωση δεδομένων επιτάσσει προτάσεις και δράσεις και σε αυτό το πλαίσιο υπάρχει εκτενής βιβλιογραφία με μελέτες, έρευνες και δημοσιεύσεις.

Η έντονη αστικοποίηση που παρατηρήθηκε με την Βιομηχανική Επανάσταση εξελίχθηκε, και ως σήμερα μεγάλες μάζες πληθυσμού συγκεντρώνονται στις πόλεις. Γι' αυτό το λόγο δίνεται ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο τον οποίο διαδραματίζουν οι τοπικές κοινωνίες και αυτοί που ασκούν διοίκηση σε αυτές στην παγκόσμια πορεία για την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Διεθνείς οργανισμοί και δίκτυα πόλεων οργανώθηκαν για να επισημάνουν τον καίριο ρόλο των πόλεων για την βιώσιμη ανάπτυξη και να κινητοποιήσουν εθνικούς και τοπικούς φορείς ώστε να δραστηριοποιηθούν έχοντας ως κύριο προσανατολισμό τους τρεις βασικούς πυλώνες της Βιώσιμης Ανάπτυξης (άνθρωποι, περιβάλλον, οικονομία) . Ενισχύουν έμπρακτα προωθώντας συνεργασίες και παρέχοντας ενημέρωση, πληροφορίες, τεχνική κατάρτιση, συμβουλές και υποστήριξη.

Αναλαμβάνοντας, στο μέτρο των αρμοδιοτήτων που αναλογεί στις τοπικές διοικήσεις, την ευθύνη για την εκτέλεση στρατηγικών και δράσεων που να προωθούν τους ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο, ολοένα και περισσότερες πόλεις από όλες τις ηπείρους του πλανήτη μας, με πρωτοστάτη τον Δήμο της Νέας Υόρκης, υιοθετούν μια νέα μορφή ανάπτυξης που περιλαμβάνει την ενσωμάτωση των 17 ΣΒΑ στη διακυβέρνηση, τον κοινωνικό και οικονομικό

προγραμματισμό και την ολιστική αντιμετώπιση των σύγχρονων απαιτήσεων, με γνώμονα τους τρεις βασικούς πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η Βιώσιμη Ανάπτυξη περιλαμβάνει δυο βασικούς όρους, «βιώσιμη» και «ανάπτυξη». Βιώσιμος, σύμφωνα με το λεξικό, ορίζεται αυτός που έχει πιθανότητες, δυνατότητες να επιζήσει, να διατηρηθεί στη ζωή, να έχει διάρκεια. Ανάπτυξη επίσης ορίζεται η πρόοδος, η δημιουργία, το μέγιστο.

Η ανάπτυξη συνήθως ταυτίζεται με την οικονομία και την αυξανόμενη δυνατότητα μιας κοινωνίας ή μιας επιχείρησης να ικανοποιεί τις ανάγκες της στον χρόνο. Δεν πρέπει όμως να παραβλέψουμε την ανθρώπινη ανάπτυξη: δηλαδή την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την πρόσβαση σε πόρους που είναι απαραίτητοι για αυτήν, την εξασφάλιση επαρκούς ελευθερίας, ίσων δικαιωμάτων και ευκαιριών για όλους.

Η οικονομική ανάπτυξη βασιζόμενη σε καθαρά οικονομικά μεγέθη (κατά κεφαλήν ΑΕΠ) οδήγησε στο παρελθόν σε μεγαλύτερες ανισότητες και ανεργία, ασθενέστερη δημοκρατία, απώλεια πολιτιστικής ταυτότητας και φυσικά υπερκατανάλωση ορυκτών πόρων και καταστροφή του περιβάλλοντος.

Η Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι προοδευτικό αναπτυξιακό παράδειγμα, δίνει έμφαση σε μια θετική πορεία μετασχηματισμού που βασίζεται ουσιαστικά σε κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Τα τρία βασικά ζητούμενα της αειφόρου ανάπτυξης είναι η οικονομική ανάπτυξη, η προστασία του περιβάλλοντος και η κοινωνική ισότητα. Με βάση αυτό, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η έννοια της ΒΑ στηρίζεται, βασικά, σε τρεις εννοιολογικούς πυλώνες. Αυτοί οι πυλώνες είναι η οικονομική, η κοινωνική και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

1.1.1 Οικονομική βιωσιμότητα

Στο παρελθόν οι οικονομολόγοι θεωρούσαν ότι η προσφορά φυσικών πόρων ήταν απεριόριστη και ότι η οικονομική ανάπτυξη συνοδευόμενη από την τεχνολογική πρόοδο θα αναπλήρωναν τους φυσικούς πόρους που καταναλώθηκαν κατά τη διαδικασία παραγωγής. Ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι οι φυσικοί πόροι δεν είναι ανεξάντλητοι και το γεγονός αυτό ώθησε πολλούς ακαδημαϊκούς να αμφισβητήσουν τη σκοπιμότητα της ανεξέλεγκτης ανάπτυξης και κατανάλωσης. Η οικονομική βιωσιμότητα είναι η ικανότητα μιας οικονομίας να στηρίζει ένα

ορισμένο επίπεδο οικονομικής παραγωγής, λαμβάνοντας αποφάσεις με τον πιο δίκαιο και οικονομικά επιτρεπτό τρόπο επ' αόριστον .

1.1.2 Κοινωνική βιωσιμότητα

Η κοινωνική βιωσιμότητα συνίσταται στην παροχή συνθηκών σε όλους για να ικανοποιούν τις ανάγκες τους και οτιδήποτε εμποδίζει αυτήν την ικανότητα θεωρείται εμπόδιο που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Η κοινωνική βιωσιμότητα περιλαμβάνει πολλά θέματα όπως: Τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ισότητα των φύλων, η συμμετοχικότητα, η προσβασιμότητα, η πολιτιστική ταυτότητα, η θεσμική σταθερότητα και το κράτος δικαίου· θέματα, τα οποία προωθούν την ειρήνη και την κοινωνική σταθερότητα για την αειφόρο ανάπτυξη.

1.1.3 Περιβαλλοντική βιωσιμότητα

Η έννοια της περιβαλλοντικής αειφορίας αφορά το φυσικό περιβάλλον και το πώς παραμένει παραγωγικό και ανθεκτικό στην υποστήριξη της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ο κύκλος άνθρακα της γης έχει όρια εντός των οποίων διατηρείται η ισορροπία ωστόσο λόγω των αυξημένων απαιτήσεων σε πρώτες ύλες και ασκείται όλο και μεγαλύτερη πίεση σε αυτά τα όρια. Οι επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος, η θέρμανση της ατμόσφαιρας και των ωκεανών, η μείωση των επιπέδων πάγου, η αύξηση της στάθμης της θάλασσας, η αύξηση της όξυνσης των ωκεανών και η αύξηση των συγκεντρώσεων των αερίων του θερμοκηπίου, προκαλούνται από τη φυσική μεταβλητότητα του κλίματος ή από ανθρώπινες δραστηριότητες. Αυτές οι αλλαγές περιλαμβάνουν πειστικό επιχείρημα για την ανάγκη περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης αν και είναι στο επίκεντρο κάθε πολιτικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής συζήτησης είναι σχετικά νέα και ακόμα δεν έχει σαφή ορισμό. Ο επικρατέστερος είναι αυτός που δόθηκε το 1987 από την Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (WCED) «Το κοινό μας μέλλον» (Our Common Future) και αναφέρει ότι:

«Βιώσιμη ανάπτυξη είναι αυτή που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες» (WCED, 1987).

Η Βιώσιμη Ανάπτυξη δεν είναι κάτι άπιαστο και ουτοπικό. Έχει ρίζες από τους αρχαίους πολιτισμούς για τους η φύση ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με την ύπαρξη και ανάπτυξη τους. Ο Ιπποκράτης στο βιβλίο του «Περί αέρων, υδάτων, τόπων» επισημαίνει την επίδραση του περιβάλλοντος στην ανθρώπινη υγεία, ιδιοσυγκρασία και νοημοσύνη (Ιπποκράτης, 1816).

Ωστόσο, όπως το περιβάλλον είχε επιπτώσεις στους πολιτισμούς στο παρελθόν και στο παρόν, το ίδιο είχε και η ανθρωπότητα ουσιαστική επίδραση στη φύση και τις διαδικασίες της. Οι πολιτισμοί μπορούσαν να είναι ανθεκτικοί μόνο εφόσον επιτύχουν μια ισορροπία με τη φύση. Πολλοί πολιτισμοί απέτυχαν να το πράξουν, οδηγώντας όχι μόνο στην κατάρρευση της αυτοκρατορίας τους, αλλά και στην κατάρρευση του περιβάλλοντος γύρω τους.

Το γενικό πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης διαμορφώνεται με βάση δώδεκα θεμελιώδεις αρχές, όπως αναφέρει ο Δεκλερής (Δεκλερής, 2000):

1. Αρχή της Δημόσιας Οικολογικής Τάξης: Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί ευθύνη του κράτους και δεν αφήνεται στη λειτουργία της αγοράς.
2. Αρχή της Βιωσιμότητας: Διατήρηση του φυσικού κεφαλαίου και απαγόρευση κάθε μείωσης ή υποβάθμισης.
3. Αρχή της Φέρουσας Ικανότητας: Διατήρηση της σταθερής κατάστασης των οικοσυστημάτων με ανάπτυξη που βρίσκεται κάτω από τα όρια αντοχής τους.
4. Αρχή της Υποχρεωτικής Αποκατάστασης διαταραχθέντων οικοσυστημάτων: Αποκατάσταση του απολεσθέντος φυσικού κεφαλαίου.
5. Αρχή της Βιοποικιλότητας: Διατήρηση της βιοποικιλότητας που θεωρείται κριτήριο και παράγοντας ευρωστίας των οικοσυστημάτων.
6. Αρχή της κοινής φυσικής κληρονομιάς: Τα κοινά φυσικά αγαθά δεν επιτρέπεται να ιδιοποιηθούν και η κοινή χρήση τους να περιορισθεί ή να καταργηθεί.
7. Αρχή της Ήπιας Ανάπτυξης των Ευπαθών Οικοσυστημάτων: Στα ευπαθή οικοσυστήματα (δάση, ακτές, βουνά, μικρά νησιά, τοποθεσίες φυσικού κάλλους) επιτρέπεται «ήπια» ανάπτυξη που ορίζεται κατά περίπτωση, ώστε να μην επιβαρύνει το περιβάλλον υπέρμετρα.
8. Αρχή της Χωρονομίας: Επιβάλλεται ο συνολικός σχεδιασμός και χωροταξικός σχεδιασμός των δραστηριοτήτων, ώστε να εξασφαλίζεται η διατήρηση της φέρουσας ικανότητας των οικοσυστημάτων.
9. Αρχή της Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Διατήρηση των σπουδαιότερων πολιτιστικών στοιχείων (μνημεία, αρχιτεκτονικά σύνολα, τόποι).
10. Αρχή του Βιώσιμου Αστικού Περιβάλλοντος: Διατήρηση της ποιότητας ζωής στις πόλεις και αναχαίτιση της ανάπτυξης μεγα-πόλεων.
11. Αρχή προστασίας του Φυσικού Κάλλους: Διατήρηση και προστασία του τοπίου με παρεμβάσεις που δεν το αλλοιώνουν.

12. Αρχή της Οικολογικής Συνείδησης: Καθιέρωση της οικολογικής συνείδησης των πολιτών που είναι και οι προστάτες του περιβάλλοντος.

1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Με την αναδρομή παρουσιάζονται οι απόψεις στο πέρασμα του χρόνου όπως και τα ορόσημα που συντέλεσαν στην παραδοχή ότι η βιώσιμη ανάπτυξη είναι ο μοναδικός μοχλός για απολαβή των φυσικών αγαθών χωρίς όμως να διακυβεύεται η ικανότητα του γήινου οικοσυστήματος να υποστηρίξει την ζωή σε αυτόν.

- Το 1945 ιδρύεται αμέσως μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ο διεθνής Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών με δεσμεύσεις: Τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και την ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των λαών, την προώθηση της κοινωνικής προόδου, τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (UN).

- Το 1713 ο Γερμανός Hans Carl von Carlowitz δημιούργησε τον όρο δασοκομία βιώσιμης απόδοσης και το ανέφερε στη δημοσίευσή του σχετικά με την οικονομική καλλιέργεια της δασοκομίας (Sylvicultura oeconomica ή «die haußwirtschaftliche Nachricht und Naturmäßige Anweisung zur wilden Baum-Zucht»). Ο Carlowitz θεωρείται ο δημιουργός της βιώσιμης απόδοσης δασοκομίας και επισημαίνει ότι θα πρέπει να καταναλώνουμε μόνο την ποσότητα ξύλου που ισούται με τα δέντρα που έχουμε φυτέψει.

((Carlowitz, Hans Carl von, 1713)

- Το 1798 ο Βρετανός οικονομολόγος Thomas Malthus στο βιβλίο του *Αρχές του πληθυσμού* (*An Essay on the Principle of Population*) τονίζει ότι ο πληθυσμός του πλανήτη δεν είναι βιώσιμος διότι αναπτύσσεται με εκθετικό ρυθμό σε σχέση με τους διαθέσιμους φυσικούς πόρους (Malthus, 1798).

- Το 1962 η Αμερικανίδα περιβαλλοντολόγος Rachel Carson στο βιβλίο της *Σιωπηρή Άνοιξη*—(*Silent Spring*) καταδικάζει τη χρήση φυτοφαρμάκων και άλλων τοξικών στις καλλιέργειες και θεμελιώνει την άποψη ότι αν η ανθρωπότητα «δηλητηριάζει» την φύση τότε αυτή με τη σειρά της θα «δηλητηριάσει» την ανθρωπότητα (Carson, 1962).

- Το 1968 ο Αμερικανός βιολόγος Paul R. Ehrlich στο βιβλίο *Η Βόμβα του πληθυσμού* (*The Population Bomb*) επαναφέρει το ζήτημα του υπερπληθυσμού και των περιορισμένων

φυσικών πόρων ως το κυρίαρχο πρόβλημα σε όλους τους προσωπικούς, εθνικούς και διεθνείς σχεδιασμούς. (Ehrlich, 1968).

- Το 1969 ιδρύεται στην Καλιφόρνια Αμερικής από τον David Brower η οργάνωση «Φίλοι της Γης» (“Friends of the Earth”), το πρώτο περιβαλλοντικό δίκτυο με στόχο να αμφισβητήσει τον βιομηχανικό τρόπο διαβίωσης και να προωθήσει περιβαλλοντικά βιώσιμες και κοινωνικά δίκαιες κοινωνίες. (environment and society).

- Το 1971 η Έκθεση για την Ανάπτυξη και το Περιβάλλον σύνδεσε τα περιβαλλοντικά ζητήματα με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες και συνέβαλε στο να πειστούν οι αναπτυσσόμενες χώρες ότι τα περιβαλλοντικά θέματα τις αφορούσαν άμεσα . (The Founex Report on Development and Environment, 1971).

Τον ίδιο χρόνο η Βρετανίδα Barbara Ward ίδρυσε το International Institute for Environment and Development (IIED), έναν ερευνητικό οργανισμό πολιτικής που συνεργάζεται με οργανισμούς σε όλη την Αφρική, την Ασία και τη Λατινική Αμερική για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης (IIED).

- Το 1972 από 5-16/6 πραγματοποιήθηκε στην Στοκχόλμη η πρώτη συνάντηση της διεθνούς κοινότητας για την από κοινού εξέταση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών αναγκών. Η συνάντηση, που τελούσε υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, κατέληξε στην Διακήρυξη 26 αρχών (Stockholm Declaration) και σε ένα σχέδιο δράσης 106 συστάσεων (Action Plan). Αναγνωρίζοντας ότι η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί ζήτημα διεθνούς ενδιαφέροντος, διατυπώθηκαν οι βασικές αρχές που θα πρέπει να καθοδηγούν τη διεθνή συνεργασία για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Αν και μη δεσμευτικό το κείμενο αποτέλεσε τη βάση για την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής πολιτικής διεθνώς (UN, 1972).

Αποτέλεσμα αυτού ήταν η δημιουργία του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP), η κορυφαία παγκόσμια περιβαλλοντική αρχή που καθορίζει την παγκόσμια περιβαλλοντική ατζέντα, προωθεί τη συνεκτική εφαρμογή της περιβαλλοντικής διάστασης της αειφόρου ανάπτυξης στα Ηνωμένα Έθνη με έδρα το Ναϊρόμπι της Κένυας.

Επίσης την ίδια χρονιά :

- 26/05/1972, ο ΟΟΣΑ υιοθέτησε την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» (OECD).

- 14/06/1972 , η πρωθυπουργός την Ινδίας Indira Gandhi στην ομιλία της, στην πρώτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το ανθρώπινο περιβάλλον (UNCHE) στη Στοκχόλμη, τόνισε την αλληλεπίδραση μεταξύ υψηλού επιπέδου φτώχειας και υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος, επιρρίπτοντας την ευθύνη στις πρακτικές των ανεπτυγμένων χωρών (LASU-LAWS Environmental Blog).
- Το 1972 η Λέσχη της Ρώμης (Club Of Rome) στο βιβλίο με τίτλο *Τα Όρια της Ανάπτυξης (The Limits to Growth)* θέτει την απαίτηση για αντικειμενική και επιστημονική αξιολόγηση του αντίκτυπου ανθρώπινης παρέμβασης και της χρήσης των φυσικών πόρων και συνδυάζει την οικολογία με την οικονομία και την δημογραφική αύξηση για πρώτη φορά (*The Limits of Growth*, 1972).
- Το 1973 η πρώτη πετρελαϊκή κρίση πλήττει της οικονομίες της Δύσης και αρχίζουν να αναθεωρούν το «οικονομικό θαύμα» της μεταπολεμικής περιόδου.
- Το 1974 οι Frank Sherwood Rowland και Mario J. Molina προκαλούν διεθνή αίσθηση, όταν δημοσιεύουν στο έγκριτο περιοδικό *Nature* τα πρώτα σημαντικά στοιχεία για την καταστροφική επίπτωση των οργανικών ενώσεων όπως οι χλωροφθορανθράκες (CFCs) στο στρώμα του όζοντος (Molina, Rowland, 1974).

Την ίδια χρονιά ιδρύεται από τον Lester Brown το πρώτο ανεξάρτητο ερευνητικό ινστιτούτο Worldwatch Institute στην Ουάσιγκτον της Αμερικής, με προσήλωση στην ανάλυση των παγκοσμίων περιβαλλοντικών ζητημάτων (climatenetwork.org).

- Το 1975 τέθηκε σε ισχύ η συνθήκη The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) για την προστασία της απειλούμενης χλωρίδας και πανίδας από το εμπόριο και τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας (CITES).
- Το 1980 δημοσιοποιείται η Παγκόσμια Στρατηγική Διατήρησης ,The World Conservation Strategy (WCS) . Είναι το πρώτο διεθνές έγγραφο για τη διατήρηση των έμβιων πόρων για το οποίο συνεργάστηκαν το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών, United Nations Environment Programme (UNEP), το Παγκόσμιο Ταμείο Άγριας Ζωής, World Wildlife Fund (WWF), ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) και τον Εκπαιδευτικό,

Επιστημονικό και Πολιτιστικό Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). Οι τρεις κύριοι στόχοι του WCS είναι:

- η διατήρηση βασικών οικολογικών διαδικασιών και συστημάτων υποστήριξης της ζωής από τα οποία εξαρτάται η επιβίωση και η ανάπτυξη του ανθρώπου.
- η διατήρηση της γενετικής ποικιλομορφίας από την οποία εξαρτάται η λειτουργία πολλών από τις παραπάνω διαδικασίες και συστήματα υποστήριξης της ζωής.
- η διασφάλιση της βιώσιμης χρήσης ειδών και οικοσυστημάτων που υποστηρίζουν εκατομμύρια αγροτικές κοινότητες καθώς και μεγάλες βιομηχανίες.

Η έκθεση υποστηρίζει ότι για να είναι βιώσιμη η ανάπτυξη, θα πρέπει να υποστηρίζει τη διατήρηση και όχι να την εμποδίζει (WCS).

- Το 1982 εκδίδεται από τα Ηνωμένα Έθνη ο Παγκόσμιος Χάρτης για τη Φύση (World Charter for Nature) ο οποίος αναγνωρίζει ότι: «η ανθρωπότητα είναι ένα μέρος της φύσης και η ζωή εξαρτάται από την ανεμπόδιστη λειτουργία των φυσικών συστημάτων που εξασφαλίζουν την παροχή ενέργειας και θρεπτικών συστατικών» (UN, World Charter for Nature, 1982).
- Το 1983 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών έχοντας συνειδητοποιήσει ότι υπήρξε σοβαρή επιδείνωση του ανθρώπινου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων σύστησε την Επιτροπή Brundtland ((WCED). Ο πρόεδρος της Επιτροπής, Gro Harlem Brundtland, διορίστηκε από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Javier Pérez de Cuéllar με πρωταρχικό σκοπό να προτείνει μακροπρόθεσμες λύσεις που θα επιφέρουν την αειφόρο ανάπτυξη.
- Το 1987 η πολυαναμενόμενη έκθεση Brundtland (Our Common Future) έρχεται τη δημοσιότητα θέτοντας στη διεθνή ορολογία τον όρο «βιώσιμη ή αειφόρος ανάπτυξη» (WCED, 1987).

Το ίδιο έτος ιδρύεται το Ινστιτούτο Περιβάλλοντος της Στοκχόλμης, Stockholm Environment Institute (SEI) το ανεξάρτητο ερευνητικό κέντρο που πήρε το όνομά του από τη Διακήρυξη της Στοκχόλμης του 1972 και βασίζεται στη διακήρυξη ως κύρια εντολή και την εκπληρώνουν μέσω έρευνας και δέσμευσης (SEI) .

Επίσης, το 1987 ολοκληρώθηκε το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ, μια παγκόσμια συμφωνία για την προστασία της στιβάδας του στρατοσφαιρικού όζοντος, με τον περιορισμό στην παραγωγή και κατανάλωση ουσιών που καταστρέφουν το όζον (ODS). Το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ έχει αποδειχθεί ότι ήταν καινοτόμο και επιτυχημένο και είναι η πρώτη συνθήκη που επιτυγχάνει καθολική επικύρωση από όλες τις χώρες του κόσμου. Αξιοποιώντας αυτήν την παγκόσμια συμμετοχή ώθησε τις παγκόσμιες επενδύσεις σε εναλλακτικές τεχνολογίες (Montreal Protocol).

- Το 1988 εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών η ίδρυση της Διεθνούς Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή, The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Το αρχικό της καθήκον ήταν να προετοιμάσει μια ολοκληρωμένη ανασκόπηση και συστάσεις σχετικά με την κατάσταση των γνώσεων στην επιστήμη της κλιματικής αλλαγής, τον κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής και τις πιθανές στρατηγικές και στοιχεία απόκρισης για ένταξη σε μια πιθανή μελλοντική διεθνή σύμβαση για το κλίμα (IPCC).

- Το 1990 (2-4 Μαΐου) πραγματοποιήθηκε το Διεθνές Συνέδριο για την υπερθέρμανση του πλανήτη και τις κλιματικές αλλαγές στα κεντρικά γραφεία του Προγράμματος Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP) στο Ναϊρόμπι της Κένυας με σκοπό να εξεταστούν οι πιθανές επιπτώσεις της παγκόσμιας κλιματικής αλλαγής στα οικοσυστήματα, τις οικονομίες και υποδομή αφρικανικών χωρών. Οι συμμετέχοντες από την ήπειρο και άλλους ερευνητές από όλο τον κόσμο παρουσίασαν τα πιο πρόσφατα δεδομένα, μοντέλα και μελέτες περιπτώσεων σχετικά με την αναμενόμενη υπερθέρμανση του πλανήτη και τις επιπτώσεις της. Η Διακήρυξη απευθύνεται ιδιαίτερα σε Αφρικανούς υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και ερευνητές, καθώς και σε κυβερνήσεις και ενδιαφερόμενα μέρη παγκοσμίως και απαιτεί άμεση δράση σε πολιτικές για την υποστήριξη της έρευνας, την αναθεώρηση της προγραμματισμένης ανάπτυξης, την ενίσχυση των συνεχιζόμενων μέτρων διατήρησης του περιβάλλοντος και την ακύρωση του διεθνούς χρέους, καθώς και αναθεώρηση των εμπορικών πολιτικών ώστε οι αφρικανικές χώρες να εφαρμόσουν τους πόρους τους για προσαρμογή στις κλιματικές αλλαγές (Nairobi Declaration, 1990).

- Το 1992 πραγματοποιήθηκε η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη του 1992 (επίσης γνωστή ως Σύνοδος Κορυφής της Γης), στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας. Ήταν η πρώτη συνάντηση ηγετών του κόσμου που αντιμετώπισε συνολικά τα

αλληλένδετα παγκόσμια προβλήματα περιβαλλοντικής υποβάθμισης και κοινωνικοοικονομικής υποανάπτυξης. Οι συμμετέχοντες στη σύνοδο κορυφής ενέκριναν τη Διακήρυξη του Ρίο και ενέκριναν την Ατζέντα 21, ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης με στόχο τη μετάδοση του μηνύματος της επείγουσας ανάγκης για αειφόρο ανάπτυξη στον κόσμο, για τον 21ο αιώνα (Rio Earth Summit, 1992).

Την παραμονή της Συνόδου Κορυφής της Γης ιδρύθηκε η Παγκόσμια Διευκόλυνση Περιβάλλοντος (Global Environment Facility-GEF). Μέσω των στρατηγικών επενδύσεων συνεργάζεται με φορείς, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και χώρες για να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των μεγαλύτερων περιβαλλοντικών προβλημάτων του πλανήτη με τη δημιουργία σε μεταγενέστερο διάστημα του αντίστοιχου Ταμείου (GEF Trust Fund) (GEF).

- Το 1993 ο Αμερικανός ακτιβιστής- περιβαλλοντολόγος Paul Hawken εκδίδει το προκλητικό βιβλίο *Η οικολογία του Εμπορίου (The Ecology of Commerce: A Declaration of Sustainability)*, το οποίο περιγράφει τις περιβαλλοντικά καταστρεπτικές πτυχές πολλών επιχειρηματικών πρακτικών και εξηγεί την ανάγκη για νέες και καλές επιχειρηματικές δράσεις για την προώθηση του κέρδους και της περιβαλλοντικής αποκατάστασης.
- Το 1994 τέθηκε σε ισχύ η Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών (UNFCCC) για τις Κλιματικές Μεταβολές. Ο απώτερος στόχος της Σύμβασης είναι η σταθεροποίηση των συγκεντρώσεων των αερίων του θερμοκηπίου «σε επίπεδο που θα αποτρέψει την επικίνδυνη ανθρωπογενή (ανθρώπινη) παρεμβολή στο κλιματικό σύστημα». Δηλώνει ότι «ένα τέτοιο επίπεδο πρέπει να επιτευχθεί εντός ενός χρονικού πλαισίου που να επιτρέπει στα οικοσυστήματα να προσαρμόζονται φυσικά στις κλιματικές αλλαγές, να διασφαλίζουν ότι δεν απειλείται η παραγωγή τροφίμων και να επιτρέπεται η οικονομική ανάπτυξη να προχωρήσει με βιώσιμο τρόπο» (UNFCCC).

Επίσης, πραγματοποιείται στο Κάιρο η Διεθνής Διάσκεψη για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη (ICPD), η οποία συγκλήθηκε υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και ενέκρινε το Πρόγραμμα Δράσης με συναίνεση, το οποίο υπογράμμισε τον θεμελιώδη ρόλο των συμφερόντων των γυναικών σε θέματα πληθυσμού και εισήγαγε τις έννοιες της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων. Προωθήθηκε ένας νέος ορισμός της πολιτικής για τον πληθυσμό, δίνοντας έμφαση στην αναπαραγωγική υγεία και την ενδυνάμωση των γυναικών (ICPD).

Την ίδια χρονιά υιοθετήθηκε έπειτα από Διάσκεψη, η Διακήρυξη Μπαρμπέιντος, μια δήλωση πολιτικής βούλησης που στηρίζει τις δεσμεύσεις που περιέχονται Πρόγραμμα Δράσεων των Μπαρμπέιντος (BPOA). Επιβεβαίωσε εκ νέου τις αρχές και τις δεσμεύσεις για αειφόρο ανάπτυξη που περιλαμβάνονται στην Ατζέντα 21 και τις μετέφρασε σε συγκεκριμένες πολιτικές, δράσεις και μέτρα που πρέπει να ληφθούν σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο (BPOA, 1994).

- Τον Μάρτιο του 1995 έλαβε χώρα στην Κοπεγχάγη η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Κοινωνική Ανάπτυξη (WSSD), στην οποία οι κυβερνήσεις κατέληξαν σε μια νέα συναίνεση σχετικά με την ανάγκη να τεθούν οι άνθρωποι στο κέντρο της ανάπτυξης. Η Κοινωνική Διάσκεψη Κορυφής ήταν η μεγαλύτερη συγκέντρωση παγκόσμιων ηγετών της εποχής. Δεσμεύτηκαν για την καταπολέμηση της φτώχειας, τον στόχο της πλήρους απασχόλησης και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης ως πρωταρχικούς στόχους της ανάπτυξης (WSSD).

- Το 1996 ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO) εξέδωσε το πρώτο διεθνές πρότυπο για Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, το γνωστό ISO 1400:1996 (ISO, 1996).

- Το 1997 πραγματοποιήθηκε στο Μαρακές του Μαρόκου το 1ο Παγκόσμιο Φόρουμ για το Νερό, με στόχο να αναπτύξει ένα μακροπρόθεσμο όραμα για το νερό, τη ζωή και το περιβάλλον για τον 21ο αιώνα. Το 1ο Φόρουμ προειδοποίησε επίσης να μην αντιμετωπιστεί το νερό ως εμπορεύσιμο αγαθό και να δοθεί προτεραιότητα στους εξής άξονες:

- νερό και αποχέτευση
- κοινή διαχείριση νερού
- διατήρηση οικοσυστημάτων
- ισότητα των φύλων
- και αποτελεσματική χρήση νερού (WWW).

Στη Νέα Υόρκη την ίδια χρονιά έλαβε χώρα το συνέδριο Rio + 5, η πρώτη ολοκληρωμένη αναθεώρηση της κατάστασης των εργασιών για την εφαρμογή των συμφωνιών της Ατζέντα 21. Αυτό το συνέδριο είχε ως στόχο να αναζωογονήσει και να ενισχύσει τη δέσμευση για βιώσιμη ανάπτυξη, να εξακριβώσει τις αποτυχίες και να εντοπίσει τους λόγους σε κάθε

περίπτωση, να αναγνωρίσει τα επιτεύγματα, να θέσει προτεραιότητες και να καθορίσει προβλήματα που δεν είχαν αντιμετωπιστεί επαρκώς στο Ρίο. Το Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι σημειώθηκε μικρή πρόοδος. Για παράδειγμα, η κοινωνική αδικία και η φτώχεια, καθώς και τα αέρια του θερμοκηπίου, η απελευθέρωση τοξικών ουσιών στην ατμόσφαιρα και τα στερεά απόβλητα συνέχισαν να αυξάνονται από το 1992. Η συνεδρίαση ενέκρινε δύο προγράμματα: το «Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για την περίοδο 1998-2002» και το «Πρόγραμμα για την περαιτέρω εφαρμογή της Ατζέντας 21», ένα σχέδιο δράσης για τα επόμενα πέντε χρόνια (Rio+5).

- Το 2000 πραγματοποιήθηκε στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη η Σύνοδος Κορυφής της Χιλιετίας (Millennium Summit). Παρευρέθηκαν 149 αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων και υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι από περισσότερες από 40 άλλες χώρες.

Το κύριο έγγραφο, που εγκρίθηκε ομόφωνα, ήταν η Διακήρυξη της Χιλιετίας, η οποία περιείχε μια δήλωση αξιών, αρχών και στόχων για τη διεθνή ατζέντα για τον 21ο αιώνα. Όριζε επίσης προθεσμίες για πολλές συλλογικές δράσεις.

Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας μέχρι το 2015 (MDGs) ήταν (Millennium Summit, 2000):

- εξάλειψη της ακραίας φτώχειας και της πείνας
- επίτευξη καθολικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης
- προώθηση της ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση των γυναικών
- μείωση της παιδικής θνησιμότητας
- βελτίωση της μητρικής υγείας
- καταπολέμηση του HIV / AIDS, της ελονοσίας και άλλων ασθενειών
- εξασφάλιση περιβαλλοντικής βιωσιμότητας
- αναπτύσσουν μια παγκόσμια εταιρική σχέση για την ανάπτυξη

Εικόνα 1 Στόχοι Ανάπτυξης Χιλιετίας

Πηγή: <https://www.sumivector.com/news/what-have-the-un-millennium-development-goals-achieved-whats-next-post-2015>

Οι MDGs ήταν καινοτόμοι και παρείχαν ένα κοινό κώδικα για την επίτευξη παγκόσμιας συμφωνίας, ήταν ρεαλιστικοί και εύκολοι στην κατανόηση, με έναν σαφή μηχανισμό μέτρησης και παρακολούθησης. Το Ταμείο για την χρηματοδότηση των στόχων (MDG Fund) συνέβαλε άμεσα και έμμεσα στην επίτευξη τους. Οι στόχοι δημιούργησαν καινούργιες συνεργασίες τοποθετώντας τον άνθρωπο και τις ανάγκες του ως προτεραιότητα. Ωστόσο, οι ανισότητες παρέμεναν και η ανάπτυξη ήταν άνιση και πολλοί κάνουν κριτική βασιζόμενοι στην άποψη ότι πολλές χώρες υιοθέτησαν μια «αποσπασματική προσέγγιση», επιλέγοντας να συνεργαστούν με κάποιους αλλά όχι με όλους τους στόχους. Επιπλέον σημειώνεται τι οι στόχοι επιβλήθηκαν στις αναπτυσσόμενες χώρες από τις ήδη αναπτυγμένες (local2030).

1.3. Από τους MDGs στους SDGs

- Το 2002 στο Γιοχάνεσμπουργκ η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη (WSSD), συγκέντρωσε δεκάδες χιλιάδες συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, εθνικών αντιπροσώπων και ηγετών μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), επιχειρήσεων και άλλων μεγάλων ομάδων για να επικεντρώσουν την προσοχή του κόσμου στην άμεση δράση για την αντιμετώπιση δύσκολων προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της ζωής των ανθρώπων και της διατήρησης των φυσικών πόρων μας σε έναν κόσμο που αυξάνεται σε πληθυσμό, με συνεχώς αυξανόμενες

απαιτήσεις για τρόφιμα, νερό, στέγη, αποχέτευση, ενέργεια, υπηρεσίες υγείας και οικονομική ασφάλεια (Johannesburg Summit, 2002).

Το Μάρτιο του 2002 πραγματοποιήθηκε στο Μοντερέι του Μεξικού η Διεθνής Διάσκεψη για τη Χρηματοδότηση της Ανάπτυξης. Ήταν η πρώτη συνάντηση κορυφής σε επίπεδο κορυφής που χρηματοδοτήθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη για να αντιμετωπίσει βασικά οικονομικά και συναφή θέματα που σχετίζονται με την παγκόσμια ανάπτυξη. Περισσότεροι από 50 αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων και περισσότεροι από 200 υπουργοί εξωτερικών, εμπορίου, ανάπτυξης και χρηματοδότησης –ήταν η μεγαλύτερη συμμετοχή αξιωματούχων οικονομικών σε εκδήλωση υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Το Συνέδριο κατάφερε να εισαγάγει τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης στην παγκόσμια ατζέντα.

Το αποτέλεσμα της Διάσκεψης αντικατοπτρίζει μια παγκόσμια συμφωνία-ορόσημο μεταξύ ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, στην οποία και οι δύο αναγνώρισαν τις ευθύνες τους σε βασικούς τομείς όπως το εμπόριο, η βοήθεια, η ελάφρυνση του χρέους και η οικοδόμηση θεσμών

- Στις 16 Φεβρουαρίου του 2005 λόγω μιας περίπλοκης διαδικασίας επικύρωσης τέθηκε σε ισχύ το Πρωτόκολλο του Κιότο το οποίο είχε εγκριθεί στις 11 Δεκεμβρίου 1997. Το Πρωτόκολλο του Κιότο θέτει σε λειτουργία τη Σύμβαση Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή δεσμεύοντας τις βιομηχανικές χώρες και τις οικονομίες σε μεταβατικό στάδιο να περιορίσουν και να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHG) σύμφωνα με συμφωνημένους μεμονωμένους στόχους. Η ίδια η Σύμβαση ζητά μόνο από αυτές τις χώρες να υιοθετήσουν πολιτικές και μέτρα για τον μετριασμό των GHG και να υποβάλλουν περιοδικά εκθέσεις, επειδή αναγνωρίζει ότι ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για τα τρέχοντα υψηλά επίπεδα GHG στην ατμόσφαιρα. Μέχρι στιγμής υπάρχουν 192 μέρη στο Πρωτόκολλο του Κιότο (Kyoto protocol).

- Στις 18-29 Οκτωβρίου του 2010 πραγματοποιήθηκε η δέκατη συνάντηση της Διάσκεψης των Μερών (COP 10) της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα (CBD), στη Ναγκόγια της Ιαπωνίας.

Η CBD COP 10 εξέτασε μια σειρά στρατηγικών, ουσιαστικών, διοικητικών και δημοσιονομικών θεμάτων, και εξέδωσε 47 αποφάσεις και εξετάστηκε ένα νέο στρατηγικό σχέδιο, στόχοι και ένα πολυετές πρόγραμμα εργασίας (MYPOW) για ζητήματα που

σχετίζονται με τη συνεργασία με άλλες συμβάσεις, οργανισμούς και πρωτοβουλίες και ουσιαστικά ζητήματα, όπως θαλάσσια και παράκτια βιοποικιλότητα, κλιματική αλλαγή, δασική βιοποικιλότητα, βιοκαύσιμα (COP 10).

- Στις 20-22 Ιουνίου 2012 έλαβε χώρα η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Rio +20) στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας και καταλήγει σε ένα εστιασμένο έγγραφο πολιτικών αποτελεσμάτων που περιέχει σαφή και πρακτικά μέτρα για την εφαρμογή της αειφόρου ανάπτυξης.

Στο Ρίο, τα κράτη μέλη αποφάσισαν να ξεκινήσουν μια διαδικασία για την ανάπτυξη ενός συνόλου Στόχων Αειφόρου Ανάπτυξης (SDGs), οι οποίοι θα βασίζονται στους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (MDGs) και θα συγκλίνουν με την αναπτυξιακή ατζέντα μετά το 2015 και εγκρίνει το έγγραφο αποτελεσμάτων της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την αειφόρο ανάπτυξη, με τίτλο «Το μέλλον που θέλουμε» «The Future We Want». Υιοθέτησαν πρωτοποριακές κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές της πράσινης οικονομίας. Οι κυβερνήσεις αποφάσισαν επίσης, να καθιερώσουν μια διακυβερνητική διαδικασία στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης για να προετοιμάσουν επιλογές σχετικά με μια στρατηγική για τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης και να ενισχύσουν το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP) (Rio+20).

- Τον Ιούνιο του 2013 ιδρύθηκε το Πολιτικό Φόρουμ ψηλού επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών για την αειφόρο ανάπτυξη ,High Level Political Forum (HLPF) με ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών ως το κύριο φόρουμ για θέματα αειφόρου ανάπτυξης στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών. Η ίδρυσή του είναι ένα από τα κύρια αποτελέσματα της διάσκεψης Rio + 20 για την αειφόρο ανάπτυξη (HLPF).

- Το 2015 ήταν έτος ορόσημο για τη διαμόρφωση πολυμερούς και διεθνούς πολιτικής, με την έγκριση πολλών σημαντικών συμφωνιών:

- Το Μάρτιο με τη Διακήρυξη του Σεντάι, η οποία είναι αποτέλεσμα και δήλωση των Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων, υπουργών και εκπροσώπων που συμμετείχαν στην Τρίτη Παγκόσμια Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη μείωση των κινδύνων καταστροφών, αναγνωρίζεται ο αυξανόμενος αντίκτυπος των καταστροφών και η πολυπλοκότητά τους σε πολλά μέρη του κόσμου και καλεί όλους τους ενδιαφερόμενους να αναλάβουν δράση,

αναγνωρίζοντας ότι η υλοποίηση του νέου πλαισίου εξαρτάται από αδιάκοπες και ακούραστες συλλογικές προσπάθειες (UNDRR).

- Τον Ιούλιο με βάση τη Διάσκεψη του Μοντερέι (2002), πραγματοποιήθηκε η Διάσκεψη της Αντίς Αμπέμπα για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης. Κατέληξαν σε μια διακυβερνητική συμφωνία, η οποία θα αποτελέσει σημαντική συμβολή και υποστήριξη της υλοποίησης της αναπτυξιακής ατζέντας μετά το 2015. Η Ατζέντα Δράσης της Αντίς Αμπέμπα δημιουργεί μια ισχυρή βάση για την υποστήριξη της υλοποίησης της αναπτυξιακής πορείας μετά το 2015 ().

- Στις 12 Δεκεμβρίου 2015 στο Παρίσι εγκρίθηκε η συμφωνία του Παρισιού, μια νομικά δεσμευτική διεθνής συνθήκη για την αλλαγή του κλίματος και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Νοεμβρίου 2016. Στόχος είναι να περιορίσει την υπερθέρμανση του πλανήτη σε πολύ κάτω από 2, κατά προτίμηση στους 1,5 βαθμούς Κελσίου, σε σύγκριση με τα προ-βιομηχανικά επίπεδα.

Για να επιτύχουν αυτόν τον μακροπρόθεσμο στόχο θερμοκρασίας, οι χώρες στοχεύουν στην επίτευξη της παγκόσμιας κορυφής των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου το συντομότερο δυνατό για να επιτύχουν έναν κλιματικά ουδέτερο κόσμο έως τα μέσα του αιώνα.

Η Συμφωνία του Παρισιού αποτελεί ορόσημο της πολυμερούς διαδικασίας κλιματικής αλλαγής, διότι, για πρώτη φορά, μια δεσμευτική συμφωνία φέρνει όλα τα έθνη σε μια κοινή απόφαση :να καταβάλουν φιλόδοξες προσπάθειες για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και να προσαρμοστούν στις επιπτώσεις της.

- Από τις 25 έως τις 27 Σεπτεμβρίου 2015 πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη η Σύνοδος Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών «Μετασχηματίζοντας τον κόσμο μας για τον άνθρωπο και τον πλανήτη» (Transforming Our World for People and Planet) για να υιοθετήσουν μια καινούργια, φιλόδοξη, βιώσιμη Ατζέντα. «Η Ατζέντα 2030 αποτελεί τη συλλογική προσπάθεια οικοδόμησης δίκαιης παγκοσμιοποίησης» τόνισε ο António Guterres, Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών. Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και οι 169 υποστόχοι της Ατζέντα 2030 αποτελούν την πλέον φιλόδοξη παγκόσμια συμφωνία που έχει επιτύχει ποτέ ο ΟΗΕ, καθώς είναι ένα σχέδιο δράσης για τους Ανθρώπους, τον Πλανήτη και την Ευημερία. Η Ατζέντα 2030 προωθεί την ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης –κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική –σε όλες τις πολιτικές και τη διασύνδεση και τη συνοχή τους με νομοθετικά πλαίσια.

Η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να γίνει αντιληπτή μέσω της αντιμετώπισης προκλήσεων που αφορούν τους παρακάτω πέντε άξονες (5 Ps):

- Άνθρωποι (People),
- Πλανήτης (Planet),
- Ευημερία (Prosperity),
- Ειρήνη (Peace)
- Συνεργασία (Partnership).

Οι ΣΒΑ είναι οικουμενικοί, με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έως το 2030. Για την υλοποίησή τους έχουν αναλάβει δεσμεύσεις όλες οι χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες, τα επίπεδα ανάπτυξης και τις εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες.

Αναγνωρίζεται ότι ο τερματισμός της φτώχειας πρέπει να συμβαδίζει με ένα σχέδιο που οικοδομεί την οικονομική ανάπτυξη και αντιμετωπίζει ένα φάσμα κοινωνικών αναγκών, όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η κοινωνική προστασία και ευκαιρίες απασχόλησης, ενώ αντιμετωπίζει την αλλαγή του κλίματος και την προστασία του περιβάλλοντος. Καλύπτει επίσης θέματα όπως η ανισότητα, οι υποδομές, η ενέργεια, η κατανάλωση, η βιοποικιλότητα, οι ωκεανοί και η εκβιομηχάνιση. Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας (MDGs), που παρήγαγαν το πιο επιτυχημένο κίνημα κατά της φτώχειας στην ιστορία, χρησιμεύουν ως αφετηρία για τη νέα Ατζέντα.

Οι 17 ΣΒΑ αποτελούν τον οδικό χάρτη επίτευξης ενός καλύτερου και βιώσιμου μέλλοντος για όλους (Agenda 2030).

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Στόχος 1: Τερματισμός της φτώχειας σε όλες τις μορφές παντού.

Στόχος 2: Τερματισμός της πείνας, επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας και βελτιωμένης διατροφής και προώθηση της βιώσιμης γεωργίας.

Στόχος 3: Εξασφάλιση υγιούς ζωής και προώθηση της ευημερίας για όλες τις ηλικίες.

Στόχος 4: Εξασφάλιση περιεκτικής και δίκαιης ποιότητας εκπαίδευσης και προώθηση ευκαιριών διά βίου μάθησης για όλους.

Στόχος 5: Επίτευξη ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης όλων των γυναικών και των κοριτσιών.

Στόχος 6: Εξασφάλιση διαθεσιμότητας και βιώσιμης διαχείρισης του νερού και των εγκαταστάσεων/συστημάτων υγιεινής για όλους.

Στόχος 7: Εξασφάλιση πρόσβασης σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους.

Στόχος 8: Προώθηση βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη, πλήρη και παραγωγική απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους.

Στόχος 9: Οικοδόμηση ανθεκτικών υποδομών, προώθηση της βιώσιμης βιομηχανοποίησης χωρίς αποκλεισμούς και της καινοτομίας.

Στόχος 10: Μείωση της ανισότητας εντός και μεταξύ των χωρών.

Στόχος 11: Δημιουργία πόλεων και ανθρώπινων οικισμών χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικούς και βιώσιμους.

Στόχος 12: Διασφάλιση πρότυπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής.

Στόχος 13: Ανάλυση άμεσης δράσης για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της.

Στόχος 14: Διατήρηση και βιώσιμη χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων για αειφόρο ανάπτυξη.

Στόχος 15: Προστασία, αποκατάσταση και προώθηση της βιώσιμης χρήσης των χερσαίων οικοσυστημάτων, βιώσιμη διαχείριση των δασών, καταπολέμηση της απερίμωσης, διακοπή και αναστροφή της υποβάθμισης της γης και διακοπή της απώλειας βιοποικιλότητας.

Στόχος 16: Προώθηση ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών για βιώσιμη ανάπτυξη, παροχή πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους και δημιουργία αποτελεσματικών, υπεύθυνων και χωρίς αποκλεισμούς θεσμών σε όλα τα επίπεδα.

Στόχος 17: Ενίσχυση των μέσων εφαρμογής και αναζωογόνηση της Παγκόσμιας Σύμπραξης για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΣΒΑ).

Εικόνα 2 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Πηγή: https://srasiacconference2015.files.wordpress.com/2015/09/sdgs_logos_banner.jpg

1.4. Η Ευρωπαϊκή προσέγγιση της Βιώσιμης Ανάπτυξης

- Η συνθήκη της Ρώμης το 1957 περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) ήταν σε πρώτη φάση μία αμιγώς οικονομική-εμπορική συμφωνία ανάμεσα στα έξι ευρωπαϊκά κράτη και ως τέτοια ήταν φυσικό να δίνει προτεραιότητα σε θέματα που αφορούσαν πρωτίστως την οικονομική ανάπτυξη των μελών της.

Παρόλα αυτά, στα άρθρα 2 και 36 της Συνθήκης της Ρώμης μπορεί κάποιος να διακρίνει τα σπέρματα μιας υποτυπώδους περιβαλλοντικής πολιτικής και μάλιστα τέτοιας που να συνδέεται με τη βιώσιμη ανάπτυξη. Χαρακτηριστικά, στο άρθρο 2 διατυπώνονται, υπό μορφή ευχής ακόμη, οι έννοιες της «αρμονικής ανάπτυξης» και της «ισορροπημένης μεγέθυνσης» που θα συμβάλλουν στην «αύξηση της ποιότητας ζωής», ενώ στο άρθρο 36 δηλώνεται ότι φροντίδα πρέπει να ληφθεί για «την προστασία της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, των φυτών και των ζώων» (ekdd.gr).

- Στη Συννοδό Κορυφής στο Παρίσι τον Οκτώβριο του 1972 οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων καθορίζουν τους νέους τομείς της κοινοτικής δράσης και για πρώτη φορά αναφέρεται η περιβαλλοντική και κοινωνική ευρωπαϊκή πολιτική. Η Σύνοδος υιοθέτησε τα πορίσματα της συνδιάσκεψης της Στοκχόλμης και σηματοδοτεί την έναρξη των πράσινων

πολιτικών και της οικολογικής ανάπτυξης βασισμένες στην αειφορική χρήση των φυσικών και ανθρώπινων πόρων.

- Το 1973 θεσπίστηκε το 1^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον (ΠΠΔ) τετραετούς διάρκειας (1973-1976), όπου εγκαινιάζεται η Κοινοτική Περιβαλλοντική Πολιτική με βασικές αρχές:

-Η πρόληψη είναι προτιμότερη από τη θεραπεία.

-Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις να λαμβάνονται υπόψη στο πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού.

-Η επιστημονική γνώση πρέπει να βελτιώνεται συνεχώς.

-Η προστασία του περιβάλλοντος δεν είναι μόνο ευθύνη των αρχών, αλλά υποχρέωση του κάθε πολίτη.

-Η αποδοχή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

-Η περιβαλλοντική ευθύνη, ότι η περιβαλλοντική πολιτική ενός κράτους δεν θα πρέπει να θίγει τα συμφέροντα ενός άλλου κράτους.

-Το ζήτημα της επικουρικότητας, δηλαδή η επιλογή του καταλληλότερου επιπέδου περιβαλλοντικής δράσης.

- Το 2^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον 1977-1982, ήταν η συνέχεια του πρώτου και επαναλάμβανε τους ίδιους στόχους και αρχές. Δημιουργήθηκαν νομικές διατάξεις που αφορούσαν ως επί το πλείστον την καταπολέμηση της ρύπανσης και την επανόρθωση στην πηγή. Οι ρυθμίσεις αφορούσαν τα περισσότερα από τα περιβαλλοντικά θέματα της εποχής.

- Το 3^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον 1982-1986, τονίζει περισσότερο την παγκόσμια διάσταση και την ανάγκη εξέλιξης της δράσης από θεραπευτική των προβλημάτων σε προληπτική. Η πιο χαρακτηριστική οδηγία προληπτικού χαρακτήρα είναι για την πρόληψη μεγάλων ατυχημάτων ή «Οδηγία Seveso».

- Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1987 εισήγαγε ένα νέο «περιβαλλοντικό κεφάλαιο» που αποτέλεσε την πρώτη νομική βάση μιας κοινής περιβαλλοντικής πολιτικής με σκοπό τη διαφύλαξη της ποιότητας του περιβάλλοντος, την προστασία της ανθρώπινης υγείας και τη διασφάλιση της ορθολογικής χρήσης των φυσικών πόρων.

- Το 4^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον (1987 – 1992), επανέλαβε την ανάγκη να ενσωματωθεί το περιβάλλον στις άλλες πολιτικές και ιδίως στην οικονομική. Για πρώτη φορά εκτιμήθηκε ότι η προστασία του περιβάλλοντος και ο ανταγωνισμός δεν αλληλοσυγκρούονται, άλλα αποτελεί προϋπόθεση για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας (ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ).

- Το 1990 ιδρύεται ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) με έδρα την Κοπεγχάγη και είναι αρμόδιος:

- να παρέχει ορθή και ανεξάρτητη ενημέρωση ως προς την κατάσταση και τις προοπτικές του περιβάλλοντος,

- να στηρίζει την εκπόνηση, εφαρμογή και αξιολόγηση της περιβαλλοντικής πολιτικής και να ενημερώνει το ευρύ κοινό σχετικά.

- Το 1992 παρουσιάζεται το 5^ο Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον με τίτλο «Στόχος η Αειφορία» και με διάρκεια ως το 2000.-Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι, αν και δημοσιεύτηκε τρεις μήνες πριν από την UNCED, καταρτίστηκε παράλληλα με τις κύριες συμφωνίες του Ρίο και ενστερνίζεται πολλούς στόχους και αρχές της Agenda 21, ιδιαίτερα ως προς τη θεμελιώδη σημασία της ενσωμάτωσης οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στη λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα. Το πρόγραμμα προοριζόταν να δρομολογήσει τη διαδικασία αυτή, καθορίζοντας τους στόχους των οποίων η επίτευξη απαιτούσε δράση σε κοινοτικό, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Κεντρικός άξονας του προγράμματος ήταν η αναγνώριση του γεγονότος ότι η νομοθεσία για το περιβάλλον δεν αρκεί καθεαυτή για να βελτιωθεί το περιβάλλον. Οι εξελίξεις στους τομείς που ασκούν πιέσεις στο περιβάλλον, όπως οι μεταφορές, η ενέργεια ή η γεωργία, συχνά υπερισχύουν των οφελών που απορρέουν από τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις. Εκτός από την ενίσχυση της περιβαλλοντικής πολιτικής, πρέπει επομένως να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη οι περιβαλλοντικοί στόχοι στις οικονομικές δραστηριότητες. Αυτό συνεπάγεται την ανάληψη δεσμεύσεων από τις κοινωνικές ομάδες των πολιτών, καθώς και από τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές (ΕΚ, 1998).

- Η Συνθήκη του Μάαστριχτ η οποία υπεγράφη το Φεβρουάριο του 1992 αλλά τέθηκε σε ισχύ την 1 Νοεμβρίου 1993 καθιέρωσε το περιβάλλον ως επίσημο πεδίο πολιτικής της ΕΕ, εισήγαγε τη διαδικασία της συναπόφασης και κατέστησε γενικό κανόνα στο Συμβούλιο την

ειδική πλειοψηφία. Στη Συνθήκη προβλέπεται «η προώθηση της ισόρροπης και σταθερής οικονομικής και κοινωνικής προόδου» (τίτλος I, άρθρο 2) . Επίσης, στον τίτλο XVI για το Περιβάλλον και συγκεκριμένα στο άρθρο 130P προβλέπεται ότι η πολιτική (και όχι πλέον απλή δράση) της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος μεταξύ άλλων οφείλει να συμβάλλει στην επιδίωξη των εξής στόχων:

- τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
- τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,
- την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων (ΕΕ, 1992).

- Η Συνθήκη του Άμστερνταμ 1997 καθιέρωσε την υποχρέωση ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής προστασίας σε όλες τις τομεακές πολιτικές της ΕΕ, με σκοπό την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης και θέτει ως στόχο (άρθρο 2 της Συνθήκης):

-«να προωθήσει την οικονομική και κοινωνική πρόοδο και ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και να επιτύχει ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη, ιδίως με τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, με την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και με την ίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης».

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι η συνθήκη του Άμστερνταμ επέφερε δύο σημαντικές αλλαγές που είναι:

- 1). Απαίτηση για υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας (άρθρο 174),
- 2). Υποχρέωση ενσωμάτωσης της οικολογικής παραμέτρου στη χάραξη των κοινοτικών πολιτικών (ΕΕ, 1997).

- Το 1998 γίνεται αξιολόγηση και αναθεώρηση του 5^{ου} ΠΠΔ καταδεικνύοντας ότι η Κοινότητα σημείωσε πρόοδο στην καθιέρωση νέων και βελτιωμένων μέσων για την προστασία του περιβάλλοντος και την εγγύηση της ασφάλειας και της ποιότητας ζωής των Ευρωπαίων πολιτών. Η πρόοδος αυτή περιλαμβάνει την ακριβέστερη στοχοθέτηση των μέτρων μέσω

επιστημονικών και οικονομικών μελετών και του διαλόγου με τους κυρίως ενδιαφερόμενους καθώς και νέα μέσα βασισμένα στους μηχανισμούς της αγοράς και χρηματοοικονομικά μέσα.

Ταυτόχρονα, η εφαρμογή του κοινοτικού περιβαλλοντικού δικαίου στα κράτη μέλη δεν είναι όσο θα έπρεπε ικανοποιητική και η Επιτροπή θα πρέπει να ασκεί τις αρμοδιότητές της στο σημείο αυτό.

Το μέλλον της περιβαλλοντικής πολιτικής πρέπει επομένως να τοποθετηθεί μέσα στο ευρύτερο αυτό πλαίσιο, όπου οι περιβαλλοντικοί, οι κοινωνικοί και οι οικονομικοί στόχοι επιδιώκονται με συντονισμένο τρόπο και είναι συμβατοί μεταξύ τους.

Η αειφόρος ανάπτυξη, που έχει πλέον εγγραφεί ως στόχος στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα πρέπει να αποσκοπεί στην ευημερία των σημερινών και των μελλοντικών γενεών, τόσο στην Ευρώπη όσο και στον υπόλοιπο κόσμο, εκφραζόμενη σε οικονομική άνθηση, κοινωνική δικαιοσύνη και ασφάλεια καθώς και σε περιβαλλοντικά πρότυπα υψηλού επιπέδου και χρηστή διαχείριση των φυσικών πόρων μας (ΕΚ, 1998).

- Το 2000 η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε τη «στρατηγική της Λισαβόνας» (ΣτΛ) με στόχο να απαντήσει σε μερικά από τα πιο σημαντικά θέματα της εποχής: την παγκοσμιοποίηση, τη γήρανση του πληθυσμού, την περιβαλλοντική υποβάθμιση, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- έναν οικονομικό πυλώνα για την προετοιμασία της μετάβασης προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης. Στον πυλώνα αυτό δίνεται έμφαση στην ανάγκη για συνεχή προσαρμογή στις εξελίξεις της κοινωνίας της πληροφορίας και στις προσπάθειες για συναίνεση στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης.

- έναν κοινωνικό πυλώνα για τον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού μοντέλου μέσω επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Τα κράτη-μέλη καλούνται να επενδύσουν στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και να διεξαγάγουν ενεργό πολιτική απασχόλησης προκειμένου να διευκολύνουν τη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης.

- έναν περιβαλλοντικό πυλώνα ο οποίος προστέθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001 και ο οποίος επικεντρώνεται στο γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να διαχωρίζεται από τη χρήση των φυσικών πόρων.

(Μ. Παπαϊωάννου ,Η. Μαυροειδή ΤΕΕ, 2005)

- Τον Ιανουάριο του 2001 βρίσκεται στο τελικό στάδιο υιοθέτησης από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο το 6^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον με τίτλο «Το περιβάλλον 2010: το δικό μας μέλλον, η δική μας επιλογή», που καλύπτει τη χρονική περίοδο 2002-2012. Πρόκειται ουσιαστικά για συνέχεια της πολιτικής που εγκαινίασε η ΕΕ με το προηγούμενο πρόγραμμα.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται σε τέσσερις τομείς:

- αντιμετώπιση των κλιματικών μεταβολών,
- φύση και βιοποικιλότητα
- περιβάλλον και υγεία,
- βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και των αποβλήτων.

Προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι προτεραιότητας, προτείνονται οι εξής πέντε άξονες στρατηγικής δράσης:

- βελτίωση της εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας,
- ενσωμάτωση του περιβάλλοντος στις άλλες πολιτικές,
- συνεργασία με την αγορά,
- ενεργό συμμετοχή των πολιτών και αλλαγή της συμπεριφοράς τους,
- συνεκτίμηση του περιβάλλοντος στις αποφάσεις που αφορούν τη χωροταξία και χωροταξική διαχείριση.

Η πολιτική αυτή λαμβάνει υπόψη της τις προοπτικές της διεύρυνσης της ΕΕ και προτείνει τη διεξαγωγή ευρύτατων διαβουλεύσεων με τις διοικητικές αρχές των υποψήφιων για προσχώρηση χωρών σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ προτείνει επίσης την αποκατάσταση στενών δεσμών συνεργασίας με τις ΜΚΟ και με τις επιχειρήσεις των χωρών αυτών. Σε έντονο βαθμό ενθαρρύνεται επίσης η υιοθέτηση των διεθνών συμφωνιών που αφορούν τα θέματα του περιβάλλοντος (ΕΕ, 2001).

- Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη υιοθετήθηκε το 2002 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης και περιλαμβάνει σύνολο μέτρων που αφορούν στις εσωτερικές πολιτικές της ΕΕ με έμφαση σε θέματα όπως η αποδέσμευση (decoupling) της περιβαλλοντικής υποβάθμισης από την οικονομική ανάπτυξη, η αλλαγή των καταναλωτικών και παραγωγικών προτύπων, η ολιστική θεώρηση και ο συντονισμός όλων των τομεακών πολιτικών καθώς επίσης η εσωτερίκευση του εξωτερικού κόστους –κοινωνικού και περιβαλλοντικού– και η κοστολόγηση των επιπτώσεων των επιμέρους πολιτικών σε προϊόντα και υπηρεσίες (Μ. Παπαϊωάννου ,Η. Μαυροειδή ΤΕΕ, 2005).

- Το 2006 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών επανεξετάζει τη Στρατηγική για την Βιώσιμη Ανάπτυξη με στόχο όχι την αντικατάσταση της αλλά την περαιτέρω ανάπτυξη και λαμβάνοντας υπόψη τα επιτεύγματα και τις προκλήσεις του παρελθόντος υιοθετεί ένα πλαίσιο δράσης για τα επόμενα έτη εστιάζοντας στα εξής:

- Κλιματικές αλλαγές και καθαρή ενέργεια,
- Δημόσια υγεία,
- Κοινωνικός αποκλεισμός,
- Δημογραφία και μετανάστευση,
- Διαχείριση των φυσικών πόρων,
- Βιώσιμες μεταφορές,
- Παγκόσμια φτώχεια και αναπτυξιακές προκλήσεις (ΕΕ, 2006).

- Η Συνθήκη της Λισαβόνας 2009, έθεσε ειδικό στόχο την «καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής» και τη βιώσιμη ανάπτυξη στο πλαίσιο των σχέσεων με τις τρίτες χώρες. Η νομική προσωπικότητα επιτρέπει πλέον στην ΕΕ να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες.

- Το Μάρτιο του 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοινώνει την «ΕΥΡΩΠΗ 2020 Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» με τρεις αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες:

- Έξυπνη ανάπτυξη: ανάπτυξη μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση και την καινοτομία.

- Διατηρήσιμη ανάπτυξη: προώθηση μιας πιο αποδοτικής στη χρήση πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας.

- Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς: μια οικονομία με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Προτείνει τους εξής πρωταρχικούς μετρήσιμους στόχους για την ΕΕ μέχρι το 2020:

- το 75% του πληθυσμού μεταξύ 20-64 ετών πρέπει να έχει απασχόληση.

- το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται σε Ε&Α.

- Οι στόχοι του «20/20/20» ως προς το κλίμα/την ενέργεια πρέπει να έχουν επιτευχθεί (περιλαμβανομένης της αύξησης σε 30% του ποσοστού μείωσης των εκπομπών εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν).

- Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την σχολική εκπαίδευση πρέπει να είναι μικρότερο από 10% και τουλάχιστον 40% των νέων πρέπει να έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

- Ο αριθμός των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια πρέπει να μειωθεί κατά 20 εκατομμύρια.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων προτείνει επτά πρωτοβουλίες:

- «Ένωση καινοτομίας», για τη βελτίωση των συνθηκών-πλαίσιο και της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για την έρευνα και καινοτομία ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι καινοτόμες ιδέες θα μπορέσουν να μετατραπούν σε προϊόντα και υπηρεσίες που θα δημιουργήσουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.

- «Νεολαία σε κίνηση», για την ενίσχυση των επιδόσεων των εκπαιδευτικών συστημάτων και τη διευκόλυνση της εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας.

- «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη», για την επίσπευση της ανάπτυξης των υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας και την άντληση οφελών από μια ψηφιακή ενιαία αγορά για νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

- «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους», για την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων, τη στήριξη της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τον εκσυγχρονισμό του τομέα των μεταφορών και την ενθάρρυνση της ενεργειακής αποδοτικότητας.

- «Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης», για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις ΜΜΕ, και τη στήριξη της ανάπτυξης μιας ισχυρής και βιώσιμης βιομηχανικής βάσης, ικανής να ασκεί ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο.

- «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας και την παροχή δυνατοτήτων στους πολίτες μέσω της διά βίου ανάπτυξης δεξιοτήτων με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και την καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων και μέσω της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.

- «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας», για τη διασφάλιση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, ούτως ώστε να εξαπλωθούν ευρέως τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης και τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού να αποκτήσουν τα μέσα αξιοπρεπούς διαβίωσης και να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία (ΕΕ, 2010).

- Το 2013 υιοθετήθηκε το 7^ο Ενωσιακό Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας» που καλύπτει το διάστημα έως το 2020. Το πρόγραμμα ορίζει εννέα στόχους προτεραιότητας και αναφέρει τι πρέπει να κάνει η ΕΕ για να τους επιτύχει έως το 2020. Αυτοί είναι οι εξής:

1. Προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης,
2. Μετατροπή της Ένωσης σε μια πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων,
3. Προστασία των πολιτών της Ένωσης από περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους για την υγεία και την ευημερία,

4. Μεγιστοποίηση των οφελών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης μέσω βελτίωσης της εφαρμογής,
5. Βελτίωση της βάσης γνώσεων και αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης,
6. Διασφάλιση των επενδύσεων στην περιβαλλοντική και την κλιματική πολιτική και αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού εξωτερικού κόστους,
7. Βελτίωση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης και της συνοχής των πολιτικών,
8. Ενίσχυση της αειφορίας των πόλεων της Ένωσης,
9. Αύξηση της αποτελεσματικότητας της Ένωσης όσον αφορά την αντιμετώπιση διεθνών περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων (ΕΕ, 2013).

- Το Νοέμβριο του 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει μια στρατηγική προσέγγιση για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο.

Οι καίριες δράσεις για την υλοποίηση της Ατζέντας 2030 της ΕΕ είναι:

- Η συμπερίληψη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε όλες τις πολιτικές και πρωτοβουλίες της ΕΕ, ώστε η βιώσιμη ανάπτυξη να αποτελεί θεμελιώδη κατευθυντήρια αρχή σε όλες τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Η τακτική υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο της ΕΕ ξεκινώντας από το 2017.
- Η προώθηση της υλοποίησης της Ατζέντας 2030 από κοινού με τις κυβερνήσεις των κρατών μελών της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, άλλα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, διεθνείς οργανισμούς, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, πολίτες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Η δημιουργία μιας πλατφόρμας υψηλού επιπέδου με τη συμμετοχή πολυάριθμων ενδιαφερόμενων μερών, η οποία θα προωθεί την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε όλους τους τομείς σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Η διαμόρφωση ενός μακροπρόθεσμου οράματος με ορίζοντα πέρα από το 2020.

Προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη σε όλο τον κόσμο, η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τους εξωτερικούς της εταίρους, χρησιμοποιώντας όλα τα εργαλεία που είναι

διαθέσιμα στο πλαίσιο των εξωτερικών πολιτικών της, και να στηρίζει, ιδίως, τις προσπάθειες των αναπτυσσόμενων χωρών (ΕΕ, 2016).

- Το Δεκέμβριο του 2019 παρουσιάζεται η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία που καθορίζει ένα σχέδιο δράσης για να γίνει η οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) πιο βιώσιμη μετατρέποντας τις κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες σε όλους τους τομείς πολιτικής, με δίκαιο τρόπο και χωρίς αποκλεισμούς. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η νέα αναπτυξιακή στρατηγική για μια βιώσιμη, πιο καθαρή, πιο ασφαλή και πιο υγιή οικονομία.

Η ανακοίνωση περιλαμβάνει έναν χάρτη πορείας, ένα σχέδιο με συγκεκριμένες δράσεις, με σκοπό:

- να διασφαλιστεί ότι ως το 2050 θα έχουν μηδενιστεί οι καθαρές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου,
- να ενισχυθεί η αποδοτική χρήση των πόρων για τη μετάβαση σε μια καθαρή, κυκλική οικονομία,
- να αποκατασταθεί η βιοποικιλότητα και να μειωθεί η ρύπανση.

Η Πράσινη Συμφωνία καλύπτει όλους τους τομείς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εκδώσει προτάσεις δράσεων σε ορισμένους τομείς πολιτικής:

- καθαρή ενέργεια
- βιώσιμη βιομηχανία
- οικοδόμηση και ανακαίνιση
- βιώσιμη κινητικότητα
- βιοποικιλότητα
- από το αγρόκτημα στο πιάτο
- εξάλειψη της ρύπανσης
- δράση για το κλίμα.

Η ανακοίνωση αναφέρει τις αναγκαίες επενδύσεις και τα διαθέσιμα εργαλεία χρηματοδότησης. Η Επιτροπή παρουσίασε το Επενδυτικό Σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη», και το 2020 θα παρουσιάσει μια στρατηγική πράσινης χρηματοδότησης.

Η Επιτροπή πρότεινε έναν ευρωπαϊκό νόμο για το κλίμα που θα μετατρέψει την πολιτική δέσμευση της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050 σε νομική υποχρέωση.

Ένας Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα στηρίξει τις περιφέρειες της ΕΕ που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε δραστηριότητες υψηλής έντασης άνθρακα.

Η Επιτροπή θα παρουσιάσει ένα ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα προκειμένου να δώσει φωνή και ρόλο στους πολίτες και στους ενδιαφερόμενους φορείς όσον αφορά τον σχεδιασμό νέων δράσεων για το κλίμα, την κοινοποίηση πληροφοριών, την διοργάνωση δραστηριοτήτων από απλούς πολίτες και την παρουσίαση λύσεων τις οποίες μπορούν να ακολουθήσουν και άλλοι (ΕΕ, 2019).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι ασχολήθηκαν με την έννοια και τη σημασία της πόλης. Ο Αριστοτέλης στα «Πολιτικά» μας δίνει τον ορισμό της έννοιας «πόλις». Η «πόλις», λοιπόν, είναι μια μορφή ανώτερης κοινωνικής συνύπαρξης («ή πασῶν κυριωτάτη»), που εμπεριέχει όλες τις άλλες («πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας»), και αποβλέπει στο ανώτερο από όλα τα αγαθά («τοῦ κυριωτάτου πάντων»). Είναι δε «ή κοινωνία ή πολιτική». Ο Αριστοτέλης επισφραγίζει τον ορισμό της έννοιας «πόλις» με τον χαρακτηρισμό πολιτική κοινωνία, δηλαδή την οργανωμένη πολιτειακά κοινωνία η οποία έχει, αυτάρκεια, αυτονομία, ελευθερία, θεσμούς και πολίτευμα. Οι πόλεις δημιουργήθηκαν από την έμφυτη τάση των ανθρώπων να συνυπάρχουν με άλλους ανθρώπους σε κοινωνίες οργανωμένες με πολίτευμα, θεσμούς και νόμους (ο άνθρωπος είναι «φύσει ζῷον πολιτικόν») και σκοπός της πόλης είναι η ευδαιμονία και το ευ ζην.

Υπάρχει η άποψη του Πρωταγόρα, ότι οι πόλεις δημιουργήθηκαν «νόμῳ», από την ανάγκη δηλαδή των ανθρώπων να προστατευτούν από τα άγρια θηρία και να επιβιώσουν. Ο Πλάτωνας ωστόσο, υποστήριξε ότι οι πόλεις δημιουργήθηκαν επειδή οι άνθρωποι δεν είχαν αυτάρκεια και ένιωθαν την ανάγκη να βοηθούν ο ένας τον άλλον. Οι αρχαίες πόλεις διαδραμάτισαν καίριο ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας, του πολιτισμού, της ανθρωπότητας και των επιστημών.

Παρά την οικονομική, πολιτική και δημογραφική τους σημασία, δεν υπάρχει παγκόσμια συναίνεση για το τι ορίζει τις πόλεις. Η απουσία εναρμονισμένου παγκόσμιου ορισμού για τις πόλεις και τις αγροτικές περιοχές έχει παρεμποδίσει τη διεθνή συγκρισιμότητα και ανέστειλε την αποτελεσματική πολιτική.

Οι πόλεις έχουν χαρακτηριστικά τα όποια τις καθορίζουν :

- έχουν το στοιχείο της μόνιμης εγκατάστασης σε σύγκριση με τους νομαδικούς πληθυσμούς
- έχουν οργανωμένη δόμηση σε ένα αστικό περιβάλλον με ρυμοτομία
- υπάρχει αυξημένος πληθυσμός κατοίκων
- αναπτύσσεται μη γεωργική οικονομική δραστηριότητα.

Οι άνθρωποι την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης θεώρησαν ότι οι πόλεις μπορούσαν να τους προσφέρουν ασφάλεια, κοινωνικότητα και νέες προοπτικές σε σύγκριση με τον πρότερη ζωή και απασχόληση τους σε αγροτικές περιοχές.

Η σημασία των πόλεων έχει τεράστια σημασία λόγω της εκτεταμένης αστικοποίησης. Η τεχνολογική έκρηξη και η Βιομηχανική Επανάσταση οδήγησε σε μια σημαντική αύξηση της διαδικασίας αστικοποίησης. Μεγαλύτερος πληθυσμός σε μικρές περιοχές σήμαινε ότι τα νέα εργοστάσια θα μπορούσαν να αντλήσουν περισσότερο εργατικό δυναμικό, όλο και πιο εξειδικευμένο. Χιλιάδες βιομηχανικοί εργάτες, πολλοί από αυτούς μετανάστες από αγροτικές περιοχές, οι οποίοι προσελκύνθηκαν από την υπόσχεση της αμειβόμενης εργασίας, συνέρρευσαν σε πόλεις. Πολλοί από αυτούς αναγκάστηκαν να ζήσουν σε πολυσύχναστες, μολυσμένες παραγκουπόλεις πλημμυρισμένες με απορρίμματα, ασθένειες και τροφικά στις πιο άθλιες συνθήκες. Σχεδιασμένοι για εμπόριο, οι δρόμοι των νεότερων πόλεων ήταν συχνά διατεταγμένοι σε σχέδια πλέγματος που δεν έλαβαν υπόψη τις ανθρώπινες ανάγκες, όπως η ιδιωτικότητα και η αναψυχή, αλλά επέτρεψαν σε αυτές τις πόλεις να επεκταθούν χωρίς όριο. Ένα αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης οικονομικής ανάπτυξης και της αύξησης του πληθυσμού ήταν η δημιουργία μεγαπόλεων (συγκεντρώσεις αστικών κέντρων που μπορεί να εκτείνονται για χιλιόμετρα μίλια με πληθυσμό άνω των 10.000.000 κατοίκων) (Britannica).

Αν και η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ είχε ήδη παροτρύνει τα μέλη της στο παρελθόν να ασχοληθούν με θέματα αστικοποίησης, μόνο τη δεκαετία του 1970 έγιναν απτές και συντονισμένες ενέργειες για την αντιμετώπιση της ταχείας και συχνά ανεξέλεγκτης ανάπτυξης των πόλεων. Εκείνη την περίοδο, η αστικοποίηση και οι επιπτώσεις της ήταν λιγότερο εμφανείς κυρίως επειδή τα δύο τρίτα της ανθρωπότητας ζούσαν σε αγροτικές περιοχές.

Την 1η Ιανουαρίου 1975, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ίδρυσε το Ίδρυμα Ηνωμένων Εθνών για τους οικοτόπους και τους ανθρώπινους οικισμούς (UNHHSF), το πρώτο επίσημο όργανο του ΟΗΕ αφιερωμένο στην αστικοποίηση. Στη συνέχεια, υπό την αιγίδα του Προγράμματος Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP), το καθήκον του ήταν να βοηθήσει τα εθνικά προγράμματα που σχετίζονται με τους ανθρώπινους οικισμούς μέσω της παροχής κεφαλαίων και τεχνικής βοήθειας, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Στο UNHHSF δόθηκε αρχικός προϋπολογισμός 4 εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ για συνολική περίοδο τεσσάρων ετών (UN-HABITAT).

2.1. Habitat I: Η Πρώτη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (1976)

Η Πρώτη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (Habitat I), πραγματοποιήθηκε 31 Μαΐου με 11 Ιουνίου του 1976, στο Βανκούβερ του Καναδά. Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών συγκάλεσε τη διάσκεψη Habitat I καθώς οι κυβερνήσεις άρχισαν να αναγνωρίζουν την ανάγκη για βιώσιμους ανθρώπινους οικισμούς και τις συνέπειες της ταχείας αστικοποίησης, ειδικά στον αναπτυσσόμενο κόσμο.

Κατά την Συνδιάσκεψη αναγνωρίστηκε πως οι Ανθρώπινοι Οικισμοί επηρεάζουν άμεσα την ανθρώπινη, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και ότι η ανεξέλεγκτη αστική ανάπτυξη μπορεί να έχει σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Στις 16 Δεκεμβρίου 1976, η Γενική Συνέλευση παρουσιάζει τη Διακήρυξη του Βανκούβερ για τους Ανθρώπινους Οικισμούς, στην οποία για πρώτη φορά δόθηκε ο ορισμός «επαρκές καταφύγιο» ως βασικό ανθρώπινο δικαίωμα, με 19 Γενικές αρχές και προτείνοντας ένα Σχέδιο Δράσης για την επίτευξη του θεμελιώδους αυτού δικαιώματος από κάθε χώρα. (UN, www.un.org)

2.1.1. Γενικές αρχές

Οι γενικές αρχές οι οποίες έπρεπε να ληφθούν υπόψη από τα μέλη, για την ανάπτυξη εθνικών τους στρατηγικών είχαν κύριους στόχους την βελτίωση της ποιότητας ζωής, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

1. Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων πρέπει να είναι το βασικό αντικείμενο των ανθρώπινων οικισμών καλύπτοντας τις βασικές τους ανάγκες διαβίωσης χωρίς διακρίσεις.
2. Να δίνεται προτεραιότητα στην εκπλήρωση των αναγκών των ανθρώπων που βρίσκονται σε πιο μειονεκτική θέση .
3. Η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να οδηγεί στην ικανοποίηση των ανθρώπινων αναγκών παρέχοντας τα απαραίτητα μέσα για καλύτερη ποιότητα ζωής.
4. Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και η άσκηση της ελεύθερης επιλογής που συνάδει με τη δημόσια ευημερία, είναι βασικά δικαιώματα που πρέπει να διασφαλίζονται σε κάθε κοινωνία.

5. Η καθιέρωση οικισμών σε εδάφη που καταλαμβάνονται με βία είναι παράνομη και καταδικαστέα διεθνώς.
6. Προστασία του δικαιώματος της ελεύθερης μετακίνησης και επιλογής τόπου κατοικίας εντός των ορίων μιας χώρας.
7. Κάθε κράτος έχει το κυρίαρχο και αναφαίρετο δικαίωμα να επιλέγει το οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό σύστημα σύμφωνα με την επιθυμία των πολιτών.
8. Κάθε κράτος έχει κυρίαρχο δικαίωμα επί του πλούτου και των φυσικών πόρων του, υιοθετώντας τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία και τη διατήρηση του περιβάλλοντος.
9. Κάθε κράτος είναι κυρίαρχος κληρονόμος των δικών του πολιτιστικών αξιών που δημιουργήθηκαν μέσω της ιστορίας του και έχει την υποχρέωση να διαφυλάξει την πολιτιστική κληρονομιά του.
10. Η προστασία της γης είναι θεμελιώδες στοιχείο για τους ανθρώπινους οικισμούς.
11. Τα κράτη πρέπει να αποφύγουν την μόλυνση του περιβάλλοντος και των ωκεανών και πρέπει να συμμετάσχουν στην προσπάθεια τερματισμού της παράλογης εκμετάλλευσης όλων των περιβαλλοντικών πόρων. Το περιβάλλον είναι κληρονομία όλων και η προστασία του ευθύνη της διεθνούς κοινότητας
12. Η σπατάλη και η κατάχρηση φυσικών πόρων για πόλεμο και αντίστοιχο εξοπλισμό πρέπει να αποφευχθεί και να δεσμευτούν τα κράτη για γενικό αφοπλισμό.
13. Όλα τα άτομα έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να συμμετέχουν στη διαμόρφωση και εφαρμογή πολιτικών για τους δικούς τους οικισμούς.
14. Πρέπει να προωθηθούν δίκαιες και ισορροπημένες οικονομικές σχέσεις μεταξύ κρατών για να επιτευχθεί παγκόσμια πρόοδος στην βελτίωση της ποιότητας ζωής.
15. Κύρια προτεραιότητα πρέπει να είναι η αποκατάσταση πληγέντων από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές.
16. Τα ιστορικά, θρησκευτικά και εθνικά μνημεία πρέπει να προστατεύονται κατά οποιασδήποτε πράξης επιθετικότητας ή κατάχρησης από δυνάμεις κατοχής.

17. Κάθε κράτος έχει κυρίαρχο δικαίωμα να ασκεί έλεγχο στις ξένες επενδύσεις.

18. Όλα τα κράτη, ειδικά τα αναπτυσσόμενα, πρέπει να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για πλήρη ένταξη των γυναικών και των νέων σε πολιτικές και οικονομικές δράσεις, ιδίως στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των προτάσεων για τον ανθρώπινο οικισμό.

19. Η Διεθνής Συνεργασία είναι υποχρέωση και καθήκον όλων των κρατών και οι απαραίτητες προσπάθειες πρέπει να γίνουν για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών.

2.1.2. Συστάσεις για εθνικές δράσεις

Για να επιτευχθούν οι Γενικές αρχές πρέπει να επιλεγούν και διαμορφωθούν τα κατάλληλα μέσα εφαρμογής και να συνδυαστούν σε εθνικές αναπτυξιακές στρατηγικές. Παρουσιάζουν μια σειρά συστάσεων ως απόρροια των Γενικών αρχών:

- 1) *Συστάσεις για Πολιτικές και τις Στρατηγικές των Ανθρώπινων Οικισμών*
- 2) *Συστάσεις για το Σχεδιασμό των Ανθρώπινων Οικισμών*
- 3) *Συστάσεις για την Κατοικία, τις Υποδομές και τις Υπηρεσίες*
- 4) *Συστάσεις για την Γη*
- 5) *Συστάσεις για τη Δημόσια Συμμετοχή*
- 6) *Συστάσεις προς τα Θεσμικά Όργανα*

Στη συνέχεια παρουσιάζονται στη Διακήρυξη οι Συστάσεις για διεθνή συνεργασία σημειώνοντας ότι θα πρέπει να είναι προτεραιότητα τόσο σε κοινωνικοοικονομικό όσο και σε θεσμικό πλαίσιο με στόχο την ανάπτυξη των ανθρώπινων οικισμών (VANCOUVER DECLARATION, 1976).

2.2. Habitat II: Η Δεύτερη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (1996)

Είκοσι χρόνια μετά το Habitat I, πραγματοποιήθηκε η δεύτερη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (Habitat II) από τις 3 έως τις 14 Ιουνίου 1996, στην Κωνσταντινούπολη, Τουρκία. Στόχος ήταν να ασχοληθεί με δύο σημαντικά θέματα που αφορούν όλα τα έθνη: «επαρκή στέγαση για όλους» και «βιώσιμους ανθρώπινους οικισμούς σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο με πλήρη αστικοποίηση». Η Διάσκεψη υιοθέτησε δυο αποφάσεις, α) τη Διακήρυξη της Κωνσταντινούπολης για τους Ανθρώπινους Οικισμούς (The Istanbul Declaration on Human Settlements), και, β) τη «Habitat Agenda».

Η Διακήρυξη επισημαίνει την καίρια σημασία των οικισμών και αναδεικνύει τις προκλήσεις, τις αδυναμίες (ιδίως των αναπτυσσόμενων χωρών) και την ανάγκη για συνεργασία για να αντιμετωπιστούν οι παθογένειες.

Η Habitat Agenda θέτει 10 βασικές αρχές –στόχους :

1^{ος} Δίκαιοι Ανθρώπινοι οικισμοί, χωρίς κανενός είδους διάκριση.

2^{ος} Η εξάλειψη της φτώχειας είναι ουσιώδης για τους βιώσιμους ανθρώπινους οικισμούς.

3^{ος} Η Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι ουσιαστικής σημασίας για τους ανθρώπινους οικισμούς και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων σε αυτούς.

4^{ος} Η ποιότητα της ζωής των κατοίκων εξαρτάται από οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς παράγοντες και τα φυσικά και χωρικά χαρακτηριστικά των χωριών και των πόλεων που διαμένουν.

5^{ος} Ο ρόλος της οικογένειας είναι βασικό συστατικό της κοινωνίας και θα πρέπει να ενδυναμωθεί.

6^{ος} Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαιώματα και γι' αυτό έχουμε την ευθύνη να σεβόμαστε και να προστατεύομαι τα δικαιώματα των άλλων.

7^{ος} Η συνεργασία ανάμεσα στις χώρες σε όλους τους τομείς των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

8^{ος} Αλληλεγγύη στις μειονεκτικές ομάδες και ανάπτυξη της κοινωνικής συνοχής.

9^{ος} Διασφάλιση και προστασία των συμφερόντων των τωρινών και μελλοντικών γενεών.

10^{ος} Υγεία και ποιοτική εκπαίδευση για όλους ως θεμέλιος λίθος των βιώσιμων ανθρώπινων οικισμών (Habitat Agenda, 1996).

2.2.1. Ειδική σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για τους Οικισμούς (2001)

Πέντε χρόνια μετά το Habitat II πραγματοποιήθηκε στις 6-8 Ιουνίου στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α. μια Ειδική Σύνοδος αφιερωμένη στην ανασκόπηση και αξιολόγηση της εφαρμογής της Ατζέντας για του Οικισμούς (Habitat Agenda). Τα μέλη καλωσόρισαν την πρόοδο στην εφαρμογή της Ατζέντας και υποσχέθηκαν να κλιμακώσουν τις προσπάθειες για πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή της και εστίασαν στα εμπόδια και τις επιτυχίες, ιδιαίτερα κάποιων αναπτυσσόμενων χωρών. Επίσης, τονίστηκε η δραματική αστικοποίηση του παγκόσμιου πληθυσμού και τα εμπόδια που παρουσιάζονται από την ταχύ ρυθμό της. Σημειώθηκε επίσης ότι παρά τις προσπάθειες των κυβερνήσεων η φτώχεια επεκτείνεται και παραμένει εμπόδιο όπως και οι περιβαλλοντικές συνθήκες χρειάζονται σημαντική βελτίωση σε κάποιες χώρες. Ολοκληρώνοντας τη σύνοδο τα μέλη υιοθέτησαν τη Διακήρυξη για τις Πόλεις και τους Ανθρώπινους Οικισμούς στην Νέα Χιλιετία η οποία επιβεβαίωσε και ανανέωσε τη δέσμευση στην Ατζέντα για τους Οικισμούς ενδυναμωμένη από την Διακήρυξη της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών (New York, 2001).

2.3. Habitat III: Η Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Κατοικία και τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (2016)

Στις 17-20 Οκτώβριου 2016 πραγματοποιήθηκε η Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Κατοικία και τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (The United Nations Conference on Housing and Sustainable Urban Development, Habitat III), στο Κίτο (Quito) του Εκουαδόρ. Η Habitat III ήταν η πρώτη παγκόσμια συνδιάσκεψη έπειτα από την υιοθέτηση της Ατζέντας 2030 και της συμφωνίας των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή. Το 2016 εκτιμήθηκε ότι περισσότερο από το 50% του παγκόσμιου πληθυσμού ζούσε σε πόλεις και ενώ η αστικοποίηση μπορεί να συνδράμει στα προκλήσεις του πλανήτη, οι πόλεις έχουν την τεράστια δυναμική να προάγουν τις απαραίτητες καινοτομίες ώστε να τις αντιμετωπίσουν. Στην συνδιάσκεψη υιοθετήθηκαν η Διακήρυξη του Κίτο (Quito Declaration) και η Νέα Αστική Ατζέντα (New Urban Agenda).

Διακήρυξη Κίτο

Με την Διακήρυξη του Κίτο τα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν να εργαστούν προς μια αστική αλλαγή παραδείγματος για μια Νέα Αστική Ατζέντα, η οποία:

- Επαναπροσδιορίζει τον τρόπο που σχεδιάζουμε, χρηματοδοτούμε, αναπτύσσουμε, κυβερνάμε και διαχειριζόμαστε πόλεις και ανθρώπινους οικισμούς, αναγνωρίζοντας την αειφόρο αστική και εδαφική ανάπτυξη ως απαραίτητη για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης και ευημερίας για όλους.
- Αναγνωρίζει τον ηγετικό ρόλο των εθνικών κυβερνήσεων στον καθορισμό και την εφαρμογή συνεκτικών και αποτελεσματικών αστικών πολιτικών και νομοθεσιών για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και τις εξίσου σημαντικές συνεισφορές των εθνικών και τοπικών κυβερνήσεων, καθώς και της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερομένων με διαφανή και υπεύθυνο τρόπο.
- Υιοθέτηση βιώσιμων, ανθρωποκεντρικών, ανταποκρινόμενων σε όλες τις ηλικίες και όλα τα φύλα και ολοκληρωμένων προσεγγίσεων για την αστική και εδαφική ανάπτυξη εφαρμόζοντας πολιτικές, στρατηγικές και δράσεις σε όλα τα επίπεδα, βασισμένες σε θεμελιώδεις μοχλούς αλλαγής (Quito, 2016).

2.3.1 Νέα Αστική Ατζέντα (NAA)

Η NAA παρέχει τα παγκόσμια πρότυπα για να επιτευχθεί η βιώσιμη αστική ανάπτυξη, να μετασηματιστεί ο τρόπος που κατασκευάζουμε, διαχειριζόμαστε, λειτουργούμε και ζούμε στις πόλεις. Θα καθοδηγεί όλους του φορείς, εθνικούς, τοπικούς και περιφερειακούς ηγέτες, τον ιδιωτικό τομέα, τα προγράμματα των Ηνωμένων Εθνών και την κοινωνία των πολιτών για τα επόμενα 20 χρόνια.

Οι βασικές αρχές της NAA :

- *Δεν αφήνουμε κανέναν πίσω, διασφαλίζουμε την αστική ισότητα και καταπολεμάμε την φτώχεια .*
- Παρέχουμε ισότιμη πρόσβαση σε όλους σε φυσικές και κοινωνικές υποδομές
- Επαρκή στέγαση και καταφύγιο είναι στο επίκεντρο της ατζέντας
- Δημόσιοι χώροι σαν μέσο κοινωνικοοικονομικής λειτουργίας των πόλεων

- Αναγνώριση και αξιοποίηση του πολιτισμού ,της διαφορετικότητας και της ασφάλειας στις πόλεις
- Διευκόλυνση και ενδυνάμωση της συμμετοχής και ενίσχυση της βιωσιμότητας και ποιότητας της ζωής
- *Επίτευξη βιώσιμης αστικής ευημερίας και παροχή ευκαιριών για όλους*
- Ενίσχυση των οφελών της αστικοποίησης και αποφυγή της κερδοσκοπίας εις βάρος της γης
- Δίκαιη δημιουργία θέσεων εργασίας, παραγωγικότητας, ανταγωνιστικότητας, ποικιλομορφίας
- Καινοτομία μέσω βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης
- *Προαγωγή οικολογικών και ανθεκτικών πόλεων και ανθρώπινων οικισμών*
- Προώθηση βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής
- Προστασία και εκτίμηση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας
- Περιορισμό και προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής παράλληλα με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των αστικών συστημάτων σε φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές πιέσεις και καταστροφές. (World Economic Forum).

2.3.2. Αστικό Θεματολόγιο για την ΕΕ (New Urban Agenda for the EU)

Στις 30 Μαΐου 2016 στην άτυπη υπουργική σύνοδο για αστικά θέματα που πραγματοποιήθηκε στο Άμστερνταμ της Ολλανδίας οι 28 αρμόδιοι υπουργοί, όπως επίσης και εκπρόσωποι θεσμικών οργάνων της ΕΕ, ενέκριναν το «Σύμφωνο του Άμστερνταμ» (Pact of Amsterdam). Αντιπροσωπεύει μια νέα πολυεπίπεδη μέθοδο εργασίας που προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, των πόλεων, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων ενδιαφερομένων, προκειμένου να τονωθεί η ανάπτυξη, η βιωσιμότητα και η καινοτομία στις πόλεις της Ευρώπης και να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν επιτυχώς οι κοινωνικές προκλήσεις.

Στο σύμφωνο οι υπουργοί επιβεβαιώνουν ότι το Αστικό Θεματολόγιο για την ΕΕ :

- 1) στοχεύει στην αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού και της συμβολής των αστικών περιοχών στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης και των σχετικών εθνικών προτεραιοτήτων

με πλήρη σεβασμό των αρχών και των αρμοδιοτήτων της επικουρικότητας και της αναλογικότητας,

2) προσπαθεί να δημιουργήσει μια πιο αποτελεσματική ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση των πολιτικών και της νομοθεσίας της ΕΕ με πιθανό αντίκτυπο στις αστικές περιοχές και επίσης να συμβάλει στην εδαφική συνοχή μειώνοντας τα κοινωνικοοικονομικά κενά που παρατηρούνται σε αστικές περιοχές και περιφέρειες,

3) προσπαθεί να εμπλέξει τις αστικές αρχές στο σχεδιασμό πολιτικών, να τις κινητοποιήσει για την εφαρμογή τους και να ενισχύσει την αστική τους διάσταση,

4) δεν θα δημιουργήσει νέες πηγές χρηματοδότησης, περιττή διοικητική επιβάρυνση, ούτε θα επηρεάσει την τρέχουσα κατανομή των νομικών αρμοδιοτήτων και των υφιστάμενων δομών εργασίας και λήψης αποφάσεων και δεν θα μεταφέρει αρμοδιότητες σε επίπεδο ΕΕ.

Με το σύμφωνο θεσπίζεται το Αστικό θεματολόγιο για την ΕΕ και καθορίζονται οι βασικές αρχές του. Το Αστικό Θεματολόγιο για την ΕΕ επικεντρώνεται ειδικά στους τρεις πυλώνες άσκησης και εφαρμογής της Ευρωπαϊκής πολιτικής:

1. *Καλύτερο θεσμικό πλαίσιο*
2. *Καλύτερη χρηματοδότηση*
3. *Καλύτερη γνώση (ανταλλαγή βάσεων και γνώσης)*

Έχει θέσει 12 βασικές προτεραιότητες οι οποίες θα καθοδηγούν τις δράσεις της ΕΕ

Αποκλεισμός μεταναστών και προσφύγων.

Ποιότητα αέρα.

Αστική φτώχεια.

Στέγαση.

Κυκλική οικονομία.

Εργασίες και δεξιότητες στην τοπική οικονομία.

Κλιματική προσαρμογή (συμπεριλαμβανομένων λύσεων πράσινων υποδομών).

Ενεργειακή μετάβαση.

Βιώσιμη χρήση γης και Λύσεις που βασίζονται στη φύση.

Αστική κινητικότητα.

Ψηφιακή μετάβαση.

Καινοτόμες και υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις (Pact of Amsterdam)

2.3.3. Ο χάρτης της Λειψίας

Ο «ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΛΕΙΨΙΑΣ για τις Βιώσιμες Ευρωπαϊκές Πόλεις» είναι ένα έγγραφο των κρατών μελών το οποίο καταρτίστηκε με την ευρεία και διαφανή συμμετοχή των ευρωπαϊκών ενδιαφερομένων φορέων.

Έχοντας επίγνωση των προκλήσεων και ευκαιριών καθώς και των διαφορετικών ιστορικών, οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών υποβάθρων των ευρωπαϊκών πόλεων, οι αρμόδιοι για την Αστική Ανάπτυξη Υπουργοί συμφώνησαν προς ορισμένες κοινές αρχές και στρατηγικές για την πολιτική αστικής ανάπτυξης. Οι Υπουργοί ανέλαβαν τις εξής δεσμεύσεις:

- να προωθήσουν τη δημόσια πολιτική συζήτηση στις χώρες τους για την ενσωμάτωση του Χάρτη της Λειψίας στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αναπτυξιακές πολιτικές,
- να χρησιμοποιήσουν την ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξης στη διακυβέρνηση και να θεσπίσουν το απαραίτητο πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο,
- να προωθήσουν την καθιέρωση μιας ισορροπημένης εδαφικής οργάνωσης με βάση μια ευρωπαϊκή πολυκεντρική αστική διάρθρωση.

Στη συνέχεια ανακοίνωσαν τις συστάσεις τους:

I. Να γίνεται μεγαλύτερη χρήση των προσεγγίσεων της πολιτικής ολοκληρωμένη αστικής ανάπτυξης

Έτσι προτείνουν να εξετάσουν οι ευρωπαϊκές πόλεις το ενδεχόμενο κατάρτισης προγραμμάτων ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης για την πόλη ως σύνολο τα οποία θα πρέπει:

- να περιγράφουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία των πόλεων και των συνοικιών με βάση την ανάλυση της επικρατούσας κατάστασης,
- να προσδιορίζουν συνεκτικούς αναπτυξιακούς στόχους για την αστική περιοχή και να αναπτύσσουν ένα όραμα για την πόλη,
- να συντονίζουν τα διάφορα συνοικιακά, τομεακά και τεχνικά σχέδια και πολιτικές και να εξασφαλίζουν ότι οι προγραμματισμένες επενδύσεις,
- να συντονίζουν και να εστιάζουν χωροταξικά τη χρήση πόρων από τους παράγοντες του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και
- να συμβάλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση της μελλοντικής οικονομικής, κοινωνικής, πολιτισμικής και περιβαλλοντικής φυσιογνωμίας κάθε περιοχής.

Δημιουργία και εξασφάλιση δημόσιων χώρων υψηλής ποιότητας. Η ποιότητα των δημόσιων χώρων, τα τεχνητά αστικά τοπία και η αστική αρχιτεκτονική διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις συνθήκες διαβίωσης των αστικών πληθυσμών.

Εκσυγχρονισμός των δικτύων υποδομών και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Βασική συμβολή στην ποιότητα ζωής έχει η ύπαρξη βιώσιμων, σωστά διασυνδεδεμένων αστικών μεταφορών με μέριμνα για πεζούς και ποδηλάτες, όπως επίσης, και βελτίωση των τεχνικών υποδομών ώστε να γίνεται σωστή ενεργειακή χρήση των φυσικών πόρων.

Προορατικές πολιτικές καινοτομίας και εκπαίδευσης. Οι πόλεις είναι τόποι όπου δημιουργείται και μεταβιβάζεται μεγάλη ποσότητα γνώσεων. Η πλήρης αξιοποίηση του γνωστικού δυναμικού μιας πόλης εξαρτάται από τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και μεταφοράς της γνώσης μέσω κοινωνικοπολιτιστικών δικτύων .

II. Ειδική προσοχή πρέπει να δοθεί στις φτωχές συνοικίες εντός των πόλεων

Οι ορθά σχεδιασμένες κοινωνικές πολιτικές μπορούν να αποτελέσουν αποτελεσματικά μέσα για την εκπλήρωση των στόχων της κοινωνικής συνοχής και ολοκλήρωσης στις πόλεις και στις αστικές περιοχές.

Εφαρμογή στρατηγικών για την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος

Είναι αναγκαίο να βελτιωθεί το υφιστάμενο δίκτυο κατοικιών στις φτωχές συνοικίες σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό, τις φυσικές συνθήκες και την ενεργειακή απόδοση.

Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής πολιτικής αγοράς της εργασίας

Οι πόλεις καλούνται να δημιουργήσουν καλύτερες προϋποθέσεις και μέσα για την ενίσχυση της τοπική οικονομίας και των τοπικών αγορών εργασίας, ιδιαίτερα με την προώθηση της κοινωνική οικονομίας και με την παροχή υπηρεσιών φιλικών προς τον πολίτη.

Προορατικές πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης για τα παιδιά και τους νέους

Σε μειονεκτικές περιοχές, πρέπει να παρέχονται δυνατότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης που να είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των παιδιών και των νέων που ζουν εκεί και να καλύπτουν τις σχετικές ελλείψεις.

Προώθηση αποτελεσματικών και οικονομικά προσιτών αστικών μεταφορών

Η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και οικονομικά προσιτού συστήματος δημοσίων μεταφορών θα παράσχει στους κατοίκους μειονεκτικών συνοικιών ισότητα ευκαιριών, ώστε να έχουν την κινητικότητα και δυνατότητα πρόσβασης που δικαιούνται. (Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π)

2.3.4. Νέα Χάρτα Λειψίας

Στις 30 Νοέμβριου 2020 υπό γερμανικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανανεώθηκαν οι βασικές αρχές της ΕΕ για βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις μέσω της έγκρισης τη Νέας Χάρτας της Λειψίας από τους αρμόδιους υπουργούς.

Οι επείγουσες παγκόσμιες προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η έλλειψη πόρων, οι μετακινήσεις μετανάστευσης, οι δημογραφικές αλλαγές, οι πανδημίες και οι ταχέως μεταβαλλόμενες οικονομίες έχουν άμεσο και τοπικό αντίκτυπο σε πόλεις και πόλεις σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Η Νέα Χάρτα της Λειψίας δίνει έμφαση στην επιδίωξη του κοινού καλού χρησιμοποιώντας τη μετασχηματιστική δύναμη των πόλεων.

Επισημαίνονται τις τρεις μορφές της μετασχηματιστικής πόλης που μπορούν να αξιοποιηθούν στην Ευρώπη για να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των ανθρώπων:

- **Η Δίκαιη Πόλη** (The Just City) - παρέχει ίσες ευκαιρίες και περιβαλλοντική δικαιοσύνη για όλους, ανεξάρτητα από το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, την ηλικία και την καταγωγή - χωρίς να μένει κανένας πίσω.

- **Η Πράσινη Πόλη** (The Green City) - συμβάλλει στην καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη και στην υψηλή ποιότητα του περιβάλλοντος για τον αέρα, το νερό, το έδαφος και τη χρήση γης, καθώς και την πρόσβαση σε χώρους πρασίνου και αναψυχής.

- **Η παραγωγική πόλη** (The Productive City) - προσφέρει εξασφάλιση θέσεων εργασίας, παρέχοντας παράλληλα μια υγιή οικονομική βάση για βιώσιμη αστική ανάπτυξη μέσω διαφοροποιημένων τοπικών οικονομιών και υποστηρικτικών περιβαλλόντων για καινοτομία.

Ιδιαίτερη βαρύτητα σημειώνεται στο ρόλο της **ψηφιοποίησης** - είναι μια σημαντική μετασχηματιστική τάση που επηρεάζει όλες τις διαστάσεις της αειφόρου αστικής ανάπτυξης. Οι ψηφιακές λύσεις μπορούν να προσφέρουν καινοτόμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες στο κοινό και τις επιχειρήσεις όπως: έξυπνη αστική κινητικότητα, ενεργειακή απόδοση, βιώσιμη στέγαση, δημόσιες υπηρεσίες, λιανικό εμπόριο, προμήθεια καθημερινών αγαθών και διακυβέρνηση με γνώμονα τον πολίτη.

Στη Νέα Χάρτα της Λειψίας προσδιορίζονται και οι βασικές αρχές της χρηστής αστικής διακυβέρνησης:

- **Αστική πολιτική για το κοινό καλό** - Οι δημόσιες αρχές πρέπει να ενεργούν προς το συμφέρον της δημόσιας ευημερίας, παρέχοντας υπηρεσίες και υποδομές για το κοινό καλό.

- **Ολοκληρωμένη προσέγγιση** - Όλοι οι τομείς της αστικής πολιτικής πρέπει να συντονίζονται με χωρικό, τομεακό και χρονικό τρόπο.

- **Συμμετοχή και συνδημιουργία** - Όλοι οι αστικοί φορείς και πολίτες πρέπει να συμμετέχουν προκειμένου να εξετάσουν τις γνώσεις και τις ανησυχίες τους και να ενισχύσουν την τοπική δημοκρατία.

- **Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση** - Οι σύνθετες προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται από κοινού από όλα τα επίπεδα αστικής και χωρικής πολιτικής - τοπική, περιφερειακή, μητροπολιτική, εθνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια.

- **Τοποκεντρική προσέγγιση** - Οι αστικές στρατηγικές και τα μέσα χρηματοδότησης των πόλεων πρέπει να βασίζονται σε σωστή ανάλυση της συγκεκριμένης τοπικής κατάστασης . (eurocities.eu, 2020)

2.4. Η τοπική αυτοδιοίκηση

Οι πόλεις, οι κωμοπόλεις και τα χωριά εκπροσωπούνται από ένα συμβούλιο, εκλεγμένο από τους κατοίκους, το Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο είναι μια οντότητα δημόσιας διοίκησης κατά βάση αυτοδιοικητική στα περισσότερα κράτη. Στην Ελλάδα ο Δήμος αποτελεί το πρωτοβάθμιο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και οι δευτεροβάθμιοι ΟΤΑ είναι οι περιφέρειες. Η δομή και το μέγεθος των τοπικών διοικήσεων διαφέρει ανάμεσα στα κράτη αλλά πέρα από τις διαφοροποιήσεις έχουν καίριο ρόλο ικανοποιώντας τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των κατοίκων και των επιχειρήσεων της περιοχής τους και την εκτέλεση βασικών κοινωνικών υπηρεσιών και παροχών. Μέσα στα πλαίσια του δήμου, οι κάτοικοι εκφράζουν τις σκέψεις και τις ανησυχίες τους σε μια προσπάθεια να δημιουργήσουν τοπικές ευκαιρίες ή να βρουν λύσεις σε προβλήματα της κοινότητας. Είναι στην ευθύνη του κάθε δήμου η παροχή υπηρεσιών διαχείρισης και πολιτισμού, σχεδιασμού χρήσεων γης, λήψης μέτρων έκτακτης ανάγκης, αστυνόμευσης και της διαδικασίας αποκομιδής και διαχείρισης απορριμμάτων.

Παρά τον αυτοδιοικητικό χαρακτήρα τους, οι δήμοι δεν έχουν πλήρη αυτονομία χάραξης πολιτικής γιατί οι δαπάνες τους παραχωρούνται από τις κεντρικές κυβερνήσεις. Οι επενδύσεις στην τοπική αυτοδιοίκηση αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 40% των δημοσίων επενδύσεων και το 1,5% του ΑΕΠ παγκοσμίως. Οι επενδύσεις αυτές αποτελούν κοινή ευθύνη σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, καθιστώντας την διαχείριση τους ιδιαίτερα περίπλοκη όπως έχει αναγνωριστεί από την Σύσταση του ΟΟΣΑ για τις δημόσιες επενδύσεις. Οι πιο ανεπτυγμένες χώρες τείνουν να είναι πιο αποκεντρωμένες, σε αυτό συμβάλουν σημαντικά κοινωνικοοικονομικοί, ιστορικοί και θεσμικοί παράγοντες αλλά και η ενιαία δομή μιας χώρας. Σε ορισμένες χώρες, το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων του δημόσιου τομέα απασχολείται σε δήμους και περιφέρειες, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περίπου το 35% των κρατικών μισθωτών δαπανών (OECD/UCLG, 2016).

Συνδυάζοντας θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και αστικοποίησης, οι βιώσιμες πόλεις έχουν γίνει αντικείμενο ενδιαφέροντος για την έρευνα, την εκπαίδευση, τη χάραξη πολιτικής και τις επιχειρήσεις, ένα ενδιαφέρον που έχει εκδηλωθεί σε όλα τα μέρη της κοινωνίας. Σε ακαδημαϊκό

επίπεδο παρουσιάζεται σε επιστημονικά περιοδικά, πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ερευνητικά προγράμματα και πανεπιστημιακά τμήματα ειδικά αφιερωμένα στην εφαρμογή της αειφόρου αστικής ανάπτυξης. Στον δημόσιο τομέα της χάραξης πολιτικής και του σχεδιασμού, η αντιληπτή ανάγκη για βιώσιμη αστική ανάπτυξη αντικατοπτρίζεται σε διεθνή φόρουμ, χάρτες, οργανισμούς και σε εθνικά προγράμματα και στόχους (Höjer, M., Wangel, J., 2014).

Πολλοί τόσο στον ακαδημαϊκό όσο και στο δημόσιο λόγο υποστηρίζουν ότι οι πόλεις έχουν τη δυνατότητα να είναι βασικοί παράγοντες στις διεθνείς προσπάθειες που καταβάλλονται για την εξασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης σε παγκόσμια κλίμακα (Oosterlynck 2018).

Τις τελευταίες δεκαετίες σημειώθηκε σημαντική αύξηση στα επίσημα δίκτυα πόλεων τα οποία έχουν υπερβεί πέρα από τις δημοτικές συνεργασίες προς πιο περίπλοκες δικτυωμένες ρυθμίσεις διακυβέρνησης με έμφαση την υιοθέτηση των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο και την δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Τα δίκτυα πόλεων έχει παρατηρηθεί επίσης ότι αυξάνουν το επίπεδο φιλοδοξίας μεταξύ των πόλεων που μαθαίνουν και ανταγωνίζονται μεταξύ τους όσον αφορά την ανάπτυξη τεχνολογιών και πολιτικών χαμηλών εκπομπών άνθρακα (Kathryn Davidson, 2019).

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην εφαρμογή της Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι τόσο σημαντικός ώστε, το 1990 ιδρύθηκε ο παγκόσμιος μη κυβερνητικός οργανισμός Τοπικές Κυβερνήσεις για τη Βιωσιμότητα (ICLEI) από 200 τοπικές κυβερνήσεις από 43 χώρες που συγκλήθηκαν για το πρώτο Παγκόσμιο Συνέδριο Τοπικών Κυβερνήσεων για ένα Βιώσιμο Μέλλον στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη. Οι διεργασίες άρχισαν το 1991 στην Παγκόσμια Γραμματεία στο Τορόντο του Καναδά και στην Ευρωπαϊκή Γραμματεία στο Φράμπουργκ της Γερμανίας. Η Παγκόσμια Γραμματεία από τότε μετακόμισε στη Βόννη της Γερμανίας.

Τα πρώτα παγκόσμια προγράμματα του ICLEI προώθησαν τη συμμετοχική διακυβέρνηση και τον τοπικό σχεδιασμό αειφόρου ανάπτυξης. Η εκστρατεία «Πόλεις για την προστασία του κλίματος» (The Cities for Climate Protection ,CCP) ήταν το πρώτο και μεγαλύτερο πρόγραμμα στον κόσμο που σχεδιάστηκε για να υποστηρίξει πόλεις στο σχεδιασμό δράσης για το κλίμα χρησιμοποιώντας μια διαδικασία πέντε ορόσημων που μείωσε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, βελτίωσε την ποιότητα του αέρα και ενίσχυσε την αστική βιωσιμότητα και βιωσιμότητα.

2.4.1. ICLEI-Local Governments for Sustainability

Το ICLEI αυτή τη στιγμή έχει ένα δίκτυο 1750 τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων από όλο τον κόσμο με αφοσίωση στην Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη που συνεργάζονται για να προβλέψουν και να ανταποκριθούν σε πολύπλοκες προκλήσεις, από την αστικοποίηση και την κλιματική αλλαγή έως την υποβάθμιση και την ανισότητα των οικοσυστημάτων. Παράλληλα έχει ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων:

- Λειτουργεί σε πολλαπλές κλίμακες, δημιουργώντας συνδέσεις μεταξύ τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και παγκόσμιων παραγόντων και πολιτικών. Δημιουργούν αλλαγή συστημάτων, αναπτύσσοντας ολοκληρωμένες λύσεις σε πέντε διασυνδεδεμένους αναπτυξιακούς δρόμους που μεταμορφώνουν αστικές περιοχές.
- Οι εμπειρογνώμονες είναι παρόντες και συνεργάζονται με τις τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις για να προβλέψουν και να ανταποκριθούν σε πολύπλοκες προκλήσεις, από την αστικοποίηση και την κλιματική αλλαγή έως την υποβάθμιση και την ανισότητα του οικοσυστήματος. Επενδύουμε στην ικανότητα και τις γνώσεις που απαιτούνται για το σχεδιασμό λύσεων σε αυτές τις προκλήσεις και τη λήψη αποφάσεων με βάση δεδομένα, επιστημονικά στοιχεία και τοπικές πραγματικότητες και πιέσεις.
- Οδηγεί την ανταλλαγή γνώσεων και προκαλεί συνδέσεις μεταξύ πόλεων παγκοσμίως. Η ανταλλαγή και η ανάπτυξη ικανοτήτων βρίσκονται στο επίκεντρο των ενδιαφερόντων τους .
- Σε εθνική και παγκόσμια κλίμακα, πιέζουν για ισχυρές πολιτικές που αντικατοπτρίζουν τα συμφέροντα των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων και εφαρμόζουν την παγκόσμια πολιτική στις στρατηγικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο.
- Χρησιμεύει ως κέντρο πληροφόρησης για την τοπική αειφόρο ανάπτυξη με την παραγωγή ενημερωτικών δελτίων, περιφερειακών ενημερώσεων για δραστηριότητες, περιπτωσιολογικών μελετών, εκπαιδευτικών οδηγιών και ενημερωτικών δελτίων.
- Επιδιώκει να οικοδομήσει ένα περιβάλλον διεθνούς πολιτικής που ενισχύει την τοπική αυτοδιοίκηση και υποστηρίζει την τοπική βιωσιμότητα.
- Σχηματίζει στρατηγικές συμμαχίες με διεθνείς οργανισμούς, εθνικές κυβερνήσεις, ακαδημαϊκά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, την κοινωνία των πολιτών και τον ιδιωτικό

τομέα. Δημιουργώντας χώρο για καινοτομία και οδηγούν τους συνεργάτες να χτίσουν νέους τρόπους για την υποστήριξη της αειφόρου ανάπτυξης σε αστική κλίμακα.

- Παρέχει γνώση και καινοτομία στα μέλη της (πόλεις, τοπικές κυβερνήσεις και οργανισμούς) που ασχολούνται με την αστική αειφορία σε όλο τον κόσμο (ICLEI).

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο το 1994 πραγματοποιήθηκε 1^ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο για τις Βιώσιμες Πόλεις στο Άαλμποργκ της Δανίας. Σε αυτό οι Δήμαρχοι από ευρωπαϊκές πόλεις που συμμετείχαν ενέκριναν την πρωτοποριακή για την εποχή Χάρτα του Άαλμποργκ (The Aalborg Charter, 1994). Στο πρώτο μέρος της Χάρτας παρουσιάζεται ο ρόλος των τοπικών κοινοτήτων και προσδιορίζονται οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης προσαρμοσμένες στις τοπικές αστικές πολιτικές. Στη συνέχεια παρουσιάζει την αρχή της διαπραγμάτευσης ως την μέθοδο επίλυσης προβλημάτων και απευθύνει τα ζητήματα της αστικής οικονομίας, κοινωνικής ισότητας, της κινητικότητας, της βιώσιμης χρήσης γης, της υπερθέρμανσης του πλανήτη και της μόλυνσης, επίσης αναφέρει το δικαίωμα για αυτοδιοίκηση των πόλεων. Οι συμμετέχοντες δεσμεύονται να συνεργαστούν με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη των κοινοτήτων τους –πολίτες, επιχειρήσεις και ομάδες ενδιαφέροντος και να χρησιμοποιήσουν τα διαθέσιμα πολιτικά και τεχνικά εργαλεία ώστε να επιτευχθεί η βιωσιμότητα παγκοσμίως. Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στην Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για τις Βιώσιμες Πόλεις ενθαρρύνοντας τις πόλεις να καταρτίσουν τοπικά σχέδια δράσης μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα και δεσμεύεται να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των αρχών και να συσχετίσει αυτή τη διαδικασία με τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο του αστικού περιβάλλοντος. Το τρίτο μέρος του χάρτη δίνει έμφαση στη συμμετοχή στις διαδικασίες της Local Agenda 21 προς την αειφορία. (Faraldi, 1994)

Τη Χάρτα υπέγραψαν αρχικά 80 ευρωπαϊκές τοπικές αρχές και 253 εκπρόσωποι από διεθνείς οργανισμούς, εθνικές κυβερνήσεις, επιστημονικά ιδρύματα αλλά και μεμονωμένα άτομα. Σήμερα περισσότερες από 3000 τοπικές αρχές από 40 χώρες έχουν υπογράψει την Χάρτα η οποία έχει αποτελέσει την μεγαλύτερη Ευρωπαϊκή κίνηση σχετικά με την Βιώσιμη Ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό Συνέδριο για τις Βιώσιμες Πόλεις λαμβάνει χώρα κάθε τρία με τέσσερα έτη και έπειτα από την Χάρτα του Άαλμποργκ το 1994, δέκα χρόνια μετά το 2004 στην ίδια πόλη, στα πλαίσια του 4^{ου} Συνεδρίου, οι εκπρόσωποι των Ευρωπαϊκών Τοπικών Κυβερνήσεων, ανανέωσαν το όραμα για πόλεις χωρίς αποκλεισμούς, ευημερούσες, δημιουργικές και βιώσιμες, οι οποίες παρέχουν καλή ποιότητα ζωής για όλους τους πολίτες και

επιτρέπουν τη συμμετοχή τους σε όλες τις πτυχές της αστικής ζωής. Αναγνωρίζοντας τον καίριο ρόλο τους στην τοπική ανάπτυξη και διοίκηση των κοινοτήτων τους για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις και να αναλάβουν τις ευθύνες τους υιοθέτησαν τις Δεσμεύσεις του Άαλμποργκ (The Aalborg Commitments). Είναι ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός στη στρατηγική και συντονισμένη δράση με 10 στοχευμένες δεσμεύσεις (Aalborg+10, 2004).

Table 1 Οι Δεσμεύσεις του Aalborg

Δεσμεύσεις του Άαλμποργκ (2004)	
1.	Διακυβέρνηση
2.	Τοπική Διοίκηση προς την Αειφορία
3.	Φυσικά Κοινά Αγαθά
4.	Υπεύθυνη Κατανάλωση και επιλογές Ζωής
5.	Προγραμματισμός και σχεδιασμός
6.	Καλύτερη κίνηση, λιγότερη κυκλοφορία
7.	Τοπική Δράση για την Υγεία
8.	Δυναμική και Βιώσιμη Τοπική Οικονομία
9.	Κοινωνική ισότητα και δικαιοσύνη
10.	Τοπική δράση με στόχο τη παγκόσμια δράση

Στα πλαίσια του 8^{ου} Συνεδρίου για τις Βιώσιμες Πόλεις το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Χώρα των Βάσκων στις 27-29 Απριλίου 2016 οι συμμετέχοντες συμφώνησαν στην Διακήρυξη των Βάσκων (Basque Declaration). Η Διακήρυξη υπογραμμίζει την ανάγκη οι τοπικοί ηγέτες να σκέφτονται έξω από τα τετριμμένα και να βρουν καινοτόμους τρόπους για να συνεργαστούν με την κοινωνία των πολιτών προκειμένου να αντιμετωπίσουν οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις και ταυτόχρονα σηματοδοτεί τη σημασία εξεύρεσης βιώσιμων λύσεων που αυξάνουν την οικονομική αξία προς όφελος του τοπικού πληθυσμού. Η Διακήρυξη αναγνωρίζει την ανάγκη για μετασχηματισμό προκειμένου να απελευθερωθούν από τις ανθρακούχες εκπομπές τα ενεργειακά συστήματα, να δημιουργηθούν βιώσιμα μοτίβα αστικής κινητικότητας, να προστατευθούν και να ενισχυθούν οι υπηρεσίες βιοποικιλότητας και οικοσυστήματος, να μειωθεί η χρήση γης και φυσικού χώρου, να προστατευθούν οι υδάτινοι πόροι και η ποιότητα του αέρα, να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή, να επιτευχθεί

βελτίωση του δημόσιου χώρου, παροχή επαρκούς στέγασης, εγγύηση της κοινωνικής ένταξης και ενίσχυση των τοπικών οικονομιών.

Η Διακήρυξη των Βάσκων περιγράφει νέα μονοπάτια για τις ευρωπαϊκές πόλεις και τις πόλεις για τη δημιουργία παραγωγικών, βιώσιμων και ανθεκτικών πόλεων για μια βιώσιμη και περιεκτική Ευρώπη. Το έγγραφο στοχεύει στην υποστήριξη και επιτάχυνση του κοινωνικοπολιτισμικού, κοινωνικοοικονομικού και τεχνολογικού μετασχηματισμού. (Basque Declaration, 2016)

2.4.2. UCLG- United Cities and Local Governments

Το 2004 η ίδρυση του UCLG στο Παρίσι, ήταν ένα σημαντικό βήμα στο διεθνές κίνημα δήμων καθώς κατάφερε να ενώσει τις μεγάλες τοπικές και περιφερειακές κυβερνητικές ενώσεις από όλο τον κόσμο. Το UCLG είναι έργο μιας ομάδας δημάρχων και διοικητών πόλεων που το 1913 στη Βελγική πόλη της Γάνδης, έλαβαν την πρωτοποριακή απόφαση να συνεχίσουν τη συνεργασία τους με πιο μόνιμο και δομημένο τρόπο το Union Internationale des Villes. Το UCLG, ως παγκόσμιο δίκτυο πόλεων και τοπικών, περιφερειακών και μητροπολιτικών κυβερνήσεων και των ενώσεών τους, έχει ως αποστολή να είναι υποστηρικτής και η φωνή τους παγκοσμίως, προωθώντας τις αξίες, τους στόχους και συμφέροντα τους στη διεθνή κοινότητα. Έχει ως στόχους:

- την **ενίσχυση** του ρόλου των τοπικών κυβερνήσεων,
- την **κινητοποίηση** της τοπικής δράσης προς όφελος της ανάπτυξης,
- την **προώθηση** ισχυρών και αποτελεσματικών τοπικών και περιφερειακών αρχών και αντιπροσωπευτικών εθνικών ενώσεων της και
- **την προώθηση** της καινοτομίας προς όφελος των τοπικής διοίκησης.

Το 2005 διοργάνωσαν την Εκστρατεία της Χιλιετίας για τις Πόλεις (Millennium Towns and Cities Campaign), στην οποία συμμετείχαν πάνω από χίλιες χώρες, πόλεις, περιφέρειες από όλο τον κόσμο, για να υπογραμμίσει τον ρόλο των τοπικών κυβερνήσεων στην επίτευξη των Στόχων της Χιλιετίας (MDGs). Η Εκστρατεία καλούσε τα Κράτη Μέλη να καθιερωθεί, εντός των Ηνωμένων Εθνών, επίσημος συμβουλευτικός ρόλος των τοπικών κυβερνήσεων σε θέματα διεθνούς διακυβέρνησης.

Το UCLG συγκρότησε το Παγκόσμιο Παρατηρητήριο της Τοπικής Δημοκρατίας και Αποκέντρωσης (Global Observatory on Local Democracy and Decentralization -GOLD) το οποίο στοχεύει :

-να διαχέει πληροφορίες σχετικά με την τοπική δημοκρατία και αποκέντρωση σε ολόκληρο τον κόσμο και να αξιολογεί την πρόοδο και τις αποτυχίες,

-να αυξήσει το διεθνές προφίλ των μελών του UCLG και να συμβάλλει στην προοπτική τους στις διεθνείς συζητήσεις,

-να προωθήσει τον διάλογο και την συνεργασία μεταξύ τοπικών αρχών και εθνικών κυβερνήσεων, διεθνών οργανισμών, ακαδημαϊκών, του ιδιωτικού τομέα και των τοπικών εμπλεκόμενων μερών.

Το 2008 δημοσιεύτηκε η πρώτη έκδοση της έκθεσης GOLD η οποία έχει αποτελέσει διεθνές σημείο αναφοράς στην ανάλυση των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων παγκοσμίως. Οι εκθέσεις GOLD δημοσιεύονται κάθε τρία χρόνια με την τελευταία GOLD V (2019) να εξετάζει το μέγεθος της εφαρμογής των παγκοσμίων προγραμμάτων και ιδίως την Ατζέντα 2030 για την Βιώσιμη Ανάπτυξη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Σύμφωνα με τη γενική στρατηγική του UCLG, το GOLD δεσμεύεται στις διαδικασίες παρακολούθησης και αναφοράς σχετικά με την εφαρμογή των SDGs, την Ατζέντα του 2030 και τις άλλες μεγάλες παγκόσμιες ατζέντες. Το GOLD έχει ήδη παρουσιάσει τέσσερις εκθέσεις με τίτλο «Προς την τοπικοποίηση των SDGs» (Towards the localization of the SDGs) στο Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για την Αειφόρο Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών (United Nation's High-Level Political Forum on Sustainable Development-HLPPF) που λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο στη Νέα Υόρκη. Το GOLD συμβάλλει επίσης στο έργο του Παγκόσμιου Παρατηρητηρίου για την Τοπική Χρηματοδότηση (Global Observatory on Local Finance), το οποίο διοργανώνεται από το UCLG, σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ. (GOLD)

2.4.3. C40- Cities Climate Leadership Group

Οι πόλεις γίνονται ολοένα και πιο παρούσες στην παγκόσμια σκηνή. Τώρα αναγνωρίζονται τακτικά στις διεθνείς διαδικασίες σε θέματα όπως η κλιματική αλλαγή, η φτώχεια και η βιώσιμη ανάπτυξη (Elmqvist, T., Andersson, E., Frantzeskaki, N 2019). Στο ίδιο πλαίσιο δράσης αλλά με επίκεντρο την κλιματική αλλαγή το 2005 ο Δήμαρχος του Λονδίνου Κεν Λίβινγκστοουν (Ken Livingstone) συγκάλεσε 18 εκπροσώπους μεγάλων πόλεων να επιδιώξουν

δράση και συνεργασία για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η συνάντηση κατέληξε σε συμφωνία συνεργασίας για τη μείωση των εκπομπών του αερίων λαμβάνοντας αποφασιστική και άμεση δράση σε ορισμένα σημεία, ιδίως τη δημιουργία πολιτικών προμηθειών και συμμαχιών για την επιτάχυνση της χρήσης τεχνολογιών φιλικών προς το κλίμα και την επιρροή στην αγορά. Αυτή ήταν η αρχή του δικτύου C40, ενός παγκόσμιου δικτύου μεγάλων πόλεων που αναλαμβάνει δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αναπτύσσοντας και εφαρμόζοντας πολιτικές και προγράμματα που δημιουργούν μετρήσιμες μειώσεις τόσο στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου όσο και στους κινδύνους του κλίματος. Το 2006 έπειτα από την συνεργασία με την Πρωτοβουλία για το Κλίμα του Ιδρύματος Κλίντον (Clinton Climate Initiative-CCI) στο δίκτυο συμμετείχαν 40 πόλεις, και για τον λόγο αυτό ονομάστηκε C40 (www.c40.org). Το δίκτυο αυτή τη στιγμή αριθμεί 97 συνεργαζόμενες μεγάλες πόλεις από όλο τον κόσμο εκπροσωπώντας πάνω από 700 εκατομμύρια πολίτες και το 25% της παγκόσμιας οικονομίας. Το C40 παρέχει μια πλατφόρμα για συντονισμό και ανταλλαγή γνώσεων και οι πόλεις-μέλη έχουν πραγματοποιήσει πάνω από 14.000 τοπικές δράσεις για το κλίμα. Στο C40 συμμετέχουν Δήμαρχοι με επιρροή που έχουν δεσμευτεί να αυξήσουν την ανθεκτικότητα, να καθαρίσουν τον αέρα και να αναλάβουν δράση για το κλίμα για να δημιουργηθεί ένα πιο υγιές και πιο βιώσιμο μέλλον στις πόλεις τους. Το δίκτυο είναι βαθιά συνυφασμένο με σημαντικούς διεθνείς επιχειρηματικούς και φιλανθρωπικούς παράγοντες (Kathryn Davidson, 2019). Το πρόγραμμα «Προθεσμία 2020: Πως οι πόλεις θα κάνουν την δουλειά» (Deadline 2020: How Cities Will Get The Job Done) είναι ο ακρογωνιαίος λίθος του επιχειρηματικού σχεδίου 2017-2020 της C40. Το κεντρικό σημείο του είναι η δέσμευση κάθε δήμαρχου-μέλους του C40 να αναπτύξει και να εφαρμόσει ένα συμβατό, ανθεκτικό και περιεκτικό σχέδιο δράσης για το κλίμα που να εναρμονίζεται με την Συμφωνία των Παρισίων. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς στους οποίους η τοπική διακυβέρνηση έχει τη δυνατότητα να αναπτύσσει πολιτική και να λαμβάνει μετασχηματιστικές ενέργειες όπως:

- μείωση των εκπομπών μεταφορών,
- βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων,
- αύξηση της προσφοράς πράσινης ενέργειας και
- αλλαγή των τρόπων κατανάλωσης,

ενισχύοντας ταυτόχρονα την ικανότητα αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (C40, ARUP, 2016). Για να υποστηρίξει την εκπλήρωση του προγράμματος «Προθεσμία 2020» το C40 προώθησε το «Πρόγραμμα Προγραμματισμού Δράσης για το Κλίμα» (Climate Action Planning Programme) το 2017 το οποίο υποστηρίζει τις πόλεις-μέλη για την ενίσχυση της ικανότητας προγραμματισμού για το κλίμα και την ανάπτυξη φιλόδοξων σχεδίων δράσης που στοχεύουν στη μείωση των εκπομπών, την προσαρμογή στις κλιματικές επιπτώσεις και τη δημιουργία ευρύτερων κοινωνικών, οικονομικών και υγειονομικών οφελών. Το C40 παρέχει την τεχνική βοήθεια με έναν ειδικό σύμβουλο για τις περισσότερες πόλεις, καθώς και συνεργασία μεταξύ ομότιμων και τις βοηθά να εκτιμήσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τον κίνδυνο της κλιματικής αλλαγής και να αναπτύξουν ένα φιλόδοξο και περιεκτικό σχέδιο δράσης (C40, 2019).

Η Bulkeley το 2015 παρουσίασε τρεις τρέχουσες τάσεις όσον αφορά τις πόλεις και την πολιτική για την κλιματική αλλαγή. Παρατηρεί έναν αυξανόμενο βαθμό συντονισμού των δημοτικών και αστικών πρωτοβουλιών, μια αυξανόμενη αναγνώριση του ρόλου των πόλεων από το Επίσημο Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (United Nations Framework on Climate Change -UNFCCC) και αυξανόμενες προσπάθειες για την τυποποίηση των αστικών αντιδράσεων για την κλιματική αλλαγή, για παράδειγμα μέσω τυποποιημένης αναφοράς εκπομπών ρύπων (Bulkeley, 2015).

2.4.4. Σύμφωνο Δημάρχων

Η ίδρυση του Παγκόσμιου Σύμφωνου των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια, το οποίο είναι επίσημα ενεργό από την 1η Ιανουαρίου 2017, αποδεικνύει και τις τρεις αυτές τάσεις. Αυτή η νέα πρωτοβουλία σηματοδοτεί ένα σημαντικό βήμα στη διαδικασία διακρατικοποίησης της δημοτικής πολιτικής για το κλίμα. Είναι το αποτέλεσμα της συγχώνευσης των δύο υφιστάμενων δημοτικών πρωτοβουλιών, το Σύμφωνο των Δημάρχων της ΕΕ αφενός και τη Συμφωνία των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια από την άλλη πλευρά. Η πρωτοβουλία του Συμφώνου των Δημάρχων, που ξεκίνησε το 2008 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει συνδεθεί με το πακέτο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το κλίμα και την ενέργεια, με το οποίο πόλεις-μέλη ανέλαβαν εθελοντικές δεσμεύσεις. Το Σύμφωνο των Δημάρχων έχει περιγραφεί ως ένα επιτυχημένο εργαλείο της πολιτικής της ΕΕ που θέτει πολυεπίπεδες αρχές διακυβέρνησης και πρακτικές για την κλιματική δράση. Το Σύμφωνο των Δημάρχων ιδρύθηκε το 2014 από τα δίκτυα της πόλης Cities Climate Leadership Group (C40), ICLEI και United

Cities and Local Governments (UCLG), υπό την ηγεσία του ειδικού απεσταλμένου του ΟΗΕ για τις πόλεις και την κλιματική αλλαγή και πρώην Δημάρχου της Νέας Υόρκης Μάικλ Μπλούμπεργκ (Michael R. Bloomberg). Η κύρια προτεραιότητά ήταν η τυποποίηση των δημοτικών εκπομπών με δεδομένα μέσω του Παγκόσμιου Πρωτοκόλλου για τις Εκπομπές Αερίων θερμοκηπίου σε Κοινοτική Κλίμακα (Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Emissions -GPC), με στόχο την αύξηση της αναγνώρισης των δράσεων των πόλεων από τα εθνικά κράτη καθώς και από τους χρηματοοικονομικούς επενδυτές. Το Σύμφωνο των Δημάρχων και η Συμφωνία Δημάρχων ήταν ανταγωνιστικές πρωτοβουλίες. Και οι δύο είχαν φιλοδοξίες για εκπροσώπηση της δημοτικής πολιτικής για το κλίμα σε παγκόσμια σκηνή. Αν και έχουν λειτουργήσει με πολύ διαφορετικές λογικές, τελικά ένωσαν τις δυνάμεις τους με το νέο Παγκόσμιο Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια (Gesing, 2017). Είναι η μεγαλύτερη συμμαχία πόλεων και τοπικών κυβερνήσεων στον κόσμο που καλύπτει ένα μακρόπνοο όραμα για την προώθηση και υποστήριξη της εθελοντικής δράσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ώστε να περάσουμε σε ένα κλιματικά ανθεκτικό, με χαμηλές εκπομπές ρύπων μέλλον. Αυτή η συνεργασία συγκεντρώνει πάνω από 10.000 πόλεις όλων των μεγεθών από όλο τον κόσμο, αντιπροσωπεύοντας το 10% του παγκόσμιου πληθυσμού και ενθαρρύνει βασικές δράσεις σε τοπικό επίπεδο. Η υπογραφή του Συμφώνου απαιτεί τη δέσμευση της πόλης, η οποία θα αντικατοπτρίζεται στην προετοιμασία των απαιτούμενων εγγράφων και σχεδίων, καθώς και στην έκθεση προόδου. Κατά συνέπεια, πρέπει να προετοιμάσουν (ή να συντάξουν) τέσσερα έγγραφα και να ενημερώσουν σχετικά για την εκπλήρωση της πρωτοβουλίας. Τα έγγραφα είναι:

Καταγραφή των Δημοτικών αερίων θερμοκηπίου (GHG): αξιολογεί την ποσότητα CO₂ που παράγεται από την κατανάλωση ενέργειας στην πόλη του μέλους. Αυτό καθιστά δυνατή την αναγνώριση των κύριων πηγών των αερίων του Θερμοκηπίου και των αντίστοιχων δυνατοτήτων μείωσής τους.

Ανάλυση κινδύνων και κλιματικές ευπάθειες: είναι μια αξιολόγηση για τον προσδιορισμό της φύσης και της έκτασης των κλιματικών κινδύνων, την ανάλυση τους και την αξιολόγηση της ευπάθειας που μπορεί να αποτελέσει απειλή ή πιθανή ζημία σε ανθρώπους, περιουσία, μέσα επιβίωσης και στο περιβάλλον από το οποίο εξαρτώνται.

Σχέδιο δράσης για το κλίμα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων μετριασμού και προσαρμογής: είναι το βασικό έγγραφο που δείχνει πώς ο υπογράφων το Σύμφωνο θα επιτύχει το όραμα και

τον στόχο του. Το σχέδιο περιλαμβάνει αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης και τα μέτρα που σχεδιάστηκαν σε συνδυασμό με τις προθεσμίες, τις καθορισμένες ευθύνες και τις εκτιμώμενες επιπτώσεις.

Κάθε πόλη θα πρέπει να θέτει *στόχους αειφόρου πρόσβασης ενέργειας* σύμφωνα με τις αρχές γύρω από την ενεργειακή πρόσβαση και την αστική αειφορία που ενσωματώνονται στους Στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης (SDGs).

Οι υπογράφωντες δεσμεύονται να αναφέρουν την πρόοδό τους σε τακτική βάση σύμφωνα με τις αρχές και τις απαιτήσεις του Κοινού Πλαισίου Αναφοράς (Common Reporting Framework -CRF). Το CRF είναι ένα παγκόσμιο σύνολο συστάσεων για την υποστήριξη πόλεων στη διαδικασία αναφοράς του Παγκόσμιου Συμφώνου συμβάλλει επίσης στη διασφάλιση στερεών φάσεων σχεδιασμού, υλοποίησης και παρακολούθησης κλιματικών δράσεων, εξορθολογισμού των διαδικασιών μέτρησης και αναφοράς. Δημιουργήθηκε με στόχο να είναι ευέλικτη για την επίτευξη συγκεκριμένων τοπικών ή περιφερειακών συνθηκών. Επιτρέπει επίσης τη σύγκριση και τη συλλογή δεδομένων σε παγκόσμιο επίπεδο (pactodealcaldes-la.eu).

Οι πόλεις που υπογράφουν το Σύμφωνο επωφελούνται από την πρακτική υποστήριξη μέσω υλικών και εργαλείων καθοδήγησης, συνεργασία με οργανισμούς και κυβερνήσεις, πρόσβαση σε εξαιρετικές τεχνογνωσίες και εμπνευσμένες μελέτες περιπτώσεων, ευκαιρία να συμβάλουν στην επίτευξη διεθνών προγραμμάτων και στόχων, συμπεριλαμβανομένης της Ατζέντας 2030 και των Στόχων Αειφόρου Ανάπτυξης (SDGs) και της Συμφωνίας του Παρισιού. (www.globalcovenantofmayors.org)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1. Η σημασία των ΣΒΑ για τις τοπικές κυβερνήσεις

Η συμπερίληψη του Στόχου 11 «Να καταστήσουμε τους ανθρώπινους οικισμούς και τις πόλεις χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες» είναι, σε μεγάλο βαθμό, καρπός της σκληρής εκστρατείας από τις τοπικές κυβερνήσεις, τις ενώσεις τους και την αστική κοινότητα. Ο ΣΒΑ 11 σηματοδοτεί ένα σημαντικό βήμα προς την αναγνώριση της μετασχηματιστικής δύναμης της αστικοποίησης για την ανάπτυξη και του ρόλου των τοπικών ηγετών στην προώθηση της παγκόσμιας αλλαγής από τη βάση προς την κορυφή.

Ωστόσο, ο ρόλος των τοπικών κυβερνήσεων στην επίτευξη των ΣΒΑ υπερβαίνει κατά πολύ τον Στόχο 11. Όλοι οι ΣΒΑ έχουν στόχους που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την καθημερινή εργασία των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων. Οι τοπικές κυβερνήσεις δεν πρέπει να θεωρούνται απλοί εκτελεστές της ατζέντας. Οι τοπικές κυβερνήσεις είναι φορείς χάραξης πολιτικής, καταλύτες της αλλαγής και το επίπεδο της κυβέρνησης που είναι καλύτερα τοποθετημένο για τη σύνδεση των παγκόσμιων στόχων με τις τοπικές κοινότητες. (UCLG)

Για δήμαρχους και τοπικούς ηγέτες που εργάζονται για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε αστικά περιβάλλοντα, οι ΣΒΑ παρέχουν έναν χάρτη πορείας για πιο ισορροπημένη και δίκαιη αστική ανάπτυξη. Οι αυξανόμενες προκλήσεις που τίθενται από την κλιματική αλλαγή, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, την επισιτιστική ασφάλεια, την πολιτική αναταραχή και τη βία, χρειάζονται διαφορετικές αναπτυξιακές λύσεις από αυτές του προηγούμενου αιώνα. Οι SDGs προσφέρουν ένα σύνολο ολοκληρωμένων στόχων που μπορούν να βοηθήσουν στην επίτευξη ενός πιο βιώσιμου οράματος για την αστική ανάπτυξη, που παρέχει ίσες ευκαιρίες σε όλους τους κατοίκους, προωθεί υγιή περιβάλλοντα διαβίωσης με πρόσβαση σε χώρους πρασίνου και είναι ανθεκτικό στις καθημερινές καταστροφές και τους κλιματικούς κινδύνους (sdgcities.guide).

Κάθε ένας από τους 17 ΣΒΑ έχει ιδιαίτερη σημασία για τις τοπικές κυβερνήσεις όπως περιγράφεται στην αναφορά της UCLG ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ –ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΡΟΥΝ ΟΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ -THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS WHAT LOCAL GOVERNMENTS NEED TO KNOW (UCLG) :

ΣΒΑ 1: παίρνει μια πολυδιάστατη άποψη της φτώχειας και συνεπώς απαιτεί πολλαπλές και συντονισμένες δράσεις. Οι τοπικές κυβερνήσεις είναι σε ιδανική θέση να εντοπίσουν ανθρώπους που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και με στοχευμένες υπηρεσίες και πόρους μπορούν να τους βοηθήσουν να ανταπεξέλθουν. Οι ευθύνες της τοπικής αυτοδιοίκησης για βασικές υπηρεσίες τους καθιστούν βασικούς εταίρους στην επίτευξη του στόχου.

ΣΒΑ 2: Η διαχείριση των φυσικών πόρων από τις τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις στις αγροτικές περιοχές, ιδίως στη γη και στα ύδατα, στηρίζει την επισιτιστική ασφάλεια για τη γύρω περιοχή. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να στηρίξουν τη γεωργική παραγωγή και την τοπική οικονομική ανάπτυξη ενισχύοντας τις υποδομές και τις αγορές μεταφορών για την προώθηση τοπικών τροφικών αλυσίδων. Στις αστικές περιοχές, οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι άνθρωποι είναι σε θέση να αγοράζουν και να μαγειρεύουν ασφαλή, προσιτή, θρεπτική τροφή. Ο αστικός σχεδιασμός μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη μείωση των αποβλήτων και στην ασφάλεια των τροφίμων, διευκολύνοντας την αποτελεσματική μεταφορά και αποθήκευση τους, την πρόσβαση σε καθαρό νερό και την υγιεινή. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες υγείας και τα σχολεία για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση του παιδικού υποσιτισμού.

ΣΒΑ 3: Η παροχή καθαρού νερού και αποχέτευσης είναι απαραίτητη για τη μείωση της βρεφικής, παιδικής και μητρικής θνησιμότητας, οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να το αντιμετωπίσουν με προγράμματα βελτίωσης της διαβίωσης και αυξάνοντας την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες για τους φτωχούς των αστικών περιοχών. Οι αστικές περιοχές είναι συχνά το επίκεντρο της εξάπλωσης του HIV / AIDS λόγω της υψηλής πυκνότητας πληθυσμού, των κόμβων μεταφοράς και της επικράτησης ευάλωτων ομάδων. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό των τοπικών αναγκών και στο συντονισμό των δραστηριοτήτων πρόληψης και αντιμετώπισης. Πολλές τοπικές κυβερνήσεις παρέχουν εκπαίδευση και πληροφόρηση και υπηρεσίες για την πρόληψη του HIV / AIDS. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τις δημόσιες μεταφορές για να μειώσουν την ατμοσφαιρική ρύπανση, να προωθήσουν υγιεινό τρόπο ζωής και να αποτρέψουν θανάτους από ατυχήματα οδικής κυκλοφορίας. Επίσης, μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των θανάτων που προκαλούνται από τη ρύπανση των υδάτων και του εδάφους μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων και της προστασίας του περιβάλλοντος.

ΣΒΑ 4: Η εκπαίδευση, ιδίως σε πρωτοβάθμιο επίπεδο, αποτελεί άμεση ευθύνη των τοπικών κυβερνήσεων σε πολλές χώρες. Οι τοπικές κυβερνήσεις είναι σε θέση να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια στη σχολική φοίτηση στις κοινότητές τους, μπορούν να ενσωματώσουν προγράμματα τεχνικής και επαγγελματικής κατάρτισης στις τοπικές στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης και διασφαλίζοντας την εκπαίδευση ως πολύτιμο μέσο για περισσότερες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας. Οι τοπικές κυβερνήσεις είναι ιδιαίτερα κατάλληλες για να προσεγγίσουν ευάλωτα και περιθωριοποιημένα άτομα και κοινότητες και να διασφαλίσουν ότι θα έχουν πρόσβαση σε εκπαίδευση και κατάρτιση που θα ικανοποιούν τις ανάγκες τους.

ΣΒΑ 5: Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να λειτουργήσουν ως πρότυπο για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών μέσω παροχής υπηρεσιών χωρίς διακρίσεις στους πολίτες και δίκαιων εργασιακών πρακτικών. Οι τοπικές αρχές βρίσκονται στην πρώτη γραμμή του εντοπισμού και της αντιμετώπισης της βίας και των βλαβερών πρακτικών κατά των γυναικών, ο πολεοδομικός σχεδιασμός (ιδιαίτερα η δημιουργία και η συντήρηση των δημόσιων χώρων) και η τοπική αστυνόμευση είναι και τα δύο απαραίτητα εργαλεία για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει επίσης να διαδραματίσουν ρόλο στην παροχή υπηρεσιών σε γυναίκες που πλήττονται από βία. Οι περιφερειακές και κυβερνητικές αρχές και οι δήμοι της υπαίθρου μπορούν να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν εμπόδια στην ίση πρόσβαση των γυναικών στον έλεγχο της γης και στην ιδιοκτησία. Οι γυναίκες ηγέτες στην τοπική αυτοδιοίκηση μπορούν να αμφισβητήσουν τα στερεότυπα των φύλων και να δώσουν ένα παράδειγμα στα νεαρά κορίτσια. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να ενσωματώσουν την ισότητα των φύλων σε όλους τους τομείς της εργασίας προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα πολλαπλά εμπόδια στην ενδυνάμωση των γυναικών.

ΣΒΑ 6: Η διασφάλιση της πρόσβασης σε καθαρό νερό και η αποχέτευση είναι συνήθως ευθύνη των τοπικών κυβερνήσεων και βασίζεται στην αποτελεσματική τοπική διακυβέρνηση, τη διαχείριση των φυσικών πόρων και τον πολεοδομικό σχεδιασμό. Οι σχετικές προκλήσεις μπορούν να ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό σε υποεθνικό επίπεδο, ιδίως μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει να διαδραματίσουν ρόλο στη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων μέσω μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Η διαχείριση απαιτεί οριζόντια συνεργασία στον σχεδιασμό και την περιβαλλοντική πολιτική μεταξύ δήμων και περιφερειών διασυνοριακά. Οι τοπικές

κυβερνήσεις είναι σε ιδανική θέση για να υποστηρίξουν τη συμμετοχική διαχείριση του νερού και της αποχέτευσης από κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των κατοίκων των παραγκουπόλεων.

ΣΒΑ 7: Οι τοπικές κυβερνήσεις είναι συχνά στην καλύτερη θέση για να εντοπίσουν κενά στην πρόσβαση σε προσιτή ενέργεια μεταξύ ευάλωτων ομάδων στις κοινότητές τους. Παράλληλα, μπορούν να συμβάλουν στην ενεργειακή απόδοση άμεσα επενδύοντας σε ενεργειακά αποδοτικά κτίρια και πράσινες πηγές ενέργειας σε δημόσια κτίρια (δημαρχείο, υπηρεσίες, σχολεία κ.λπ.) και εισάγοντας κριτήρια αειφορίας στις πρακτικές προμηθειών. Τέτοιες πρωτοβουλίες μπορούν να έχουν το πρόσθετο πλεονέκτημα της μείωσης των δημόσιων δαπανών για ενέργεια. Στις πόλεις, οι πολιτικές τοπικών μεταφορών και πολεοδομικού σχεδιασμού, καθώς και οι νέες τεχνολογίες «έξυπνης πόλης», μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ενεργειακή απόδοση και στις εκπομπές άνθρακα.

ΣΒΑ 8: Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να δημιουργήσουν ανάπτυξη και απασχόληση από τη βάση προς τα πάνω μέσω τοπικών στρατηγικών οικονομικής ανάπτυξης που αξιοποιούν τους μοναδικούς πόρους και τις ευκαιρίες στην κάθε επικράτεια. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να εντοπίσουν τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο παιδικής εργασίας και να εργαστούν ώστε να διασφαλίσουν ότι θα φοιτήσουν στο σχολείο. Οι τοπικές κυβερνήσεις βρίσκονται στην καλύτερη θέση για να συνεργαστούν με τις κοινότητες για να αξιολογήσουν τα οφέλη και το κόστος του τουρισμού στις περιοχές τους και να αναπτύξουν στρατηγικά σχέδια για τη διασφάλιση της δραστηριότητας ώστε ο τομέας να είναι βιώσιμος.

ΣΒΑ 9: Οι περιφερειακές και μητροπολιτικές κυβερνήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές στην ανάπτυξη και συντήρηση υποδομών για την εξυπηρέτηση αστικών περιοχών και τη σύνδεσή τους με τις γύρω περιοχές. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να περιλαμβάνουν την προώθηση της μικρής κλίμακας βιομηχανίας και των νεοσύστατων επιχειρήσεων στις τοπικές στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τους τοπικούς πόρους, τις ανάγκες και τις αγορές. Μπορούν να εντοπίσουν κενά στην πρόσβαση στις ΤΠΕ και στο διαδίκτυο στις κοινότητές και να λάβουν μέτρα για να τα γεφυρώσουν, ιδίως μέσω της παροχής τους σε δημόσιους χώρους όπως οι βιβλιοθήκες.

ΣΒΑ 10: Οι τοπικές κυβερνήσεις είναι απαραίτητες για τη μείωση των ανισοτήτων εντός των χωρών. Θα είναι ζωτικής σημασίας να διοχετευτούν πόρους από τοπικές κυβερνήσεις στις πιο

υποβαθμισμένες περιοχές και να οικοδομηθούν οι ικανότητες για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της φτώχειας και του αποκλεισμού. Οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν ιδιαίτερο ρόλο να διαδραματίσουν στην πολιτική ένταξη σε τοπικό επίπεδο. Μπορούν να προωθήσουν τη συμμετοχή μειονοτικών και παραδοσιακά υποεκπροσωπούμενων ομάδων σε διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης και σε εκλογή για αξίωμα. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να εφαρμόσουν βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την ισότητα και τη μη διάκριση στα τους θεσμικά όργανα και επιχειρήσεις, καθώς επίσης και να υιοθετηθούν αυτά τα κριτήρια στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών τους. Έχουν επίσης την ευθύνη να παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες χωρίς διακρίσεις. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να συμπεριλάβουν προοδευτική τοπική φορολογία στη δημοσιονομική τους πολιτική και να αφιερώνουν τοπικούς προϋπολογισμούς για την ενίσχυση των ευκαιριών απασχόλησης και του εισοδήματος των φτωχότερων νοικοκυριών στις κοινότητές τους .

ΣΒΑ 11: Ο στόχος του καλεί άμεσα τους δήμαρχους και τις κυβερνήσεις των πόλεων να διαδραματίσουν τον ρόλο τους . Οι κυβερνήσεις των πόλεων πρέπει να αναπτύξουν στρατηγικά αστικά σχέδια για να αποτρέψουν την ανάπτυξη παραγκουπόλεων και να συνεργαστούν με τους κατοίκους για τη βελτίωση των συνθηκών και την παροχή βασικών υπηρεσιών όπου υπάρχουν ήδη. Η πρόσβαση σε προσιτή στέγαση είναι επίσης ένα ζήτημα σε πολλές από τις πλουσιότερες πόλεις του κόσμου. Οι κυβερνήσεις των πόλεων πρέπει να ρυθμίσουν τις αγορές γης και κατοικιών για να εγγυηθούν το δικαίωμα στέγασης στους φτωχότερους κατοίκους τους. Οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν την ευθύνη για την προώθηση της χρήσης των δημόσιων μεταφορών σε αστικές περιοχές προκειμένου να βελτιωθεί η οδική ασφάλεια και να μειωθούν οι εκπομπές ρύπων. Είναι επίσης υποχρέωση τους να παρέχουν στους πολίτες ασφαλείς, καταπράσινους δημόσιους χώρους, όπως πάρκα, πλατείες και κήπους. Στο πλαίσιο της ταχείας παγκόσμιας αστικοποίησης, ο συμμετοχικός αστικός σχεδιασμός είναι πιο σημαντικός από ποτέ εάν θέλουμε να αποτρέψουμε την αστική εξάπλωση, να αντιμετωπίσουμε τον διαχωρισμό και να μειώσουμε τις εκπομπές άνθρακα στις πόλεις. Η βιώσιμη διαχείριση στερεών αποβλήτων, με έμφαση στην επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση, είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων. Πολλές πόλεις αποτελούν θησαυρούς πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι τοπικές κυβερνήσεις είναι ζωτικής σημασίας για τον καθορισμό, τον εντοπισμό και την προστασία της απτής και άυλης αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς για τις μελλοντικές γενιές. Αρκετές πόλεις, ιδίως οι παράκτιες, αντιμετωπίζουν ήδη τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής, είναι ζωτικής σημασίας οι τοπικές

κυβερνήσεις να αναλάβουν δράση για τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και για την προστασία των πιο ευάλωτων στις κοινότητές μας από τις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών. Οι αστικές κυβερνήσεις πρέπει να συνεργαστούν με τους αγροτικούς και περιφερειακούς ομολόγους μας για να διασφαλίσουν ότι οι πόλεις λειτουργούν σε αρμονία με τις αγροτικές περιοχές από τις οποίες εξαρτώνται από τα τρόφιμα και τους φυσικούς πόρους.

ΣΒΑ 12: Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις μπορούν να υποστηρίξουν μικρές αλυσίδες εφοδιασμού, μειώνοντας έτσι τις μεταφορές και τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της διαχείρισης γης, των υποδομών, του αστικού σχεδιασμού, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των δημόσιων αγορών. Έχουν ιδιαίτερο ρόλο να διαδραματίσουν στην προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής ενέργειας και νερού, χρησιμοποιώντας μια μεγάλη ποικιλία εργαλείων, από τον πολεοδομικό σχεδιασμό έως τη χρήση μηχανισμών τιμολόγησης κατά μονάδα. Ως καταναλωτές αγαθών και υπηρεσιών, οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις μπορούν να καθορίσουν κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη τα απόβλητα και τις εκπομπές άνθρακα από πιθανούς προμηθευτές. Ως το επίπεδο της κυβέρνησης που βρίσκεται πλησιέστερα στο λαό, είναι σε θέση να ευαισθητοποιήσουν τους πολίτες για τη σημασία της αειφόρου παραγωγής και κατανάλωσης και να τους εξοπλίσουν με τις γνώσεις και τα εργαλεία για τη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος. Τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις πρέπει να είναι βασικοί εταίροι στην ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων για την παρακολούθηση των επιπτώσεων του τουρισμού στο πλαίσιο δικαιοδοσίας τους, προσπαθώντας να διασφαλίσουν ότι ο τουρισμός δημιουργεί θέσεις εργασίας και προωθεί την τοπική κουλτούρα περιορίζοντας παράλληλα τα απόβλητα και τις εκπομπές άνθρακα.

ΣΒΑ 13: Είναι ζωτικής σημασίας να ενισχυθούν οι ικανότητες για την αντιμετώπιση κινδύνων και φυσικών καταστροφών που σχετίζονται με το κλίμα, ώστε να μπορούμε να προστατεύσουμε τις κοινότητες, ιδιαίτερα τις πιο ευάλωτες. Οι τοπικοί ηγέτες έχουν ιστορία να οδηγούν από τη βάση προς την κορυφή στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και της ευαισθητοποίησης στο τοπικό επίπεδο. Είναι σημαντικό οι τοπικές κυβερνήσεις, ιδίως στις πιο ευάλωτες πόλεις, να ενσωματώσουν την προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής στον αστικό και περιφερειακό σχεδιασμό για τη μείωση των εκπομπών των πόλεων και την αύξηση της ανθεκτικότητάς τους σε περιβαλλοντικά σοκ.

ΣΒΑ 14: Σχεδόν το 80% της ρύπανσης στους ωκεανούς προέρχεται από χερσαίες δραστηριότητες, τόσο στις παράκτιες περιοχές όσο και στην ενδοχώρα. Πολλές από τις

μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου είναι παραθαλάσσιες και πολλές παράκτιες πόλεις απορρίπτουν βιομηχανικά, αστικά λύματα και άλλα λύματα απευθείας τις γύρω θάλασσές τους. Ωστόσο, η προστασία των ωκεανών και των ακτών μας δεν είναι μόνο ευθύνη των παράκτιων πόλεων. Κάθε αστική δραστηριότητα εντός των λεκανών απορροής ποταμού μπορεί να επηρεάσει τους ωκεανούς, όπως η απόρριψη λυμάτων ή βιομηχανικών απόβλητων σε ποτάμια. Σε όλο τον κόσμο, τα δύο τρίτα των λυμάτων από αστικές περιοχές απορρίπτονται χωρίς επεξεργασία σε λίμνες, ποτάμια και παράκτια ύδατα. Η αστική αποχέτευση και η διαχείριση στερεών αποβλήτων είναι απαραίτητα για τη μείωση της ρύπανσης των παράκτιων ζωνών, όπως και η συνεργασία μεταξύ δήμων και σε περιφερειακό επίπεδο. Οι παράκτιες πόλεις πρέπει να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν κανονισμούς σχεδιασμού και οικοδόμησης για να αποτρέψουν την ανοικοδόμηση σε ακατάλληλες περιοχές της ακτής.

ΣΒΑ 15: Ο ρόλος των τοπικών κυβερνήσεων ως παρόχων υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την ικανότητά τους να ενθαρρύνουν την αλλαγή συμπεριφοράς στις κοινότητές τους, τους κατατάσσει σε μια μοναδική θέση για την προστασία των φυσικών πόρων και των οικοτόπων. Είναι σε μοναδική θέση να συντονίσουν τις εταιρικές σχέσεις με τον ιδιωτικό τομέα και τις κοινότητες που είναι απαραίτητες σε τοπικό επίπεδο για το περίπλοκο έργο της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις πρέπει να διασφαλίσουν ότι η διατήρηση της βιοποικιλότητας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του αστικού σχεδιασμού και της στρατηγικής ανάπτυξης. Πρέπει επίσης να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις της περιοχής για να βοηθήσουν στην εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει». Η διατήρηση της βιοποικιλότητας και η πρόληψη της εξαφάνισης χλωρίδας και πανίδας απαιτεί συχνά συνεργασία μεταξύ δήμων πέρα από τα αυστηρά όριά τους.

ΣΒΑ 16: Αυτός ο στόχος καλεί τις τοπικές κυβερνήσεις να γίνουν πιο αποτελεσματικές και υπόλογες στους πολίτες τους και απαιτείται να αντιμετωπιστεί η διαφθορά και να αυξηθεί η πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες. Καλούνται να επεκτείνουν αυτές τις προσπάθειες και να ανταποκριθούν ακόμη περισσότερο στις κοινότητες, διασφαλίζοντας ότι δεν αποκλείεται καμία ομάδα. Σε έναν όλο και περισσότερο αστικοποιημένο κόσμο, η μείωση της βίας στις αστικές περιοχές θα είναι όλο και πιο σημαντική στην αναζήτηση παγκόσμιας ειρήνης και ασφάλειας.

ΣΒΑ 17: Η τοπική διαχείριση φόρων και εσόδων πρέπει να διαδραματίσει το ρόλο της στη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης. Μπορούν να αναπτυχθούν συνεκτικές πολιτικές για

την αντιμετώπιση των πολλαπλών προκλήσεων της μείωσης της φτώχειας και της αειφόρου ανάπτυξης. Οι τοπικές κυβερνήσεις είναι σε ιδανική θέση να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ δημόσιων φορέων, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών στις κοινότητές τους . Οι τοπικές κυβερνήσεις συνεργάζονται διεθνώς για πάνω από εκατό χρόνια στο πλαίσιο του διεθνούς δημοτικού κινήματος. Είναι έτοιμοι και πρόθυμοι να λάβουν τη θέση που τους αναλογεί στον παγκόσμιο χάρτη. Τα αξιόπιστα τοπικά δεδομένα θα είναι ένα ουσιαστικό εργαλείο για την παρακολούθηση των διακρατικών διακυμάνσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη και για τη στόχευση πόρων για να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα μείνει πίσω.

3.2. Οδικό Χάρτη για τις Τοπικές Αρχές

Η μεγάλη σημασία της ενσωμάτωσης των ΣΒΑ στην τοπική αυτοδιοίκηση διαφαίνεται από τους «οδικούς χάρτες» που έχουν δημοσιευτεί ώστε να καθοδηγήσουν τις πόλεις και τις τοπικές αρχές .

3.2.1. Roadmap for the Localisation of the SDGs

Οι Global Task Force of Local and Regional Governments, UNDP και UN Habitat στον «Οδηγό για την τοπική προσαρμογή των ΣΒΑ» (Roadmap for Localization the SDGs) (Global Taskforce of Local and Regional Governments, UN HABITAT , UNPP, 2016) για να υποστηρίξουν τις τοπικές κυβερνήσεις και τους εμπλεκόμενους φορείς σε αυτή την προσπάθεια, παρουσιάζουν τα τέσσερα βασικά βήματα :

- 1) Ενημέρωση ώστε να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τους ΣΒΑ,
- 2) Υποστήριξη και προώθηση διεθνών στρατηγικών για τους ΣΒΑ με τοπικό προσανατολισμό,
- 3) Εφαρμογή και υλοποίηση των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο,
- 4) Παρακολούθηση, αξιολόγηση και απόκτηση γνώσης βάση εμπειριών.

1) Ενημέρωση ώστε να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τους ΣΒΑ

Ως το πλησιέστερο επίπεδο διακυβέρνησης στον πολίτη οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις είναι σε ιδανική θέση για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία των ΣΒΑ και τη συνάφειά τους με τοπικές κοινότητες. Οι τοπικές κυβερνήσεις γεφυρώνουν το χάσμα μεταξύ των κεντρικών κυβερνήσεων και τις κοινότητες και πρέπει να παίζουν ένα δυνατό ρόλο στην ενίσχυση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών με οργανισμούς, τον ιδιωτικό τομέα (πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις), τον ακαδημαϊκό χώρο και άλλους οργανισμούς που βασίζονται στην κοινότητα. Ειδικότερα οι εκλεγμένοι τοπικοί ηγέτες, έχουν τη δημοκρατική εντολή να ηγηθούν της τοπικής ανάπτυξης και να λογοδοτούν στους πολίτες εάν δεν το πράξουν.

Αυτού του είδους η δημοκρατική λογοδοσία είναι ισχυρό εργαλείο για την προώθηση της επίτευξης των ΣΒΑ τοπικά. Οι δραστηριότητες ευαισθητοποίησης θα πρέπει να στοχεύουν στην αύξηση της δέσμευσης των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων προκειμένου να προωθήσουν την αίσθησή της ιδιοκτησίας της Ατζέντας 2030 και τη συμμετοχή τους στην επίτευξη των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο. Αλλά η ευαισθητοποίηση δεν αφορά μόνο οι πολίτες να γνωρίζουν την ύπαρξη των ΣΒΑ. Είναι επίσης την ενδυνάμωσή της να συμμετοχής των πολιτών για την επίτευξη των ΣΒΑ στην καθημερινή τους ζωή.

Οι δημοτικές και περιφερειακές κυβερνήσεις πρέπει να υποστηρίξουν την αναγνώριση της Ατζέντας 2030 ως το πλαίσιο δράσης και δημιουργίας μηχανισμών που επιτρέπουν τη συμμετοχή των πολιτών και τη θεσμική ευθύνη.

Με τη διεξαγωγή εκστρατειών ευαισθητοποίησης σε εθνικό αλλά κυρίως σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, την κινητοποίηση και δημιουργία συνεργασιών με όλους τους εμπλεκόμενους τοπικούς φορείς, συγκεντρώνοντας όλους τους τομείς της κοινωνίας, ενισχύοντας τη συμμετοχή τους και διασφαλίζοντας την αποδοχή της διαφορετικότητας (σχέδιο γνώσης, νομιμότητας, συμμετοχής και αυξημένης αποτελεσματικότητας από όλους τους τοπικούς πολιτισμούς, φύλα και καταγωγή) θα ενισχυθεί η προσπάθεια.

Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού πρέπει να επικεντρωθούν στο μήνυμα ότι οι ΣΒΑ είναι άμεσα σχετιζόμενοι με τους απλούς ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, καλύπτουν ζητήματα σχετικά με την καθημερινή ζωή των πολιτών, συμπεριλαμβανομένης της ζωτικής σημασίας προκλήσεις όπως η φτώχεια, η ανισότητα των φύλων, η κλιματική αλλαγή και ανασφάλεια, καθώς και δημόσια αγαθά όπως η εκπαίδευση, η υγεία, το νερό, η ενέργεια, η ποιότητα του αέρα, η στέγαση και η διατήρηση των φυσικών πόρων.

Μπορούν να αναληφθούν πρωτοβουλίες για αύξηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών σχετικά με τους ΣΒΑ αξιοποιώντας τη δύναμη του της κοινότητας. Τέτοιες δραστηριότητες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν συναυλίες, βόλτες με ποδήλατο, εκθέσεις, εκδηλώσεις που παρουσιάζουν ιστορίες επιτυχίας, βραβεία, τελετές και συνεργασία με γνωστούς ανθρώπους με επιρροή (π.χ. ηθοποιοί, μουσικοί, αθλητές, συγγραφείς και φωτογράφους) ή ιδρύματα και ΜΚΟ που μπορούν να λειτουργήσουν και μέσω των καναλιών δικτύωσης ως πρεσβευτές των ΣΒΑ.

Η εκπαίδευση είναι ένα σημαντικό μέσο για την επικοινωνία των ΣΒΑ και την κατανόηση τους από τους νέους. Οι εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες πρέπει να επικεντρώνονται και στην τυπική και άτυπη εκπαίδευση.

Οι πιθανές ενέργειες περιλαμβάνουν:

- Τυπική εκπαίδευση: ανάπτυξη προγράμματος σπουδών, εκπαίδευση εκπαιδευτικών, εκπαιδευτικά προγράμματα ΣΒΑ στα σχολεία και άμεση συνεργασία με γονείς και συλλόγους εκπαιδευτικών.
- Άτυπη εκπαίδευση: ομάδες νέων, συνέδρια, δραστηριότητες σε μουσεία ,βιβλιοθήκες και διαδικτυακά εργαλεία μάθησης.

Οι επίσημες (τυπικές) εκπαιδευτικές δραστηριότητες πρέπει να εγκριθούν από τις εκπαιδευτικές αρχές της χώρας όπου λαμβάνουν χώρα.

2) Υποστήριξη και προώθηση διεθνών στρατηγικών για τους ΣΒΑ με τοπικό προσανατολισμό

Είναι ζωτικής σημασίας οι τοπικές κοινωνίες να προωθήσουν και να υιοθετήσουν εθνικές και διεθνείς στρατηγικές για τους ΣΒΑ. Με αυτό τον τρόπο έχουν την αίσθηση της «ιδιοκτησίας» των ΣΒΑ και μπορούν να αναλάβουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό , στις ευθύνες, τη συμμετοχή και την εφαρμογή τους στην κοινότητα.

Όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης πρέπει να συνεργαστούν για τη δημιουργία Εθνικής Συναίνεσης που θέτει τους ΣΒΑ στο κέντρο κάθε εθνικής, περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης. Οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι διαδικασίες θα κινούνται από τη βάση προς στην κορυφή και ότι οι τοπικές ανάγκες, προσδοκίες και προτεραιότητες

καλύπτονται από το εθνικό πλαίσιο δράσης και να επαγρυπνούν για αποφάσεις που περιορίζουν τον ρόλο τους καταχρηστικά από την κεντρική εξουσία. Σε χώρες όπου δεν υπάρχει ολοκληρωμένος σχεδιασμός είναι ευκαιρία για τις τοπικές κυβερνήσεις να συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό των εθνικών στρατηγικών και στα θεσμικά πλαίσια. Οι τοπικές κυβερνήσεις θα έχουν μεγαλύτερη επιρροή όταν συμβάλλουν στις συζητήσεις με αποδεικτικά στοιχεία τα οποία θα ισχυροποιούν τα επιχειρήματά τους, την γνώση και την εμπειρία τους προωθώντας την αποκέντρωση και τη συνεργατική διακυβέρνηση. Σημαντική είναι η συνεργασία με πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και φορείς ως προς αυτό το σκοπό.

Βασική προϋπόθεση για την πραγματοποίηση των προαναφερόμενων είναι να υπάρχει ένα ευνοϊκό και κατάλληλο περιβάλλον το οποίο βασίζεται στα κριτήρια τα οποία έχει περιγράψει η ¹UCLG:

- Ένα νομικό και πολιτικό πλαίσιο που να εγγυάται την δημοκρατία και το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Ένα νομοθετικό πλαίσιο και επίπεδο αποκέντρωσης που αναγνωρίζει τις τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις ως αυτόνομο επίπεδο διακυβέρνησης με εξουσία, αυτονομία, ευθύνες και την ικανότητα της υπεράσπισης των πολιτών τους.
- Μηχανισμούς διακυβέρνησης πολλαπλών επιπέδων με συμπράξεις πάλλων εμπλεκόμενων μερών.
- Αναγνώριση της ανάγκης χρηματοδότησης από την κεντρική στην τοπικές κυβερνήσεις για να διορθωθούν ανισορροπίες μεταξύ των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί και των περιορισμένων πόρων που διαθέτουν.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων σε σχέση με τους ΣΒΑ εξουσιοδοτώντας τις τοπικές αρχές να μεγιστοποιήσουν την συνεισφορά τους ακόμη και με περιορισμένες ικανότητες.
- Μέτρα παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιδόσεων των τοπικών κυβερνήσεων και την υποστήριξη για βελτίωση με την πάροδο του χρόνου.
- Μια εθνική αστική στρατηγική με οικονομοτεχνικές ρυθμίσεις και δυνατότητες για την υλοποίησή τους που θα βασίζεται τους ΣΒΑ και την Ατζέντα Habitat III.

---

¹<http://www.afriquelocale.org/en/component/k2/item/318-publication%20-assessing-theinstitutional-environmentof-local-governments-in-africa>

3) Εφαρμογή και υλοποίηση των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο

Παράλληλα με την ενημέρωση και την υποστήριξη οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει προετοιμαστούν για την εφαρμογή των ΣΒΑ εντός των κοινοτήτων τους.

Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί με αρκετούς τρόπους :

- i. Διεξαγωγή αξιολόγησης αναγκών για τον καθορισμό προτεραιοτήτων για την τοπική προσαρμογή των ΣΒΑ
- ii. Συμμετοχή σε συνεργατική διακυβέρνηση για να καθοριστούν κοινές προτεραιότητες.
- iii. Εναρμόνιση των τοπικών και περιφερειακών σχεδίων με τους ΣΒΑ.
- iv. Κινητοποίηση τοπικών κονδυλίων.
- v. Δημιουργία ικανοτήτων για αποτελεσματική και ανταποκρινόμενη ηγεσία.
- vi. Προώθηση της αίσθησης της ιδιοκτησίας, της συνεργασίας και της ευθύνης για την εφαρμογή στρατηγικών έργων.
- vii. Συμμετοχή στην αναπτυξιακή συνεργασία και ομότιμη μάθηση.

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να επιλέξουν και να ιεραρχήσουν τους στόχους τους ώστε να ανταποκρίνονται στα πλαίσια και τις ανάγκες τους.

i. Διεξαγωγή αξιολόγησης αναγκών για τον καθορισμό προτεραιοτήτων για την τοπική προσαρμογή των ΣΒΑ

Είναι ζωτικής σημασίας οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις να διασφαλίζουν τις προτεραιότητές τους στο πλαίσιο των ΣΒΑ και να περιλαμβάνουν τα συμφέροντα από τοπικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων μειονοτήτων και ευάλωτων ομάδων.

Η σύσταση ομάδων εργασίας για τους ΣΒΑ είναι ένας πολλά υποσχόμενος τρόπος σύνδεσης κεντρικής εξουσίας (υπουργεία , φορείς) με τοπικά και περιφερειακά κυβερνητικά όργανα. Αυτές οι ομάδες καθοδηγούνται συνήθως από τον δήμαρχο ή τον περιφερειάρχη προκειμένου να κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον και η δέσμευση όλων των τμημάτων και ιδρυμάτων.

ii. Συμμετοχή σε συνεργατική διακυβέρνηση για να καθοριστούν κοινές προτεραιότητες

Υπάρχουν μηχανισμοί διακυβέρνησης που θα πρέπει να ενεργοποιηθούν σχετικά με την προτεραιοποίηση των ΣΒΑ.

Οι πλατφόρμες διακυβέρνησης πολλαπλών επιπέδων πρέπει να διασφαλίσουν τη συνοχή μεταξύ των εθνικών κυβερνητικών υπηρεσιών και των τοπικών και περιφερειακών προτεραιοτήτων.

Διαδημοτική συνεργασία, συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής σε περιπτώσεις όπου ενδείκνυται για την από κοινού αξιολόγηση των αναγκών, καθορισμό των προτεραιοτήτων για τους ΣΒΑ και ανάπτυξη προγραμμάτων και σχεδίων συνεργασίας που θα εγγυηθεί μια πιο ολοκληρωμένη και αποτελεσματική προσέγγιση στην παροχή υπηρεσιών, υποδομών και χρηματοδοτήσεων.

Η γνώση από ομότιμους και η ομαδική εργασία μπορούν να είναι αποτελεσματικά για τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών, αλλαγής μεθοδολογιών και προώθηση αντιμετώπισης προβλημάτων εμπειρικά. Για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές παρόμοιου υπόβαθρου είναι μηχανισμός ενθάρρυνσης ο ένας του άλλου και βελτίωσης της πολιτικής και τεχνικής αποφάσεων.

Μηχανισμοί πολλών ενδιαφερομένων μερών, και οι δύο επίσημοι και άτυποι, θα πρέπει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή οργανώσεων, της κοινωνίας των πολιτών, ιδιωτικών εταιρειών και τον ακαδημαϊκό χώρο. Αυτοί οι μηχανισμοί πρέπει να είναι: προσβάσιμοι σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, ισορροπημένοι έτσι ώστε καμία ομάδα να μην κυριαρχεί σε καμία άλλη. Όταν όλοι έχουν την ευκαιρία να συμβάλλουν στη συζήτηση με τις απόψεις, τις πληροφορίες και την εμπειρία τους η διαδικασία κερδίζει νομιμότητα. Η λήψη αποφάσεων πρέπει να είναι διαφανής και ευρέως γνωστή για να διασφαλιστεί υπευθυνότητα και να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη. Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις πρέπει να παίζουν α πρωταγωνιστικό ρόλο σε μηχανισμούς πολλών ενδιαφερομένων, σεβόμενοι την ανεξαρτησία των μη κυβερνητικών παραγόντων. Αυτός ο ρόλος θα μπορούσε να περιλαμβάνει: διασφάλιση ελάχιστης υποδομής, ρύθμιση ατζέντας, προτείνοντας συγκεκριμένα θέματα ακόμα και απονομή επιχορηγήσεων για συγκεκριμένες δραστηριότητες.

iii. Εναρμόνιση των τοπικών και περιφερειακών σχεδίων με τους ΣΒΑ

Τα τοπικά και περιφερειακά σχέδια πρέπει να παρέχουν ολοκληρωμένο όραμα της κοινότητας και να καθορίζουν στρατηγικές βασισμένες σε ολοκληρωμένη και πολυδιάστατη προσέγγιση για περιεκτική και βιώσιμη ανάπτυξη. Πρέπει να καθορίζεται, εφαρμόζεται και παρακολουθείται με τη συμμετοχή των κυριότερων ενδιαφερομένων σε ένα πλαίσιο ευρείας συμμετοχικής διακυβέρνησης.

Αυτά τα σχέδια πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Βασική διάγνωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και το περιβαλλοντικό πλαίσιο
- Τοπικές ή περιφερειακές προτεραιότητες
- Κοινούς στόχους
- Συνοχή με τους εθνικούς στόχους που βασίζονται στους ΣΒΑ
- Στρατηγικά έργα
- Προϋπολογισμός και οικονομικές στρατηγικές
- Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης
- Μηχανισμούς συνεργατικής διακυβέρνησης
- Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων από σύνολο τοπικών και περιφερειακών δεικτών ευθυγραμμισμένο με τους δείκτες που καθιερώθηκαν στην Ατζέντα 2030.

iv. Κινητοποίηση τοπικών κονδυλίων

Στο πλαίσιο των περιορισμένων κονδυλίων των τοπικών προϋπολογισμών πρέπει να ευθυγραμμιστούν αποτελεσματικά οι προτεραιότητες που προσδιορίζονται και εφαρμόζονται στα τοπική ή περιφερειακά αναπτυξιακά σχέδια. Αυτό υπονοεί κατανομή ή ανακατανομή των διαθέσιμων πόρων ώστε να ικανοποιούνται οι προτεραιότητες που ευθυγραμμίζονται με τους ΣΒΑ. Είναι επίσης σημαντικό **να βελτιωθεί η διαχείριση δεξιοτήτων και ικανοτήτων** εντός των ιδρυμάτων για να διασφαλιστεί μια πιο αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων και η ανάληψη πρωτοβουλιών σε τομείς όπως η διαχείριση χρέους και πρόσβαση σε ιδιωτικά δάνεια. Αυτό περιλαμβάνει τη **βελτίωση των συστημάτων οργάνωσης, τη φορολογική**

διαχείριση, τον προϋπολογισμό (συμπεριλαμβανομένου του συμμετοχικού προϋπολογισμού), τις δημόσιες προμήθειες, διαφάνεια και αγώνα κατά της απάτης και της διαφθοράς.

Χρειάζονται επίσης **νέες συνεργασίες** για εύρεση πόρων και εμπειρογνωμοσύνης με τον ιδιωτικό τομέα, με κοινότητες, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα.

Εναλλακτικά κανάλια χρηματοδότησης δεν πρέπει να παραβλεφθούν: το crowdfunding πχ, αυξάνει κονδύλια μέσω μικρών εισφορών από διαφορετικά άτομα και οργανισμούς.

Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις πρέπει επίσης εξετάσουν το ενδεχόμενο να συνεργαστούν για να συγκεντρώσουν τις υπηρεσίες τους. Είτε μέσω άτυπου μηχανισμού (όπως μια κοινή στρατηγική από δήμους ή περιφέρειες για να προσελκύσουν νέες επιχειρήσεις) ή μέσω πιο πολύπλοκων θεσμικών μορφών συνεργασίας (ad-hoc οργανώσεις, κοινοπραξίες κ.λπ.). η δημοτική συνεργασία μπορεί να απελευθερώσει επιπλέον πόρους αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα κόστους των οικονομιών κλίμακας.

Η έλλειψη πόρων είναι ιδιαίτερα σημαντική και κρίσιμη για πολλές μικρές και μεσαίες πόλεις, αγροτικούς δήμους και περιφέρειες. Για αυτό το λόγο οι κυβερνήσεις αυτών των περιοχών παίζουν σημαντικό ρόλο **στην αύξηση της αξίας υπηρεσιών και παροχή τεχνικοοικονομικής υποστήριξης στο πλαίσιο μηχανισμών συνεργασίας.**

v. Δημιουργία ικανοτήτων για αποτελεσματική και ανταποκρινόμενη ηγεσία

Η υλοποίηση στρατηγικών έργων για την επίτευξη των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο χρειάζεται επαρκείς υποδομές και εξοπλισμό, πρόσβαση στην τεχνολογία και την καινοτομία, καθώς και ανθρώπινο δυναμικό με τα κατάλληλα προσόντα .

Η ανάπτυξη ικανοτήτων είναι ζωτικής σημασίας για τους μετασχηματισμούς ανθρώπινου, επιστημονικού εδάφους, με τεχνολογικές, οργανωτικές και θεσμικές δυνατότητες. Για να επιτευχθούν οι ΣΒΑ απαιτείται ενδυνάμωση των ατόμων, των ηγετών , των οργανώσεων και των κοινωνιών.

Η δημιουργία ενδογενών δυνατοτήτων εντός των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων είναι απαραίτητες για τη δημιουργία θεσμών, την ανάλυση πολιτικής και τη διαχείριση ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης εναλλακτικών επιλογών. Τέτοιες ενέργειες θα ενισχύσουν την ικανότητα να ανταποκρίνονται σε μεσομακροπρόθεσμες

προκλήσεις και όχι μόνο στην επικέντρωση στα άμεσα προβλήματα. Πρέπει να αναπτυχθούν συγκεκριμένες γνώσεις και δεξιότητες για την εκτέλεση εργασιών πιο αποτελεσματικά και πρέπει να αλλάξουν νοοτροπίες και συμπεριφορές .

Η ομότιμη μάθηση και ανάπτυξη ικανοτήτων μπορεί να υποστηρίξει την τοπική ηγεσία και την ομαδική εργασία και να είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος βελτίωσης της παροχής υπηρεσιών, αλλαγής ροών εργασίας, αντιμετώπισης αναγκών και ελλείψεων. Ιδανικά, η ομότιμη μάθηση περιλαμβάνει τοπικές και περιφερειακές αρχές παρόμοιου υπόβαθρου, το οποίο μεγιστοποιεί τη διαχείριση με πολιτικό και γεωγραφικό αντίκτυπο.

vi. Προώθηση της αίσθησης της ιδιοκτησίας, της συνεργασίας και της ευθύνης για την εφαρμογή στρατηγικών έργων

Η υλοποίηση των στρατηγικών έργων και σχεδίων που βασίζονται σε ΣΒΑ πρέπει να **προωθήσουν την πλήρη συμμετοχή τοπικών ενδιαφερομένων μερών** (ΜΚΟ, ιδιωτικός τομέας, οργανισμοί που βασίζονται στην κοινότητα, ερευνητικοί οργανισμοί, ακαδημαϊκοί και μεμονωμένοι πολίτες). Αυτή η προσέγγιση των πολλών ενδιαφερόμενων μερών δημιουργεί ιδιοκτησία και συνυπευθυνότητα μεταξύ όλων των παραγόντων που είναι χρήσιμοι για την κινητοποίηση και ανακατανομή των πόρων αποτελεσματικά.

Ο ιδιωτικός τομέας και οι ακαδημαϊκοί έχουν σημαντική ικανότητα κινητοποίησης, όχι μόνο χρηματοδότησης, αλλά και τεχνολογίας, καινοτομίας και ταλέντο για βιώσιμη ανάπτυξη. Παρόλο που τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να έχουν διαφορετικά συμφέροντα, προσδοκίες, ατζέντες και διαφορετικούς ρόλους, έχουν έναν κοινό στόχο την Βιώσιμη Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς στην περιοχή τους . **Η συμβολή τους μέσω διαφορετικών φάσεων (ορισμός, χρηματοδότηση, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση)** πραγματοποιείται ανάλογα με τις δυνατότητες και τους πόρους τους (τεχνικοί, τεχνολογικοί και οικονομικοί πόροι, δεξιότητες βασισμένες στη γνώση και καινοτομία).

Προκειμένου τα τοπικά και περιφερειακά σχέδια να αντανakλούν με ακρίβεια τις τοπικές ανάγκες, οι τοπικές αρχές πρέπει να προωθήσουν τη συμμετοχή των πολιτών, ιδιαίτερα τις πιο ευάλωτες ομάδες, μέσω μηχανισμών που διευκολύνουν τη συμμετοχή. Όταν οι πολίτες εμπλέκονται στο στάδιο σχεδιασμού ενός σχεδίου ή έργου, έχουν συνήθως επιθυμία να συμμετάσχουν και στη φάση υλοποίησης και στα στάδια παρακολούθησης.

vii. Συμμετοχή στην αναπτυξιακή συνεργασία και ομότιμη μάθηση

Οι εταίροι αναπτυξιακής συνεργασίας μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στην υλοποίηση των ΣΒΑ με υποστήριξη, εθνικές μεταρρυθμίσεις προς πολιτική και δημοσιονομική αποκέντρωση και με την παροχή πόρων, γνώσης, εμπειρίας, τεχνολογίας και καινοτομίας για την ενίσχυση των θεσμικών και λειτουργικών ικανοτήτων των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων.

Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις πρέπει να είναι σε θέση για τη δημιουργία άμεσων συνεργασιών με διεθνείς και εθνικούς φορείς καθώς και άλλους εταίρους, όπως φιλανθρωπικές οργανώσεις, ΜΚΟ και τον ιδιωτικό τομέα, για πρόσβαση σε πρόσθετα κεφάλαια.

Η διεθνής κοινότητα προωθεί αλλαγές στον τρόπο ανάπτυξης της συνεργασίας. Για να ευθυγραμμίσουν το όραμα και το σχέδιό τους για την κατανομή πόρων με τις προτεραιότητες των ΣΒΑ οι εταίροι αναπτυξιακής συνεργασίας ενθαρρύνονται να προχωρήσουν πέρα από τα κριτήρια επιλεξιμότητας της χώρας και να συνεργαστούν με τις τοπικές αρχές όπου υπάρχουν μεγαλύτερες ανάγκες, ενισχύοντας έτσι τη συνοχή της πολιτικής για βιώσιμη ανάπτυξη.

Θα πρέπει να καταβληθεί ιδιαίτερη προσπάθεια ευθυγράμμισης των τοπικών και περιφερειακών σχεδίων **με ανάπτυξη αρχών αποτελεσματικότητας της συνεργασίας**. Αυτό συνεπάγεται υπέρβαση μιας προσέγγισης «βοήθειας» και δημιουργία νέων συνεργασιών για την ανάπτυξη καθεαυτή.

Η επίσημη αναπτυξιακή συνεργασία πρέπει να είναι βασίζεται σε αποκεντρωμένη συνεργασία που είναι ένας βέλτιστος τρόπος για τη δημιουργία πλατφορμών για τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις για την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών, παροχή τεχνικής βοήθειας, σύνδεσης των κοινωνιών μεταξύ τους και δημιουργίας αλληλεπίδρασης μεταξύ των πολιτών, του ιδιωτικού τομέα, Πανεπιστημίων, ΜΚΟ και φιλανθρωπικών ιδρυμάτων σε ένα ευρύ φάσμα συστημάτων παρέμβασης .

4) Παρακολούθηση, αξιολόγηση και απόκτηση γνώσης βάση εμπειριών

Τον Νοέμβριο του 2014, η UCLG συνέταξε μια έκθεση σχετικά με τη σημασία της τοπικής προσαρμογής των στόχων και δεικτών των ΣΒΑ με προτάσεις για το πώς να το κάνουμε. (UCLG, 2014)

Σε εθνικό επίπεδο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα τοπικά δεδομένα στην ανασκόπηση, στην εξέλιξη και στα σαφή αποτελέσματα των εθνικών σχεδίων βάση της Ατζέντας 2030, ενεργώντας ως εξής :

1. Αναπτύξτε ένα σύνολο τοπικών δεικτών, ειδικά για κάθε περιοχή.
2. Βεβαιωθείτε ότι οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από τις τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις χρησιμοποιούνται στο εθνικό πρόγραμμα παρακολούθησης και αναφοράς.
3. Ενεργοποιήστε τη συμμετοχή των τοπικών αρχών και ενδιαφερόμενων μερών στην αναθεώρηση των εθνικών σχεδίων.
4. Χρησιμοποιήστε δείκτες ΣΒΑ για παρακολούθηση και αξιολόγηση των τοπικά ή περιφερειακών σχεδίων.
5. Βεβαιωθείτε ότι τα τοπικά επιτεύγματα είναι αναγνωρισμένα και μέρος της εθνικής έκθεσης προόδου για τους ΣΒΑ.

Σε πολλές τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις λείπουν επαρκείς μηχανισμοί για τη συλλογή πληροφοριών και δεδομένων σε τοπικό επίπεδο και τα τοπικά σύνολα δεδομένων συχνά δεν συνάδουν με τα εθνικά συστήματα συλλογής δεδομένων. Ωστόσο, υπάρχουν παραδείγματα πόλεων και περιοχών που έχουν δημιουργήσει τα δικά τους στατιστικά ιδρύματα για να συμπληρώσουν τις υπηρεσίες προγραμματισμού τους. Η ενίσχυση αυτών των θεσμών είναι αναγκαία για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της επίτευξης των ΣΒΑ σε επίπεδο κοινοτήτων.

Τα συστήματα ελέγχου και παρακολούθησης των περισσότερων χωρών είναι υπό την εποπτεία της εκάστοτε εθνικής στατιστικής υπηρεσίας ή εθνικής υπηρεσίας σχεδιασμού. Σε άλλες χώρες, τα συστήματα είναι αρμοδιότητα μιας αλληλεπίδρασης τομεακής επιτροπής ή συμβουλίου που απαρτίζεται από εκπροσώπους διαφόρων υπουργείων. Σε κάθε περίπτωση, οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις πρέπει επιδιώξουν να είναι μέρος της εθνική προσπάθειας εφαρμογής και αξιολόγησης των ΣΒΑ. Η διαδικασία παρακολούθησης πρέπει να είναι διαφανής προκειμένου τα αποτελέσματα να χρησιμεύσουν ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να λογοδοτούν και να αξιοποιούν στο μέγιστο εμπειρίες και γνώσεις.

Ένα από τα σημαντικά διδάγματα από τους Στόχους Ανάπτυξης της Χιλιετίας (MDGs) ήταν ότι η πρόοδος δεν πρέπει να παρακολουθείται μόνο σε εθνικό επίπεδο. Ο ΟΗΕ έχει αναλάβει

ειδική προσπάθεια ώστε να προτεραιοποιηθεί η παρακολούθηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο στην περίπτωση των ΣΒΑ. **Η δημιουργία συστημάτων συλλογής δεδομένων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο είναι θεμελιώδης** προκειμένου να διαχωριστούν οι πληροφορίες «κατά εισόδημα, φύλο, ηλικία, φυλή, εθνικότητα, μεταναστευτικό καθεστώς, ειδικές ανάγκες, γεωγραφική θέση και άλλα χαρακτηριστικά σχετικά με τις εθνικές συνθήκες» και για την παρακολούθηση διαδικασιών και αποτελεσμάτων μέσω δεικτών(Στόχος SDG 17& 18).

Οι συμφωνίες συνεργασίας πρέπει να υπογράφονται από διαφορετικά επίπεδα διακυβέρνησης για να εξασφαλιστεί η ανταλλαγή πληροφοριών. Μια «επανάσταση δεδομένων» θα πρέπει να προωθηθεί για να συμβάλει στην παρακολούθηση και επίτευξη των ΣΒΑ. Τονίζεται πάλι ότι πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, ακόμη και ΜΚΟ και ο ιδιωτικός τομέας, μπορούν να βοηθήσουν στο έργο της συλλογής, παρακολούθησης και ανάλυσης δεδομένων.

Τα τοπικά και περιφερειακά σχέδια που είναι εναρμονισμένα ΣΒΑ , θα πρέπει να περιλαμβάνουν ένα σύνολο δεικτών που συνδέονται με εκείνους της Ατζέντας 2030 και είναι προσαρμοσμένα στο πλαίσιο και τις ανάγκες κάθε περιοχής εξ ορισμού. Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις θα πρέπει να καθορίσουν αυτούς τους δείκτες ανάλογα με τις ικανότητες συλλογής δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των ανθρώπινων πόρων και τεχνολογικών εγκαταστάσεων.

Οι δείκτες πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη την ποικιλομορφία των περιοχών. Συνεπώς, σύμφωνα με τους ΣΒΑ το σύνθημα «δεν αφήνουμε κανέναν πίσω», θα πρέπει να περιλαμβάνουν κοινωνικές ομάδες που κινδυνεύουν με αποκλεισμό ομοίως, χώρες με ειδικές περιστάσεις όπως εύθραυστες, επηρεασμένες από συγκρούσεις ή λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες ή μικρά νησιά μπορεί να χρειαστεί να συμπεριληφθούν επιπλέον δείκτες ώστε να αντικατοπτρίζονται καλύτερα και να παρακολουθούνται οι συγκεκριμένες συνθήκες και ανάγκες.

Όσον αφορά την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των τοπικών ή περιφερειακών σχεδίων, οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει να ορίσουν από κοινού πρωτοβουλίες για τη δημιουργία ισχυρών υποεθνικών μηχανισμών που να υποστηρίζονται από ανεξάρτητες διαδικασίες ελέγχου. Όταν πόροι και ικανότητες δεν επιτρέπουν τη δημιουργία υποεθνικών μηχανισμών,

οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι εθνικές αρχές συλλέγουν δεδομένα από όλες τις διαφορετικές περιοχές με εμπειριστατωμένο τρόπο.

3.2.2. Getting Started with SDGs in Cities

Το 2016 αναπτύχθηκε από κοινού από το UN SDSN με τη Γερμανική Κυβέρνηση η έκθεση «Ξεκινώντας με τους ΣΒΑ στις Πόλεις» (Getting Started with SDG's in cities) (UN SDSN , German Government, 2016) προτείνοντας την διαδικασία εφαρμογής των ΣΒΑ σε πόλεις και οικισμούς. Σύμφωνα με την έκθεση υπάρχουν τέσσερα βασικά βήματα που προτείνει πρέπει να εφαρμόσουν οι τοπικές κυβερνήσεις για την επίτευξη του στόχου:

Βήμα 1: Ξεκινήστε μια περιεκτική και συμμετοχική διαδικασία εντοπισμού των ΣΒΑ.

Αυτό περιλαμβάνει την ευαισθητοποίηση για τους ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο, την προετοιμασία της συζήτησης και της συμμετοχής πολλών ενδιαφερόμενων μερών, και την ιεράρχηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω ισχυρής πολιτικής ηγεσίας και ρυθμίσεων ολοκληρωμένης διακυβέρνησης.

Βήμα 2: Ορίστε την τοπική ατζέντα ΣΒΑ .

Ο εντοπισμός των ΣΒΑ είναι το κλειδί για να διασφαλιστεί ότι κανείς και καμία θέση δεν θα μείνει πίσω στην ανάπτυξη ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος. Οι πόλεις πρέπει να προσαρμόσουν τους παγκόσμιους ΣΒΑ σε μια φιλόδοξη αλλά ρεαλιστική τοπική ατζέντα, μέσω τεκμηριωμένης λήψης αποφάσεων που υποστηρίζεται από δημόσια υποστήριξη και συμβολή.

Βήμα 3: Σχέδιο για την εφαρμογή ΣΒΑ.

Η εφαρμογή των ΣΒΑ που θα επιτευχθούν έως το 2030 θα απαιτήσει προγραμματισμό βάσει στόχων, θα υιοθετεί μια μακροπρόθεσμη, πολυτομεακή προοπτική και θα υποστηρίζεται από επαρκή ικανότητα εφαρμογής και οικονομικούς πόρους, καθώς και συμπράξεις πολλών ενδιαφερομένων μερών.

Βήμα 4: Παρακολούθηση της προόδου ΣΒΑ.

Τα αναλυτικά συστήματα δεδομένων είναι απαραίτητα για τη μέτρηση της τοπικής προόδου στους δείκτες ΣΒΑ και για την επανεξέταση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του προγράμματος. Τα τοπικά συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης διασφαλίζουν ότι η εφαρμογή των ΣΒΑ παραμένει σε καλό δρόμο και υποστηρίζουν την ανάπτυξη τοπικών ικανοτήτων για υπεύθυνη και λογοδοτούσα διακυβέρνηση.

Βήμα 1: Ξεκινήστε μια περιεκτική και συμμετοχική διαδικασία εντοπισμού των ΣΒΑ

Η διαδικασία αρχίζει με την ευαισθητοποίηση και την κατανόηση των ΣΒΑ μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών και συνεχίζεται με ένα διάλογο σχετικά με την εφαρμογή ώστε να είναι συμμετοχική και να βασίζεται σε συνεργατικές σχέσεις. Η μετασχηματιστική αλλαγή που απαιτείται για την επίτευξη των ΣΒΑ απαιτεί ευρεία δημόσια υποστήριξη και συμμετοχή και μακροπρόθεσμη μετατόπιση των προτεραιοτήτων πολιτικής προς τη βιώσιμη ανάπτυξη. Μια διαδικασία εφαρμογής ΣΒΑ χωρίς αποκλεισμούς και πολλαπλών ενδιαφερόμενων μερών έχει πολλά οφέλη γιατί μπορεί να επιφέρει :

- Ενθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σε προγράμματα υλοποίησης και παροχή πολιτικής υποστήριξης για την ατζέντα βιώσιμης ανάπτυξης,
- Αύξηση της πολιτικής ευθυγράμμισης μεταξύ των ομάδων ενδιαφερομένων, οδηγώντας σε λιγότερες συγκρούσεις και εμπόδια κατά την εφαρμογή,
- Προώθηση της σύγκλισης των προσπαθειών διαφόρων αναπτυξιακών παραγόντων και συμπλήρωση χρηματοδότησης και τεχνικής ικανότητας μέσω συνεργασιών
- Εξασφάλιση της συμπερίληψης περιθωριοποιημένων δημογραφικών ομάδων και κοινοτήτων, επιτρέποντάς τους να έχουν φωνή στις αναπτυξιακές διαδικασίες.

Η συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς μπορεί να προωθηθεί μέσω επίσημων ρυθμίσεων διακυβέρνησης και συμπράξεων πολλών ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και με πιο άτυπη συνεργασία μεταξύ ομάδων ενδιαφερομένων. Για μια πραγματικά συμμετοχική διαδικασία, η δημόσια δέσμευση και συνεργασία θα πρέπει να ενεργοποιηθεί σε όλο τον κύκλο σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των ΣΒΑ. Αυτό παρέχει επίσης τη δυνατότητα να αυξήσει τις ικανότητες των τοπικών κυβερνήσεων και των πολιτών για περισσότερη συμμετοχική διακυβέρνηση γενικά.

Για τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων και για την πλήρη κατανόηση της ατζέντας των ΣΒΑ, είναι σημαντικό να δείξουμε πώς οι στόχοι σχετίζονται με την καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να γίνει αυτό, όπως:

- Συνδέστε τους παγκόσμιους στόχους και στόχους με τις τοπικές ανησυχίες και τις πρακτικές λύσεις.
- Προσαρμόστε το μήνυμα στο κοινό -στόχο. Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να έχει πολύ διαφορετικά συμφέροντα στην ατζέντα των ΣΒΑ σε σύγκριση με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η προσαρμογή του μηνύματος για να τονίσει τα ενδιαφέροντα, τις

προτεραιότητες και τις ευκαιρίες για διαφορετικές ομάδες ενδιαφερομένων, μπορεί να δημιουργήσει μεγαλύτερη συμμετοχή σε ένα ευρύτερο κοινό.

- Χρησιμοποιήστε ποικίλα μέσα για να διευρύνετε την εμβέλεια της επικοινωνίας. Ενώ τα διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης παρέχουν ένα αποτελεσματικό μέσο επικοινωνίας, δεν μπορούν όλοι οι πολίτες να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Δημόσιες συναντήσεις, αφίσες και ενημερωτικό υλικό σε κυβερνητικά γραφεία και ενώσεις γειτονιάς, προφορική επικοινωνία μέσω ΜΚΟ και δημόσιων λειτουργιών είναι κάποια κανάλια για την προσέγγιση του κοινού.
- Παροχή δομημένων και διευκολυμένων ευκαιριών για ισχυρή συμμετοχή των πολιτών με συστάσεις και ανατροφοδότηση σε θέματα πολιτικής. Εξασφαλίστε πιο ενεργή συμμετοχή μέσω ευκαιριών συμμετοχής καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής των ΣΒΑ.
- Προσκαλέστε και ενθαρρύνετε τη συνεισφορά πολιτών ή συγκεκριμένων ομάδων ενδιαφερομένων. Για παράδειγμα, επαγγελματίες και ειδικοί σε τομείς όπως ο σχεδιασμός, η πληροφορική ή η επιστήμη των δεδομένων μπορούν να κληθούν να προτείνουν λύσεις για εξειδικευμένες παρεμβάσεις, είτε πρόκειται για σχεδιασμό δημόσιου χώρου είτε για εφαρμογές για κινητά. Ομοίως, ο συμμετοχικός προϋπολογισμός επιτρέπει στους πολίτες να προτείνουν και να δίνουν προτεραιότητα σε αναπτυξιακά έργα για τις κοινότητές τους.
- Συνεχίστε την επικοινωνία και τη δέσμευση μέσω των φάσεων υλοποίησης και αξιολόγησης. Η ευαισθητοποίηση είναι ένα μέρος μιας τρέχουσας διαδικασίας για την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών και τη διασφάλιση της διαφανούς διακυβέρνησης της εφαρμογής των ΣΒΑ.

Η διακυβέρνηση της τοπικής προσαρμογής των ΣΒΑ

Η διακυβέρνηση της τοπικής προσαρμογής των ΣΒΑ θα εξαρτηθεί από τη σαφή και υπεύθυνη ηγεσία που θα υποστηρίζει την ενσωμάτωση των παγκόσμιων στόχων στο τοπικό πλαίσιο. Αυτό περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τους θεσμούς, επίσημους και άτυπους, που θα καθοδηγήσουν και θα διαμορφώσουν τις συλλογικές δραστηριότητες των ενδιαφερομένων για την επίτευξη των στόχων. Πρέπει να δημιουργηθεί μια σαφής δομή διακυβέρνησης κατά την έναρξη του εντοπισμού των ΣΒΑ, έτσι ώστε τα αρμόδια θεσμικά όργανα και τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετέχουν στη διαδικασία από την αρχή. Μια **χαρτογράφηση και ανάλυση θεσμικών και ενδιαφερόμενων μερών** θα προσδιορίσει τους τοπικούς φορείς και ιδρύματα με την εξουσία και τους πόρους που θα καθοδηγούν τη διαδικασία εφαρμογής. Ενώ οι ιδιαιτερότητες της διακυβέρνησης των ΣΒΑ μπορεί να διαφέρουν από τόπο σε τόπο, οι

αποτελεσματικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης για τον εντοπισμό τους χαρακτηρίζονται από τα ακόλουθα:

- **Πολιτική ηγεσία υψηλού επιπέδου:** Μια διαδικασία που υποστηρίζεται από πολιτικούς ηγέτες υψηλού επιπέδου, όπως ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης ή από υψηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης, έχει περισσότερες πιθανότητες να λάβει προτεραιότητα και να χρηματοδοτηθεί με επαρκείς πόρους .
- **Ενσωμάτωση στις δομές τοπικής διακυβέρνησης:** Μια δομή διακυβέρνησης ΣΒΑ που είναι ενσωματωμένη στις υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης και στα ιδρύματα του δημόσιου τομέα μπορεί να ευθυγραμμίσει καλύτερα τους ΣΒΑ με τις πολιτικές και τα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης, γεγονός που με τη σειρά του οδηγεί σε καλύτερα αποτελέσματα. Πολλές διοικήσεις των πόλεων σήμερα έχουν τμήματα βιωσιμότητας, τα οποία θα μπορούσαν να αναλάβουν το προβάδισμα στη διακυβέρνηση των ΣΒΑ .
- **Διατομεακή επικοινωνία και συντονισμός:** Βασικοί δημοτικοί τομείς όπως ο σχεδιασμός, η ενέργεια, το νερό και η αποχέτευση και η διαχείριση των αποβλήτων, συχνά διοικούνται χωριστά, απομονωμένα από άλλους τομείς. Οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης, όπως οι διατμηματικές ομάδες, που προωθούν μεγαλύτερη επικοινωνία και συντονισμό μεταξύ διαφόρων τομέων, μπορούν να τονώσουν τον κοινό σχεδιασμό και πολυτομεακά έργα για την εφαρμογή των ΣΒΑ.
- **Συμμετοχή μη κρατικών φορέων:** Υπάρχει ένας αριθμός μη κρατικών ενδιαφερομένων που μπορούν να συμβάλουν στην επιρροή, τους πόρους και τις ικανότητες για την επίτευξη των ΣΒΑ. Οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης, όπως συμβουλευτικά φόρουμ και συμπράξεις πολλών ενδιαφερομένων, προωθούν τη συνεργασία μεταξύ κρατικών και μη κρατικών φορέων.
- **Υψηλή λογοδοσία:** Είναι σημαντικό να αποσαφηνιστούν οι ρόλοι, οι ευθύνες και η λογοδοσία των διαφόρων ιδρυμάτων του δημόσιου τομέα και των ενδιαφερομένων μερών στην επίτευξη των στόχων των ΣΒΑ, καθώς και των λειτουργιών των διαφόρων εταίρων στο πλαίσιο αυτών των συμπράξεων.

Βήμα 2: Ορίστε την τοπική ατζέντα ΣΒΑ

Ο καθορισμός της τοπικής ατζέντας των ΣΒΑ περιλαμβάνει την προσαρμογή των παγκόσμιων στόχων στο τοπικό πλαίσιο μέσω μιας τεκμηριωμένης και συλλογικής διαδικασίας. Η υλοποίηση των τοπικών ΣΒΑ θα πρέπει να γίνεται με βάση τις ειδικές ανάγκες μιας πόλης ή

περιοχής και να λαμβάνει υπόψη τις εντολές των τοπικών αρχών στη συγκεκριμένη περιοχή. Η τοπική ατζέντα των ΣΒΑ θα καθοριστεί από τις τοπικές αρχές μαζί με την κοινωνία των πολιτών και άλλους ενδιαφερόμενους, μέσω μιας διαδικασίας επιλογής, προσαρμογής και ιεράρχησης των παγκόσμιων στόχων.

Για τις τοπικές κυβερνήσεις που θέλουν να θέσουν τοπικούς στόχους, ειδικά στο πλαίσιο των ΣΒΑ, υπάρχουν δύο ερωτήματα: i) πώς να επιλέξετε τους στόχους και ii) σε ποιο επίπεδο να τους θέσετε. Οι ακόλουθες γενικές κατευθυντήριες γραμμές μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- **Οι στόχοι πρέπει να είναι σχετικοί και εφικτοί.** Οι στόχοι θα πρέπει να σχετίζονται με την επικράτεια που διαχειρίζεται η τοπική κυβέρνηση και θα πρέπει να είναι εφικτοί, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές υπηρεσίες, εγκαταστάσεις και ικανότητες.
- **Οι τοπικοί στόχοι να αντιστοιχούν στην εξουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης.** Οι τοπικοί στόχοι που ευθυγραμμίζονται με τις λειτουργικές αρμοδιότητες των τοπικών κυβερνήσεων είναι πιθανότερο να επιτευχθούν στο πλαίσιο της τοπικής ικανότητας και πόρων.
- **Οι προτεραιότητες να επιλέγονται με βάση τα κενά ανάπτυξης.** Παρόλο που δεν συνιστάται να το κάνετε αυτό, οι κυβερνήσεις ενδέχεται να χρειαστεί να δώσουν προτεραιότητα ή να καθυστερήσουν την υλοποίηση κάποιων ΣΒΑ λόγω περιορισμένων πόρων. Η ιεράρχηση των στόχων θα πρέπει να βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία, να ενημερώνεται από ανάλυση των πιο επειγόντων κενών ανάπτυξης. Επιπλέον, οι τοπικές κυβερνήσεις θα πρέπει να προσπαθήσουν να διασφαλίσουν ότι και οι τρεις πυλώνες της αειφόρου ανάπτυξης - οικονομικοί, κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί εκτιμώνται και έχουν προτεραιότητα εξίσου.

Η τοπική προσαρμογή των ΣΒΑ μπορεί να είναι πολιτικά τεταμένη, καθώς μπορεί να περιλαμβάνει την ιεράρχηση ενός ζητήματος ανάπτυξης έναντι ενός άλλου. Για να αντιμετωπιστεί αυτό, οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει να δώσουν έμφαση στη χρήση σκληρών δεδομένων και στη λήψη αποφάσεων βάσει τεκμηρίων για την επιλογή στόχων ΣΒΑ. Οι κυβερνήσεις μπορούν επίσης να επιλέξουν να συνεργαστούν με έναν ευρύ συνασπισμό μη κυβερνητικών εταίρων όπως πανεπιστήμια, αστικά δίκτυα, οργανισμούς, ΜΚΟ για να βοηθήσουν στον καθορισμό και την ανάλυση δεδομένων μέσω τεκμηριωμένων θέσεων για κάθε ζήτημα. Επιπλέον, η δημόσια συμβολή και υποστήριξη στον καθορισμό της τοπικής ατζέντας των ΣΒΑ μπορεί να βοηθήσει στην επικύρωση προτεραιοτήτων και σχεδίων εφαρμογής.

Ελέγξτε τις υπάρχουσες πολιτικές και σχέδια

Οι εμπειρίες των Στόχων της Χιλιετίας έδειξαν ότι οι χώρες είναι πιο πιθανό να σημειώσουν πρόοδο στους διεθνείς αναπτυξιακούς στόχους όταν έχουν ήδη παρόμοιους στόχους ή προτεραιότητες. Το ίδιο θα μπορούσαμε να πούμε για τις πόλεις. Επομένως, ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης είναι η χαρτογράφηση των ΣΒΑ στις υπάρχουσες τοπικές πολιτικές και στρατηγικές και η απόκτηση υποστήριξης για αυτές τις πρωτοβουλίες προτού ενθαρρυνθούν οι τοπικές κυβερνήσεις να επικεντρωθούν σε κενά ή να αναλάβουν ευρύτερη δράση.

Το έργο της αναθεώρησης των υφιστάμενων στρατηγικών και σχεδίων και ο προσδιορισμός των περιοχών για αλλαγή μπορεί να θεωρηθεί ως διαδικασία δύο βημάτων που περιλαμβάνει: (α) έλεγχο και λεπτομερή παρουσίαση του τοπίου των υφιστάμενων στρατηγικών και σχεδίων και (β) σύγκριση υφιστάμενων στόχων με τους παγκόσμιους ΣΒΑ. Αυτή η διαδικασία παρέχει μια επισκόπηση των ΣΒΑ για τους οποίους έχουν εντολή οι τοπικές κυβερνήσεις, με αντιστοίχιση στόχων με υφιστάμενα αναπτυξιακά σχέδια που θα εκτελεστούν από τις τοπικές αρχές.

Οι ακόλουθοι τύποι στρατηγικών και σχεδίων ανάπτυξης μπορούν να αναθεωρηθούν:

- Πλαίσια εθνικής αστικής πολιτικής και καθιερωμένες εθνικά χρηματοδοτούμενες πρωτοβουλίες που καθορίζουν τις αναπτυξιακές προτεραιότητες και εντολές αστικών και τοπικών περιοχών .
- Δημοτικά σχέδια και τα σχέδια αστικής ανάπτυξης καθορίζουν τις τοπικές προτεραιότητες και είναι πιθανό να έχουν δημοσιονομική υποστήριξη.
- Μελλοντικές προοπτικές, οδικό χάρτες ανάπτυξης και άλλες μακροπρόθεσμες στρατηγικές δημιουργούνται από διαδοχικές κυβερνήσεις και επηρεάζουν βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα σχέδια και στρατηγικές.
- Περιβαλλοντικές πολιτικές, σχέδια δράσης για την κλιματική αλλαγή και σχέδια βιώσιμης ανάπτυξης υπάρχουν σε πολλές πόλεις και ευθυγραμμίζονται στενά με συγκεκριμένους ΣΒΑ.
- Τομεακά ή τμηματικά σχέδια και στρατηγικές παρέχουν μια επισκόπηση των βασικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων σε κάθε τομέα.

- Λεπτομερείς εκθέσεις έργων και σχέδια εγγράφων σχεδιασμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση για έργα που τέθηκαν σε αναστολή λόγω δημοσιονομικών περιορισμών ή περιορισμών δυναμικότητας.
- Οι αναφορές ανάπτυξης πόλεων, οι συνόψεις στρατηγικών και οι συμβουλευτικές εκθέσεις παρέχουν προτάσεις εμπειρογνομών που βασίζονται σε ανάλυση του αναπτυξιακού πλαισίου και των δεικτών και τονίζουν τα κενά και τις προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης.

Διεξάγετε βασικό επίπεδο αξιολόγησης

Αφού αναθεωρηθούν οι υπάρχουσες πολιτικές και σχέδια για τον προσδιορισμό των σχετικών στόχων, είναι χρήσιμο να πραγματοποιηθεί **μια βασική αξιολόγηση** για τον εντοπισμό εκείνων των ΣΒΑ με τα μεγαλύτερα αναπτυξιακά κενά, δηλαδή τους τομείς που υστερούμε.

Η «βασική γραμμή» αναφέρεται σε μετρήσεις βασικών συνθηκών ή δεικτών πριν από την έναρξη μιας διαδικασίας, προγράμματος ή έργου, από τις οποίες μπορεί να εκτιμηθεί η αλλαγή και η πρόοδος. Μια βασική αξιολόγηση των ΣΒΑ αναλύει και συγκρίνει τα βασικά δεδομένα σε σχέση με τα επιθυμητά επίπεδα στόχου, για να καθορίσει πού μπορεί να βρίσκονται οι προτεραιότητες ανάπτυξης, ποιοι είναι οι κατάλληλοι ενδιάμεσοι στόχοι και τι είδους πόροι χρειάζονται για να επιτευχθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Μια βασική αξιολόγηση θα περιλαμβάνει δύο βασικά βήματα: i) κατασκευή μιας βασικής γραμμής που περιλαμβάνει ένα σύνολο δεικτών απογραφής, και ii) βασικά δεδομένα αναφοράς έναντι των ΣΒΑ και έναντι των δεικτών ανάπτυξης άλλων πόλεων και οικισμών.

Η βασική γραμμή θα πρέπει ιδανικά να κατασκευαστεί χρησιμοποιώντας ένα επιλεγμένο σύνολο δεικτών. Αυτοί οι δείκτες θα πρέπει να είναι περιορισμένοι σε αριθμό και να περιλαμβάνουν τα βασικά στοιχεία των ΣΒΑ, με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα υψηλής ποιότητας. Η βασική γραμμή θα πρέπει να αποτυπώνει την τοπική ανάπτυξη σε σχέση με τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές πτυχές των ΣΒΑ που έχουν μεγαλύτερη εφαρμογή στην εν λόγω επικράτεια. Για παράδειγμα, οι αστικοί και αγροτικοί οικισμοί είναι πιθανό να επιλέξουν διαφορετικούς δείκτες για την κατασκευή μιας βασικής γραμμής.

---

² Για οδηγίες σχετικά με την επιλογή γρήγορων, βασικών δεικτών, ανατρέξτε στον Εθνικό Οδηγό ΣΒΑ του SDSN. Για την πλήρη λίστα δεικτών ΣΒΑ, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://unstats.un.org/sdgs/iaeg-sdgs/>. Το SDSN έχει επίσης δημοσιεύσει έναν ευρετήριο SDG και έναν πίνακα ελέγχου, ο οποίος παρουσιάζει

Μόλις προετοιμαστεί η βασική γραμμή, οι τιμές συγκρίνονται με βάση τους ΣΒΑ και με τους δείκτες ανάπτυξης άλλων πόλεων και οικισμών. Αυτή η αξιολόγηση χρησιμοποιείται στη συνέχεια για τον προσδιορισμό προτεραιοτήτων σε περιοχές που υστερούν περισσότερο και σε εκείνες που επηρεάζουν τον μεγαλύτερο αριθμό κατοίκων. Ιδανικά, οι πόλεις θα πρέπει να συγκρίνουν την απόδοσή τους με οικισμούς παρόμοιου μεγέθους και γεωπολιτικών συνθηκών, για να αποκλείσουν διαφορές επιδόσεων που βασίζονται σε διαφορετικές διακυβερνητικές ή εδαφικές συνθήκες.

Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να διενεργούν ανεξάρτητες βασικές αξιολογήσεις ή να τις συντονίζουν εθνικές ή περιφερειακές κυβερνήσεις. Η κατανομή χρηματοδότησης βάσει αναγκών από υψηλότερα επίπεδα κυβέρνησης για τη διενέργεια της βασικής αξιολόγησης μπορεί να δώσει κίνητρα και να υποστηρίξει μικρότερους διακανονισμούς για την ανάληψη της άσκησης. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν επίσης να συνεργαστούν με αναπτυξιακούς εταίρους όπως πανεπιστήμια, διεθνείς οργανισμούς και ΜΚΟ για να πραγματοποιήσουν μια βασική αξιολόγηση.

Τα βασικά δεδομένα μπορούν να αντληθούν από ένα ευρύ φάσμα στατιστικών πηγών, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών απογραφών, κοινωνικοοικονομικών ερευνών, γεωργικών και εργασιακών ερευνών, διοικητικών αρχείων και τμημάτων, μητρώων δημόσιας χρησιμότητας και αστυνομίας, ερευνών ΜΚΟ και δημοσίων γεωχωρικών φαινομένων. Υπάρχει επίσης ένας αυξανόμενος αριθμός παγκόσμιων ευρετηρίων πόλεων που συγκεντρώνουν δεδομένα για δείκτες αστικής ανάπτυξης και βιωσιμότητας, όπως ο δείκτης Arcadis Sustainable Cities Index και η πρωτοβουλία UN-Habitat City Prosperity Initiative.

Υιοθετήστε και προσαρμόστε επιλεγμένους στόχους

Στο μέτρο του δυνατού, οι τοπικές κυβερνήσεις θα πρέπει να υιοθετήσουν καθολικούς στόχους με βάση το προσυμφωνημένο παγκόσμιο ή εθνικό επίπεδο, ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις οι στόχοι μπορεί να χρειαστεί να τροποποιηθούν για να διασφαλιστεί η τοπική συνάφεια. Οι στόχοι μπορεί να χρειαστεί να τροποποιηθούν για να διασφαλιστεί ότι μπορούν να επιτευχθούν στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Η βασική εκτίμηση μπορεί να υποδεικνύει ορισμένες ακραίες

ποια εθνικά δεδομένα είναι άμεσα διαθέσιμα και παρέχει ένα πλαίσιο για τη συλλογή, σύγκριση και αντιπαράθεση αυτών των δεδομένων σε διάφορες περιοχές (www.unsdsn.org)]

καθυστερήσεις ανάπτυξης στο τοπικό πλαίσιο το οποίο θα καταστήσει αδύνατο να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι στο προκαθορισμένο χρονικό όριο. Για τέτοιους στόχους, οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να επιλέξουν να θέσουν ενδιάμεσους στόχους σε εφικτά επίπεδα χωρίς να σταματήσουν να επιδιώκουν τους παγκόσμιους ή εθνικούς στόχους. Οποιοσδήποτε προσαρμογές στόχου πρέπει να γίνουν σε διάλογο με τοπικούς εμπειρογνώμονες και ενδιαφερόμενα μέρη για να διασφαλιστεί ότι είναι όσο το δυνατόν πιο φιλόδοξοι και σηματοδοτούν μια επιταχυνόμενη πορεία ανάπτυξης, σε σύγκριση με τις προηγούμενες τάσεις. Ο καθορισμός στόχων δεν πρέπει να επηρεάζεται υπερβολικά από τις τρέχουσες ικανότητες ή πόρους των τοπικών κυβερνήσεων, καθώς αυτές θα ενισχυθούν μέσω ολοκληρωμένου σχεδιασμού, συμπράξεων και με την προσοχή των διεθνών επενδυτών.

Βήμα 3: Προγραμματισμός εφαρμογής ΣΒΑ

Παρέχονται κατευθυντήριες αρχές και εργαλεία που υποστηρίζουν τον προγραμματισμό βάσει στόχων για βιώσιμα αποτελέσματα καθώς και καινοτόμους μηχανισμούς χρηματοδότησης και εφαρμογής.

Ο παραδοσιακός προγραμματισμός ανάπτυξης τείνει να είναι σταδιακός και να βασίζεται σε προηγούμενες τάσεις, με τα αναπτυξιακά σχέδια να διατυπώνονται συνήθως για βραχυπρόθεσμα έως μεσαία χρονικά πλαίσια που συχνά συμπίπτουν με τους εκλογικούς κύκλους. Αντίθετα, **ο προγραμματισμός που βασίζεται στους ΣΒΑ** υποστηρίζει μακροπρόθεσμες προσεγγίσεις για βιώσιμη ανάπτυξη, επιτρέποντας στους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς να προσδιορίσουν αυτό που χρειάζεται και να χαράξουν μακροπρόθεσμα μονοπάτια για την επίτευξη. Η μακροπρόθεσμη προοπτική συμβάλλει επίσης στην απεμπλοκή της διαδικασίας σχεδιασμού από βραχυπρόθεσμες πολιτικές και επιχειρηματικές σκοπιμότητες. **Ο προγραμματισμός για αποτελέσματα βιώσιμης ανάπτυξης** απαιτεί επίσης πολύ μεγαλύτερη συνοχή πολιτικής, ολοκληρωμένο σχεδιασμό και αντανακλαστική διακυβέρνηση από ό, τι συνήθως επικρατεί στην εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων. Κάθε στόχος και στρατηγική πρέπει να κατανοηθεί και να αναθεωρηθεί όσον αφορά τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Οι ΣΒΑ που υιοθετήθηκαν για τοπική εφαρμογή παρέχουν στις τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις μια μοναδική και πολύτιμη ευκαιρία να λάβουν μια μακροπρόθεσμη και ολοκληρωμένη προοπτική σχεδιασμού.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του σχεδιασμού για βιώσιμα αποτελέσματα περιλαμβάνουν:

ο **Συνοχή πολιτικής:** Η συνοχή πολιτικής ορίζεται από τον ΟΟΣΑ ως «η συστηματική προώθηση αμοιβαία ενισχυτικών δράσεων πολιτικής μεταξύ κυβερνητικών τμημάτων και οργανισμών που δημιουργούν συνέργειες προς την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων». Για την τοπική εφαρμογή των ΣΒΑ, αυτό συνεπάγεται εξισορρόπηση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών θεμάτων και διαχείριση πιθανών συγκρούσεων και αντισταθμίσεων για να διασφαλιστεί ότι η πρόοδος στην επίτευξη ενός στόχου δεν θα οδηγήσει σε οπισθοδρόμηση για άλλους στόχους. Η συνοχή της πολιτικής με υψηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης είναι εξίσου σημαντική, για να ευθυγραμμιστούν οι προσπάθειες υλοποίησης και για να αντιστοιχιστούν δομές χρηματοδότησης και κινήτρων με αναπτυξιακούς στόχους. Για τις αστικές και μητροπολιτικές κυβερνήσεις, η συνοχή των εδαφικών πολιτικών θα είναι επίσης σημαντική, καθώς οι αναπτυξιακές ανάγκες των πόλεων πρέπει να είναι ισορροπημένες με εκείνες των γύρω περιοχών.

ο **Πολυτομεακός σχεδιασμός:** Τα πολυτομεακά σχέδια αντιμετωπίζουν πολυδιάστατα θέματα στην ατζέντα των ΣΒΑ, όπως η φτώχεια και η κλιματική αλλαγή, τα οποία απαιτούν συντονισμένη δράση σε διάφορους τομείς. Για παράδειγμα, η εξάλειψη της φτώχειας στις πόλεις θα εξαρτηθεί από έναν συνδυασμό πολιτικών και προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ανασφάλειας στέγασης, της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, της διατροφής, της υγείας, της εκπαίδευσης και της απασχόλησης. Σε τοπικό επίπεδο, η χωρική ανάπτυξη μπορεί επίσης να επωφεληθεί από μια πολυτομεακή προοπτική, ένα κρίσιμο παράδειγμα είναι η ευθυγράμμιση της ανάπτυξης κατοικιών και του σχεδιασμού των μεταφορών για την εξασφάλιση συμπαγούς και χωρίς αποκλεισμούς αστικής μορφής.

ο **Αντανακλαστική και ανταποκρινόμενη χάραξη πολιτικής:** Η χάραξη πολιτικής για προγραμματισμό βάσει στόχων πρέπει να βασίζεται:

- i) σε συνεχή παρακολούθηση των αποτελεσμάτων
- ii) σε εκμάθηση και προσαρμογή στην εργασία
- iii) σε καινοτομία βασισμένη στις τελευταίες τεχνολογίες και
- iv) σε ισορροπία βραχυπρόθεσμων προτεραιοτήτων με μακροπρόθεσμους αναπτυξιακούς στόχους, με φόντο τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Η αντανακλαστική χάραξη πολιτικής θα απαιτήσει περιοδική αναθεώρηση των πλαισίων τοπικού σχεδιασμού, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ανταποκρίνονται στις αλλαγές των

συνθηκών ανάπτυξης. Η αντανακλαστικότητα χαρακτηρίζεται επίσης από συνεχή επαναξιολόγηση και προσαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων με βάση την τακτική παρακολούθηση και ανασκόπηση της προόδου και των αποτελεσμάτων τα οποία θα ενσωματωθούν σε ένα ισχυρό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Ένα άλλο σημαντικό μέσο για να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός σχεδιασμός και η επίτευξη των ΣΒΑ είναι η ενσωμάτωση των ΣΒΑ στα υπάρχοντα αναπτυξιακά σχέδια και προγράμματα για την προώθηση της μακροπρόθεσμης εφαρμογής. Η ενσωμάτωση των ΣΒΑ είναι μια διαδικασία με την οποία οι στόχοι ενσωματώνονται στα υπάρχοντα αναπτυξιακά πλαίσια, τα οποία μπορεί να αναθεωρηθούν ώστε να αντικατοπτρίζουν πιο φιλόδοξα και χρονικά δεσμευμένα αποτελέσματα. Η ενσωμάτωση των ΣΒΑ σε υπάρχοντα αναπτυξιακά πλαίσια προσφέρει στις τοπικές κυβερνήσεις την ευκαιρία να κάνουν πίσω και να αναθεωρήσουν τα υπάρχοντα σχέδια και στρατηγικές, να εξετάσουν πώς θα μπορούσαν να μεγεθυνθούν ή να προσαρμοστούν για να επιτύχουν πιο φιλόδοξα αποτελέσματα και την κινητοποίηση καινοτόμων μηχανισμών χρηματοδότησης για την επιτάχυνση της ανάπτυξης. Η ενσωμάτωση πρέπει να συμπληρώσει τις προσπάθειες για τη δρομολόγηση νέων, μεσο-μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών πολιτικών και προγραμμάτων, όπως σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή ή προγράμματα κοινωνικής προστασίας.

Προγραμματισμός για τους ΣΒΑ με τη μέθοδο Backcasting

Το backcasting είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού για πολύπλοκα συστήματα, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη, με μεγάλο αριθμό αβεβαιοτήτων, ενδιαφερομένων και αντικρουόμενων συμφερόντων. Με βάση την παραδοχή ότι τα σαφή μελλοντικά οράματα έχουν ισχυρή καθοδηγητική δύναμη, απεικονίζει τους επιθυμητούς στόχους ή αποτελέσματα μακροπρόθεσμα και σχέδια δράσης βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα για την επίτευξη αυτών των αποτελεσμάτων. Σε αντίθεση με την πρόβλεψη, η οποία εκτιμά τα αποτελέσματα με βάση τις τρέχουσες τάσεις, το backcasting ξεκινά με μια προβολή επιτυχημένων αποτελεσμάτων και λειτουργεί αντίστροφα για να καταλάβει τι χρειάζεται για να πραγματοποιηθούν τα αποτελέσματα.

Το backcasting είναι κεντρικό στοιχείο της διαδικασίας προγραμματισμού συγκεκριμένων στόχων για την εφαρμογή των ΣΒΑ και θα βοηθήσει τις τοπικές κυβερνήσεις και τους ενδιαφερόμενους φορείς να αξιολογήσουν τα υπάρχοντα σχέδια και στρατηγικές σε σχέση με

το απαιτούμενο επίπεδο φιλοδοξίας, καθώς και να κατανοήσουν τους πρόσθετους πόρους που απαιτούνται για την επιτάχυνση της προόδου. Το Backcasting είναι η μέθοδος που χρησιμοποιείται από το Deep Decarbonization Pathways Project (DDPP), μια παγκόσμια συνεργασία ομάδων ενεργειακών ερευνών που εργάζονται για να κατανοήσουν τι χρειάζεται για να περιοριστεί η υπερθέρμανση του πλανήτη στους 2 ° C ή λιγότερο. Με επικεφαλής το SDSN και το Ινστιτούτο για Βιώσιμη Ανάπτυξη και Διεθνείς Σχέσεις (IDDRI), το DDPP χρησιμοποιεί το backcasting για να χαράξει πρακτικές διαδρομές για να μειώσει απότομα τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου εντός των χωρών.

Τα βασικά βήματα μιας διαδικασίας backcasting για τους ΣΒΑ είναι τα εξής:

- I. Προσδιορίστε ποσοτικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030.
- II. Εργαζόμενοι αντίστροφα από αυτούς τους στόχους, προσδιορίστε τις επενδύσεις και τις πολιτικές που απαιτούνται για την επίτευξη τους.
- III. Επανεξέταση των προκαταρκτικών διαδρομών με τα ενδιαφερόμενα μέρη για να ενσωματώσουμε τις συμβουλές τους και να διασφαλίσουμε ότι οι στρατηγικές αντιμετωπίζουν όλους τους στόχους με ολοκληρωμένο τρόπο.
- IV. Θέστε βραχυπρόθεσμους και μεσοπρόθεσμους στόχους που είναι ενσωματωμένοι στους προϋπολογισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης και στα αναπτυξιακά σχέδια.
- V. Πραγματοποιείτε περιοδική επανεξέταση και αναθεώρηση των πλαισίων σχεδιασμού και πολιτικής για να διασφαλιστεί ότι η πρόοδος των ΣΒΑ παραμένει σε καλό δρόμο.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη ενδέχεται να μπουν στον πειρασμό να χρησιμοποιήσουν μια προσέγγιση στόχου με τη μέθοδο backcasting. Ωστόσο, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι ακολουθούνται οι αρχές του βιώσιμου σχεδιασμού για τη συνοχή των πολιτικών και τον πολυτομεακό σχεδιασμό κατά την ανασκόπηση. Η εφαρμογή τοπικών ΣΒΑ αφορά κυρίως τις εισροές και τα πραγματικά αποτελέσματα και οι τοπικές διαδικασίες ανασκόπησης θα πρέπει να ενημερώνουν συστηματικά τον εθνικό σχεδιασμό και τη χάραξη πολιτικής για τους ΣΒΑ για να εξασφαλίσουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για επιτυχή εφαρμογή.

Ανάλυση χρηματοδότησης και στρατηγική επενδύσεων

Οι ΣΒΑ θα χρειαστούν επιταχυνόμενες πορείες ανάπτυξης για να επιτευχθούν έως το 2030. Αυτές οι διαδρομές πρέπει να υποστηρίζονται από αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση και πρόσθετους οικονομικούς πόρους. Οι τοπικές κυβερνήσεις που ασχολούνται με την

ενσωμάτωση των ΣΒΑ πρέπει να κινητοποιήσουν καινοτόμους μηχανισμούς χρηματοδότησης και να υιοθετήσουν τον οικονομικό σχεδιασμό ως αναπόσπαστο στοιχείο όλων των σχεδίων δράσης.

Κατά την ανάπτυξη πρόσθετων χρηματοδοτήσεων για τους ΣΒΑ, οι τοπικές κυβερνήσεις θα εξαρτηθούν από τρεις βασικές κατηγορίες ροών εσόδων: χρηματοδοτήσεις εθνικής κυβέρνησης, έσοδα ιδίων πηγών και ιδιωτικές (μη κυβερνητικές) και διεθνείς πηγές όπως επιχορηγήσεις, δάνεια και επενδύσεις σε ίδια κεφάλαια. Η ικανότητα χρηματοοικονομικού σχεδιασμού και η κινητοποίηση βασικών μηχανισμών χρηματοδότησης εξαρτάται από την ικανότητα των τοπικών κυβερνήσεων να διατηρούν ένα σταθερό οικονομικό περιβάλλον και να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα δημόσια οικονομικά.

Παρουσιάζεται ένας πίνακας πιθανών χρηματοδοτικών μηχανισμών που αποτελούν βασικά στοιχεία της χρηματοδότησης αστικής ανάπτυξης:

Table 2: Χρηματοδοτικοί Μηχανισμοί για τις Τοπικές Κυβερνήσεις

Financial Mechanism	Description
Local Taxes/ Surcharges	Taxation powers of local governments are typically restricted, with property taxes being the only significant tax source of many local authorities . Authorities can sometimes impose local surcharges for boosting local revenues , or as a financial mechanism for funding local projects or schemes.
User Tariffs	The optimal pricing for public services through user fees and tariffs should be designed keeping in mind the objective of covering operation costs , while ensuring the inclusion of lifeline tariffs or well - targeted subsidy mechanisms for the poor and vulnerable . They can also promote economic efficiency and improvement in the quality of service delivery .
Transfers and Grants form higher level of Government	Allocations from national and regional governments form a substantial bulk of local government ances , although their exact share in total government expenditures can vary within and across countries and her sectors.
Asset Management and Monetization	Asset management and monetization is a means to boost local government revenues from the optimal use, lease or sale of a large variety of public assets such as land , building properties and service infrastructure.
Cost Recovery or Value Capture	These financing mechanisms are based on the high value appreciation of developed urban land . Cost recovery mechanisms focus on the repayment of the cost of infrastructure by sharing the financial burden across all beneficiaries . Value capture mechanisms, alternatively , seek to yield to the state a

	proportion of the private gains made due to the infrastructural investment or land use change.
Development Bands	Sub - national , national , and multilateral development banks provide an important source of financing for large - scale projects to local governments in emerging economies . By issuing long-term loans at concessionary rates , development banks provide an important source of development finance and also support local government capacity development through planning support, project oversight and risk management.
Public Private Partnerships	PPPS are contractual partnerships of various types between the public and private sectors on discrete projects with revenue - generating potential , PPPs can be of different types , based on the specific terms of contracts (see the section on multi - stakeholder partnerships below for more on PPPs).
Grants from International and Philanthropic organizations.	Grants from international organizations and philanthropic foundations fill a vital gap in financing the social aspects of sustainable development , particularly in the sectors of slum redevelopment , health , education , water supply and sanitation , and gender equality.
Municipal Credit Markets	Municipal credit markets allow local governments to access domestic savings and private investments , through intermediary or market mechanisms , to fund long - term , capital - intensive infrastructure projects Two well - known models of municipal credit markets are the bank - lending model of Western Europe , in which banks act as source of lending for municipal finance , and the municipal bond model used in North America , where local capital finance is raised through bond issuance .

Πηγή: (UN SDSN , German Government, 2016)

Για τους προϋπολογισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης που συνδέονται με τη χάραξη πολιτικής και τις απαιτήσεις που βασίζονται στον τομέα, οι αρχές μπορούν να κάνουν χρήση μεσοπρόθεσμων πλαισίων δαπανών (ΜΠΔ). Ένα ΜΠΔ βασίζεται στον ετήσιο, κυλιόμενο, τριετή προγραμματισμό δαπανών που καθορίζει τις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες δαπανών και τους αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς έναντι των οποίων τα τομεακά σχέδια μπορούν να αναπτυχθούν και να βελτιωθούν. Εκτός από την υιοθέτηση μιας πιο μακροπρόθεσμης προοπτικής για τον δημοσιονομικό σχεδιασμό και την αύξηση της προβλεψιμότητας της διαθεσιμότητας του προϋπολογισμού, τα ΜΠΔ μπορεί επίσης να περιέχουν κριτήρια έκβασης για τους σκοπούς της παρακολούθησης των επιδόσεων. Συνδέοντας τη διαθεσιμότητα πόρων με τις πιστώσεις του προϋπολογισμού και τις τομεακές ανάγκες, τα ΜΠΔ είναι ισχυρά εργαλεία για την ενσωμάτωση των ΣΒΑ στον τοπικό προγραμματισμό ανάπτυξης.

Συμπράξεις πολλών ενδιαφερόμενων μερών

Οι ΣΒΑ ζητούν μια ανανεωμένη παγκόσμια εταιρική σχέση και συνεργασίες σε όλα τα επίπεδα, με όλες τις χώρες και τα ενδιαφερόμενα μέρη να εργάζονται αλληλέγγυα για την επίτευξη των στόχων . Πράγματι, η εφαρμογή αυτής της φιλόδοξης ατζέντας θα απαιτήσει όχι μόνο περισσότερους πόρους, αλλά συλλογικές προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και του αντίκτυπου της αναπτυξιακής συνεργασίας .

Οι εταιρικές σχέσεις θα διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην τοπική εφαρμογή των ΣΒΑ. Οι τοπικές κυβερνήσεις θα πρέπει να συνεργαστούν με τις εθνικές και επαρχιακές κυβερνήσεις και με βασικούς μη κυβερνητικούς φορείς. Για τις αστικές και τοπικές κυβερνήσεις που καθοδηγούν διαδικασίες εντοπισμού ΣΒΑ, οι εταιρικές σχέσεις αποτελούν κρίσιμο μέσο ανάπτυξης ικανοτήτων, προσέλκυσης πρόσθετων πόρων και τεχνικής υποστήριξης και ενίσχυσης της εφαρμογής. Ταυτόχρονα, οι τοπικές κυβερνήσεις είναι οι ίδιοι σημαντικοί παράγοντες στις συνεργασίες πολλών ενδιαφερόμενων μερών στις πόλεις, οι οποίες είναι σε καλύτερη θέση για να γεφυρώσουν το χάσμα μεταξύ υψηλότερων επιπέδων διακυβέρνησης και ομάδων και κοινοτήτων της κοινωνίας των πολιτών.

Ένας βασικός τομέας εστίασης για τη συνεργασία τοπικών ΣΒΑ θα είναι οι συμπράξεις μεταξύ των γειτονικών τοπικών αρχών για την τοπική ανάπτυξη. Οι τοπικές κυβερνήσεις συχνά εργάζονται για παρόμοιους στόχους π.χ. εξάλειψη της φτώχειας, αύξηση της πρόσβασης σε θέσεις εργασίας, καταπολέμηση των κινδύνων κλιματικής αλλαγής. Συνάπτοντας στρατηγικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ τους γύρω από κοινούς στόχους, μπορούν να συγκεντρώσουν πόρους και ικανότητες για να επιφέρουν μεγαλύτερης κλίμακας βελτιώσεις μέσω συλλογικών επίπτωσης.

Ένας άλλος κρίσιμος τομέας για συνεργασία είναι μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, μέσω συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ). Οι ΣΔΙΤ αναφέρονται σε μια σειρά συμβατικών εταιρικών σχέσεων μεταξύ του ιδιωτικού τομέα και των δημόσιων φορέων, συχνά με στόχο την εισαγωγή πόρων ή/και εμπειρογνωμοσύνης του ιδιωτικού τομέα, προκειμένου να βοηθήσουν στην παροχή και παράδοση περιουσιακών στοιχείων και

υπηρεσιών του δημόσιου τομέα. Για τις τοπικές κυβερνήσεις που δυσκολεύονται να συγκεντρώσουν κεφάλαια για την υλοποίηση έργων έντασης κεφαλαίου, ο ιδιωτικός τομέας έχει τη δυνατότητα να παράσχει νέες πηγές χρηματοδότησης και μπορεί να αναλάβει βάρη χρεών στα οποία οι τοπικές κυβερνήσεις ενδέχεται να μην έχουν πρόσβαση λόγω νόμιμων ορίων χρέους ή πολιτικών περιορισμών. Οι ΣΔΙΤ χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο σε πόλεις σε όλο τον κόσμο, λόγω των οικονομικών κλίμακας που παρέχουν ελκυστικές επενδυτικές ευκαιρίες στον ιδιωτικό τομέα.

Βήμα 4: Παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ΣΒΑ

Αυτή η ενότητα εισάγει τα απαραίτητα συστατικά ενός τοπικού πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης των ΣΒΑ και παρέχει μια επισκόπηση των συστημάτων αστικών δεδομένων για αποτελεσματικά Π&Α (Παρακολούθηση και Αξιολόγηση).

Η επίτευξη των ΣΒΑ απαιτεί ισχυρά πλαίσια Π&Α προκειμένου να παρακολουθείται η πρόοδος και να διασφαλίζεται η λογοδοσία. Ενώ η παρακολούθηση χρησιμοποιεί τη συστηματική συλλογή δεδομένων για συγκεκριμένους δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου προς τους στόχους, η αξιολόγηση χρησιμοποιεί τα δεδομένα που συλλέγονται για την ανασκόπηση του σχεδιασμού, της εφαρμογής και των αποτελεσμάτων των τρεχόντων ή ολοκληρωμένων προγραμμάτων και έργων ΣΒΑ, για τον προσδιορισμό του αντίκτυπου και της αποτελεσματικότητάς τους και για να τροποποιήσουν τις πολιτικές και τα αναπτυξιακά προγράμματα, όπως απαιτείται. Τα υγιή συστήματα Π&Α μπορούν επίσης να βοηθήσουν τις κυβερνήσεις να βελτιώσουν τις διαδικασίες διαχείρισης και διακυβέρνησής τους και να διασφαλίσουν ότι οι στρατηγικές προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και ενσωματώνουν διδάγματα από την εφαρμογή.

Η πρόκληση για τις περισσότερες τοπικές κυβερνήσεις θα είναι η ανάπτυξη τοπικών συστημάτων Π&Α που θα είναι οικονομικά προσιτά αλλά και περιεκτικά και πάνω απ' όλα, αποτελεσματικά για την αξιόπιστη αξιολόγηση της προόδου στους τοπικούς στόχους. Ενώ η ανάπτυξη της Π&Α για την τοπική διακυβέρνηση μπορεί να είναι εξαιρετικά πολιτική και δαπανηρή για αρχή, υπάρχουν πολλά οφέλη από τα τοπικά συστήματα Π&Α:

Λήψη αποφάσεων: Οι πληροφορίες που αποκτώνται από την Π&Α μπορούν να αξιοποιηθούν για τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων σε πραγματικό ή σε άμεσο χρόνο, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων σχετικά με τον καλύτερο τρόπο κατανομής των πόρων και τα καλύτερα

προγράμματα και πολιτικές για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων. Για τις τοπικές κυβερνήσεις, η αποδεδειγμένη επιτυχία των αναπτυξιακών προγραμμάτων διευκολύνει επίσης τη συγκέντρωση συνεχούς ή αυξημένης υποστήριξης προγραμμάτων, είτε από υψηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης είτε από μη κυβερνητικούς εταίρους προγραμμάτων.

Λογοδοσία: Πολλοί αναπτυξιακοί εταίροι όπως φορείς του ιδιωτικού τομέα και διεθνείς οργανισμοί απαιτούν Π&Α ως προϋπόθεση για την παροχή υποστήριξης προγράμματος. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι πληροφορίες από την Π&Α μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο των επιδόσεων και τη χρήση των πόρων του προϋπολογισμού, αυξάνοντας έτσι τη λογοδοσία των δραστηριοτήτων του δημόσιου τομέα.

Οργανωσιακή μάθηση: Η Π&Α είναι ένα ερευνητικό εργαλείο με τη δυνατότητα να αυξήσει την οργανωσιακή μάθηση και να αναπτύξει την ικανότητα τοπικής διακυβέρνησης, όταν χρησιμοποιείται αναλυτικά. Οι πληροφορίες που συλλέγονται πρέπει να μετατραπούν σε αναλυτικές αναφορές προσανατολισμένες στη δράση που διευκολύνουν την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων.

Ανταποκρινόμενη διακυβέρνηση: Όταν τα ευρήματα της Π&Α διατίθενται σε ευρύτερο κοινό, προάγεται η διαφάνεια και μέσω αυτής διευκολύνεται η καλύτερη λήψη αποφάσεων και λογοδοσία. Παρόλο που τα δεδομένα είναι ευρέως διαθέσιμα υποβάλλει τις κυβερνήσεις σε έλεγχο και μπορεί επίσης να αυξήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στην κυβέρνηση. Δίνει επίσης σε εξωτερικούς ερευνητές, επαγγελματίες και πολίτες την ευκαιρία να αναπτύξουν έρευνες, να συστηθούν πολιτικές και τεχνολογικές καινοτομίες και εργαλεία που μπορούν να ενισχύσουν άμεσα την τοπική διακυβέρνηση.

Υπάρχουν τρία στοιχεία ενός αποτελεσματικού συστήματος Π&Α για την παρακολούθηση της προόδου των SDG :

i) **Πληροφορίες απόδοσης προγράμματος:** Πρόκειται για διαχειριστικά δεδομένα που συγκεντρώθηκαν για την απόδοση συγκεκριμένων προγραμμάτων ή παρεμβάσεων. Αυτές οι πληροφορίες μπορούν να προκύψουν από μια βασική ανάλυση σε συνδυασμό με περιοδική παρακολούθηση των δεικτών του προγράμματος, συνήθως σε επίπεδο τμημάτων ή διοικητικό επίπεδο. Η απόδοση του προγράμματος θα πρέπει να συνδέεται στενά με τις δομές του προϋπολογισμού, καθώς η βελτιστοποίηση της κατανομής πόρων αποτελεί βασικό στόχο της αξιολόγησης της απόδοσης του προγράμματος.

ii) **Στατιστικά πόλεων:** Πρόκειται για στατιστικά δεδομένα κοινωνικά, οικονομικά, δημογραφικά, χωρικά και περιβαλλοντικά τα οποία είναι ταξινομημένα σε επίπεδο πόλης ή οικισμού. Οι τάσεις στα δεδομένα χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση του ρυθμού ανάπτυξης και των κενών στην ανάπτυξη. Τα δεδομένα θα πρέπει να είναι αρκετά λεπτομερή για να εντοπίζουν ανισότητες και κενά μεταξύ γειτονιών και δημογραφικών ομάδων. Οι στατιστικές θα προκύψουν από εθνικές απογραφές, έρευνες τμημάτων, οργανισμών και διοικητικά δεδομένα. Για τις χωρικές και περιβαλλοντικές στατιστικές, υπάρχει μια σειρά γεωχωρικών και κινητών τεχνολογιών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις τοπικές κυβερνήσεις.

iii) **Αξιολογήσεις:** Οι αξιολογήσεις τείνουν να είναι εξωτερικές, να γίνονται από ερευνητές και συμβούλους εκτός κυβέρνησης και να γίνονται σε ad-hoc βάση. Οι κυβερνητικές αρχές θα πρέπει να εγκρίνουν ενεργά αξιολογήσεις της εφαρμογής των ΣΒΑ σε περιοδική βάση και οι συστάσεις από αυτές τις αξιολογήσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την αναθεώρηση και την προσαρμογή των στρατηγικών εφαρμογής.

Εκτός από τα παραπάνω, τα τοπικά συστήματα Π&Α θα πρέπει να αναπτύξουν ικανότητα για ροές πληροφοριών από υψηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης, μέσω διαδικασιών που επιτρέπουν την ανάλυση των διαχωρισμένων και συγκεντρωτικών στατιστικών και την αξιολόγηση των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ολοκληρωμένα, κυβερνητικά συστήματα Π&Α θα βοηθήσουν στη συγκέντρωση των αποτελεσμάτων των ΣΒΑ σε εθνικό επίπεδο, θα συγκρίνουν την πρόοδο τους μεταξύ διαφορετικών περιοχών και θα παρέχουν ευκαιρίες για μάθηση μεταξύ κυβερνήσεων και ορθές πρακτικές διάδοση. Οι πόλεις και οι τοπικές κυβερνήσεις που δημιουργούν Π&Α για τους ΣΒΑ θα πρέπει να βασίζονται σε υπάρχοντα συστήματα διαχείρισης και επανεξέτασης που βασίζονται σε δεδομένα, όπου είναι διαθέσιμα. Για τις πόλεις που ξεκινούν, τα στοιχεία Π&Α ενδέχεται να ενσωματωθούν σε επίπεδο προγράμματος βραχυπρόθεσμα, ενώ μακροπρόθεσμα δημιουργείται ένα σύστημα σε επίπεδο κυβέρνησης.

Αστικά δεδομένα για τοπικά συστήματα Π&Α

Τα δεδομένα αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο των συστημάτων Π&Α. Τα δεδομένα είναι η πρώτη ύλη που συλλέγεται και επεξεργάζεται για την παρακολούθηση της προόδου και τον έλεγχο της επιτυχίας των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Ενώ οι Αναπτυξιακοί Στόχοι Χιλιετίας βοήθησαν ώστε να ενισχυθούν σημαντικά οι εθνικές ικανότητες για συλλογή και επεξεργασία

δεδομένων, υπάρχουν σημαντικά κενά δεδομένων σε πολλά μέρη του κόσμου. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις τοπικές κυβερνήσεις, πολλές από τις οποίες δεν έχουν τη δυνατότητα και τους πόρους να διατηρήσουν τα δικά τους συστήματα δεδομένων και εξαρτώνται από τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες για την παροχή δεδομένων ανάπτυξης, τα οποία συχνά δεν είναι επαρκώς κατανοητά για την απαραίτητη στοχευμένη χάραξη πολιτικής. Η Ατζέντα 2030 αναφέρει ότι «θα χρειαστούν ποιοτικά, προσβάσιμα, επίκαιρα και αξιόπιστα δεδομένα για να βοηθήσουν στη μέτρηση της προόδου και να διασφαλίσουν ότι δεν θα μείνει κανένας πίσω». Τα αναλυτικά δεδομένα θα είναι αναπόσπαστο μέρος για την υπέρβαση των αναπτυξιακών κενών και των εδαφικών ανισοτήτων και οι τοπικές κυβερνήσεις θα είναι το κλειδί για την εδραίωση των προσπαθειών δημιουργίας ισχυρών συστημάτων τοπικών δεδομένων.

Υπάρχουν τρεις βασικοί στόχοι στην ανάπτυξη αστικών και τοπικών συστημάτων δεδομένων: (i) γνώση της απόδοσης της πόλης ή του οικισμού, (ii) ικανότητα σύγκρισης με προηγούμενα χρόνια και (iii) ικανότητα πρόβλεψης για τα επόμενα χρόνια. Επιπλέον, τα τοπικά δεδομένα για τη βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να είναι λεπτομερή και να διαχωρίζονται εύκολα, να είναι σε ευανάγνωστη και ομοιόμορφη μορφή για εύκολη ανάλυση και σύνθεση και θα πρέπει να είναι προσβάσιμα σε όλους. Τα τοπικά δεδομένα για την παρακολούθηση της προόδου των ΣΒΑ θα περιλαμβάνουν συνδυασμό δεικτών ανάπτυξης που έχουν κατανοηθεί για να παρέχουν την πρόοδο της αστικής και τοπικής ανάπτυξης σε επίπεδο πόλης καθώς και σε επίπεδο γειτονιάς και δείκτες έργων που παρακολουθούν τα αποτελέσματα των αναπτυξιακών προγραμμάτων και έργων για τους ΣΒΑ.

Η πρόοδος στις ψηφιακές τεχνολογίες έχει απλοποιήσει σημαντικά τις μεθόδους συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων, μειώνοντας τον χρόνο και τους πόρους που απαιτούνται για τη δημιουργία ισχυρών αστικών συστημάτων δεδομένων. Οι πόλεις σήμερα μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια μεγάλη ποικιλία γεω-χωρικών και κινητών τεχνολογιών για τη συλλογή δεδομένων ανάπτυξης. Οι συμβατικές έρευνες, οι απογραφές και οι ποιοτικές μέθοδοι συλλογής δεδομένων μπορούν επίσης να ψηφιοποιηθούν για μεγαλύτερη ακρίβεια και αποτελεσματικότητα. Οι δήμοι παγκοσμίως χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο τέτοιες σύγχρονες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, καθώς και την πρόοδο στις γεω-χωρικές για να βελτιστοποιήσουν την αποδοτικότητα και την κάλυψη των συστημάτων δεδομένων τους.

Η δημιουργία αστικών ή και τοπικών συστημάτων δεδομένων θα απαιτήσει υψηλού επιπέδου πολιτική δέσμευση, καθώς τα δεδομένα μπορεί να χρησιμοποιηθούν για να αμφισβητήσουν επιδόσεις και να απαιτήσουν λογοδοσία. Μπορεί επίσης να απαιτείται η υποστήριξη υψηλότερων επιπέδων διακυβέρνησης και εθνικών στατιστικών οργανισμών για την παροχή μεγαλύτερης κατανομής των δεδομένων.

Τα ανοιχτά δεδομένα (Open Data) είναι ένα ουσιαστικό συστατικό ενός συστήματος αστικών δεδομένων, το οποίο συμβάλλει στην ενίσχυση της λογοδοσίας και της διαφάνειας στην τοπική διακυβέρνηση. Τα ανοιχτά δεδομένα μπορούν να αυξήσουν σημαντικά τη λογοδοσία και στη συνέχεια, τη διαχείριση της τοπικής διακυβέρνησης, μέσω δημόσιας επικοινωνίας διαφόρων δραστηριοτήτων και υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως προϋπολογισμούς, δαπάνες, κτηματολόγιο, ζώνες σχεδιασμού και χάρτες δημοτικών διαμερισμάτων, προσφορές, συμβάσεις, επιχειρηματικές άδειες και τα δρομολόγια των δημόσιων συγκοινωνιών. Εκτός από την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην τοπική κυβέρνηση και τη δημιουργία μιας πιο σταθερής πολιτικής ατμόσφαιρας για επενδύσεις και διαχείριση έργων, μια κίνηση ανοιχτών δεδομένων έχει τη δυνατότητα να προωθήσει τη συμμετοχή των πολιτών, να μειώσει το κόστος συναλλαγών για πρόσβαση σε πληροφορίες και να βελτιώσει περαιτέρω τις πρακτικές οικονομικής διαχείρισης και απόδοσης όπως και παρακολούθηση και αξιολόγηση.

Τα γεω-χωρικά δεδομένα είναι πληροφορίες που αναφέρονται για μια περιοχή ως ένα σύνολο γεωγραφικών συντεταγμένων. Προσδιορίζει τη γεωγραφική θέση και τα χαρακτηριστικά των φυσικών χαρακτηριστικών και ορίων στον πλανήτη Γη. Χρησιμοποιείται σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS), συστήματα υπολογιστών ικανά να καταγράφουν, να αποθηκεύουν, να αναλύουν και να εμφανίζουν γεω-χωρικά δεδομένα, συχνά σε συνδυασμό με μη γεω-χωρικά δεδομένα. Με τη συνεχή έκρηξη στη διαθεσιμότητα γεω-χωρικών δεδομένων, η χρήση του GIS αυξάνεται εκθετικά σε ένα ευρύ φάσμα ρυθμίσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι περίπου το 80 έως 90 τοις εκατό των κυβερνητικών πληροφοριών έχουν γεωγραφική συνιστώσα, δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε γιατί οι κυβερνήσεις θα ήταν βασικοί χρήστες γεω-χωρικών δεδομένων και GIS. Τα συστήματα χωρικών δεδομένων επωφελούνται σε μεγάλο βαθμό από τη διεύρυνση, λόγω του μειωμένου κόστους των κοινών τεχνολογιών, και μπορούν να βελτιώσουν τον διαδημοτικό συντονισμό σε κοινές γεω-χωρικές πλατφόρμες, καθώς πολλές υπηρεσίες και υποδομές λειτουργούν σε διαφορετικές και επικαλυπτόμενες δικαιοδοσίες.

Επί του παρόντος, μεμονωμένες πόλεις και περιοχές σε όλο τον κόσμο εργάζονται ανεξάρτητα για να δημιουργήσουν τεχνική και θεσμική ικανότητα για χωρικά συνδεδεμένα συστήματα δεδομένων. Η συμμετοχή εθνικών και διεθνών ιδρυμάτων, δημόσιων και ιδιωτικών ενδιαφερόμενων μερών μπορεί να διευκολύνει την ανάπτυξη μιας παγκόσμιας υποδομής χωρικών δεδομένων, η οποία έχει τη δυνατότητα να γίνει τόσο πανταχού παρούσα όσο και τα συστήματα CRVS. Αυτό που χρειάζεται είναι μια μεγάλη ώθηση με τη μορφή μιας παγκόσμιας εταιρικής σχέσης, όπως τα δεδομένα της Παγκόσμιας Συνεργασίας για Δεδομένα Βιώσιμης Ανάπτυξης (The Global Partnership for Sustainable Development Data), για να διασφαλιστεί ότι η επανάσταση των δεδομένων περιλαμβάνει την καταμέτρηση και την εκπροσώπηση όλων των περιοχών και ανθρώπων.

3.2.3. A Pathway to Sustainable American Cities

Τον Ιανουάριο του 2019, το Δίκτυο Λύσεων για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (SDSN -The Sustainable Development Solutions Network) φιλοξένησε ένα σεμινάριο παράλληλα με τη Χειμερινή Σύνοδο των Δημάρχων των ΗΠΑ με επαγγελματίες και ειδικούς για να συζητήσουν τις εμπειρίες τους και να λάβουν υπόψη τα μαθήματα που αναφέρονται λεπτομερώς στον οδηγό των επαγγελματιών: «Το μονοπάτι για Βιώσιμες Αμερικάνικες Πόλεις: Οδηγός για την Εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης» (A Pathway to Sustainable American Cities: A Guide to Implementing the Sustainable Development Goals) (SDSN USA, 2019). Αυτός ο οδηγός, μια ανανέωση ενός οδηγού του 2016 που ετοιμάστηκε για ένα παγκόσμιο αστικό κοινό, παρουσιάζει 10 βήματα που πρέπει να εξετάσουν οι πόλεις στο δρόμο τους για την προσαρμογή και την υιοθέτηση του παγκόσμιου πλαισίου για τη δική τους πόλη.

Τα 10 βήματα για την υποστήριξη του σχεδιασμού βιώσιμης ανάπτυξης για τις Αμερικάνικες πόλεις είναι:

1. Δημιουργία δομής ηγεσίας και διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων προϋπολογισμού και χρονοδιαγραμμάτων, για τη διαδικασία σχεδιασμού.
2. Προσδιορισμός των βασικών αξιών για την πόλη σας.
3. Ίδρυση ομάδων εργασίας.
4. Συγκέντρωση βασικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των τάσεων του πληθυσμού και των οικονομικών συνθηκών.
5. Ο απολογισμός του τι έχει κάνει ήδη η πόλη σας για να συμβαδίσει με τους ΣΒΑ, εντοπισμός κενών και ανάλυση αυτών που είναι πιο σημαντικά για κάλυψη.

6. Προσδιορισμός πόρων του προϋπολογισμού και πιθανών πηγών χρηματοδότησης.
7. Ανάπτυξη σχεδίου δράσης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και υποστόχων, των δεικτών αναφοράς και μετρήσεων.
8. Εντοπισμός ενδιαφερομένων μερών, εξωτερικών συμβούλων (συμπεριλαμβανομένων πανεπιστημιακών και ακαδημαϊκών εταίρων), κοινοτικοί πόροι (δημιουργία διαδικασιών για συνεργασία) και ενσωμάτωση των γνώσεων και ιδεών στο σχέδιο δράσης.
9. Ευθυγράμμιση προϋπολογισμών, μηχανισμών λογοδοσίας συμπεριλαμβανομένων μετρήσεων και δεικτών και τελική αξιολόγηση.
10. Έναρξη του σχεδίου καθώς εγκαθίσταται μηχανισμός ανατροφοδότησης και λογοδοσίας.

1. Δημιουργία δομής ηγεσίας και διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων προϋπολογισμού και χρονοδιαγραμμάτων, για τη διαδικασία σχεδιασμού

Η προετοιμασία είναι το κλειδί για την επιτυχία στη χρήση των ΣΒΑ ως μέρος της διαδικασίας προγραμματισμού. Πριν ξεκινήσετε την ενεργή διαδικασία, πρέπει να χτίσετε το εσωτερικό πλαίσιο στο οποίο θα σταθεί. Όπως ένα κτίριο χωρίς θεμέλια (ή με ελαττωματικά) κινδυνεύει να καταρρεύσει στο μέλλον.

Ηγεσία

Η ηγεσία της πόλης, όπως ο δήμαρχος, θα εξασφαλίσει ότι ενσωμάτωση των ΣΒΑ στις διαδικασίες της πόλης αποτελεί προτεραιότητα. Αν γίνει αντιληπτό ότι η διαδικασία δεν έχει την προσοχή του δημάρχου, θα είναι πολύ πιο δύσκολο να εμπλέκουν επικεφαλής τμημάτων που πρέπει να ενεργήσουν για την υιοθέτηση και την εφαρμογή στόχων και σχεδίων. Η διαδικασία ενδέχεται στη συνέχεια να ατονήσει και οι προτεραιότητες μπορεί να μην ευθυγραμμίζονται με εκείνα της ανώτερης ηγεσίας.

Εποπτικό γραφείο/συντονιστής και συμβουλευτικό συμβούλιο

Ένας επικεφαλής διευθυντής ή συντονιστής που έχει την εξουσία και την τεχνογνωσία της διαχείρισης της διαδικασίας θα πρέπει να οριστεί στην αρχή. Πολλές πόλεις έχουν ορίσει συντονιστές για τις διαδικασίες σχεδιασμού της ενσωμάτωσης των ΣΒΑ, όπως οργανισμούς

και συμβουλευτικές εταιρίες που ασχολούνται με τη βιωσιμότητα, την ανθεκτικότητα, τον σχεδιασμό και δρουν ως σύμβουλοι του Δημάρχου.

Η δημιουργία εσωτερικής συμβουλευτικής επιτροπής αποτελούμενης από ανώτερα μέλη της διοίκησης μπορούν να βοηθήσουν να διασφαλιστεί ότι είμαστε συνεπείς στις προτεραιότητες, στον εντοπισμό προβλημάτων και άρση πιθανών εμποδίων. Προτεινόμενα μέλη περιλαμβάνουν τον αντιδήμαρχο και τους υπεύθυνους για την λειτουργία, τις υποδομές, την κοινωνική πολιτική, τον σχεδιασμό, το περιβάλλον, το κλίμα και ανθεκτικότητα της πόλης.

Χρονοδιάγραμμα και διαδικασία προϋπολογισμού

Η ανώτερη ηγεσία θα πρέπει να καθορίσει ένα λεπτομερές χρονοδιάγραμμα και προϋπολογισμό για αυτή η διαδικασία. Ο δήμαρχος θέτοντας μια σταθερή προθεσμία θα επικεντρωθεί στο διαδικασία προγραμματισμού και ενθάρρυνση της αποτελεσματικότητας. Ο τελικός στόχος πρέπει να είναι ένα ολοκληρωμένο, έτοιμο για υλοποίηση σχέδιο. Επιπλέον προϋπολογισμός και προσωπικό πρέπει να διατεθούν για βραχυπρόθεσμες ανάγκες που είναι χρήσιμες για αναλυτική εργασία, έρευνα ή καθοδήγηση για τη δημόσια διαδικασία.

2. Προσδιορισμός των βασικών αξιών για την πόλη σας

Καθιέρωση αξιών και οραμάτων

Αναπτύξτε ένα όραμα που ενσωματώνει τις αξίες της πόλης σας και των ανθρώπων της και δίνει προτεραιότητα στα ζητήματα και τους τομείς που απαιτούν επείγουσα προσοχή. Οι στόχοι και οι πρωτοβουλίες ενσωματώνουν ένα συνεκτικό σύνολο αξιών και οραμάτων για το τι θα μπορούσε να είναι η πόλη μας, μιας πόλης στα καλύτερά της, στην υψηλότερη δυναμική της. Συμφωνώντας στις αξίες εστιάζουμε στην ανάπτυξη των στόχων και παρέχουμε καθοδήγηση για τις υπηρεσίες που θα τις εφαρμόζουν τα επόμενα χρόνια.

Η πόλη σας θα έχει τις δικές της αξίες και οράματα για το μέλλον. Ενώ οι ΣΒΑ είναι μια καλή αρχή, η επιτυχία του σχεδίου της πόλης σας μακροπρόθεσμα απαιτεί οι αξίες και τα οράματα να βασίζονται στους στόχους και τις προτεραιότητες της πόλης σας. Αυτές οι αξίες και τα οράματα πρέπει να εφαρμόζονται από την πόλη, να διαμορφώνονται από τους ανθρώπους που ζουν σε αυτή και να τα κάνουν κτήμα τους. Για να έχει τη μέγιστη επιτυχία αυτό το βήμα πρέπει να υλοποιηθεί πριν από την πραγματοποίηση οποιουδήποτε προγράμματος ή πρωτοβουλίας. Η

εκτέλεση αυτού του βήματος θα δημιουργήσει μια σταθερή, με γερά θεμέλια βάση όπως επίσης θα προσδώσει συνοχή στο γενικό σχέδιο.

Οι πόλεις μπορούν να το κάνουν πράξη με διάφορους τρόπους και σε διαφορετικά σημεία στη διαδικασία. Αυτή η διαδικασία μπορεί να ξεκινήσει εσωτερικά με την ανώτερη ηγεσία και άλλα μέλη της ομάδας, στη συνέχεια μπορεί να επεκταθεί στην ευρύτερη κοινότητα ή συγκεκριμένους εξωτερικούς φορείς μέσω ανοικτής διαβούλευσης του σχεδίου ή του οράματος. Ορισμένες πόλεις αναπτύσσουν μια διαδικασία που επιστρέφει στην αρχή πολλές φορές καθώς η προσπάθεια εξελίσσεται. Κάποιες πόλεις μπορεί να αποφασίσουν να συγκαλέσουν κοινές, λαϊκές προσπάθειες για να ακούσουν τους πολίτες ή ακόμη και να διεξάγουν ασκήσεις για την ανάπτυξη ενός κοινού οράματος. Μπορείτε να ρωτήσετε τους κατοίκους ή να επικοινωνήσετε με άλλους εκλεγμένους αξιωματούχους και τοπικούς ηγέτες για τη συμβολή τους. Αυτές οι προσεγγίσεις μπορούν να συνδυαστούν ή να γίνουν διαδοχικά, υπάρχουν πλεονεκτήματα και τις δύο προσεγγίσεις. Με όποιον τρόπο κι αν γίνει, το τελικό σχέδιο πρέπει να αντικατοπτρίζει τις αξίες, τον πολιτισμό και τη γνώση των κατοίκων της πόλης.

Δεν υπάρχει σωστή ή λάθος αντιμετώπιση. Το μόνο λάθος θα ήταν να μην κάνουμε αυτό το βήμα. Όσο νωρίτερα αυτή η διαδικασία αρχίσει να περιλαμβάνει άτομα εκτός της βασικής ομάδας έργου, τόσο το καλύτερο για την ποιότητα και την ακεραιότητα του τελικού σχεδίου .

Και οι **17 ΣΒΑ** δεν θα εφαρμοστούν με την ίδια ισχύ σε κάθε πόλη. Για ορισμένες πόλεις η φτώχεια μπορεί να είναι η σημαντικότερη προτεραιότητα και μπορεί να είναι πιο επείγουσα άλλες πόλεις θα θέσουν την οικονομική ανάπτυξη ή την εκπαίδευση στην κορυφή των προτεραιοτήτων τους, ενώ άλλες μπορεί να έχουν στην κορυφή την παροχή καθαρού πόσιμου νερού ή την βελτίωση της ποιότητας του αέρα.

Η καθιέρωση των αξιών και των οραμάτων μαζί με την θέσπιση προτεραιοτήτων από την αρχή της διαδικασίας θα βοηθήσουν να επικεντρωθούμε στους πόρους και στον διαθέσιμο χρόνο και θα οδηγήσουν σε καλύτερα αποτελέσματα μακροπρόθεσμα.

3. Ίδρυση ομάδων εργασίας

Υπό τη διεύθυνση του επικεφαλής διευθυντή ή συντονιστή η ύπαρξη των κατάλληλων μελών της ομάδας είναι επιτακτική. Δεδομένου ότι οι ΣΒΑ είναι διεπιστημονικοί και διατομεακοί,

είναι ζωτικής σημασίας για την ομάδα να εκπροσωπούνται σχετικοί οργανισμοί με ποικίλα προσόντα και εμπειρογνομosύνη. Αυτοί θα πρέπει να είναι ικανοί ερευνητές ή να έχουν ερευνητές υπό την καθοδήγηση τους με εξοικείωση με στην επεξεργασία δεδομένων για σχεδιασμό πολιτικής και παρακολούθηση. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι με τα προγράμματα πόλεων και να έχουν τεχνογνωσία σε ζητήματα πόλων και τις τρέχουσες πρωτοβουλίες.

Η ανώτερη ομάδα ηγεσίας

Ίδανικά όλοι οι οργανισμοί θα πρέπει να έχουν μια θέση στο τραπέζι, κάνοντας την ανώτερη ηγετική ομάδα ένα ευρύτερο σύνολο ενδιαφερομένων από ό, τι ένα εσωτερικό συμβουλευτικό συμβούλιο, με ανώτερες αρμοδιότητες. Οι σημαντικότεροι φορείς που θα συμπεριληφθούν από την αρχή πρέπει να είναι οι αρμόδιοι για το σχεδιασμό, τον προϋπολογισμό, τις λειτουργίες, την οικονομική ανάπτυξη, και για το κλίμα και το περιβάλλον, αλλά και από τις υπηρεσίες μιας πόλης που έχουν επιφορτιστεί με δεδομένα, οικονομικά, δημόσια υγεία και υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών, μεταφορές, πάρκα, φυλακές και δικαιοσύνη, κοινωνικές υπηρεσίες, διοικητικές υπηρεσίες και κατασκευές. Παράλληλα ομάδες επικοινωνίας και διακυβερνητικών σχέσεων πρέπει επίσης να συμμετέχουν. Η ανώτερη ομάδα ηγεσίας πρέπει να έχει την εξουσιοδότηση να μιλάει εξ ονόματος των οργανισμών τους.

Αναλυτική υποστήριξη

Έχοντας τα σωστά δεδομένα και την ικανότητα έρευνας και μοντελοποίησης διαφορετικών συνεργιών θα διασφαλιστεί ότι γίνονται τις σωστές ερωτήσεις, θα προσδιοριστούν οι κατάλληλες συνθήκες ώστε να καλυφτούν τα κενά στις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τα τρέχοντα σχέδια αειφορίας της πόλης. Συχνά αναλυτές για αυτού του είδους το έργο μπορεί ήδη να εργάζονται εντός των δημοτικών υπηρεσιών μπορεί να είναι καλύτερη επιλογή, καθώς είναι πιο εξοικειωμένοι με τα δεδομένα που συλλέγει και πού να τα βρει. Μπορεί να χρειαστείτε κάποια προσωρινή εξωτερική υποστήριξη για εξειδικευμένα τεχνικά θέματα ή μοντέλα. Τα τοπικά πανεπιστήμια και κολέγια αποτελούν μεγάλες πηγές εμπειρογνομosύνης με αναλυτικές δεξιότητες και μπορούν να παρέχουν μια νέα προοπτική από την έρευνά τους και τις δυνατότητες μοντελοποίησης. Αυτοί οι τύποι αναλυτών θα πρέπει να ενσωματωθούν στην προσπάθεια και μπορεί επίσης να είναι σε θέση να παρέχουν ιδέες καθώς η διαδικασία προχωρά.

4. Συγκέντρωση βασικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των τάσεων του πληθυσμού και των οικονομικών συνθηκών

Η δημιουργία μιας βασικής βάσης δεδομένων καθώς ξεκινάτε τις προσπάθειές σας θα σας επιτρέψει να αξιολογήσετε την πρόοδο προς τους στόχους σας και να διασφαλίσετε ότι δαπανώνται πόροι με σύνεση. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να συγκεντρώσετε βασικά πληθυσμιακά, οικονομικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και υγειονομικά δεδομένα τόσο για το παρόν αλλά και σαν τάση τα τελευταία 5 έως 10 χρόνια. Όπου είναι δυνατόν, οι τάσεις πρέπει να χωριστούν ανά κοινότητα ή γειτονιά, καθώς και άλλες κατηγορίες όπως το φύλο και η ηλικία.

Οι εκθέσεις για τους δείκτες ΣΒΑ σε επίπεδο πόλης που αναπτύχθηκαν από το Δίκτυο Λύσεων Αειφόρου Ανάπτυξης και το Αστικό Ινστιτούτο (Sustainable Development Solutions Network and the Urban Institute) μπορεί να παρέχει χρήσιμο πλαίσιο σχετικά με το τι παρακολουθούν άλλες πόλεις.

Ο καλύτερος τρόπος για να ξεκινήσει αυτή η διαδικασία είναι μέσω του διαλόγου μεταξύ των μελών της ομάδας εμπειρογνομώνων.

Μπορούμε να εξετάσουμε τον ΣΒΑ 1 - εξάλειψη της φτώχειας - ως παράδειγμα.

Ερωτήσεις που μπορεί να κάνετε για να ξεκινήσετε την προσπάθεια συλλογής δεδομένων:

- Συνολικά: Τι θα χρειαζόταν για την εξάλειψη της φτώχειας;
- Ποιοι είναι οι τρέχοντα ποσοστά φτώχειας για την πόλη; Από τον γειτονιά σε γειτονιά; Ποιό είναι ένα εφικτό και ανεκτό επίπεδο φτώχειας για την κοινότητα; Ποιοι είναι οι στόχοι και οι υποστόχοι και πώς θα μπορούσαν να εφαρμοστούν;
- Ποιό είναι το ποσοστό των αστέγων;
- Πόσο είναι διαθέσιμη η προσιτή στέγαση;
- Ποιό είναι το ποσοστό ανεργίας; Κατανομημένο κατά ηλικία, εθνικότητα, και άλλες κατηγορίες;
- Ποιοί είναι οι κύριοι οικονομικοί τομείς στην πόλη; Θα μπορούσαν να ήταν η παραγωγή, οι οικονομικές υπηρεσίες, η υγειονομική περίθαλψη και κτηματομεσιτικά.
- Αυξάνονται οι θέσεις εργασίας σε οποιονδήποτε από τους τομείς; Μειώνονται;

- Υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ των διαθέσιμων εργαζομένων για τους αυξανόμενους τομείς και τις ανάγκες τους; Ποια είναι η γραμμή επικοινωνίας; Πώς μπορούν οι δεξιότητες να γίνουν γνωστές ;
- Ποιά είναι τα επίπεδα της πείνας; Κατά γειτονιά; Γιατί;
- Υπάρχουν θέματα δημόσιας υγείας (όπως το άσθμα) που επηρεάζουν ορισμένες γειτονιές και πληθυσμούς περισσότερο από άλλους; Πώς σχετίζονται με τη φτώχεια;
- Ποιες είναι οι τάσεις τα τελευταία 5, 10 και 20 χρόνια;

Μόλις έχετε ένα προσχέδιο ερωτήσεων, μπορείτε να συγκεντρώσετε τις καλύτερες πηγές δεδομένων και να βρείτε πού ενδέχεται να μην υπάρχουν. Αρχικά, κοιτάζτε στα δεδομένα της πόλης εντός τμημάτων όπως σχεδιασμός, χρηματοδότηση, φορολογία και υγεία. Πέρα από τα όρια των δεδομένων της πόλης, υπάρχει ένας πλούτος πληροφοριών διαθέσιμες σε επίσημους ιστότοπους στα περισσότερα κράτη. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρχουν περιφερειακές αρχές που συλλέγουν επίσης σχετικά δεδομένα. Όπου υπάρχουν κενά στα δεδομένα απευθυνθείτε σε τοπικό πανεπιστήμιο για βοήθεια. Οι πανεπιστημιακές συνεργασίες μπορούν να παράγουν εξελιγμένες αναλύσεις που παραδίδονται εκτός των καθορισμένων γραμμών προϋπολογισμού της πόλης σας επιτρέποντάς σας να αποκτήσετε ένα επίπεδο διορατικότητας σε χαμηλό επίπεδο κόστους. Τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα ενδέχεται να έχουν ήδη συλλέξει δεδομένα σχετικά με τα κενά σας, ιδίως εάν διαθέτουν ερευνητικό κέντρο για αστικά θέματα ή κοινωνιολογία.

Εάν το τοπικό κολέγιο ή πανεπιστήμιο δεν έχει ήδη τέτοια έρευνα, μπορεί να γίνει ένας καλός συνεργάτης. Καθηγητές και ερευνητές σε αυτούς τους τομείς συχνά ενδιαφέρονται πολύ να ερευνήσουν τι συμβαίνει γύρω τους, και είναι πρόθυμοι να παράσχουν εφαρμοσμένα παραδείγματα στους φοιτητές τους. Επιπλέον, μπορεί να βοηθήσουν στην ανάπτυξη μιας συνολικής στρατηγικής έρευνας. Θα μπορούσαν να εντοπίσουν κενά, καθώς και να προτείνουν τον τρόπο συμπλήρωσής τους. Μπορεί επίσης να διαθέτουν εξειδίκευση σε μοντελοποίηση, που θα επέτρεπε στην πόλη να εξετάσει μια ποικιλία σεναρίων με μεταβαλλόμενες μεταβλητές για την αξιολόγηση της πιθανότητας επιτυχίας και πόρων που απαιτούνται.

Η σημασία της σωστής ερώτησης και της απόκτησης των καλύτερων πιθανών δεδομένων θα είναι σημαντική για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών αλλά και για την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων σας. Χωρίς τις σωστές πληροφορίες, μια πόλη μπορεί να σπαταλήσει πολύτιμους πόρους απαντώντας σε λάθος

ερωτήσεις ή να αποτύχει να εντοπίσει εάν μια πρωτοβουλία βρίσκεται προς την σωστή κατεύθυνση προς τον στόχο. Δεν έχει νόημα να αναπτύξουμε μια στρατηγική ή πρόγραμμα και να επενδύσουμε σε αυτά χωρίς να είμαστε σε θέση να εκτιμήσουμε εάν στην πραγματικότητα «δουλεύει». Εάν τα δεδομένα δείχνουν ότι δεν σημειώνεται πρόοδος είναι σημαντικό να εκτιμήσετε πού η προσπάθεια υπολείπεται και γιατί. Τα μέλη της ομάδας εμπειρογνομόνων και οι ακαδημαϊκοί συνεργάτες θα είναι ανεκτίμητοι και σε αυτό. Με τέτοιες πληροφορίες, θα είναι δυνατό να τροποποιήσετε ή να προσαρμόσετε τις πρωτοβουλίες για να επιστρέψετε στο δρόμο για να εκπληρώσετε τους στόχους. Αυτό θα διασφαλίσει επίσης ότι οι λιγοστοί δημοτικοί πόροι δαπανώνται αποτελεσματικά και σοφά .

5. Ο απολογισμός του τι έχει κάνει ήδη η πόλη σας για να συμβαδίσει με τους ΣΒΑ, εντοπισμός κενών και ανάλυση αυτών που είναι πιο σημαντικά για κάλυψη

Η πόλη σας μπορεί να είναι ήδη μέρος δικτύων και πρωτοβουλιών. Μπορεί να έχετε ήδη μια διαδικασία προγραμματισμού, ένα σχέδιο βιωσιμότητας ή ένα σχέδιο για την κλιματική αλλαγή. Δεν χρειάζεται να επαναληφθούν οι προσπάθειες, είναι καλύτερο να χτίσετε σε αυτό που κάνετε ήδη, ώστε να αξιοποιήσετε τους πόρους σας, το χρόνο και τις προσπάθειες σας με σύνεση. Χρησιμοποιήστε τους ΣΒΑ ως αναλυτικό εργαλείο για τον προσδιορισμό των κενών και δοκιμαστικών παραδοχών για το τι είναι δυνατό και συνεπώς αν η πόλη σας πηγαίνει στη σωστή κατεύθυνση. Στη συνέχεια, αξιοποιήστε τους ΣΒΑ χρησιμοποιώντας την εξειδίκευση, την εμπειρία και τους πόρους άλλων πόλεων, ιδρυμάτων, πανεπιστημίων ακόμη και του ιδιωτικού τομέα. Για καλύτερα αποτελέσματα είναι καλή ιδέα να συγκεντρώσετε όλα τα υπάρχοντα σχέδια σε εξέλιξη και να διεξάγετε άσκηση χαρτογράφησης με τους ΣΒΑ. Μια ολοκληρωμένη άσκηση χαρτογράφησης επιδιώκει να ταιριάξει με τα υπάρχοντα προγράμματα με τους ΣΒΑ είναι συχνά χρονοβόρα και απαιτεί πόρους.

Τα προγράμματα και οι πρωτοβουλίες ενδέχεται να εμπίπτουν σε πολλαπλούς στόχους και άλλα ενδέχεται να ενταχθούν σε ένα μόνο στόχο. Στην αρχική προσέγγιση ενδέχεται να λείπουν ορισμένα στοιχεία και είναι καλή ιδέα να αναπτυχθεί μια διαδικασία αναθεώρησης που θα περιλαμβάνει τους φορείς που εκπροσωπούνται στην ομάδα του έργου. Συνήθως αυτή η άσκηση χρειάζεται αρκετές επαναλήψεις. Στο τέλος της διαδικασίας θα γνωρίζετε τι κάνει η πόλη σας για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Μπορεί να εκπλαγείτε από τα πόσα γίνονται ήδη. Θα έχετε επίσης μια εικόνα αυτών που υπολείπεστε και πώς θα το επιτύχετε .Αυτό το βήμα σχετίζεται στενά με αυτό του προσδιορισμού των βασικών αξιών.

6. Προσδιορισμός πόρων του προϋπολογισμού και πιθανών πηγών χρηματοδότησης

Μετά την ανάλυση χαρτογράφησης πρέπει να ξεκινήσει η διαδικασία συζήτησης του προϋπολογισμού. Κάθε πόλη έχει τον δικό της προϋπολογισμό και διαδικασίες σχεδιασμού, κάτι που πιθανότατα περιλαμβάνει μακροπρόθεσμο σχεδιασμό κεφαλαίου καθώς και ετήσιο προϋπολογισμό. Ως αφητηρία, το γραφείο προϋπολογισμού μπορεί να συνεργαστεί με οργανισμούς για τον προσδιορισμό του τι έχει ήδη χρηματοδοτηθεί, ποιες είναι οι πηγές και τους νομικούς περιορισμούς αυτής της χρηματοδότησης. Το οικονομικό γραφείο μπορεί επίσης να παίζει ρόλο στον προσδιορισμό των πηγών εσόδων. Αυτή η διαδικασία θα πρέπει να επανεξετάζεται συνεχώς σε όλη τη μεγαλύτερη διαδικασία, κυρίως όταν το τελικό πλαίσιο αναπτύσσεται. Πρέπει επισημανθούν τα προγράμματα που έχουν δυνατότητα να λάβουν χρηματοδότηση επιχορήγησης ή να λάβουν ιδιωτική υποστήριξη. Η διαδικασία προϋπολογισμού και κεφαλαιακού σχεδιασμού και η διαδικασία ΣΒΑ πρέπει να είναι συντονισμένα για τα καλύτερα αποτελέσματα. Πρέπει να μοιράζονται το ίδιο χρονοδιάγραμμα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι διατίθεται επαρκής χρηματοδότηση για στόχους προτεραιότητας.

7. Ανάπτυξη σχεδίου δράσης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και υποστόχων, των δεικτών αναφοράς και μετρήσεων

Με τις τιμές να έχουν καθοριστεί, να έχουν ολοκληρωθεί οι ασκήσεις δεδομένων και χαρτογράφησης και η διαδικασία του προϋπολογισμού να βρίσκεται σε εξέλιξη, όλα τα βασικά στοιχεία είναι έτοιμα για ανάπτυξη πλαισίου δράσης. Αυτό το πλαίσιο θα είναι ο πρόδρομος του τελικού σχεδίου. Αυτό είναι πιθανό να είναι ένα από τα πιο χρονοβόρα μέρη της όλης διαδικασίας.

Η δημιουργία διυπηρεσιακών ομάδων εργασίας με επίκεντρο έναν συγκεκριμένο ΣΒΑ και οι δείκτες του, με προθεσμίες και το ανάλογο παραδοτέο υλικό είναι ένας πολύ καλός τρόπος να προχωρήσει η διαδικασία κατά τη φάση του προσχεδίου. Θα είναι σημαντικό να διασφαλίζετε ότι εκπροσωπούνται και δραστηριοποιούνται όλοι οι οργανισμοί που σχετίζονται με τον συγκεκριμένο στόχο και ότι συμμετέχουν ενεργά στην ομάδα εργασίας. Θα είναι επίσης σημαντικό να περιοριστεί το πεδίο εφαρμογής της ομάδας εργασίας, ενώ πρέπει να λογοδοτούν σε συγκεκριμένες προθεσμίες, καθώς ορισμένες ομάδες ενδέχεται να επιχειρήσουν να επεκτείνουν την εμβέλεια τους. Ιδανικά, θα πρέπει να υποβληθούν αρκετοί κύκλοι σχεδίων

στην ανώτερη ηγεσία, στον αρμόδιο του έργου, καθώς και στην η εσωτερική συμβουλευτική επιτροπή. Αυτή είναι μια καλή στιγμή για να λάβετε σχόλια από άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως π.χ. μέλη του δημοτικού συμβουλίου.

Ένα βασικό μέρος αυτής της φάσης ανάπτυξης θα περιλαμβάνει επίσης τον καθορισμό μετρήσεων και δεικτών . Αυτή η διαδικασία πρέπει να συνδεθεί με τα ήδη διαθέσιμα δεδομένα. Ακόμα κι αν τα δεδομένα δεν είναι διαθέσιμα, το να ορίσετε τις σωστές μετρήσεις και δείκτες θα είναι επιτακτικό. Τα σημεία αναφοράς θα προσδιορίσουν τα ενδιάμεσα βήματα προς τον στόχο και τους υποστόχους που επιδιώκουν να εκπληρώσουν.

Χρονοδιαγράμματα και προθεσμίες: επιλογή χρονικού ορίζοντα

Κατά τον καθορισμό των στόχων και των υποστόχων σας, πρέπει να καθορίσετε χρονοδιαγράμματα και προθεσμίες. Μπορεί να βοηθήσει στον διαχωρισμό τους σε βραχυπρόθεσμους , μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους.

Οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι είναι συνήθως αυτοί που μπορούν να επιτευχθούν μέσα σε 1 έως 5 χρόνια. Μπορεί να περιλαμβάνουν σχετικά απλές αλλαγές στην πολιτική, στους κανονισμούς ή στη νομοθεσία. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν σχετικά απλές αλλαγές στη διαχείριση των υπηρεσιών και τις προτεραιότητες. Επιπλέον, μπορούν να στοχεύσουν σε περιοχές που είναι ήδη κοντά στην επίτευξη ενός στόχου, αλλά απλώς χρειάζονται προτεραιοποίηση ή παροχή κινήτρων για να ολοκληρωθούν πιο άμεσα. Μερικές φορές είναι θέμα επένδυσης μιας επιπλέον χρηματοδότησης σε ένα πρόγραμμα που ήδη λειτουργεί αλλά λειτουργεί σε σχετικά μικρή κλίμακα. Προσέξτε προσεκτικά αυτές τις ευκαιρίες.

Οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι είναι στόχοι που εμπίπτουν εντός 5 έως 15 ετών και θα είναι πιο δύσκολο να εφαρμοστούν. Για παράδειγμα, η απαιτούμενη νομοθεσία μπορεί να είναι περίπλοκη, μπορεί να χρειαστούν πρόσθετες μελέτες, μπορεί να απαιτηθεί πρόσθετη διαβούλευση με πολλούς ενδιαφερόμενους ή μπορεί να χρειαστεί κάποια ανάπτυξη υποδομής. Παραδείγματα είναι οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης ή η προσιτή στέγαση.

Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι έχουν οραματικό χαρακτήρα. Συνήθως απαιτούν περισσότερο πολύπλοκες και δαπανηρές προσπάθειες. Μπορεί να απαιτούν εντατική υποδομή ανάπτυξη, για παράδειγμα, ένα νέο ή αναβαθμισμένο σύστημα δημόσιας συγκοινωνίας. Μπορεί επίσης να

απαιτούν ενέργειες άλλων ενδιαφερομένων εκτός της δικαιοδοσίας της πόλης. Ωστόσο, αυτοί οι στόχοι είναι δυνητικά οι πιο μεταμορφωτικοί για μια πόλη.

Για μερικές από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, μια μέθοδος που λειτούργησε καλά για πολλές πόλεις είναι να θέσουν έναν επιθετικό, μακροπρόθεσμο στόχο που θα μπορούσε να επιτευχθεί σε 20 ή 30 χρόνια με πολλούς ενδιάμεσους στόχους και σημεία αναφοράς ώστε να κρατήσει την εφαρμογή σε καλό δρόμο. Για παράδειγμα, πολλές πόλεις έχουν υιοθετήσει το στόχο να είναι ουδέτερες άνθρακα έως το 2050. Πόλεις που έχουν ενωθεί με τους C40 ή η Climate Neutral Cities Alliance είναι υποχρεωμένες να καταγράψουν τη δική τους πρόοδο με τους ενδιάμεσους στόχους. Τακτική και δημόσια αναφορά για αυτούς τους μηχανισμούς διατηρούν επίσης τα πράγματα σε σωστή πορεία.

Καθιέρωση πεδίου και δικαιοδοσίας: η περιοχή

Οι πόλεις έχουν διαφορετικές δυναμικές εξουσιών και αρχών και αυτές αλληλεπιδρούν με τον δικό τους τρόπο με κρατικές, περιφερειακές και κυβερνητικές αρχές και δικαιοδοσίες. Ένας προφανής τομέας είναι οι συγκοινωνίες καθώς ορισμένες πόλεις κατέχουν και λειτουργούν τα δικά τους συστήματα συγκοινωνιών, σε άλλες τα χειρίζεται το κράτος ή μια περιφερειακή αρχή, και σε άλλες είναι ένας συνδυασμός των παραπάνω.

Αυτές οι επικαλυπτόμενες δικαιοδοσίες μπορούν να δυσκολέψουν μια πόλη να θέσει και να υλοποιήσει τους δικούς της στόχους και προγράμματα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μια πόλη μπορεί να συνεργάζεται στενά με άλλους δεν έχουν ακόμη την λειτουργική ή χρηματοδοτική αρμοδιότητα για την άμεση εφαρμογή των δικών της προτεραιοτήτων.

Ένα θεμελιώδες ερώτημα σε αυτές τις συνθήκες είναι πώς και πόσο να συμπεριληφθούν στόχοι που η ίδια η πόλη δεν μπορεί να υλοποιήσει άμεσα από μόνη της. Το να οριστεί το εύρος ενός στόχου είναι θεμελιώδες για τη δημιουργία προγραμμάτων, την εύρεση συνεργασιών, και τον προσδιορισμό και τη χρήση πόρων. Ορισμένες πόλεις αποφασίζουν να περιορίσουν το πεδίο εφαρμογής ενός σχεδίου μόνο σε εκείνους τους τομείς για τους οποίους μπορούν να είναι άμεσα υπεύθυνοι για τη λειτουργία και τον προϋπολογισμό. Άλλες πόλεις περιλαμβάνουν στόχους που εμπλέκουν και άλλους εταίρους για να προσδιοριστεί ο στόχος ως προτεραιότητα και να κινητοποιήσει υποστήριξη και πόρους. Άλλες πόλεις μπορεί να επιλέξουν μια μείξη και ίσως να είναι η καλύτερη επιλογή. Μπορούν να ορίσουν το πρόβλημα ευρύτερα, ενώ

ταυτόχρονα εντοπίζουν πρωτοβουλίες που θα αναλάβουν για την αντιμετώπισή του και τη δημιουργία συνεργασιών.

Είτε έτσι είτε αλλιώς, είναι μια σημαντική ερώτηση που πρέπει να επιλυθεί κατά τη διαδικασία προγραμματισμού καθώς θα επηρεάσει το εύρος και τον προϋπολογισμό του σχεδίου στο σύνολό του. Θα επηρεάσει επίσης τον τρόπο με τον οποίο αξιολογείτε την πρόοδό σας προς τον στόχο. Όταν υπάρχει πρόοδος, ακόμη και σε ένα πεδίο που περιορίζεται στην άμεση δικαιοδοσία της πόλης, μπορεί να ωθήσει πιθανούς συνεργάτες να συμμετάσχουν.

Ανεξάρτητα από την τελική επιλογή σας, είναι σημαντικό να χαρτογραφείτε από την αρχή ποιος έχει δικαιοδοσία, για ποιο μέρος του στόχου και τα συστήματα που αποτελούν τα θεμέλια για την επίτευξη του στόχου. Αυτή η διαδικασία θα αποκαλύψει δυνητικούς συνεργάτες, καθώς και εμπόδια που θα είναι δύσκολο να υπερνικηθούν. Εξετάζοντας τους προϋπολογισμούς των οργανισμών και τις πηγές χρηματοδότησής θα αποκαλύψει υπάρχοντες εταίρους σε κρατικό, περιφερειακό ή κυβερνητικό επίπεδο. Ομοίως, θα πρέπει επίσης να χαρτογραφήσετε τη δομή παράδοσης των προγραμμάτων και ποιος είναι υπεύθυνος για ποια τμήματα της παράδοσης.

8. Εντοπισμός ενδιαφερομένων μερών, εξωτερικών συμβούλων (συμπεριλαμβανομένων πανεπιστημιακών και ακαδημαϊκών εταίρων), κοινοτικών πόρων (δημιουργία διαδικασιών για συνεργασία) και ενσωμάτωση των γνώσεων και ιδεών στο σχέδιο δράσης

Οποιοδήποτε σχέδιο θα εξαρτηθεί από την αποδοχή και τη συμμετοχή των κατοίκων της πόλης, κοινωνικών ομάδων και οργανισμών. Επιπλέον, θα έχουν εξειδικευμένες πληροφορίες και διαφορετικές οπτικές και σκοπιές που θα βελτιώσουν την ποιότητα του τελικού σχεδίου. Ενώ η τεχνογνωσία και η ανάλυση των τοπικών πανεπιστημίων είναι ευεργετική για την επιτυχή διαμόρφωση ενός Σχεδίου ΣΒΑ, οι τοπικοί εμπλεκόμενοι φορείς θα είναι οι καλύτεροι εμπειρογνώμονες στην κοινότητά τους έχοντας τη δυναμική να κάνουν την πόλη να λειτουργεί για αυτούς ή να χάσει το στόχο. Μπορούν επίσης να είναι συμμετοχοί και σύμμαχοι και να παίξουν ρόλο στην αξιολόγηση της προόδου, τον εντοπισμό εμποδίων και τρόπων επίλυσης και αλλά και στην εύρεση πόρων. Δεν είναι ποτέ πολύ νωρίς για να ξεκινήσει η διαδικασία.

Αυτό μπορεί να συμβεί με πολλά επίπεδα ενδιαφερόμενων μερών καθώς και σε στάδια καθώς κάποιες πόλεις έχουν αναπτύξει τις δικές τους δημιουργικές στρατηγικές. Αυτά κυμαίνονται από την αναζήτηση εισροών κατά τη σύνταξη ενός σχεδίου έως την εμπλοκή από τις πρώτες ημέρες πριν καν υπάρξει το σχέδιο (παρόμοιο με μια διαδικασία συν-σχεδιασμού). Υπάρχουν

πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα και στις δύο προσεγγίσεις, με το ένα να φαίνεται ότι απαιτεί λιγότερο χρόνο και να είναι λιγότερο περίπλοκο. Ωστόσο, ακόμα κι αν φαίνεται ότι θα εξοικονομήσετε χρήματα και χρόνο για να κρατώντας τη δημόσια διαδικασία συμπιεσμένη, δεν είναι ασυνήθιστο να χάσετε βασικές πληροφορίες και προτεραιότητες, οι οποίες στη συνέχεια μπορούν να καθυστερήσουν την έγκριση ή υιοθέτηση σχεδίου. Το εύρος της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών πρέπει να σταθμιστεί προσεκτικά.

Άλλες προσεγγίσεις περιλαμβάνουν δημοσκοπήσεις, τηλεφωνικές και ηλεκτρονικές έρευνες και προσκλήσεις για κοινή χρήση πληροφοριών μέσω πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης. Οι πόλεις φιλοξενούν επίσης συνεδρίες για πληροφόρηση και συνεισφορά της κοινότητας - ιδανικά σε τόπους και ώρες κατάλληλους για εργαζόμενους κατοίκους και με φροντίδα παιδιών. Αυτές οι συνεδρίες μπορεί επίσης να διοργανωθούν από ένα εξειδικευμένο μέλος του δημοτικού συμβουλίου ή πρόεδρο σχετικής επιτροπής, η οποία μπορεί να προσελκύσει διαφορετικό και περισσότερο κοινό .

Ορισμένοι τομείς ενδέχεται να επωφεληθούν από τους τοπικούς φορείς για παράδειγμα, τεχνολογία, κατασκευή ή φιλοξενία. Μπορεί να πραγματοποιηθούν αντίστοιχες συζητήσεις με επίκεντρο τον ιδιωτικό τομέα. Ανατρέξτε στους μεγάλους εργοδότες και βιομηχανίες που στηρίζουν την οικονομία της πόλης και συμπεριλάβετε τις στις διαβουλεύσεις.

Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό είναι να συμπεριληφθούν άλλες τοπικές κυβερνήσεις, αιρετοί αξιωματούχοι, οι περιφερειακές αρχές και το κράτος στη διαδικασία. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα εάν προσδιοριστεί κάποια από τις προτεραιότητες να είναι εκτός της δικαιοδοσίας της πόλης ή να απαιτεί τη συνεργασία και άλλων περιφερειακών φορέων. Επιπλέον, όπως τα περισσότερα δημοτικά συμβούλια έχουν εξουσία εποπτείας και προϋπολογισμού, μπορούν να είναι ανεκτίμητα βοηθητικά στη διαδικασία σχεδιασμού από τα πρώτα στάδια.

9. Ευθυγράμμιση προϋπολογισμών, μηχανισμών λογοδοσίας συμπεριλαμβανομένων μετρήσεων και δεικτών και τελική αξιολόγηση

Σημεία αναφοράς, μετρήσεις και δείκτες

Όπως λέγεται, δεν μπορείτε να διαχειριστείτε αυτό που δεν μπορείτε να μετρήσετε. Τα σημεία αναφοράς, οι μετρήσεις και οι δείκτες είναι ζωτικά συστατικά μιας αποτελεσματικής, μακροπρόθεσμης, ανθεκτικής και βιώσιμης προοπτικής βασισμένης στο πλαίσιο των ΣΒΑ.

Επισημαίνουν τι λειτουργεί, τι όχι και επιτρέπουν τροποποίηση και βελτίωση, βελτιώνοντας έτσι την απόδοση και την περικοπή σπατάλης και εξόδων. Ως μέρος ενός συστήματος αναφοράς, συμβάλλουν στην μεγαλύτερη διαφάνεια για τους κατοίκους της πόλης και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Μπορούν επίσης να προάγουν την εμπιστοσύνη στους στόχους καθώς και τις προσπάθειες μιας πόλης προς την επίτευξη τους.

Οι πρώτες ερωτήσεις είναι: «Πώς μοιάζει η επιτυχία; Πως ξέρεις πότε έχεις πετύχει τον στόχο;» Αυτό είναι αυτό που υπολογίζουμε ;

Για παράδειγμα, εάν ο στόχος είναι η εξάλειψη της φτώχειας, οι μετρήσεις που θα μπορούσαν να αξιολογηθούν θα περιλάμβανε ασφάλεια τροφίμων και πείνα,

- πόσοι κάτοικοι ζουν κάτω ή στο επίπεδο της φτώχειας,
- ποιο είναι το ποσοστό της ανεργίας
- πόσοι κάτοικοι απασχολούνται σε δουλειές που πληρώνουν αρκετά για να ζήσουν
- πόσα παιδιά έχουν πρόσβαση στα σχολικά γεύματα.

Βασιζόμενοι στις συνθήκες της πόλης, η επιτυχία σε έναν στόχο φτώχειας θα μπορούσε να φανεί όταν η αυξηθεί ο πληθυσμός που ζει πάνω από το επίπεδο της φτώχειας, σε καλές αμειβόμενες θέσεις εργασίας και με χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας. Κάθε πόλη πρέπει να αναπτυχθεί και να επιτύχει σύμφωνα και με ότι ταιριάζει καλύτερα στις συνθήκες στην περιοχή .

Τα σημεία αναφοράς είναι οι ενδιάμεσοι στόχοι που έχουν τεθεί για την επίτευξη των στόχων. Για παράδειγμα, εάν μια πόλη έχει έναν προσιτό στόχο στέγασης, ένα σημείο αναφοράς θα ήταν η ποσότητα των μονάδων που προστέθηκαν ή διατηρήθηκαν μέχρι καθορισμένης ημερομηνίας - το άθροισμα των οποίων, εάν επιτευχθεί, θα έδειχνε ότι ο γενικός στόχος έχει επιτευχθεί.

Τα σημεία αναφοράς συχνά ευθυγραμμίζονται με τις προτεραιότητες του δημάρχου και με απτά παραδείγματα δηλώνει ότι εκπληρώνεται το πρόγραμμα του.

Οι μετρήσεις είναι ένα σύνολο υπολογισμών, τυπικά ποσοτικών, που παρακολουθούν την απόδοση και την αξιολόγηση της προόδου προς τους στόχους. Για παράδειγμα, μια μέτρηση για μια πρωτοβουλία προσιτής στέγασης θα μπορούσε να δείξει τον αριθμό των κατοικιών που χτίστηκαν ή διατηρήθηκαν στην πορεία προς ένα σημείο αναφοράς, όπως σε ετήσια

αξιολόγηση. Θα έδειχναν πρόοδο προς το σημείο αναφοράς x αριθμού μονάδων που πρόκειται να κατασκευαστούν εντός y ετών ή x αριθμού οικογενειών να στεγαστούν εντός y ετών. Εάν μια πόλη υιοθετήσει πρόγραμμα κατά της ενδοοικογενειακής βίας, μια πιθανή μέτρηση θα μπορούσε να είναι η εμφάνιση πτώση στα αναφερόμενα επίπεδα.

Ωστόσο, ένα πράγμα που πρέπει να γνωρίζετε είναι ότι μερικές φορές με τον καθορισμός ενός στόχου και του προγράμματός του, μπορεί να φαίνεται ότι είναι μια μέτρηση κινείται προς την αντίθετη κατεύθυνση στην αρχή. Αυτό μπορεί να είναι μόνο ένα σημάδι ότι τα δεδομένα πριν ήταν ελλιπή ή ελαττωματικά, παρά ότι μια πόλη απομακρύνεται από τον στόχο της. Οι μετρήσεις είναι καλύτερες όταν βασίζονται σε στερεά δεδομένα που ήδη υπάρχουν. Όπου τα δεδομένα δεν υπάρχουν, μπορεί να απαιτούνται νέες μεθοδολογίες και έρευνα. Αυτό είναι ακριβώς αυτό που μετράει καλύτερα εάν ένας στόχος βρίσκεται σε καλό δρόμο.

Οι δείκτες είναι ένα υποσύνολο μετρήσεων. Μπορεί να είναι ποσοτικοί ή ποιοτικοί. Υποδεικνύουν πρόοδο θέτοντας γεγονότα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, δίνοντας νόημα παρά μόνο μια ποσοτική μέτρηση. Αυτοί μπορεί να είναι κατευθυντικοί, υποδεικνύοντας μια τάση και όχι ένα τελικό ποσοτικό αποτέλεσμα ή μέτρο εφαρμογής του προγράμματος. Μπορεί να χρησιμοποιηθούν για να περιγράψουν μια διαδικασία που εφαρμόζεται. Συνεχίζοντας με το παράδειγμα κατά της ενδοοικογενειακής βίας, ένας δείκτης θα μπορούσε να είναι η δημιουργία εκπαιδευτικής εκστρατείας του κοινού ή κατάρτιση από την αστυνομία σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία. Τα στοιχεία θα περιλάμβαναν πόσοι έχουν παρακολουθήσει ή εκπαιδευτεί και σε μια ορισμένη ημερομηνία. Αυτό το μέτρο δεν δείχνει εάν μειώνονται τα περιστατικά οικιακής βίας, αλλά μάλλον δείχνουν ότι γίνονται προσπάθειες και βήματα για το πρόγραμμα που κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση.

Οι δείκτες είναι χρήσιμοι όταν είναι δύσκολο να αναπτυχθεί μια μεθοδολογία που δείχνει οριστικά την ποσοτική επίτευξη ενός αποτελέσματος ή εάν κάποιο μέρος του στόχου δεν είναι εντός της δικαιοδοσίας μιας πόλης που επηρεάζει. Είναι επίσης χρήσιμες μόνο όταν οι ποσοτικές μετρήσεις δεν δίνουν την πλήρη εικόνα.

Οι μετρήσεις και οι δείκτες πρέπει να είναι μετρήσιμοι, επαληθεύσιμοι και εφικτοί. Θα πρέπει να καταδεικνύουν τον αντίκτυπο που έχουν οι πρωτοβουλίες σε έναν στόχο, καθώς και τη πρόοδο προς αυτόν τον στόχο.

Ένα επιτυχημένο σύνολο μετρήσεων και δεικτών θα συνδέσει τους στόχους με τα αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα μπορούν να μετρηθούν τόσο ως διαδικασία όσο και ως αντίκτυπος, αν και ο αντίκτυπος είναι καλύτερος καθώς οι μετρήσεις και δείκτες του είναι πιο μετρήσιμες και συχνά επαληθεύσιμες από τρίτους. Αν και μετρήσιμα, ένα παράδειγμα σχετικά αδύναμης μέτρησης είναι το πόση χρηματοδότηση δαπανάται για ένα έργο καθώς αυτό δεν μετρά απαραίτητα εάν είμαστε σε καλό δρόμο για την επίτευξη του στόχου. Ωστόσο, οι αριθμοί του προϋπολογισμού είναι πολύτιμοι για να δείξουν δέσμευση στο στόχο.

Είναι κρίσιμο να αναλυθούν τα συστατικά των πρωτοβουλιών και η απόδοσή τους για να διασφαλιστεί ότι είναι έγκυρα και αθροίζονται προς τα σημεία αναφοράς και τους στόχους. Η ανάπτυξη των σωστών μετρήσεων και δεικτών μπορεί να ωφελήσει σε σημαντικές επενδύσεις στο χρόνο και προσωπικό της πόλης και είναι από τα σημαντικότερα βήματα προς την επίτευξη των στόχων. Για τις καλύτερες μετρήσεις και δείκτες οι αρμόδιοι για τα αποτελέσματα και τα προγράμματα θα πρέπει να εμπλέκονται στενά καθώς αυτοί συνήθως γνωρίζουν ποια δεδομένα είναι διαθέσιμα ποια ακόμα απαιτούνται για την ανάπτυξη δεδομένων που λείπουν.

Επιπλέον, απαιτείται ένα σταθερό χρονοδιάγραμμα για τη συλλογή και την αναφορά δεδομένων. Οι πόλεις συγκεντρώνουν ήδη αναφορές και στατιστικά. για εξοικονόμηση χρόνου και πόρων, το προσωπικό θα πρέπει να βασιστεί σε αυτά. Δεν πρέπει να επανεφεύρει ή να αναπτύξει ένα εντελώς νέο σύστημα συλλογής δεδομένων, αλλά να ενσωματώσετε το τρέχον σύστημα με τους στόχους στο μέτρο του δυνατού και να το συμπληρώστε ανάλογα με τις ανάγκες. Σε κάθε περίπτωση, έχοντας τακτικές προθεσμίες αναφοράς για τις πρωτοβουλίες επιτρέπεται στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να αξιολογήσουν εάν είναι σε καλό δρόμο για την επίτευξη των σημείων αναφοράς και των στόχων. Η Νέα Υόρκη ανέπτυξε ένα σύστημα όπου οι υπηρεσίες αναφέρονται στην ανώτερη ηγεσία σε μηνιαία βάση για τις μετρήσεις και τους δείκτες αναφοράς προγράμματος και η πόλη δημοσιεύει μια ετήσια, ολοκληρωμένη ενημέρωση που είναι διαθέσιμη ακόμα και στο διαδίκτυο. Έχοντας εσωτερικό έλεγχο, καθώς και εξωτερικό, επιτρέπει στην πόλη να διασφαλίσει ότι τα προγράμματα σημειώνουν πρόοδο και όταν δεν γίνεται αυτό να εντοπίσουμε εγκαίρως τι χρειάζεται διόρθωση ή προσαρμογή.

Τα τοπικά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα μπορεί και πάλι να είναι πολύτιμοι συνεργάτες σε αυτήν την προσπάθεια, καθώς τα ακαδημαϊκά ιδρύματα διαθέτουν μεγάλη τεχνική εμπειρογνομosύνη στην παρακολούθηση και την αξιολόγηση των συνθηκών και τη δημιουργία του πλαισίου για τη συλλογή των σωστών δεδομένων. Μπορούν επίσης να

συμβουλευσουν για τη μεθοδολογία και αν τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα μετρήσουν με ακρίβεια την πρόοδο. Μπορεί επίσης να έχουν ήδη βάσεις δεδομένων και υπάρχουσα έρευνα που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. Δίκτυα όπως το SDSN μπορούν να παρέχουν εμπειρογνωμοσύνη εκτός της τοπικής περιοχής. Οι τοπικές επιχειρήσεις μπορεί δεξαμενές για βασικά δεδομένα, ιδίως τράπεζες και άλλα ιδρύματα.

Χρήσιμα δεδομένα για τον καθορισμό δεικτών περιλαμβάνονται την έκθεση του SDSN «Δείκτες και Πλαίσιο Παρακολούθησης για τους Στόχους Βιώσιμης Αναπτυξης» (Indicators and a Monitoring Framework for the Sustainable Development Goals) και τις αναφορές του 2017 και 2018 «Δείκτες για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξη στις Αμερικάνικες Πόλεις» (U.S. SDG Cities Index).

Τελική αξιολόγηση

Καθώς η διαδικασία πλησιάζει στην προθεσμία για την έναρξη, ένας τελευταίος γύρος αξιολόγησης πρέπει να επιβεβαιώνει τα απαραίτητα στοιχεία για την εφαρμογή του σχεδίου σας. Αυτό το στάδιο μπορεί να πάρει εβδομάδες ή περισσότερο για να ολοκληρωθεί και μερικές φορές μπορεί αισθάνεστε ότι σχεδιάζετε ένα εντελώς νέο σχέδιο ανάλογα με το αν έχουν αλλάξει πολλά πριν από αυτό το στάδιο. Μετά από τη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης κατά συνέπεια, τα συστατικά ενός σχεδίου μπορούν να προστεθούν, να ακυρωθούν ή να αναθεωρηθούν ριζικά. Αυτό θα απαιτήσει νέες εκτιμήσεις του προϋπολογισμού και επιπλέον αξιολογήσεις για να διευθετηθούν τα θέματα χρηματοδότησης. Πιθανότατα θα απαιτηθούν ή τουλάχιστον θα τροποποιηθούν νέες μετρήσεις και δείκτες και τα συστήματα δεδομένων θα πρέπει να προσαρμοστούν για να διασφαλιστεί ότι τα σωστά δεδομένα συλλέγονται και παρακολουθούνται. Αν και αυτό μπορεί να προσθέσει ακόμη περισσότερο χρόνο, μπορεί επίσης να είναι καλή ιδέα να κάνουμε έναν ακόμη γύρο διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους και εκλεγμένους αξιωματούχους για τυχόν τροποποιήσεις. Ενώ μπορεί να είναι δελεαστικό να βιαστούμε σε αυτό το βήμα, είναι ζωτικής σημασίας να εξασφαλίσουμε ότι οι τροποποιήσεις σχεδιάζονται και κοστολογούνται (όπως έγινε σε προηγούμενες φάσεις), ότι υπάρχει λογοδοσία και ότι οι μετρήσεις και οι ενδείξεις είναι οι σωστές.

10. Έναρξη του σχεδίου καθώς εγκαθίσταται μηχανισμός ανατροφοδότησης και λογοδοσίας

Το σχέδιο είναι έτοιμο να ξεκινήσει, ο ενθουσιασμός είναι διάχυτος. Οι προϋπολογισμοί συγχρονίστηκαν και τα έργα χρηματοδοτούνται. Ενδιαφερόμενα μέρη εσωτερικά και εξωτερικά έχουν συνεισφέρει ή ίσως έχουν σχεδιάσει προγράμματα. Αναγνωρίστηκαν οι αρμόδιοι και το υπεύθυνο προσωπικό για την εφαρμογή και την υποβολή εκθέσεων. Τι έπεται;

Οι ομάδες επικοινωνίας και σχέσεων με την κοινότητα, που θα έπρεπε να έχουν ήδη συμβάλει στη διαδικασία, θα πρέπει τώρα να διαδραματίσουν ιδιαίτερα μεγάλο ρόλο. Το σχέδιο είναι να είναι έργο πνοής έγγραφο και αυτές οι ομάδες μπορούν να θέσουν τη στρατηγική πως θα το φέρουμε εις πέρας για τον καλύτερο τρόπο μέσω διάλογου όπως π.χ. μέσω κοινωνικών μέσων ενημέρωσης ή δημόσιων συναντήσεων. Για παράδειγμα, η πόλη της Νέας Υόρκης πραγματοποίησε μια σειρά κοινοτικών συναντήσεων σε κάθε κοινοτική περιφέρεια μετά την κυκλοφορία του σχεδίου και συνέχισε να πραγματοποιεί παρόμοιες συναντήσεις σε τακτική βάση, ενθαρρύνοντας τον διάλογο σε επίπεδο γειτονιάς επίπεδο συμβολισμού. Αναπτύξτε μια προσέγγιση που ταιριάζει καλύτερα στο σχέδιο και τη διαδικασία της πόλης σας.

Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί μια ψηφιακή έκδοση του σχεδίου. Μερικές πόλεις μπορεί να θέλουν να ξεκινήσουν τα σχέδιά τους εξ ολοκλήρου στο διαδίκτυο. Η Νέα Υόρκη και το Λος Άντζελες δημοσίευσαν σχέδια φιλικά προς το χρήστη προσβάσιμα από όλες τις πλατφόρμες (τηλέφωνο, tablet, υπολογιστή) και χρησιμοποίησαν γραφικά για να προσελκύσουν τον αναγνώστη. Αυτοί οι ιστότοποι βοήθησαν τους αναγνώστες να κατανοήσουν εύκολα το γενικό σχέδιο και μετά να εμβαθύνουν στα μέρη που τους ενδιαφέρουν περισσότερο. Χρησιμοποίησαν την καλύτερη σκέψη για να προσελκύσουν τους αναγνώστες στο διαδίκτυο και να τους πουν την ιστορία αυτών των σχεδίων με σαφείς και ενδιαφέροντες τρόπους. Μπορεί επίσης να θέλετε να εξετάσετε νέα εργαλεία και σχετική έρευνα για τη συμμετοχή του ακροατηρίου στόχου όπως η μετατροπή σε παιχνίδι (gamification).

Για τις μικρότερες πόλεις, τα σχέδιά σας μπορεί να είναι λιγότερο εκτεταμένα ή να μην έχουν πολλά δεδομένα. Το κοινό σας μπορεί να έχει καλύτερη πρόσβαση μέσω ανεπίσημων δικτύων. Σε αυτά τα πλαίσια τα τοπικά πανεπιστήμια μπορεί να είναι χρήσιμα. Αυτές οι πόλεις είναι επίσης διαφορετικές, επειδή μπορούν πιο εύκολα να επιτύχουν συναίνεση για τις προτεραιότητες, δίνοντάς τους προβάδισμα έναντι των μεγαλύτερων πόλεων. Σε περίπτωση αμφιβολίας, επιλέξτε την επιλογή που καθιστά το σχέδιο πιο προσιτό και κατανοητό στους κατοίκους της πόλης σας και τους δίνει τη δυνατότητα να συμμετέχουν καλύτερα.

Επιπλέον, καθώς το σχέδιο είναι έτοιμο να ξεκινήσει, όλοι οι μηχανισμοί λογοδοσίας και παρακολούθησης πρέπει να είναι σε ετοιμότητα. Οι υπεύθυνοι και το προσωπικό μέχρι τώρα θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για τους ρόλους τους στην εκτέλεση τμημάτων του σχεδίου και την λογοδοσία. Τα συστήματα παρακολούθησης δεδομένων θα πρέπει να είναι έτοιμα, επιτρέποντας τις μετρήσεις και τους δείκτες αναλύονται κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών και ετών. Για τον πρώτο χρόνο, ήταν θα ήταν καλή ιδέα να αναλύσετε προσεκτικά τα μέτρα για να διαπιστώσετε εάν οι μετρήσεις και οι δείκτες λειτουργούν όπως προορίζονται για τη διαχείριση του προγράμματος και να τα προσαρμόσετε από νωρίς, όπως απαιτείται, για να διατηρήσετε τα πράγματα σε καλό δρόμο.

Το πιο συναρπαστικό και ανταποδοτικό κομμάτι έρχεται μετά την κυκλοφορία. Με σαφή προσήλωση στους στόχους, και στην επίτευξη ειδικών προγραμμάτων, την προσηλωση στα δεδομένα, την παρακολούθηση της απόδοσης των προγραμμάτων και με την αποδοχή των ενδιαφερομένων μερών, η δυναμική θα είναι συναρπαστική. Κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών και έτους, θα δημιουργηθούν οι πρωτοβουλίες και τα αποτελέσματα θα είναι ορατά και με πολλές ευκαιρίες για διόρθωση και βελτίωση. Με το πέρασμα των χρόνων, καθώς τα δεδομένα και οι εκτιμήσεις συνεχίζονται να συλλέγονται, οι πρωτοβουλίες μπορούν να βελτιωθούν. Η πόλη σας θα είναι μέρος ενός κορυφαίου δικτύου πόλεων σε όλο τον κόσμο που έχουν χαράξει πορεία προς μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική ένταξη, περιβαλλοντική βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα.

3.3 Εθελοντικές Εκθέσεις Προόδου Τοπικών Κυβερνήσεων (Voluntary Local Reviews-VLRs)

Στο πλαίσιο των μηχανισμών παρακολούθησης και επανεξέτασης, η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να «διεξάγουν τακτικές και χωρίς αποκλεισμούς εκθέσεις της προόδου σε εθνικό και υποεθνικό επίπεδο, τα οποία καθοδηγούνται και οδηγούνται από τη χώρα» (παράγραφος 79). Στο πλαίσιο αυτό από το 2016, οι χώρες παρουσίασαν τις Εθελοντικές Εθνικές Εκθέσεις τους (Voluntary National Reviews -VNR) στο Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επίπεδου του ΟΗΕ (UN High-Level Political Forum -HLPF) για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις συμμετέχουν ολοένα και περισσότερο στις δικές τους τοπικές εκθέσεις, τις λεγόμενες Εθελοντικές Εκθέσεις Προόδου Τοπικών (Voluntary Local Reviews-VLRs), οι οποίες αποδείχθηκαν χρήσιμες για πόλεις και περιφέρειες για την ενσωμάτωση των ΣΒΑ και για να αποδείξουν την ικανότητα και την δέσμευση τους ως προς αυτό το σκοπό . Σε αντίθεση με τις VNRs, οι VLRs δεν έχουν άμεσα επίσημη βάση στην Ατζέντα 2030 ή σε άλλες διακυβερνητικές συμφωνίες, παρόλο που η Ατζέντα 2030 υπογραμμίζει σε πολλά σημεία τη σημασία της στενής συνεργασίας των τοπικών κυβερνήσεων με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές. Ωστόσο, η δέσμευση για την δημιουργία αυτών των τοπικών εκθέσεων παρέχει πολλαπλά οφέλη στις οντότητες που συμμετέχουν και παρέχει τη δυνατότητα να προωθήσει την εφαρμογή της Ατζέντας 2030 και των ΣΒΑ. Ενώ συμβάλλουν στην επίτευξη των ΣΒΑ και έχουν εγγενή αξία ως μέρος της διαδικασίας εφαρμογής, μπορούν επίσης να συμβάλουν στις VNRs ενισχύοντας την κάθετη συνοχή.

Ο κρίσιμος ρόλος των τοπικών και περιφερειακών παραγόντων τονίστηκε επίσης από τα κράτη μέλη στο Πολιτική Δήλωση της Συνόδου Κορυφής για τους ΣΒΑ το 2019 (Political Declaration of the 2019 SDG Summit) (UN, 2019) στην οποία τα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν για την ενδυνάμωση και υποστήριξη πόλεων, τοπικών αρχών και κοινοτήτων στην επιδίωξη της Ατζέντας 2030, και αναγνώρισαν τον κρίσιμο ρόλο τους στην εφαρμογή και υλοποίηση των ΣΒΑ.

Τα Ηνωμένα Έθνη (UN, 2020) παρουσίασαν μια έκθεση που παρουσιάζει τα καθοδηγητικά στοιχεία που αποτελούν αφετηρία για τις τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις για την διεξαγωγή της δικής τους Εθελοντικής Τοπικής Έκθεσης -VLR και στοχεύουν να δώσουν μια συνολική επισκόπηση των σημείων εστίασης για τη διαδικασία διεξαγωγής έως και την τελική έκθεση. Οι συστάσεις δεν προορίζονται να είναι ρυθμιστικές ή περιοριστικές. Δεδομένης της ποικιλίας των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων που διενεργούν εκθέσεις εφαρμογής των ΣΒΑ, αυτά τα παγκόσμια καθοδηγητικά στοιχεία στοχεύουν στην παροχή ενός σημείου αναφοράς για την VLR, επιδεικνύοντας μια λίστα ελέγχου ζητημάτων που θα μπορούσαν να ανακύψουν. Στοχεύουν στην παροχή ενός πλαισίου που θα βασίζεται στους ΣΒΑ σαν κοινό σημείο επαφής σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, ενισχύοντας το διάλογο μεταξύ VNR και VLR σε όλα τα επίπεδα.

Τα παγκόσμια καθοδηγητικά στοιχεία βασίζονται στις εθελοντικές κοινές κατευθυντήριες γραμμές του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τις VNRs, που αναπτύχθηκαν από το Τμήμα

Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (Department of Economics and Social Affairs-DESA), οι οποίες αποδείχθηκαν χρήσιμες για τα κράτη μέλη στις προσπάθειες για την αναφορά της προόδου τους.

Τα παγκόσμια καθοδηγητικά στοιχεία στοχεύουν επίσης στην ενίσχυση της μάθησης από εμπειρίες άλλων πόλεων, μέσω της προώθησης της συνέπειας και της συγκρισιμότητας μεταξύ των εκθέσεων τοπικών κυβερνήσεων, είτε περιφερειών είτε πόλεων. Δεδομένου του θετικού, αυξανόμενου ενδιαφέροντος για τις VLRs, ο αριθμός των δημοσιευμένων αναφορών αναμένεται να αυξηθεί. Η κοινή προσέγγιση για την ανάπτυξη αυτών των εκθέσεων θα διευκολύνει τα ενδιαφερόμενα μέρη και παρόλο που οι VLRs που ενδέχεται τελικά να διαφέρουν ως προς τη μορφή και τη δομή από τους εθνικούς ομολόγους τους, χρησιμοποιώντας τα καθοδηγητικά στοιχεία ως λίστα ελέγχου για ενδελεχή, έντιμη και ειλικρινή ανάλυση πολιτικών και ενεργειών θα συμβάλει στις προσπάθειες εφαρμογής σε όλα τα επίπεδα.

3.3.1.Καθοδήγηση και συνέπεια με τις κατευθυντήριες αρχές της Ατζέντας 2030

Οι VLRs θα πρέπει να είναι συνεπείς και να εφαρμόζουν τις αρχές της Ατζέντας 2030. Κατά συνέπεια, οι αρχές που καθορίζουν όλες τις διαδικασίες παρακολούθησης και επανεξέτασης στο πλαίσιο της Ατζέντας 2030 θα πρέπει επίσης να ενημερώνουν και να καθοδηγούν τις VLRs. Από την άποψη αυτή, η παράγραφος 74 της Ατζέντας 2030 προβλέπει ιδίως τα ακόλουθα:

γ) Θα διατηρήσουν μακροπρόθεσμο προσανατολισμό, θα εντοπίσουν επιτεύγματα, προκλήσεις, κενά και κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας και θα υποστηρίζουν τις χώρες στη λήψη ενημερωμένων πολιτικών επιλογών. Θα βοηθήσουν στην κινητοποίηση των απαραίτητων μέσων εφαρμογής και συνεργασιών, θα υποστηρίζουν τον εντοπισμό λύσεων και βέλτιστων πρακτικών και θα προωθούν τον συντονισμό και την αποτελεσματικότητα του διεθνούς συστήματος ανάπτυξης.

δ) Θα είναι ανοιχτά, χωρίς αποκλεισμούς, συμμετοχικά και διαφανή για όλους τους ανθρώπους και θα υποστηρίζουν την υποβολή εκθέσεων από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς.

ε) Θα είναι ανθρωποκεντρικά, ευαίσθητα στο φύλο, θα σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και θα έχουν ιδιαίτερη έμφαση στους πιο φτωχούς, πιο ευάλωτους και αυτούς που βρίσκονται πιο πίσω.

στ) Θα βασίζονται σε υπάρχουσες πλατφόρμες και διαδικασίες, όπου υπάρχουν, θα αποφεύγουν τις επικαλύψεις και θα ανταποκρίνονται στις εθνικές συνθήκες, ικανότητες,

ανάγκες και προτεραιότητες. Θα εξελιχθούν με την πάροδο του χρόνου λαμβάνοντας υπόψη τα αναδυόμενα ζητήματα και την ανάπτυξη νέων μεθοδολογιών και θα ελαχιστοποιήσουν το φόρτο αναφοράς στις εθνικές διοικήσεις.

ζ) Θα είναι αυστηρές και θα βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία, θα είναι ενημερωμένα από εθνικές αξιολογήσεις και δεδομένα υψηλής ποιότητας, προσβάσιμα, έγκαιρα, αξιόπιστα και που θα διαχωρίζονται κατά εισόδημα, φύλο, ηλικία, φυλή, εθνικότητα, κατάσταση μετανάστευσης, αναπηρία και γεωγραφική θέση και άλλα χαρακτηριστικά σχετικά με τα εθνικά πλαίσια. (UN, <https://sustainabledevelopment.un.org>)

3.3.2. Δομή και περιεχόμενο της Έκθεσης

Οι παρακάτω ενότητες παρέχουν μια πιθανή δομή για μια Έκθεση σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του ΟΗΕ (UN, 2020). Ενώ δεν υπάρχει εξουσιοδοτημένη δομή για τις VLRs, οι προβληματισμοί για τα παρακάτω θέματα μπορεί να ωφελήσουν τη στιβαρότητα της διαδικασίας ανασκόπησης, ακόμη και σε περιπτώσεις όπου όλα τα τμήματα δεν περιλαμβάνονται στην τελική έκθεση.

3.3.2.1. Εναρκτήρια δήλωση

Η εισαγωγική δήλωση παρέχει μια ευκαιρία για τον Δήμαρχο, τον Περιφερειάρχη, ή άλλο υψηλόβαθμο επίσημο για να επιδείξει πώς η οντότητα αναφοράς βλέπει τους ΣΒΑ ως μέρος του οράματός τους για ένα βιώσιμο μέλλον. Η εισαγωγική δήλωση μπορεί να αντικατοπτρίζει τον τρόπο ενσωμάτωσης των ΣΒΑ στην περιοχή, την πόλη ή το μακροπρόθεσμο όραμα της πόλης, καθώς και τα βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σχέδια και στρατηγικές και να παρουσιάσει τυχόν βασικές επιτυχίες ή προκλήσεις στην μέχρι τώρα εφαρμογή των ΣΒΑ.

Η εισαγωγική δήλωση μπορεί επίσης να περιλαμβάνει μια πολιτική δέσμευση για συγκεκριμένες ενέργειες του δήμου ή περιφέρειας και αν σκοπεύει να λάβει μέρος στο πλαίσιο της Δεκαετίας Δράσης και Παράδοσης (Decade of Action and Delivery), που ξεκίνησε στη Σύνοδο Κορυφής για τους ΣΒΑ το 2019 (UN, 2019). Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών ενθάρρυνε όλους τους τομείς να κινητοποιηθούν για την Δεκαετία Δράσης και Παράδοσης και κάλεσε ιδιαίτερα για τοπική δράση ενσωματώνοντας τις απαραίτητες μεταβάσεις στις πολιτικές, στους προϋπολογισμούς, στους θεσμούς και στα κανονιστικά πλαίσια των κυβερνήσεων, των πόλεων και των τοπικών αρχών. (UN, 2019)

3.3.2.2.Σημαντικότερα σημεία

Αυτή η ενότητα θα μπορούσε να παρουσιάσει σε 1-2 σελίδες τα κύρια μηνύματα της έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων ιστοριών επιτυχίας προκλήσεις και διδάγματα. Μπορεί να περιλαμβάνει μερικά ιδιαίτερα μετασχηματιστικές πρακτικές που η πόλη, ή η περιφέρεια θα ήθελε να μοιραστεί με άλλους. Θα πρέπει να δίνει την προσέγγιση της έκθεσης και να εξηγεί τα κύρια χαρακτηριστικά του τοπικού πλαισίου.

Αυτή η ενότητα μπορεί να αποτυπώσει τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την κινητοποίηση όλων των ενδιαφερομένων μερών στη διαδικασία VLR και στην εφαρμογή των ΣΒΑ σε γενικές γραμμές. Θα μπορούσε επίσης να δείξει πώς η αρχή του να μην αφήνεις κανέναν πίσω, ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα, η μη διάκριση και η ισότητα των φύλων έχουν αντικατοπτριστεί στην πόλη ή σε δράσεις της περιοχής.

Τα κύρια σχέδια και προκλήσεις για την εξασφάλιση επαρκών μέσων εφαρμογής (χρηματοδότηση, τεχνολογία, η δημιουργία ικανοτήτων, τα δεδομένα κ.λπ.) μπορούν επίσης να αντικατοπτρίζονται εδώ, καθώς και οι συγκεκριμένες περιοχές για τις οποίες η πόλη ή η περιφέρεια θα επιθυμούσε να λάβει συμβουλές από άλλες πόλεις ή περιφέρειες ή υποστήριξη από διάφορους φορείς, όπως π.χ. εθνική κυβέρνηση, ομότιμοι, δίκτυα από πόλη σε πόλη, ερευνητικά ινστιτούτα, επενδυτικούς οργανισμούς και τα Ηνωμένα Έθνη.

3.3.2.3.Εισαγωγή

Η εισαγωγή μπορεί να περιλαμβάνει μια πολύ σύντομη περιγραφή των τοπικών χαρακτηριστικών της πόλης, της πόλης ή περιφέρειας και να αντικατοπτρίζει τον λόγο για τον οποίο έχει αναληφθεί η διαδικασία VLR. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τις εκτιμήσεις από κύρια οφέλη που προκύπτουν από τη διαδικασία. Η εισαγωγή μπορεί να δώσει μια πλήρη εικόνα του φορέα μας προς την αειφορία και να επιδειξεί τα κύρια πλεονεκτήματα και αδυναμίες μας σε αυτό το πλαίσιο. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τα κυριότερα σημεία της προόδου που έχει σημειωθεί ήδη προς τους ΣΒΑ, καθώς και να παρουσιάσει πώς οι τοπικές δράσεις συνέβαλαν στην επίτευξη των στόχων σε εθνικό επίπεδο.

Η ενότητα μπορεί να παρουσιάσει τις κύριες στρατηγικές και πλαίσια, καθώς και τους θεσμικούς μηχανισμούς που χρησιμοποιούνται στην εφαρμογή των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο, καθώς και πώς αντικατοπτρίζουν τα χαρακτηριστικά του δήμου ή της περιφέρειας στο εθνικό πλαίσιο για τους ΣΒΑ.

Αυτή η ενότητα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει αναφορές σε προηγούμενες VLRs που πραγματοποιήθηκαν στην πόλη ή στην περιφέρεια και να παρουσιάζει τυχόν προσαρμογές ή αλλαγές που γίνονται συγκριτικά.

3.3.2.4. Μεθοδολογία και διαδικασία προετοιμασίας της αναφοράς

Αυτή η ενότητα θα πρέπει να αναφέρει την πλήρη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την ολοκλήρωση της VLR. Μπορεί να αντανακλά ποια οντότητα ήταν υπεύθυνη για τον συντονισμό της διαδικασίας (γραφείο περιφερειάρχη ή δημάρχου, ομάδα εργασίας, ομάδα ενδιαφερομένων μερών κ.λπ.), πώς ανατέθηκε αυτή η ευθύνη και ποια βήματα έγιναν για να συμπεριληφθεί στη διαδικασία το σύνολο της ενδιαφερόμενης τοπικής κυβέρνησης. Εάν κάποιος στόχος και υποστόχος είχαν προτεραιότητα στην έκθεση, αυτή η ενότητα θα μπορούσε να εξηγήσει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και να αντικατοπτρίσει τον τρόπο με τον οποίο θα αντιμετωπιστούν στο μέλλον οι τομείς που δεν είχαν προτεραιότητα.

Αυτή η ενότητα θα πρέπει να περιγράφει τα βήματα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για τη συμμετοχή των τοπικών ενδιαφερομένων μερών και στα πεδία εφαρμογής και του σχεδιασμού της διαδικασίας VLR και να παρουσιάζει τα καινοτόμα μέτρα που χρησιμοποιήθηκαν για τη διασφάλιση της συμμετοχής στη διαδικασία. Θα μπορούσαν να προσδιοριστούν σε αυτή την ενότητα ως ξεχωριστό παράρτημα της έκθεσης όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, η διαδικασία με την οποία επιλέχθηκαν καθώς και να σημειωθούν οποιεσδήποτε προκλήσεις και τρόποι βελτίωσης τέτοιων διαδικασιών χωρίς αποκλεισμούς στο μέλλον.

Αυτή η ενότητα μπορεί επίσης να δείξει πώς συλλέχθηκαν τα χρησιμοποιούμενα δεδομένα από διαφορετικούς φορείς, όπως τοπικοί φορείς, στατιστικά και διοικητικά γραφεία, εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, ερευνητικά κέντρα, διεθνή ιδρύματα και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, και ποιες ήταν οι προκλήσεις, τα κενά και οι ευκαιρίες που παρουσιάστηκαν σε αυτή τη διαδικασία. Μπορεί επίσης να τονίσει τον τρόπο με τον οποίο έχουν χρησιμοποιηθεί οι δείκτες των ΣΒΑ για την περιοχή και να αναλύσει τις προκλήσεις που σχετίζονται με αυτές τις διαδικασίες. Θέματα που σχετίζονται με την πρόσβαση σε πληροφορίες και δεδομένα και η διαφάνεια θα μπορούσαν επίσης να εξεταστούν σε αυτήν την ενότητα.

Αυτή η ενότητα θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει διδάγματα που αποκόμισε ο δήμος ή η περιφέρεια σχετικά στη διαδικασία και οποιαδήποτε σύσταση για βελτίωση των καθοδηγητικών στοιχείων στο μέλλον.

3.3.2.5. Πολιτική και περιβάλλον δράσης

3.3.2.5.α) Συνεργασία με την εθνική κυβέρνηση για την εφαρμογή των ΣΒΑ

Η έκθεση μπορεί να περιγράψει τα κύρια χαρακτηριστικά του συστήματος διακυβέρνησης και να επεξηγήσει τη σχέση μεταξύ της τοπικής και της εθνικής κυβέρνησης και να παρουσιάσει το διάλογο μεταξύ αυτών των επιπέδων σε σχέση με την εφαρμογή των ΣΒΑ. Σε αυτή την ενότητα μπορεί να αναφερθούν οι κοινές δραστηριότητες και να προσδιοριστούν οι τομείς που ενδεχομένως απαιτούν αυξημένη συνεργασία. Θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο ο φορέας μας συμμετέχει σε θεσμικούς μηχανισμούς περιφερειακού, εθνικού ή και παγκόσμιου επιπέδου για την εφαρμογή των ΣΒΑ, όπως οι VLRs .

3.3.2.5.β) Δημιουργία ιδιοκτησίας των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και των VLRs

Αυτή η ενότητα μπορεί να αντικατοπτρίζει τις δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί για την ευαισθητοποίηση του κοινού για τους ΣΒΑ και να συμπεριλάβει διαφορετικές ομάδες στις δράσεις υλοποίησης των. Σχετικά με την ευαισθητοποίηση του κοινού θα μπορούσαν να αναφερθούν οι καινοτόμες ενέργειες που έχουν αναληφθεί, όπως καμπάνιες δημοσιότητας, εκδηλώσεις και διαγωνισμοί . Όσον αφορά τη συμμετοχή ποικίλων ομάδων στην εφαρμογή των ΣΒΑ, η έκθεση θα μπορούσε να δείξει πώς η πόλη ή η περιφέρεια έχει διασφαλίσει τη διαφάνεια και τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών στις δικές της προσπάθειες για την εφαρμογή των ΣΒΑ παρουσιάζοντας παραδείγματα ενεργειών υλοποίησης των ΣΒΑ από διαφορετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, όπως ο ιδιωτικός τομέας, οι τοπικοί βουλευτές, οι κοινοτικές ενώσεις, ο ακαδημαϊκός κόσμος, ομάδες νέων και σχολεία. Για να αποφύγετε τις παγίδες του «τίποτα για εμάς χωρίς εμάς», η έκθεση θα μπορούσε επίσης να παρατηρήσει πώς διαφορετικές ομάδες που έχουν διαχρονικά περιθωριοποιηθεί από πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές ευκαιρίες, ιδιαίτερα γυναίκες και νέοι, καθώς και παιδιά, άτομα με αναπηρία, άτομα που ζουν με HIV/AIDS, άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, αυτόχθονες πληθυσμοί, πρόσφυγες και εσωτερικά εκτοπισμένα άτομα, μετανάστες και άλλες ευάλωτες ομάδες έχουν συμπεριληφθεί και έχουν συμβάλει στην εφαρμογή της Ατζέντας 2030, συμπεριλαμβανομένης της πλήρους και άμεσης συμμετοχής των μελών κοινωνικών ομάδων που επηρεάζονται από συγκεκριμένες πολιτικές.

3.3.2.5.γ) Ενσωμάτωση των ΣΒΑ σε τοπικά και περιφερειακά πλαίσια

Σε αυτήν την ενότητα, οι πόλεις και οι περιοχές ενδέχεται να επιθυμούν να αντιμετωπίσουν τον τρόπο με τον οποίο οι ΣΒΑ και οι υποστόχοι αντικατοπτρίζονται στα τοπικά ή περιφερειακά βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σχέδια, στρατηγικές και θεματικά

προγράμματα. Μια χαρτογράφηση των τρεχόντων σχεδίων και στρατηγικών σε σχέση με τους ΣΒΑ μπορεί να αποτελέσουν τη βάση της ενότητας, αλλά οι φορείς ενθαρρύνονται να διεξάγουν ανάλυση κενών για περιοχές που λαμβάνουν λιγότερη προσοχή και να αναδείξουμε τρόπους αντιμετώπισης αυτών των κενών. Η έκθεση μπορεί να παρουσιάσει τυχόν προσαρμογές ή νέες πολιτικές και στρατηγικές που δημιουργήθηκαν για να προσεγγιστούν οι ΣΒΑ και να αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο η πόλη χρησιμοποιεί τους ΣΒΑ ως πλαίσιο για την μετασχηματιστική αλλαγή. Η ενότητα μπορεί επίσης να εξετάσει πώς οι Στόχοι και οι υποστόχοι και οι ενέργειες εφαρμογής τους αντικατοπτρίζονται στους προϋπολογισμούς, αν δημιουργήθηκε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο χρηματοδότησης και πώς περιλαμβάνονται οι ΣΒΑ στα πλαίσια παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Η έκθεση θα μπορούσε επίσης να αντανakλά τη σχέση μεταξύ τοπικών, περιφερειακών και εθνικών σχεδίων βιώσιμης ανάπτυξης και τομεακές στρατηγικές. Μπορεί να αξιολογήσει τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα αυτών των πολιτικών και να προσδιορίσει πιθανές πρόσθετες συνέργειες, καθώς και να αναλύσει τον τρόπο με τον οποίο η οντότητα έχει χρησιμοποιήσει εθνικές κατευθυντήριες γραμμές, χρηματοδοτικούς πόρους ή προγράμματα για την ενσωμάτωση των ΣΒΑ.

Αυτή η ενότητα θα μπορούσε επίσης να τονίσει πώς η πόλη ή η περιοχή έχει αντιμετωπίσει τις τρεις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική, με ολοκληρωμένο τρόπο περιλαμβάνοντας παραδείγματα δράσεων και πολιτικών με σκοπό την αποκάλυψη διασυνδέσεων, την ενίσχυση των συνεργιών και την αποφυγή συμβιβασμών κατά την εφαρμογή των ΣΒΑ.

3.3.2.5.δ) Να μη μείνει κανείς πίσω

Η υπόσχεση ότι δεν θα αφήσει κανέναν πίσω είναι ένα από τα πιο ισχυρά δόγματα της Ατζέντας 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτή η ενότητα θα μπορούσε να παρουσιάσει πώς αυτή η αρχή μεταφράζεται στην πράξη σε επίπεδο της πόλης μας. Μπορεί να δείξει τον τρόπο με τον οποίο εντοπίζουμε όσους θεωρούνται ότι υστερούν και τη δημιουργία και εφαρμογή πολιτικών που εφαρμόστηκαν και πώς υποστηρίχτηκαν από συγκεκριμένες ενέργειες. Η ενότητα μπορεί να αντανakλά τις προσπάθειες για την καταπολέμηση των ανισοτήτων και τον τρόπο με τον οποίο ενισχύθηκε η ισότητα και η αποδοχή στην πόλη, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, σωματικών ιδιοτήτων, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης. Θα μπορούσε επίσης να αξιολογήσει πώς τα ανθρώπινα δικαιώματα, η αρχή της

μη διάκρισης και η ισότητα των φύλων ενσωματώθηκαν σε στρατηγικές, σχέδια, προγράμματα και πολιτικές.

3.3.2.5.ε) Θεσμικοί μηχανισμοί

Η αποτελεσματική εφαρμογή των ΣΒΑ απαιτεί ολοκληρωμένες και συντονισμένες προσεγγίσεις και πολλές πόλεις και περιφέρειες έχουν εντοπίσει θεσμικούς μηχανισμούς που υποστηρίζουν τέτοιες δράσεις. Αυτή η ενότητα θα μπορούσε να παρουσιάζει πώς οι υπάρχοντες μηχανισμοί εξυπηρετούν την πόλη ή την περιφέρεια κατά την εφαρμογή των ΣΒΑ ή τι είδους νέοι έχουν θεσπιστεί για αυτό το σκοπό.

Αυτή η ενότητα μπορεί επίσης να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο τα ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβάνονται σε τέτοιους θεσμικούς μηχανισμούς για να εξασφαλιστεί πλήρης, χωρίς αποκλεισμούς και ουσιαστική συμμετοχή και να περιγράψει τυχόν θεσμικούς μηχανισμούς που έχουν συσταθεί για να συνεργάζονται με συγκεκριμένες ομάδες ενδιαφερόμενων μερών, όπως ενώσεις γειτονιάς, τον ιδιωτικό τομέα, τους συνεταιρισμούς, τον ακαδημαϊκό χώρο ή τη νεολαία.

Η ενότητα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει αναφορές σε χρήσιμες συνεργασίες με ενώσεις και οργανισμούς τοπικών δικτύων, περιφερειακές κυβερνήσεις και άλλα δίκτυα και πρωτοβουλίες πόλεων στο πλαίσιο εφαρμογής των ΣΒΑ.

3.3.2.5.στ) Διαρθρωτικά ζητήματα

Οι δήμοι και οι περιφέρειες ενθαρρύνονται να υποβάλλουν εκθέσεις για σχετικά διαρθρωτικά ζητήματα ή εμπόδια που έχουν αντιμετωπίσει στην υλοποίηση της Ατζέντας 2030. Σε τοπικό πλαίσιο, αυτό μπορεί να περιλαμβάνει προβληματισμούς σε θέματα όπως π.χ. διαφορές μεταξύ των δημοτικών διοικητικών ορίων και της λειτουργικής αστικής περιοχής, διασυνοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αποκέντρωση ή προκλήσεις που σχετίζονται με διαθεσιμότητα δεδομένων ή συντονισμός που απορρέει από αυτό. Η ενότητα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει προβληματισμούς σχετικά με την ικανότητα για την εφαρμογή πολιτικών που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένους στόχους.

Αυτό το τμήμα μπορεί επίσης να αντιμετωπίσει τυχόν διασυνοριακά ζητήματα, τόσο τις προκλήσεις όσο και τις ευκαιρίες, εντός της γύρω περιοχής και οποιαδήποτε συνεργασία με άλλες γειτνιάζουσες τοπικές κυβερνήσεις στους τομείς των μεταφορών, της προστασίας του περιβάλλοντος ή των βιώσιμων τροφικών αλυσίδων.

3.3.3.Πρόοδος σε Στόχους και Υποστόχους

Οι πόλεις και οι περιοχές ενθαρρύνονται έντονα να παρέχουν μια ανάλυση της πρόοδου και για τους 17 ΣΒΑ, ακόμη και αν τα δεδομένα λείπουν σε ορισμένους τομείς. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι τοπικές διοικήσεις μπορεί να επιθυμούν να δώσουν πρόσθετη εστίαση σε στόχους και τους υποστόχους της προτεραιότητάς τους, ενώ αντιμετωπίζουν άλλους στόχους μέσω ελαφρύτερης ανάλυσης.

Η επανεξέταση θα μπορούσε να αξιολογήσει εάν υπάρχουν επαρκή βασικά δεδομένα και πώς ο οργανισμός μας στοχεύει να παρακολουθήσει την πρόοδο στο μέλλον, καθώς και την ανάδειξη τυχόν τοπικά προσαρμοσμένων αντικειμενικών στόχων σε σχέση με το θέμα.

Για περαιτέρω ανάλυση αυτή η ενότητα μπορεί να χρησιμοποιήσει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά δεδομένα, επίσης από μη παραδοσιακές πηγές. Η εξέταση των στόχων θα μπορούσε να επικεντρωθεί στη δημιουργία βασικών κατώτατων ορίων, στην ανάδειξη τάσεων, επιτυχιών, προκλήσεων, αναδυόμενων ζητημάτων και διδαγμάτων που αντλήθηκαν και περιγράφουν ποιες ενέργειες έχουν γίνει για την αντιμετώπιση των υφισταμένων κενών και προκλήσεων. Θα μπορούσε να υποστηρίξει τον εντοπισμό κενών, λύσεων, βέλτιστων πρακτικών, συνεργειών, και περιοχές που απαιτείται συμβολή και υποστήριξη από εξωτερικούς φορείς.

Οι πόλεις και οι περιφέρειες ενδέχεται επίσης να αντικατοπτρίζουν τομείς στους οποίους λείπουν δεδομένα, τι θα μπορούσε να γίνει για να βελτιωθεί η παρακολούθηση και αξιολόγηση βάσει αποδεικτικών στοιχείων και ποιες βέλτιστες λύσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση, παρακολούθηση και αξιολόγηση ελλείψει παραδοσιακών δεδομένων, ενδεχομένως με τη βοήθεια ενδιαφερόμενων μερών.

3.3.4.Μέσα εφαρμογής

Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν συχνά μοναδικές προκλήσεις που σχετίζονται με τα μέσα εφαρμογής, σε σύγκριση με τους εθνικούς ομολόγους τους. Αυτή η ενότητα θα μπορούσε να αξιολογήσει την υπάρχουσα εθνική και τοπική χρηματοδότηση, τη δυνατότητα των περιφερειακών ή τοπικών αρχών να συγκεντρώσουν τοπικούς πόρους, την αποτελεσματική κατανομή τους και τις πρόσθετες ανάγκες για επιτυχή εφαρμογή σε τομείς όπως η οικονομία, η τεχνολογία, η ανάπτυξη ικανοτήτων και δεδομένων. Θα μπορούσε να υποδείξει πώς χρηματοπιστωτικά συστήματα, στατιστικά στοιχεία και οι κατανομές πόρων ευθυγραμμίζονται για την υποστήριξη της υλοποίησης της Ατζέντας 2030 και της δέσμευσής

να μην αφήσουμε κανέναν πίσω. Οι πόλεις και οι περιφέρειες ενθαρρύνονται να αναλύσουν τα κύρια εμπόδια στην αξιοποίηση νέων και πρόσθετων πηγών.

Οι πόλεις και οι περιοχές μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το τμήμα για να προσδιορίσουν συγκεκριμένες ανάγκες που μπορεί να έχουν σε σχέση με τα μέσα εφαρμογής και την αποσαφήνιση των τύπων συνεργασιών που αφορούν την αντιμετώπιση αυτών των αναγκών. Μπορούν επίσης να παρουσιάσουν σε αυτό το τμήμα τις εμπειρίες τους και δράσεις προς αποκεντρωμένη συνεργασία, επιδεικνύοντας χρήσιμες καλές πρακτικές.

3.3.5. Συμπεράσματα και επόμενα βήματα

Με βάση τα αποτελέσματα της έκθεσης, η ενότητα θα μπορούσε να περιγράψει ποια βήματα σχεδιάζονται για την ενίσχυση της εφαρμογής της Ατζέντας 2030, ιδίως στο πλαίσιο της Δεκαετίας Δράσης και Παράδοσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Θα μπορούσε να αναδείξει ποια διδάγματα έχει πάρει ο δήμος ή η περιφέρεια από τη διαδικασία ανασκόπησης και ποιες συγκεκριμένες ενέργειες στοχεύει να λάβει για την ενίσχυση των προσπαθειών της και την αντιμετώπιση των εντοπισμένων προκλήσεων. Ως εκ τούτου, η ενότητα μπορεί να χρησιμεύσει ως μια έκκληση για συνεχή συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη. Η ανασκόπηση μπορεί επίσης να δηλώσει πώς η πόλη ή η περιφέρεια σχεδιάζει να συνεχίσει την παρακολούθηση της εφαρμογής των ΣΒΑ και τότε θα πραγματοποιήσει την επόμενη διαδικασία VLR.

3.3.6. Παραρτήματα

Όπως και με τις VNRs, οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις ενθαρρύνονται να συμπεριλάβουν στατιστικό παράρτημα στις εκθέσεις τους, αν και η έλλειψη διαθέσιμων δεδομένων δεν πρέπει να περιορίζει τις οντότητες να συμμετέχουν σε διαδικασίες VLR.

Ένα τέτοιο παράρτημα μπορεί να χρησιμοποιεί τους συνολικούς δείκτες ΣΒΑ, κατά περίπτωση, ή δείκτες προτεραιότητας που προσδιορίζονται στο τοπικό . Οι πόλεις και οι περιφέρειες θα πρέπει να χρησιμοποιούν μια επιλογή δεικτών που είναι πιο επωφελείς για τη συνεχή παρακολούθηση της προόδου στο τοπικό πλαίσιο. Επίσης ίσως επιθυμούν να επισημάνουν κενά και τομείς στους οποίους δεν έχουν εντοπιστεί δείκτες ή δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα. Στην ιδανική περίπτωση, το στατιστικό παράρτημα θα μπορούσε επίσης να παρουσιάσει τη μεθοδολογία συλλογής δεδομένων (συμπεριλαμβανομένης της γεωγραφικής και χρονικής κάλυψης, διαχωρισμός κατά φύλο, ηλικιακές τάξεις και άλλα επίπεδα

συσσωμάτωσης). Οι πόλεις και οι περιφέρειες ενδέχεται να επιθυμούν να συμπεριλάβουν συγκεκριμένα στοιχεία από ενδιαφερόμενα μέρη ως παραρτήματα της έκθεσής τους.

3.4. Παρουσίαση και δράσεις παρακολούθησης

Δεδομένου ότι οι VLRs δεν είναι υποχρεωτικές από τα Ηνωμένα Έθνη, δεν διατίθεται προς το παρόν ένα πλαίσιο ώστε να παρουσιάζονται στο Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου (HLPF) σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ωστόσο, οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις ενθαρρύνονται, στο μέτρο του δυνατού, να συμμετέχουν ενεργά στις εκδηλώσεις και τις συζητήσεις γύρω από το HLPF και να μοιραστούν τις εμπειρίες και τα διδάγματα τους από τη διαδικασία των VLRs με όλους τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

Αντί για αυτοσκοπό, η VLR πρέπει να θεωρηθεί ως μια διαδικασία με την οποία οι πόλεις και οι περιοχές κάνουν απολογισμό και αξιολογούν την πρόοδο και τις αδυναμίες τους στην εφαρμογή των στόχων και υποστόχων μέσω μιας διαδικασίας χωρίς αποκλεισμούς και συμμετοχή όλων των σχετικών παραγόντων. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να ενσωματωθεί η διαδικασία και τα ευρήματά της στις υφιστάμενες προσπάθειες εφαρμογής και στον προγραμματισμό αποτελεσματικής παρακολούθησης.

Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις μπορεί να επιθυμούν να εξετάσουν διάφορες επιλογές για την κοινή χρήση των εμπειριών και διδαγμάτων από τη διαδικασία VLR με μια ποικιλία μέτρων:

- Συνάντηση ενημέρωσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετέχουν στη διαδικασία VLR.
- Διενέργεια αξιολόγησης των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από τη διαδικασία VLR και ανάπτυξη σχεδίου παρακολούθησης.
- Κοινή χρήση της έκθεσης VLR και κοινοποίηση των κύριων πορισμάτων την αντίστοιχη εθνική VNR για να συζητήσουν κοινές δράσεις για την αντιμετώπιση των κενών και των προκλήσεων, καθώς και με άλλες VLRs τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων.
- Θεσμοθέτηση μηχανισμών δέσμευσης ενδιαφερομένων που λειτούργησαν στη διαδικασία VLR.
- Ανάπτυξη στρατηγικής επικοινωνίας για τα κύρια μηνύματα της έκθεσης και συμμετοχή τοπικών μέσων ενημέρωσης.

- Συμμετοχή σε ασκήσεις αξιολόγησης από ομότιμους με άλλες πόλεις και περιοχές, εντός δικτύων πόλεων ή διμερώς μέσω συμφωνιών αδελφοποίησης.
- Συμμετοχή σε φόρουμ περιφερειακής βιώσιμης ανάπτυξης και συναφείς εκδηλώσεις των Ηνωμένων Εθνών.
- Διοργάνωση αφιερωμένων παράλληλων εκδηλώσεων μαζί με τις εθνικές κυβερνήσεις ή μεμονωμένα στο HLPF.

Οι οργανισμοί UCLG και UN- HABITAT τον Ιούλιο του 2020 στη Βαρκελώνη δημοσίευσαν τον Οδηγό για τις Εθελοντικές Τοπικές Εκθέσεις –Μέρος 1^ο (Guidelines for Voluntary Local Reviews- Volume 1). Οι UCLG και το UN-HABITAT είναι από καιρό εταίροι στην υποστήριξη των τοπικών κυβερνήσεων που είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν σε αυτή τη διαδικασία. Έχουν σχεδιάσει εργαλεία, μεθόδους και θεσμικές ευκαιρίες μέσω των οποίων οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις έχουν προσεγγίσει τις παγκόσμιες ατζέντες και τον εντοπισμό αυτών των κοινών στόχων. Ο Οδηγός παρέχει επισκόπηση και ανάλυση όλων των εγγράφων που έχουν εκδώσει οι τοπικές κυβερνήσεις για να επανεξετάσουν και να αξιολογήσουν την απόδοση εφαρμογής τους, αναζητώντας κοινά χαρακτηριστικά, συγκρίσιμες μεταβλητές και το νήμα που συνδέει τις VLRs. Η μελέτη παρουσιάζει τα βασικά χαρακτηριστικά των VLR, το θεσμικό περιβάλλον και τις δυνατότητες μέσω των οποίων σχεδιάστηκαν και μια σειρά συστάσεων για να καλέσει πολλές περισσότερες τοπικές κυβερνήσεις να αναλάβουν αυτήν την προσπάθεια και να συνεισφέρουν τοπικά δεδομένα, πληροφορίες, εμπειρίες και πρακτικές για άλλους ώστε να μάθουν και να βασίζονται πάνω τους. (UCLG, UN HABITAT, 2020) .

Ένα χρόνο μετά, τον Ιούλιο του 2021, δημοσιεύεται ο Οδηγός για τις Εθελοντικές Τοπικές Εκθέσεις –Μέρος 2^ο: Προς μια Νέα Γενιά Εκθέσεων –Εξερευνώντας τη τοπική –εθνική σύνδεση (Guidelines for Voluntary Local Reviews- Volume 2: Towards a New Generation of VLRs- Exploring the local-national link) που παρέχει μια επισκόπηση και ανάλυση του τρόπου με τον οποίο γίνεται η σύνδεση μεταξύ εθνικού και τοπικού επιπέδου. Οι VNRs και VLRs είναι εκ φύσεως συμπληρωματικές, ωστόσο, η ικανότητά τους να συγχωνεύονται εποικοδομητικά δεν είναι προς το παρόν δεδομένη. Αυτός ο τόμος διερευνά σε ποιο βαθμό το τοπικό επίπεδο, η ενσωμάτωση των ΣΒΑ και το ανεκμετάλλευτο δυναμικό της τοπικής δράσης αναγνωρίζονται στις VNRs. Είναι μια μελέτη για τις στρατηγικές και τις δυνατότητες να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των προσπαθειών που γίνονται σε τοπικό επίπεδο και των στρατηγικών εφαρμογής σε

εθνικό επίπεδο, και το κάνει με βάση τα περιεχόμενα των 67 VLRs και των 250 VNRs που είναι πλέον διαθέσιμα. (UCLG UN HABITAT, 2021)

Το Κέντρο Κοινών Ερευνών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Joint Research Centre-JRC) το 2020 εξέδωσε ένα πλήρες εγχειρίδιο για την καθοδήγηση των Ευρωπαϊκών και όχι μόνο τοπικών αρχών σχετικά με τους VLRs το Ευρωπαϊκό Εγχειρίδιο για τις Εθελοντικές Τοπικές Εκθέσεις για τους ΣΒΑ (European Handbook for SDG Voluntary Local Reviews). Το Εγχειρίδιο προσφέρει σε αυτούς που χαράζουν πολιτικές, σε ερευνητές και σε επαγγελματίες ένα εμπνευσμένο πλαίσιο για τη δημιουργία VLR. Η VLR θεωρείται ένα θεμελιώδες εργαλείο για την παρακολούθηση της προόδου και τη διατήρηση της μετασχηματιστικής και χωρίς αποκλεισμούς δράσης των τοπικών αρχών για την επίτευξη των ΣΒΑ γενικά, και ειδικότερα για την ανταγωνιστική βιωσιμότητα.

Το Εγχειρίδιο παρέχει βασικά παραδείγματα επίσημων και πειραματικών δεικτών που είναι χρήσιμοι για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού τοπικού συστήματος παρακολούθησης των ΣΒΑ στοχευμένο ειδικά για ευρωπαϊκές πόλεις. Για κάθε στόχο, το Εγχειρίδιο επισημαίνει παραδείγματα εναρμονισμένων και τοπικά συλλεγμένων δεικτών, ώστε οι τοπικοί φορείς να μπορούν και να συγκρίνονται με άλλες πόλεις και να παρακολουθούν τις δικές τους συγκεκριμένες ανάγκες και προκλήσεις (Siragusa A., Vizcaino P., Proietti P., Lavallo C., 2020).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1. Case study: Βαρκελώνη

Η Βαρκελώνη, πρωτεύουσα της Καταλονίας, είναι μια αρχαία μεσογειακή πόλη της Ισπανίας. Οι Ρωμαίοι έχτισαν ένα ψηλό τείχος, το οποίο επεκτάθηκε κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους, όταν η Βαρκελώνη επέκτεινε την πολιτική και εμπορική της επιρροή. Το τείχος κατεδαφίστηκε στα μέσα του 19ου αιώνα, επιτρέποντας στην πόλη να αναπτυχθεί και να αποκτήσει ένα νέο πρόσωπο, που χαρακτηρίζεται από μοντερνιστικά κτίρια.

Η Βαρκελώνη έχει γίνει κόμβος επικοινωνίας και πληροφορικής, με σχεδόν 1,7 εκατομμύρια κατοίκους να διαμένουν στην έκταση των 101 km² που καλύπτει, αποτελεί τη δεύτερη πόλη της Ισπανίας, μετά την πρωτεύουσα Μαδρίτη, σε πληθυσμό και οικονομία, που χρησιμεύει ως πυρήνας της μητροπολιτικής περιοχής . Μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1992, η Βαρκελώνη έγινε επίσης κορυφαίος τουριστικός προορισμός.

Η υιοθέτηση των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο χρονολογείται από τη δεκαετία του 1990, με την εισαγωγή της τοπικής Ατζέντας 21. Η συνολική εδραίωση αυτής της πολιτικής επιτεύχθηκε το 2002, με την έγκριση της πρώτης Δέσμευσης Πολιτών για Αειφορία, που ανανεώθηκε το 2012 για δέκα ακόμη χρόνια. Σε αυτό το διάστημα, δραστηριοποιήθηκε σε ουσιώδη θέματα, όπως π.χ τα απόβλητα, η ενέργεια και η κινητικότητα, που συνοδεύτηκαν από τεράστιες προσπάθειες για την ευαισθητοποίηση των πολιτών και τη συμμετοχή τους στον αγώνα για τη βιωσιμότητα, με έργα όπως το School Agenda 21 και το Δίκτυο Barcelona + Sostenible [More Sustainable Barcelona], το οποίο περιλαμβάνει πάνω από 1.000 οργανώσεις δεσμευμένες στην αειφορία, ενώ παράλληλα συμμετέχει σε δίκτυα πόλεων όπως η UCLG.

Τον Ιανουάριο του 2020 η δημοτική κυβέρνηση ενέκρινε και παρουσίασε μια στρατηγική για την προώθηση και την εφαρμογή της Ατζέντας 2030 στη Βαρκελώνη και τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου δημοσίευσε την πρώτη VLR της πόλης: Barcelona:Sustainable Future, Barcelona's 2030 Agenda. (Barcelona City Council, 2020).

Στην VLR παρουσιάζεται η προσπάθεια τοπικής προσαρμογής των ΣΒΑ και των βασικών υποστόχων και δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν. Σημειώνεται ότι στην VLR οι υπεύθυνοι αναφέρουν ότι από τους 169 υποστόχους των ΣΒΑ η πόλη τους έχει την δικαιοδοσία και την δυνατότητα να ανταποκριθεί με μετρήσιμα δεδομένα για τους 139 και σε αυτούς

επικεντρώθηκαν. Τα κεφάλαια της έκθεσης οργανώνονται με βάση τους 17 ΣΒΑ και για κάθε έναν παρουσιάζονται οι υποστόχοι που εναρμονίζονται στην πόλη καθώς και τις δημοτικές στρατηγικές και σχέδια τα οποία έχουν προσδιορίσει την ενσωμάτωσή τους. Στη συνέχεια αναπτύσσεται κάθε υποστόχος με τους αντίστοιχους δείκτες και παρουσιάζεται με δεδομένα και γραφική απεικόνιση η τοπική προσαρμογή τους, στον βαθμό που ήταν δυνατός ο εντοπισμός τους.

4.1.1. Αναλυτική παρουσίαση καθενός από τους ΣΒΑ προσαρμοσμένος στα δεδομένα της Βαρκελώνης.

Οι περισσότεροι από τους υποστόχους αφορούν τον αντίκτυπο, δηλαδή αναζητούν μια καθορισμένη κοινωνική αλλαγή (ή συνέχεια, στους στόχους όπου η τρέχουσα κατάσταση θεωρείται βέλτιστη). Όλοι πρέπει να ερμηνευθούν ως «στόχοι πόλης», ως αυτοί που προκύπτουν από την κοινή ευθύνη και συνεργασία μεταξύ του Δημοτικού Συμβουλίου και άλλων φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και ενδιαφερόμενων μερών. Υπάρχουν και κάποιοι υποστόχοι που αφορούν διαδικασίες, οι οποίοι ορίζονται με την έναρξη ή/και την επίτευξη μιας συγκεκριμένης δράσης, η οποία καθοδηγείται ή έντονα επηρεάζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

- **Λειτουργικός ορισμός του υποστόχου**, ο οποίος προσδιορίζει τη σημασία του προκειμένου να τον καταστήσει μετρήσιμο και αξιολογήσιμο. Κάποιοι από τους υποστόχους δεν έχουν ακόμα οριστεί.
- **Προτεινόμενος βασικός δείκτης ή δείκτες για τη μέτρηση του στόχου.** Τα Ηνωμένα Έθνη πρότειναν ένα εύρος 232 δεικτών, αλλά μερικοί από αυτούς δεν ισχύουν ή δεν είναι διαθέσιμοι σε επίπεδο πόλης. Η Βαρκελώνη υιοθέτησε άλλους δείκτες, οι οποίοι ήταν καταλληλότεροι. Υπάρχουν επίσης υποστόχοι για τους οποίους δεν υπάρχουν κατάλληλοι δείκτες για τη μέτρησή τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις προτείνεται να δημιουργηθούν νέοι δείκτες, συχνά σύνθετου χαρακτήρα, ικανούς να αντανakλούν τις διάφορες διαστάσεις των πιο πολύπλοκων υποστόχων.

Για κάθε δείκτη χρησιμοποιήθηκε που παρέχονται οι ακόλουθες πληροφορίες:

- **Η προέλευση του δείκτη.** Εννοώντας εάν ο δείκτης προτάθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης, εάν αποτελεί μέρος άλλων συνόλων δεικτών ή εάν προέρχεται από άλλα ιδρύματα.
- **Η πηγή ή οι πηγές δεδομένων** για τους προτεινόμενους δείκτες.

- **Οι τιμές αναφοράς για τον δείκτη.** Όταν ο στόχος έχει διαμορφωθεί και ορίζεται ως αύξηση ή μείωση του μεγέθους σε σχετικούς όρους, η ένδειξη της τιμής αναφοράς του είναι αυτή για το 2015 ή όπου δεν είναι διαθέσιμη, αντιστοιχεί στο πλησιέστερο έτος μετά το 2015.
- **Η επιθυμητή τιμή για το 2030** ή για ένα προηγούμενο έτος, όπου αυτό καθορίζεται.
- **Η προοπτική ή οι προοπτικές της ανάλυσης.** Για μεγάλο αριθμό ενδείξεων δεν είναι μόνο σημαντικό να παρατηρήσουμε την εξέλιξη του δείκτη για την πόλη στο σύνολό της ή τον πληθυσμό της, αλλά και για εδαφικές ενότητες ή για ορισμένα χαρακτηριστικά του πληθυσμού, όπως το φύλο, η ηλικία ή το επίπεδο εισοδήματος. Υπάρχει επίσης η μητροπολιτική προοπτική, η οποία μέχρι σήμερα έχει περιληφθεί μόνο σε θέματα όπως τα επίπεδα εισοδήματος ή η στέγαση, αλλά που είναι βέβαιο ότι θα γίνει πιο σχετικό.

Στην VLR υπάρχουν ορισμένοι υποστόχοι των ΣΒΑ που δεν έχουν ακόμη πλήρη ενσωμάτωση σε τοπικό επίπεδο, είτε επειδή δεν έχει καθοριστεί επιχειρησιακός ορισμός, ή επειδή, αν και έχει επιτευχθεί αυτός ο ορισμός, οι αντίστοιχοι δείκτες δεν έχουν προσδιοριστεί, ή επειδή ενώ ο ορισμός και οι δείκτες είναι σαφείς, απαιτούνται ορισμένα δεδομένα για την κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης του εν λόγω φαινομένου που δεν είναι διαθέσιμα. Η VLR είναι μια ανοιχτή διαδικασία που ελπίζουν να ολοκληρωθεί σύντομα σε όλα τα εμπλεκόμενα πεδία ,οι διάφοροι τομεακοί τομείς έχουν δείξει προθυμία να καθορίσουν αξιολογήσεις υποστόχων και τα συστήματα δεικτών για τη μέτρησή τους. Η ίδια η ύπαρξη της Ατζέντας 2030 φαίνεται να έχει ενεργοποιήσει αυτές τις διαδικασίες.

Σε μια εκτενή και πολύ αναλυτική παρουσίαση η VLR της Βαρκελώνης προβάλλει όλες τις πτυχές των ΣΒΑ και των υποστόχων χρησιμοποιώντας τις κατευθυντήριες γραμμές που έχουν παρουσιαστεί .Ολοκληρώνοντας την πολύ ενδελεχή προσπάθεια αποτύπωσης της τρέχουσας προόδου της Βαρκελώνης, στην VLR γίνεται ειδική μνεία στην πανδημία διότι ο Covid 19 είχε σοβαρό αντίκτυπο στην πόλη αλλά και στην διαδικασία διενέργειας της VLR. Αναγνωρίζοντας ότι η πανδημία αποκάλυψε την ευθραυστότητα των κοινωνικοοικονομικών συστημάτων, των συστημάτων υγείας, όπως επίσης και την ανάγκη για περιορισμό των συνεπειών της επιβάρυνσης των περιβαλλοντικών οικοσυστημάτων καθίσταται επιτακτική η ανάγκη για ένα ξεκάθαρο μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης για την Βαρκελώνη. Παράλληλα με την διαδικασία διενέργειας VLR πόλη υιοθέτησε το «Σύμφωνο για τη Βαρκελώνη»(Pact for Barcelona) που πρακτικά είναι μια δέσμευση της πόλης να προωθήσει μια θετική έξοδο από την κρίση. Ο Δήμος σε συνεργασία με 200 οργανισμούς που αντιπροσωπεύουν τον επιχειρηματικό κόσμο,

την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και διάφορα σωματεία συμφωνήσαν για μία νέα κοινωνικοοικονομική επανέναρξη στην πόλη βασιζόμενοι στις απαραίτητες αλλαγές για επίτευξη περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Απρίλιο του 2021 ο δήμος της Βαρκελώνης σε συνεργασία με την Deloitte παρουσίασε την «Πράσινη Συμφωνία της Βαρκελώνης» (Barcelona Green Deal) παρουσιάζοντας το όραμα για την πόλη με την ματιά στην επόμενη δεκαετία. Ουσιαστικά είναι η οικονομική προσέγγιση της πόλης βασισμένη στην ανταγωνιστικότητα, τη βιωσιμότητα και τη δικαιοσύνη για την επίτευξη της οικονομικής μεγέθυνσης (Ajuntament de Barcelona ,Deloitte, 2021).

4.2. Case study: Βόννη

Η Βόννη είναι ομοσπονδιακή πόλη της Γερμανίας και βρίσκεται στον νότο του κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, χτισμένη και στις δυο όχθες του Ρήνου. Η πόλη έχει μια ιστορία πάνω από 2.000 χρόνια και έτσι είναι από τις αρχαιότερες πόλεις της Γερμανίας. Στη Βόννη κατοικούν τώρα 332.000 άτομα, έχει τώρα περισσότερο πληθυσμό από όταν ήταν πρωτεύουσα της Γερμανίας.

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, η Βόννη έχει καθιερωθεί με επιτυχία ως η γερμανική πόλη των Ηνωμένων Εθνών και ως κέντρο διεθνούς συνεργασίας και βιώσιμης ανάπτυξης. Ένα σύνολο από 23 οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών με περισσότερους από 1000 υπαλλήλους εργάζονται τώρα από τη Βόννη με το κοινό σύνθημα «Διαμορφώνοντας ένα βιώσιμο μέλλον», συμπεριλαμβανομένης της Γραμματείας για την Κλιματική Αλλαγή και της Γραμματείας για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης. Εκτός από τις ομοσπονδιακές υπηρεσίες και τα γερμανικά ιδρύματα αναπτυξιακής συνεργασίας, πολλά επιστημονικά ιδρύματα, εταιρείες και περίπου 150 διεθνείς και διεθνώς ενεργές μη κυβερνητικές οργανώσεις εδρεύουν επίσης στη Βόννη.

Το κεντρικό θέμα της Βόννης είναι η βιωσιμότητα - και η πόλη ζει για αυτό - για τους κατοίκους της πόλης καθώς και μέσω των διεθνών δεσμεύσεών της .Ο δήμος της Βόννης, ήδη από το 2005 και κάθε τρία χρόνια, δημοσιεύει Εκθέσεις Βιωσιμότητας ,οι οποίες είναι και η βάση του στρατηγικού σχεδιασμού .Το Φεβρουάριο του 2016 γίνεται μια από τις πρώτες πόλεις της Γερμανίας που υπόγραψε την πρότυπη δήλωση του Συνδέσμου Γερμανικών Πόλεων και του Συμβουλίου των Δήμων και των Περιφερειών της Ευρώπης για την Ατζέντα 2030 εκφράζοντας τη δέσμευσή της να συμβάλει ενεργά στην υλοποίηση των παγκόσμιων αναπτυξιακών στόχων.

Το 2016 η Βόννη γίνεται ένας από τους 15 πιλοτικούς Δήμους που συμμετέχουν στην πρότυπη προσπάθεια «Παγκόσμιος Βιώσιμος Δήμος στη Βόρεια Ρηνανία –Βεστφαλία» (Global Sustainable Municipality in North Rhine-Westphalia). Το Φεβρουάριο του 2019 το Δημοτικό Συμβούλιο της Βόννης εγκρίνει την πρώτη Δημοτική Στρατηγική Αειφορίας για τη Βόννη. Έκτοτε, η βιωσιμότητα υπήρξε αναπόσπαστο στοιχείο των δημοτικών δράσεων τόσο από ολιστική όσο και από στρατηγική προοπτική. Παράλληλα από το 2018 έως το 2020 ως ένδειξη της συνεχιζόμενης δέσμευσής της συμμετέχει ως μία από τις εννέα πιλοτικές πόλεις και περιοχές παγκοσμίως στο διεθνές έργο «Μια Εδαφική Προσέγγιση προς τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης» (A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals -OECD) του ΟΟΣΑ. Η Βόννη συνηγορεί στην ενίσχυση του ρόλου που ανατίθεται στις πόλεις σε διεθνές επίπεδο συμμετέχοντας σε δίκτυα και συνεργασίες όπως ICLEI, Covenant of Mayors for Climate and Energy κα.

Με την πρώτη VLR, ο Δήμος της Βόννης δεσμεύεται ιδιαίτερα για την εφαρμογή των 17 ΣΒΑ. Η έκθεση παρουσιάζει τις τρέχουσες τάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης στη Βόννη και δείχνει πού βρίσκεται η πόλη όσον αφορά την εφαρμογή των ΣΒΑ. Χρησιμεύει ως σημαντικό εργαλείο επικοινωνίας για την έναρξη ενός γόνιμου διαλόγου με τους πολίτες αλλά και με άλλες πόλεις.

Η δομή της πρώτης VLR (Bonn, 2020) της Βόννης ακολουθεί τη συστηματική της δημοτικής στρατηγικής αειφορίας της πόλης, η οποία εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2019 με στόχο την εφαρμογή των ΣΒΑ σε έξι δημοτικούς τομείς δράσης. Αυτή η Έκθεση VLR συνδέει έτσι για πρώτη φορά τη μακροχρόνια αναφορά βιωσιμότητας της Βόννης με τους στόχους που έθεσε η ίδια η πόλη με τη Στρατηγική Αειφορίας. Η Ατζέντα 2030 είναι επομένως ένας ουσιαστικός οδικός χάρτης για την αστική δράση της πόλης.

Η VLR παρουσιάζει τους έξι στρατηγικούς προσανατολισμούς, εντάσσοντας τους 17 ΣΒΑ σε κάθε μια ενότητα σε συνδυασμό με το όραμα και την στρατηγική της πόλης. Οι έξι τομείς είναι :

1. **Κινητικότητα:** Η πόλη είναι ένα διεθνές πρότυπο για τη βιώσιμη κινητικότητα. Η πλειοψηφία των πολιτών χρησιμοποιεί κυρίως τη διαφοροποιημένη και δικτυωμένη προσφορά μέσων μεταφοράς με κλιματική ουδετερότητα και χαμηλές εκπομπές ρύπων, ενώ αποφυγή της κυκλοφοριακής συμφόρησης έχει υψηλή προτεραιότητα.

2. **Κλίμα και ενέργεια:** Η φιλική προς το κλίμα, ενεργειακά αποδοτική ζωή και εργασία είναι αυτονόητη για όλους τους πολίτες της Βόννης καθώς και για θεσμικούς παράγοντες. Η προστασία του κλίματος εξετάζεται στο πλαίσιο των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος και η ενέργεια προέρχεται από ανανεώσιμες και, ει δυνατόν, τοπικές πηγές.

3. **Φυσικοί πόροι και περιβάλλον:** Στη Βόννη ζουν με τρόπο εξοικονόμησης πόρων και αειφορίας. Αναπτύσσονται περισσότερες περιοχές φυσικού περιβάλλοντος. Η βιοποικιλότητα όσο και η προσαρμοστικότητα στην κλιματική αλλαγή αυξάνονται. Οι κάτοικοι εκτιμούν τη γαλαζοπράσινη υποδομή της πόλης με το ευρύ φάσμα των υπηρεσιών οικοσυστήματος που παρέχει και συμβάλλουν ενεργά στη διατήρησή του.

4. **Εργασία και επιχειρήσεις:** Η Βόννη είναι μια ευημερούσα οικονομικά περιοχή και σε αρμονία με το περιβάλλον. Η καινοτόμος τοπική οικονομία χρησιμοποιεί τη δυναμική της ψηφιοποίησης και συνεπώς ελαχιστοποιεί τη ζήτηση για χώρο. Οι απαιτήσεις ικανοποιούνται σε αμοιβαία συμφωνημένη περιφερειακή συνεργασία. Όλοι οι άνθρωποι που ζουν στη Βόννη βρίσκουν ευκαιρίες απασχόλησης ανάλογα με τα προσόντα τους και την προσωπική τους κατάσταση.

5. **Κοινωνική συμμετοχή και γένος:** Στη Βόννη, όλοι οι άνθρωποι μπορούν να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή, ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο, εθνικότητα, θρησκεία, εθνική καταγωγή, σωματική και ψυχική κατάσταση ή κοινωνική θέση. Η ισότητα των φύλων και οι ίσες ευκαιρίες αποτελούν κορυφαίες προτεραιότητες.

6. **Παγκόσμια ευθύνη και Ένας Κόσμος:** Η Βόννη είναι μια παγκοσμίως αναγνωρισμένη διεθνής τοποθεσία για τους φορείς της βιωσιμότητας, τις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις τους. Οι άνθρωποι στη Βόννη ζουν και βιώνουν μια παγκόσμια δίκαιη και βιώσιμη δράση καθημερινά.

Η VLR δείχνει τις συνδέσεις και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των δημοτικών πεδίων δράσης στη Βόννη και των επιμέρους ΣΒΑ αποκαλύπτοντας τη θέση της Βόννης στο παρόν. Για κάθε τομέα παρουσιάζεται η συμβολή του στην Ατζέντα 2030 και πώς αγγίζει τους ΣΒΑ, το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι της πόλης της Βόννης, οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση και την εκτίμηση της προόδου και ολοκληρώνεται με ένα παράδειγμα πρακτικής εφαρμογής που εκπονήθηκε από το Δήμο που αποτυπώνεται η δέσμευση της πόλης.

Η παρουσίαση των τιμών των δεικτών και των τάσεων τους κάνει την ενσωμάτωση των ΣΒΑ μετρήσιμη. Για το σκοπό αυτό, οι ειδικοί στα διοικητικά τμήματα έχουν ερμηνεύσει τις

εξελίξεις και τις τάσεις σε σχέση με τα επιμέρους δημοτικά θέματα. Ένα σύμβολο φαναριού εκχωρείται σε κάθε δείκτη ώστε να απεικονίσει τις θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις .

Η VLR ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των συμπερασμάτων και της αποτίμησης της διαδικασίας, σημειώνοντας ότι είναι ένα σημαντικό εργαλείο εκπαίδευσης και ενημέρωσης για τοπικά, εθνικά και διεθνή εθνικά ακροατήρια. Η έκθεση υπογραμμίζει τον κρίσιμο ρόλο των πόλεων και των Δήμων για την εφαρμογή των ΣΒΑ. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των δεικτών σύμφωνα με τον τρόπο αξιολόγησης τους [8 δείκτες δείχνουν θετική (πράσινο), 5 αρνητική (κόκκινο) και 14 ουδέτερη ανάπτυξη (κίτρινο), ενώ για 9 δείκτες δεν ήταν δυνατή η αποτίμηση τους] και η συνοπτική επισκόπηση τους.

4.3. Case study: Ελσίνκι

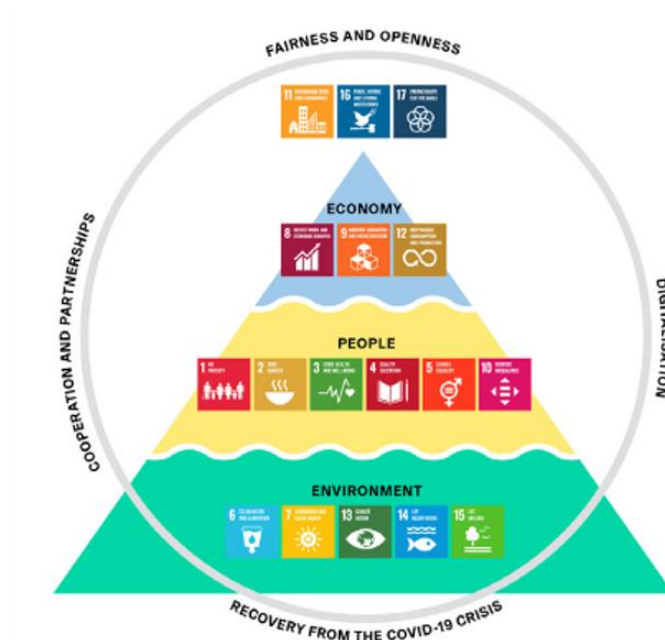
Η πόλη του Ελσίνκι είναι η πρωτεύουσα και πιο δημοφιλής πόλη της Φινλανδίας. Τοποθετημένη στην ακτή της χώρας είναι το σημαντικότερο πολιτικό, εκπαιδευτικό, οικονομικό, πολιτιστικό και κέντρο και αριθμεί πληθυσμό 656.000 κατοίκων. Είναι ο τρίτος μεγαλύτερος δήμος των Σκανδιναβικών Χωρών και έχει αναγνωριστεί ως περιβαλλοντικός ηγέτης και στοχεύει να είναι πρωτοπόρος στη βιώσιμη ανάπτυξη. Το Ελσίνκι ήταν η δεύτερη πόλη στον κόσμο και η πρώτη ευρωπαϊκή πόλη που εξέδωσε VLR στον ΟΗΕ. Η πρώτη VLR δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2019 (City of Helsinki, 2019). Στην δεύτερη VLR (City of Helsinki, 2021). Από την Ατζέντα στην Δράση: Εφαρμογή των ΣΒΑ του ΟΗΕ στο Ελσίνκι (From Agenda to Action: Implementation of the UN Sustainable Development Goals in Helsinki) που δημοσιεύτηκε το 2021, η πόλη αξιολογεί εκτενώς τον τρόπο με τον οποίο υλοποιείται η περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα στο Ελσίνκι.

Η VLR επικεντρώνεται στη δράση και υπογραμμίζει τις επιτυχίες και τους τομείς ανάπτυξης. Ένα από τα δυνατά σημεία του Ελσίνκι είναι το γεγονός ότι το πνεύμα των ΣΒΑ του σεβασμού του περιβάλλοντος, η ευημερία, η ισότητα και η συνεργασία ήδη αντικατοπτρίζεται αρκετά καλά στις αξίες και τις δράσεις της πόλης. Το Ελσίνκι έχει μακρά παράδοση στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και η βιωσιμότητα αποτελεί επίσης θεμέλιο των βασικών υπηρεσιών της πόλης. Έχει πληθώρα εμπειρογνομώνων, τον ενθουσιασμό και την ικανότητα να εφαρμόσει τους ΣΒΑ, όπως υποδεικνύεται στη VLR. Από την προοπτική της βιώσιμης ανάπτυξης, μερικά

από τα δυνατά σημεία του Ελσίνκι είναι υψηλής ποιότητας και ίσες ευκαιρίες μάθησης, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες, καλή υγειονομική περίθαλψη, εύρυθμες υποδομές και καθαρή φύση καθώς και ανάπτυξη μιας λειτουργικής και έξυπνης πόλης.

Η διαδικασία για την VLR συντονίστηκε από μια ομάδα εργασίας σε επίπεδο πόλης με εκπροσώπους όλων των τμημάτων και επιχειρήσεων της πόλης, καθώς και άλλους βασικούς εμπειρογνώμονες. Εκτός από την ομάδα εργασίας, αρκετοί άλλοι ειδικοί συμμετείχαν στη συγγραφή και τον σχολιασμό της έκθεσης. Η διαδικασία αναφοράς για τη βιώσιμη ανάπτυξη και η έκθεση θα χρησιμοποιηθούν επίσης για την προετοιμασία της στρατηγικής της πόλης για την επόμενη θητεία του συμβουλίου και μελλοντικών έργων και προγραμμάτων.

Γράφημα 3 Οπτικοποίηση Προτεραιοτήτων

Source- (City of Helsinki, 2021)

Η VLR στηρίζεται στο στρατηγικό σχεδιασμό της πόλης ο οποίος αποτελείται από τις εξής αρχές:

➤ **Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στον οργανισμό της πόλης:** Θέματα βιωσιμότητας διαχειρίζονται μέσω υποπρογραμμάτων, δικτύων, επιτροπών και ομάδων εργασίας που λειτουργούν στην πόλη, όπως η ομάδα εργασίας για τους ΣΒΑ, το δίκτυο ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το δίκτυο για το κλίμα. Στο μέλλον, η ενσωμάτωση των ΣΒΑ στον στρατηγικό, οικονομικό και λειτουργικό προγραμματισμό θα προωθηθούν περαιτέρω.

➤ **Διαφάνεια, δικαιοσύνη και συνεργασία:** Η ανοιχτή λήψη αποφάσεων και οι διαφορετικές ευκαιρίες συμμετοχής των πολιτών είναι τα θεμέλια της χρηστής διακυβέρνησης. Ο Δήμος του Ελσίνκι δίνει έμφαση στην ειλικρίνεια, τη δικαιοσύνη, ίση μεταχείριση και διαφάνεια σε όλες τις δραστηριότητές της. Οι υπηρεσίες είναι ανοιχτές σε όλους και πολλές είναι επίσης δωρεάν. Οι ηθικές αρχές ισχύουν για όλους τους εργαζομένους και τους αιρετούς της πόλης και καθοδηγούν τις εργασίες και τους συνεργάτες.

➤ **Διεθνής συνεργασία:** Δίνοντας παράδειγμα στη χρήση και την αναφορά των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο, το Ελσίνκι μπορεί να προωθήσει την αειφόρο ανάπτυξη παγκοσμίως και να έχει ευρύτερο αντίκτυπο στην κατάσταση του κόσμου και όχι μόνο εντός των συνόρων του. Το έργο του Ελσίνκι για τους ΣΒΑ συνέβαλε στην ανάδυση και εμβάθυνση πολλών στρατηγικών διεθνών συνεργασιών. Το Ελσίνκι κατάφερε να συνάψει συνεργασία με τα θεσμικά όργανα του ΟΗΕ (π.χ. UN-HABITAT, UN DESA, Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ και το Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου HLPF) και να εκπροσωπεί πόλεις και να προωθήσουν αστικούς στόχους σε αυτά τα φόρουμ. Είναι μια από τις δεκάδες πόλεις σε παγκόσμιο επίπεδο να έχουν προσκληθεί να συμμετάσχουν στο SDG Leadership Cities Network, το οποίο συντονίζεται από το Ινστιτούτο Brookings, από τις πιο φημισμένες «δεξαμενές σκέψης» στον κόσμο. Επιπλέον, η συνεργασία με τον Δήμο της Νέας Υόρκης δέχτηκε σημαντική ώθηση από τη συνεργασία για τους ΣΒΑ.

➤ **Ψηφιοποίηση:** Το 2019, το Ελσίνκι ξεκίνησε ένα φιλόδοξο πρόγραμμα ψηφιοποίησης, το οποίο επιτρέπει στην πόλη να βελτιώσει τις υπηρεσίες της και να εκσυγχρονίσει τις δραστηριότητές της. Οι αλλαγές δεν αφορούν μόνο τη νέα τεχνολογία αλλά και στην κουλτούρα της ανάπτυξης, την ικανότητα ηγεσίας και την ικανότητα του προσωπικού. Το Ελσίνκι θέλει να είναι πιο προσηλωμένο στον πολίτη και ευέλικτο στις δραστηριότητές του και να χρησιμοποιεί δεδομένα στις υπηρεσίες και αποφάσεις. Η ψηφιοποίηση μπορεί να συμβάλει στους ΣΒΑ προσφέροντας νέες λύσεις και ευκαιρίες για τη συμμετοχή των ανθρώπων. Από την άλλη πλευρά, ο ψηφιακός αποκλεισμός έχει εντοπιστεί και χαρακτηρίζεται ως ένα αυξανόμενο πρόβλημα.

➤ **Αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 και βιώσιμη ανάκαμψη:** Το Ελσίνκι χτίζει και εφαρμόζει ένα σχέδιο ανάκαμψης, το βασικό περιεχόμενο της οποίας, είναι η διασφάλιση της εφαρμογής της στρατηγικής της πόλης, έτσι ώστε τα μέτρα να εξυπηρετούν ιδιαίτερα την ανάκαμψη από την κρίση. Το Ελσίνκι στοχεύει να ελαχιστοποιήσει την άμεση ζημιά, να δημιουργήσει τις συνθήκες για νέα ανάπτυξη και να διασφαλίσει ότι το Ελσίνκι θα είναι η πιο

λειτουργική πόλη στον κόσμο ακόμη και μετά την κρίση του COVID-19. Τα τρία κύρια θέματα για ανάκτηση:

1. Δραστηριότητα και εμπιστοσύνη των πολιτών.
2. Ενίσχυση των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας.
3. Η εξελισσόμενη και βιώσιμη οργάνωση της πόλης.

Η VLR βασίζει την στόχευση της σε τρεις πυλώνες :

- 1. Περιβάλλον**
- 2. Άνθρωποι**
- 3. Οικονομία**

1. Περιβάλλον

Ως πόλη με υψηλά επίπεδα κατανάλωσης και διαβίωσης, η οικολογική βιωσιμότητα αποτελεί, παγκοσμίως, σημαντική πρόκληση. Το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των κατοίκων του Ελσίνκι είναι υψηλό διότι το επίπεδο κατανάλωσης υπερβαίνει τα όρια της χωρητικότητας της Γης. Με αυτά τα δεδομένα η προσέγγιση εστιάζεται στα:

- **Κλίμα και ενέργεια:** Πολλά έχουν επενδυθεί για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και σημαντικές αποφάσεις για τη μείωση των εκπομπών έχουν ληφθεί εδώ και αρκετά χρόνια, συμπεριλαμβανομένων επενδυτικών αποφάσεων για αντικατάσταση άνθρακα (300 εκατ. ευρώ) και αιολική ενέργεια (100 εκατ. ευρώ).
- **Τοπική φύση και ποικιλομορφία:** Το Ελσίνκι είναι μια πράσινη πόλη δίπλα στη θάλασσα. Η φύση της πόλης είναι ποικίλη: δάση, λιβάδια, υγροτόποι, ακτές, νησιά, ρυάκια και πάρκα. Συνδέεται απρόσκοπτα στον «γαλάζιο φοίνικα» της θάλασσας όπου σχηματίζονται οι καταπράσινες εκτάσεις με μια δομή δακτύλου της οποίας η ακεραιότητα και η συνέχεια είναι μοναδική μεταξύ των πόλεων του κόσμου. Ωστόσο, δεν υπάρχει σαφής εικόνα της κατεύθυνσης της ανάπτυξης, τα είδη πουλιών έχουν αυξηθεί και ο αριθμός και το μέγεθος των προστατευόμενων περιοχών έχει αυξηθεί.
- **Υδάτινα οικοσυστήματα:** Ο ΣΒΑ 6 «Καθαρό νερό και αποχέτευση» είναι ένας από τους στόχους που έχει επιτύχει σε μεγάλο βαθμό το Ελσίνκι. Καθαρό πόσιμο νερό και η επεξεργασία των λυμάτων είναι της υψηλότερης ποιότητας. Ο ΣΒΑ 14 «Ζωή κάτω από το νερό» σχετίζεται ιδιαίτερα με τη Βαλτική Θάλασσα. Η κατάσταση της θάλασσας έχει βελτιωθεί

τις τελευταίες δεκαετίες, αλλά εξακολουθεί να είναι ένα από τις πιο ευαίσθητες και μολυσμένες θάλασσες στον κόσμο, που πλήττονται ιδιαίτερα από τον ευτροφισμό.

2. Άνθρωποι

Η κοινωνική βιωσιμότητα και η ευημερία βρίσκονται στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων της πόλης, αφού συνδέονται άμεσα στις βασικές υπηρεσίες που παρέχει και συνδέεται ιδίως με τους ΣΒΑ στην καλή υγεία και ευεξία, μάθηση, μειωμένες ανισότητες και ισότητα των φύλων. Με αυτά τα δεδομένα η προσέγγιση εστιάζει στα :

- **Ευεξία και υγεία :** Η προαγωγή της ευημερίας και της υγείας είναι μια κοινή προσπάθεια όλων των φορέων, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης των δραστηριοτήτων για την ενίσχυση των πόρων διαφόρων, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης πληθυσμιακών ομάδων και άλλα δομικά πλαίσια, για την υποστήριξη των ίσων ευκαιριών για όλους τους πολίτες. Αυτό το έργο καθοδηγείται από το Σχέδιο Πρόνοιας του Ελσίνκι μέσω από τις προτεραιότητες προσδιορίζονται σε κάθε περίοδο του διακυβέρνησης.
- **Μάθηση:** Το Ελσίνκι θέλει να είναι το πιο αποτελεσματικό μέρος στον κόσμο για μάθηση. Η πόλη προσφέρει υψηλής ποιότητας και ελκυστική προσχολική εκπαίδευση και βασική εκπαίδευση κοντά στους κατοίκους. Το διαρκώς αναπτυσσόμενο Ελσίνκι απαιτεί ενεργά μέτρα- ώθηση και επενδύσεις για τη διασφάλιση ανοικτών, ισότιμων και ευκαιρίες υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης για όλους.
- **Ισότητα των φύλων και καμία διάκριση:** Το Ελσίνκι στοχεύει να είναι μια πόλη χτισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα όπου ο καθένας μπορεί να είναι ορατός και να ακουστεί και μπορεί να ζήσει και να συμμετέχει ισότιμα χωρίς καμία άμεση ή έμμεση διάκριση. Η επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί ισχυρή δέσμευση και συνεχής και αποφασιστική εργασία για την προώθηση της ισότητας και της μη διάκρισης στην πόλη.
- **Μείωση των ανισοτήτων:** Σε παγκόσμιο επίπεδο, το Ελσίνκι βρίσκεται σε καλό επίπεδο σε πολλά ζητήματα που σχετίζονται με τις ανισότητες. Παρόλα αυτά, ανισότητες και ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι από τα πιο σοβαρά προβλήματα, είναι επίσης επίμονα και μακροχρόνια προβλήματα, αν και πολλά προγράμματα και στόχοι της πόλης έχουν στόχο τη μείωσή τους για χρόνια.
- **Συμμετοχή:** Η προώθηση της συμμετοχής είναι ιδιαίτερα σημαντική, παρέχονται ίσες ευκαιρίες για συμμετοχή των πολιτών σε αστικό σχεδιασμό και συμμετοχική λήψη αποφάσεων.

- **Ασφάλεια:** Σύμφωνα με την έρευνα για την ασφάλεια του 2018, στο Ελσίνκι οι κάτοικοι αισθάνονται ότι η γειτονιά τους, το κέντρο της πόλης το τρένο και τα μέσα μεταφοράς είναι πιο ασφαλή από ποτέ. Η αλλαγή ήταν θετική τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες, αν και η εμπειρία της ανασφάλειας είναι ακόμα πιο συνηθισμένη για τις γυναίκες. Άλλοι δείκτες δείχνουν επίσης θετική εξέλιξη στο Ελσίνκι όπως για παράδειγμα, οι άνθρωποι βλέπουν λιγότερη βία στις κατοικημένες περιοχές από ότι στις αρχές της χιλιετίας

3.Οικονομία

Η προοπτική της βιώσιμης οικονομίας είναι ευρεία και συνδέεται με έναν αριθμό διαφορετικών ΣΒΑ . Οι κύριοι ΣΒΑ για μια βιώσιμη οικονομία σχετίζονται με τη φτώχεια, την εργασία και τα μέσα διαβίωσης, την κατανάλωση, τη βιομηχανία και την καινοτομία. Υπό το πρίσμα της βιώσιμης οικονομίας, τίθενται επίσης τα θέματα της αειφόρου στέγασης, κατασκευών και κυκλοφορίας. Η προσέγγιση εστιάζει στα:

- **Ζωή και απασχόληση :** Οι προκλήσεις του Ελσίνκι έχουν να κάνουν με σχετική φτώχεια που προκαλείται από το υψηλό βιοτικό επίπεδο και κόστος, η αντιληπτή εισοδηματική επάρκεια και η αυξανόμενη φτώχεια των οικογενειών με παιδιά. Το Ελσίνκι βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τους περισσότερους άλλους δήμους και πόλεις της Φινλανδίας για να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές προκλήσεις, παρόλο που οι δημογραφικές αλλαγές αρχίζουν να εμποδίζουν την ανάπτυξη. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του πληθυσμού, η μετανάστευση θα παραμείνει ευνοϊκή για το Ελσίνκι, και η ποικιλόμορφη δομή των επιχειρήσεων θα αυξήσει ευκαιρίες απασχόλησης και των φορολογικών εσόδων.
- **Βιομηχανία και καινοτομία:** Η πιο σημαντική προϋπόθεση για τη ζωτικότητα του Ελσίνκι είναι συνειδητοποίηση ότι είναι «μια πόλη που λειτουργεί καλά». Το θεμέλιο της ανταγωνιστικότητας διαμορφώνεται από υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, καθαριότητα, προσβασιμότητα, ασφάλεια, ζωντάνια, ισότητα- και άλλα πράγματα που αυξάνουν την ποιότητα ζωής των πολιτών. Κάθε τμήμα και μεμονωμένος υπάλληλος της πόλης του Ελσίνκι επηρεάζει τη ζωτικότητα της πόλης με την καθημερινή τους εργασία. Ο αριθμός των επιχειρήσεων στο Ελσίνκι μεγάλωσε κατά 10,1% μεταξύ 2013 και 2019.
- **Στέγαση και κοινότητες:** Οι κατοικημένες γειτονιές προσφέρουν την ευκαιρία για καλή και δραστήρια ζωή βασισμένη στην ασφάλεια και ευχάριστη διαβίωση στον αστικό χώρο. Καλός προγραμματισμός και ομαλή κίνηση εξασφαλίζει μια εύρυθμη καθημερινή ζωή. Μια

εμπνευσμένη, υψηλής ποιότητας και ποικιλόμορφη πολιτιστική ζωή είναι βασικό στοιχείο της ζωτικότητας και της άνεσης της πόλης και απαραίτητη για την ευημερία. Ο πολιτισμός και οι τέχνες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση του κοινοτικού πνεύματος, στην αύξηση της ψυχικής ευεξίας και στην παροχή εμπειριών συμμετοχής.

- **Αειφόρες υποδομές:** Οι βιώσιμες υποδομές είναι θεμέλιο για την πόλη, για την επίτευξή τους το Ελσίνκι θα πρέπει να συνεχίσει να επενδύει ιδιαίτερα στην περιβαλλοντική υγεία, φιλικό προς το κλίμα και προσαρμοστικό σχεδιασμό, προωθώντας καθαρές τεχνολογίες και λύσεις βασισμένες στη φύση. Στο Ελσίνκι, οι υποδομές είναι λειτουργικές και αναπτυσσόμενες στις κατασκευές και τον κυκλοφοριακό σχεδιασμό.
- **Υπεύθυνες προμήθειες και κυκλική οικονομία :** Οι υπεύθυνες προμήθειες μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και επηρεάζουν και προωθούν θετικές επιπτώσεις. Η πόλη θα μπορεί επίσης να υποστηρίξει τη δημιουργία υπεύθυνων αγορών πρωτοστατώντας στην ανάπτυξη, εύρεση και εφαρμογή νέων λύσεων που να είναι ενεργειακά και υλικά αποδοτικά και να προωθούν την κυκλική οικονομία και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- **Βιώσιμος τουρισμός, εκδηλώσεις και αστικό μάρκετινγκ:** Η διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης είναι το πιο σημαντικό έργο για την πόλη. Αυτό συνδέεται με το SDG 8 (Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη), η οποία αναδεικνύει επίσης την προώθηση του βιώσιμου τουρισμού. Ο τουρισμός και η βιομηχανία εκδηλώσεων αποτελεί βασικό μέρος της ζωτικότητας της πόλης, ως πρωτεύουσα. Η βιωσιμότητα έχει επίσης τεθεί ως βάση της ανάπτυξης του τουρισμού, των εκδηλώσεων και του αστικού μάρκετινγκ στο Ελσίνκι. Η υπευθυνότητα τονίζεται στην ανάπτυξη του τουρισμού και στον Οδικό Χάρτη για εκδηλώσεις. Το 2020–2021 το Ελσίνκι συντονίζει το πρόγραμμα Τουρισμού με Ουδέτερο άνθρακα, του οποίου ο μακροπρόθεσμος στόχος είναι να συμβάλει στη μείωση εκπομπών CO² και στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης στον τουριστικό τομέα.

Για κάθε μα από τις στοχεύσεις, σε κάθε πυλώνα της VLR, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της πόλης, οι επιτυχίες, οι αναπτυξιακοί στόχοι και σύνδεσμοι για σχετικά προγράμματα, αναφορές και ιστότοπους. Ταυτόχρονα παρουσιάζονται γραφήματα και δείκτες που αποδεικνύουν τον βιώσιμο προσανατολισμό του δήμου. Στο τέλος κάθε ενότητας αναφέρονται πρακτικές εφαρμογές και δραστηριότητες με τις οποίες αποτυπώνεται η δέσμευση του δήμου στους ΣΒΑ.

Στο τέλος της VLR υπάρχει ένας σύννοψη με όλους τους δείκτες για κάθε πυλώνα, τη διασύνδεση τους με τους ΣΒΑ και την οπτική απεικόνιση των επιτευγμάτων (θετικά- πράσινο, αρνητικά-κόκκινο ή σταθερά-κίτρινο) , το συμπέρασμα για την VLR καθώς και μια ενδιαφέρουσα αξιολόγηση της VLR από το σύλλογο ΟΗΕ Νεολαία του Ελσίνκι (UN Youths of Helsinki).

4.4. Case study: Σκιάθος

Η Σκιάθος είναι το δυτικότερο νησί των Βορείων Σποράδων και από τους πιο δημοφιλείς νησιωτικούς προορισμούς στην Ελλάδα. Τα δύο τρίτα του νησιού έχουν χαρακτηριστεί ως «Αισθητικό Δάσος Φυσικής Ομορφιάς», με παραλίες και ακτογραμμή που αποτελούν μνημεία της φύσης. Το νησί έχει περίπου 6.000 κάτοικους οι περισσότεροι από τους οποίους ζουν στην πρωτεύουσα. Μπορεί να είναι ένα μικρό νησί, αλλά ελκύει χιλιάδες επισκέπτες κάθε καλοκαίρι.

Συναρπαστικά είναι και τα μνημεία της Σκιάθου όπως η Κεφάλα, η μοναδική τοποθεσία που έχει εντοπιστεί μέχρι τώρα από την πρώιμη ιστορική περίοδο στις Σποράδες, κατοικήθηκε από τον 10^ο αιώνα π.Χ., σύμφωνα με τις αρχαιότερες καταγεγραμμένες μαρτυρίες από πρώιμων ιστορικών χρόνων. Στη βορειότερη ακτή του νησιού δεσπόζει το Κάστρο, που ιδρύθηκε από τους κατοίκους στα μέσα του 14ου αιώνα, όταν η πόλη εγκαταλείφθηκε για να βρει καταφύγιο από τις πειρατικές επιδρομές των Τούρκων και Ενετών. Υπάρχουν επίσης βυζαντινά μνημεία αλλά και ένα δίκτυο μονοπατιών που καλύπτει σχεδόν 200 χλμ. μέσα από συναρπαστικές χαράδρες, ρυάκια και καταρράκτες και σειρές από πλατάνια. Οι περισσότερες από τις 67 παραλίες του νησιού παραμένουν ανέγγιχτες από το χρόνο ή την ανθρώπινη παρέμβαση.

Ο Δήμος Σκιάθου είναι πρώτος δήμος στην Ελλάδα που το 2020 παρουσιάζει την VLR (Skiathos Voluntary Local Review, 2020). Το Βιώσιμο όραμα της Σκιάθου ξεκίνησε όταν ο Δήμος ανέπτυξε μια ολοκληρωμένη Στρατηγική Αειφορίας σε συνεργασία με πολιτικούς φορείς, την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρηματικές κοινότητες. Στη συνέχεια, η στρατηγική συζητήθηκε σε επίπεδο χάραξης πολιτικής με την συμμετοχή πολλών εξειδικευμένων επιτροπών και εντάχθηκε επίσημα ως μέρος του Επιχειρηματικού Σχεδίου του Δήμου το 2021.

Η VLR αποτελείται από έξι Στρατηγικούς Στόχους και οι δημοτικές διοικητικές ενέργειες μετασχηματίζονται συστηματικά προκειμένου να υλοποιηθούν οι 17 ΣΒΑ. Οι έξι στόχοι είναι :

1. Ένας καινοτόμος και ολοκληρωμένος τουρισμός προορισμός που δημιουργεί οικονομική ανάπτυξη: Η Δημοτική Αρχή αναπτύσσει συνεργασίες με διεθνείς τουριστικούς φορείς, ειδικούς από την ακαδημαϊκή κοινότητα, και κεντρικούς φορείς όπως το Υπουργείο Τουρισμού, για να κατακτηθεί ένα καλύτερό τουριστικό μερίδιο σε μια εξαιρετικά ανταγωνιστική αγορά. Η Δημοτική Αρχή Σκιάθου θέτει σε δράση συνεχείς στρατηγικές και δράσεις για την ανάπτυξη ενός σύγχρονου και ανταγωνιστικό τουριστικού χαρτοφυλακίου προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

2. Μια πόλη όπου όλοι ζουν σε ευημερία: Οι υπηρεσίες κοινοτικής φροντίδας έχουν σκοπό να βοηθήσουν άτομα που έχουν ανάγκη φροντίδας και υποστήριξης για να ζήσουν με αξιοπρέπεια και ανεξαρτησία στο κοινόκτητο και να αποφευχθεί η κοινωνική απομόνωση. Οι υπηρεσίες στοχεύουν στους ηλικιωμένους και όσους έχουν ψυχικές ασθένειες, μαθησιακές δυσκολίες, και σωματική αναπηρία. Ο κύριος στόχος στην παροχή υπηρεσιών κοινοτικής φροντίδας είναι να επιτρέψουν στους ανθρώπους να παραμείνουν να ζουν στα σπίτια τους και να διατηρήσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ανεξαρτησία, αποφεύγοντας τη κοινωνική απομόνωση.

3. Μια πόλη που διαχειρίζεται την πολιτιστική της κληρονομιά δημιουργώντας νέα αξία: Οι δημοτικές αρχές κατανοούν την αξία των μνημείων της πόλης και δρουν για τη διατήρηση και αποκατάσταση της κληρονομιάς και την πρόληψη απειλών και καταπατήσεων που θα αλλοίωσαν τις ιδιότητες, το περιεχόμενο, τη μορφή και συνεπώς την αξία της. Με την ανάπτυξη ενός συστήματος προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς συμβάλλει στην αύξηση της ελκυστικότητας τόσο των αστικών όσο και των αγροτικών περιοχών και στην ανάπτυξη της μοναδικότητας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

4. Μια πόλη που προστατεύει το φυσικό της περιβάλλον: Τις τελευταίες δεκαετίες, πολλά περιβαλλοντικά προβλήματα έχουν αυξηθεί ως αποτέλεσμα ανθρώπινων δραστηριοτήτων και απρογραμμάτιστης διαχείρισης του τουρισμού. Έτσι, έχει προκύψει μια σύγκρουση μεταξύ της σημασίας της διατήρησης των οικοσυστημάτων για την προστασία του περιβάλλοντος και της αναγκαιότητας ικανοποίησης των ανθρώπινων επιθυμιών θυσιάζοντας το περιβάλλον . Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να προστατευθεί το περιβάλλον και να σχεδιαστούν στρατηγικές αιφόρου τουρισμού. Οι δημοτικές αρχές έχουν κάνει τα πρώτα βήματα στο σχεδιασμό δράσεων αιφόρου τουρισμού που προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στο πλαίσιο των ΣΒΑ.

5. **Μια πόλη που χρησιμοποιεί τους φυσικούς της πόρους βιώσιμα:** Αντιμέτωποι με μια παγκόσμια έλλειψη φυσικών πόρων, το «κάνουμε περισσότερα με λιγότερα» έχει γίνει η κύρια πρόκληση για τους παραγωγούς και καταναλωτές. Η Σκιάθος επικεντρώνεται στον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μη βιώσιμων πρακτικών κυρίως με επικοινωνιακές ενέργειες όπως προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης μέσω της ανακύκλωσης για τον περιορισμό των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθώς και την παροχή πόρων για βιώσιμα προϊόντα. Αυτά θα πρέπει να βελτιώσουν την συνολική περιβαλλοντική απόδοση των προϊόντων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους και να βοηθήσουν τους καταναλωτές να κάνουν συνειδητές επιλογές.

6. **Μια δημοτική αρχή που μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες όλων των πολιτών:** Οι Δημοτικές Αρχές Σκιάθου στοχεύουν στη βελτίωση της ζωής των κατοίκων. Η συνεχής ψηφιοποίηση των διοικητικών υπηρεσιών εντάθηκε περαιτέρω το έτος 2020 για να ανταποκριθεί στην πανδημία COVID-19 και στους επακόλουθους περιορισμούς κινητικότητας. Υπήρξε βελτίωση του αριθμού των νέων αιτημάτων, που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία, αλλά και στον μέσο χρόνο επεξεργασίας ανά αίτημα. Ο δήμος εργάζεται για την περαιτέρω ψηφιοποίηση των δημοτικών υπηρεσιών ώστε περισσότεροι πολίτες να χρησιμοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες και να μειωθεί η φυσική παρουσία.

Διάγραμμα 4: Σύνδεση Στόχων με τους ΣΒΑ

Πηγή: (Skiathos Voluntary Local Review, 2020).

Για κάθε ένα από τους έξι στόχους η VLR παρουσιάζει αναλυτικά τις στρατηγικές και τις δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος καθώς και τη διασύνδεσή τους με τους ΣΒΑ. Επιπλέον υπάρχει για κάθε στόχο ο πίνακας των δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν με τις μετρήσεις για τα έτη 2019 και 2020, την πορεία της προόδου των δεικτών (ανοδική –πράσινο, μετρίως ανοδική –κίτρινο και καθοδική –κόκκινο) και την διασύνδεση τους με συγκεκριμένους ΣΒΑ.

Η VLR έχει ως σκοπό να:

- Περιγράψει πώς θα είναι η ζωή τα επόμενα χρόνια στη Σκιάθο,
- Ενθαρρύνει τη συμμετοχή· ένα εργαλείο για να μπορέσει η κοινότητα της πόλης να συμμετέχει στη διαμόρφωση του μέλλοντος της Σκιάθου,
- Εφαρμόσει μιας σειρά μέτρων με βραχυπρόθεσμα επιτεύγματα, για την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων,
- Επιταχύνει της καινοτομία και τις μεταρρυθμίσεις για εξάλειψη γραφειοκρατίας,
- Εναρμονίσει όλες τις στρατηγικές και τις ενέργειες που υλοποιούνται στην πόλη με την Ατζέντα 2030.

Η πρώτη VLR της Σκιάθου υιοθέτησε μεθοδολογία για την ανάπτυξή της με καθοδήγηση από:

- τη διεθνή εμπειρία που αναφέρεται στις ακαδημαϊκές σπουδές,
- επιστημονικές εργασίες,
- εκθέσεις των επαγγελματιών,
- εγχειρίδια VLR (Πανεπιστήμια, Ευρωπαϊκή Ένωση, Πόλεων κ.λπ.),
- πρωτοποριακές πόλεις, όπως η Νέα Υόρκη, το Ελσίνκι, το Μπρίστολ και το Λος Άντζελες,
- Διεθνή Πρότυπα.

- Global Reporting Initiative Standards (GRI)

-AccountAbility Principles Standards (AA)

- ISO/TC 268 (βιώσιμες πόλεις και κοινότητες) κ.λπ.

Η VLR ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα της για την πρόοδο της πόλης στην ενσωμάτωση των ΣΒΑ και επικεντρώνεται στο μέλλον επεκτείνοντας τις προσπάθειές για συλλογή δεδομένων και επικαιροποίησή τους ώστε να προσαρμοστούν ανάλογα οι στρατηγικές και για

συνεργασία με τους πολίτες για νέες ιδέες και δράσεις, με την κινητοποίηση της κοινότητας για την επιτάχυνσή μας προόδου προς την επίτευξη των ΣΒΑ.

Η επιλογή των περιπτώσεων έγινε λαμβάνοντας υπόψη την τεχνική έκθεση (Andrea Ciambra, Alice Siragusa, Paola Proietti, 2021) η οποία αναδεικνύει ότι λίγες ευρωπαϊκές χώρες έχουν πραγματοποιήσει VLR και είναι δύσκολο να γίνει σύνδεση μεταξύ τους. Σε σχέση με το μέγεθος του δήμου, μόνο μια πόλη με ένα εκατομμύριο κατοίκους ή περισσότερους - η Βαρκελώνη - έχει δημοσιεύσει VLR και είναι και η μοναδική μέχρι στιγμής στην Ισπανία .

Οι πόλεις μεσαίου μεγέθους, με περισσότερους από 100.000 και λιγότερους από ένα εκατομμύριο κατοίκους είναι σε καλύτερη θέση από άλλες να συμμετέχουν στην διαδικασία των VLR για την ενσωμάτωση των ΣΒΑ . Εδώ εντάσσονται η Βόννη που έχει περίπου 150 ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της βιωσιμότητας και πάνω από 20 οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και το Ελσίνκι που είναι η πρώτη Ευρωπαϊκή πόλη που δημοσίευσε VLR το 2019.

Οι μικρότερες πόλεις υποεκπροσωπούνται στην πρόκληση της δημιουργίας VLR γιατί οι απαιτήσεις μπορεί να φαίνονται υπερβολικές για τις μικρότερες διοικήσεις, η περίπτωση της Σκιάθου είναι η εξαίρεση που επιβεβαιώνει τον κανόνα αφού είναι από τις μικρότερες σε πληθυσμό πόλεις που δημοσίευσαν VLR και η πρώτη στην Ελλάδα.

Η ασθενής συμμετοχή των μητροπολιτικών πόλεων –που θα θεωρούσαμε ότι θα πρωτοστατούσαν ως πιο προνομιούχες διοικήσεις στο εγχείρημα των VLRs– είναι σαφώς μια αντίθετη τάση σε σύγκριση με τις VLRs παγκοσμίως, όπου 13 διαφορετικές πόλεις με ένα εκατομμύριο κατοίκους ή έχουν ήδη εκδώσει 17 VLR, με τις έξι από αυτές να έχουν δημοσιευτεί από τις «παγκόσμιες πόλεις άνω των 5 εκατομμυρίων κατοίκων (Μόσχα, Σάο Πάολο, Πόλη του Μεξικού, Νέα Υόρκη και Ρίο ντε Τζανέιρο).

Στην ίδια τεχνική έκθεση παρατηρείται ότι έχουν δημιουργηθεί 3 ευρωπαϊκά συμπλέγματα.

- Το Φιλανδικό: Η συντονισμένη, πολυεπίπεδη ανάπτυξη των φινλανδικών VLR διερευνάται ως «ζωντανό εργαστήριο» στον δεύτερο τόμο του Οδηγού για τις VLR που ανέπτυξαν από κοινού το UN-Habitat και το UCLG.

Υπάρχει σύνδεση μεταξύ της στρατηγικής της εθνικής κυβέρνησης και της ενδυνάμωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης για να δημιουργήσει VLRs και να είναι αμοιβαία συμπληρωματικοί,

είναι πιο σαφής στην περίπτωση της Φινλανδίας. Η Εθνική Εκθεση (VNR), συλλέγει πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με τις προόδους της υλοποίησης των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο και, ταυτόχρονα, παρουσιάζει τα τρία τρέχοντα παραδείγματα VLRs (Ελσίνκι, Τούρκου και Εσπού) ως επισημασμένες περιπτώσιολογικές μελέτες.

- Το Γερμανικό: Στην περίπτωση των τεσσάρων γερμανικών τοπικών κυβερνήσεων που παρήγαγαν ένα VLR από το 2016, δεν υπήρχε άμεση σύνδεση με τη συνολική εθνική στρατηγική της γερμανικής κυβέρνησης. Ενώ οι τοπικές κυβερνήσεις συμμετείχαν σε διάφορα στάδια στη σύνταξη του VNR του 2016, αρκετά νωρίς στην εποχή των ΣΒΑ, δεν υπάρχει σαφής καθιέρωση στρατηγικής υποβολής εκθέσεων πολλαπλών επιπέδων ή διασταυρώσεων ή θεσμικού χώρου για την υποστήριξη των τοπικών. Το σύστημα οργάνωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης στο γερμανικό πλαίσιο υποστήριξε τις τοπικές προσπάθειες για εφαρμογή, κυρίως μέσω της ευαισθητοποίησης για τους ΣΒΑ.
- Το Ισπανικό: Δεν υπήρξε δομημένη ή επίσημη συνεργασία μεταξύ των ισπανικών τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων –που μαζί αποτελούν το μεγαλύτερο «μπλοκ» ευρωπαϊκών VLRs– και της εθνικής κυβέρνησης για την διενέργεια τους . Η Ισπανική Ομοσπονδία Δήμων και Επαρχιών (Federación Española de Municipalidades y Provincias, FEMP), έχει μακρά ιστορία συνεργασίας με την κεντρική κυβέρνηση για την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται από το τοπικό επίπεδο για τις εθνικές αξιολογήσεις και έχει βοηθήσει το Δίκτυο Λύσεων Αειφόρου Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UN-SDSN) και την ισπανική κοινοπραξία Red Española para el Desarrollo Sostenible (REDS) στην υλοποίηση δύο εκθέσεων σχετικά με τον εντοπισμό των ΣΒΑ στην Ισπανία (REDS-RedEspañola para el Desarrollo Sostenible, 2018, 2020).

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η υιοθέτηση της Ατζέντας 2030 τονίζει την ανάγκη για στενή συνεργασία τοπικών, περιφερειακών και εθνικών κυβερνήσεων για την εφαρμογή των ΣΒΑ. Η ανάγκη για εφαρμογή των ΣΒΑ σε τοπικό επίπεδο είναι πλέον αδιαμφισβήτητη. Διεθνείς φορείς, οργανώσεις, μεγάλες και μικρές πόλεις από όλο τον κόσμο το αποδεικνύουν έμπρακτα διοργανώνοντας ή και συμμετέχοντας σε δίκτυα και οργανώσεις που είναι αφιερωμένα στο να καταστήσουν σαφή την αναγκαιότητα τοπικής δράσης για τους ΣΒΑ.

Η έντονη αστικοποίηση επιβάλλει οι πόλεις να αναλάβουν άμεσα δράση για την εφαρμογή της Ατζέντας 2030. Όντας το πρώτο, διοικητικά, επίπεδο επαφής με τους πολίτες επιφορτίζεται με την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, την ανατροφοδότηση πληροφοριών και την έμπρακτη δραστηριοποίηση σχετικά με τους ΣΒΑ. Η έντονη συσχέτιση και των 17ΣΒΑ και των 169 Υποστόχων με τις τοπικές κοινωνίες αποδεικνύεται τόσο από μελέτες όσο και από την ίδια την ύπαρξη του Στόχου 11 για την σημασία ασφαλών και βιώσιμων πόλεων χωρίς αποκλεισμούς. Αναλαμβάνουν οι τοπικές κοινωνίες την ευθύνη να εκτιμήσουν την κοινότητα μέσω ενός πολυεπίπεδου, πολυπαραγοντικού και με πολλά εμπλεκόμενα μέρη εγχειρήματος, τη διενέργεια VLRs .

Σε αυτό το εγχείρημα υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές και προτάσεις που μπορεί να έχουν κάποιες διαφοροποιήσεις αλλά τα βασικά στοιχεία για την διενέργεια τους αφορούν τις ενέργειες και τις δράσεις που πρέπει να επιτελέσουν οι τοπικές αρχές για την επιτυχία αυτού του καθοριστικού για την κοινωνία πλάνου.

Αρχικά, είναι σημαντικό να βρουν τα κατάλληλα κανάλια επικοινωνίας για να ενημερωθεί και να ευαισθητοποιηθεί όσο περισσότερο δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της κοινότητας σχετικά με τους ΣΒΑ και την σημασία τους για την τοπική, εθνική και κατ' επέκταση παγκόσμια κοινωνία.

Στη συνέχεια κάθε τοπικός οργανισμός πρέπει να οργανώσει ένα δίκτυο που θα αναλύσει πληροφορίες και δεδομένα από επίσημα κανάλια ενημέρωσης αλλά και από πρωτογενή έρευνα στον πληθυσμό ώστε να μπορέσει να αντιληφθεί τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της περιοχής.

Στην πορεία έχοντας τα συλλέξει δεδομένα πρέπει να οργανωθούν οι στρατηγικές, τα προγράμματα και οι χρηματοδοτήσεις του οργανισμού. Αυτό προϋποθέτει και την

αναπροσαρμογή των ήδη υπαρχόντων δράσεων και στρατηγικών παράλληλα με την κατάστρωση νέων ώστε να προωθηθεί η νέα βιώσιμη διακυβέρνηση της κοινότητας.

Το τελευταίο στάδιο σε αυτή την προσπάθεια είναι μια διαρκώς ανατροφοδοτούμενη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης του συνόλου των δράσεων. Ίσως έχει το σημαντικότερο ρόλο αν αναλογιστούμε ότι μέσα από αυτή τη διαδικασία μπορεί να καταγραφούν επιτυχίες, επιτεύγματα, πρόοδος αλλά και λάθη, ελλείψεις, δυσκολίες και αποτυχίες. Αυτή η διαδικασία είναι από τις πιο απαιτητικές αλλά έχει ουσιαστικό αποτέλεσμα για την επίτευξη του στόχου.

Για να έχουν επιτυχία αυτά τα βήματα είναι προαπαιτούμενες δομικές αλλαγές στη λειτουργία και τη διοίκηση των οργανισμών. Απαιτείται ενίσχυση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, ενίσχυση των τοπικών δυνατοτήτων λαμβάνοντας υπόψη όλα τα εμπλεκόμενα μέρη της κοινότητας, προώθηση της λογοδοσίας στην δημόσια πολιτική και προαγωγή της αποτελεσματικής και βιώσιμης ανάπτυξης μέσω συνεργιών και διαφάνειας.

Για να αποτυπωθεί, να επικοινωνηθεί, αλλά και ως συμπληρωματικός μηχανισμός ανασκόπησης για την διαδικασία ενσωμάτωσης των ΣΒΑ ενθαρρύνονται οι τοπικές κοινωνίες από φορείς αλλά και από τα Ηνωμένα Έθνη να διεξάγουν Εθελοντικές Τοπικές Εκθέσεις(VLRs). Παρά τον εθελοντικό και μη επίσημο ρόλο τους οι VLRs προσφέρουν οφέλη τόσο στις τοπικές κοινωνίες όσο και στα κράτη συμβάλλοντας στη ολοκλήρωση των Εθνικών Εθελοντικών Εκθέσεων, ενισχύοντας την κάθετη συμμετοχή. Ακόμα και στη διαδικασία σύνταξης των VLRs υπάρχει πρόταση από τα Ηνωμένα Έθνη, από τον οργανισμό UCLG, αλλά και αναλυτικός οδηγός από την Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να βοηθηθούν οι τοπικές διοικήσεις ακόμα και σε αυτή τη διεργασία.

Η παρουσίαση των VLRs των Ευρωπαϊκών δήμων Βαρκελώνης, Βόννης, Ελσίνκι και Σκιάθου επιλέχθηκαν ως καινοτόμες αφού ξεχωρίζουν η καθεμία σε εθνικό επίπεδο για την πρωτοπορία τους στην δημοσίευση των Εκθέσεων τους στο Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (UNDESA).

Καθεμία έχει χρησιμοποιήσει διαφορετικό τρόπο σύνταξης με την πιο πληρέστερη να είναι της Βαρκελώνης αφού παρουσιάζει τις δράσεις και τα δεδομένα για τους 17 ΣΒΑ και για τους περισσότερους υποστόχους. Στις άλλες τρεις Εκθέσεις παρατηρούμε ότι κάθε δήμος έχει ομαδοποιήσει βάση των τοπικών χαρακτηριστικών, προτεραιοτήτων, αδυναμιών και

επιτευγμάτων τους ΣΒΑ και τους υποστόχους και παρουσιάζει τα αντίστοιχα δεδομένα, στρατηγικές, δράσεις και προσδοκίες για το μέλλον. Όλες οι VLR κάνουν αναφορά στην πανδημία Covid-19 και τις επιπτώσεις στην τοπική κοινότητα, στις δυσκολίες που αντιμετώπισαν αλλά και στα βήματα ψηφιοποίησης που επέφερε, εκτός από την VLR της Βόννης, γιατί δημοσιεύτηκε το 2019, πριν από την εμφάνιση της πανδημίας .

Είναι αξιοπρόσεκτο για την χώρα μας το γεγονός ότι οι μεγάλες πόλεις δεν εντάξει την διαδικασία των VLR στις στρατηγικές τους, στις δράσεις τους και στις προτεραιότητες τους και ένας μικρός νησιωτικός δήμος πήρε την πρωτοκαθεδρία σε αυτό τον τομέα.

Αυτό είναι κίνητρο για να αναλογιστούμε την πορεία ενσωμάτωσης των ΣΒΑ από τους Ελληνικούς Δήμους . Θα πρότεινα να ερευνηθεί σε εθνικό επίπεδο η συσχέτιση των Δήμων της χώρας μας με τους ΣΒΑ. Θα ήταν χρήσιμο να γνωρίζουμε:

- αν έχουν γνώση για τους ΣΒΑ,
- αν είναι ενήμεροι για την σημαντικότητα τους,
- αν έχουν ενσωματώσει κάποιους από τους ΣΒΑ στις στρατηγικές τους και αν ναι ποιους και πως,
- πως θα αξιολογούσαν το δήμο τους σε σχέση με την ενσωμάτωση των ΣΒΑ,
- αν έχουν προγραμματίσει να διεξαγάγουν VLRs και αν ναι ποιες προκλήσεις αντιμετώπισαν και αν όχι το λόγο.

Με αυτό τον τρόπο θα έχουμε μια σαφή εικόνα των τοπικών κοινωνιών σε σχέση με τους ΣΒΑ και την ενσωμάτωση τους και θα μπορούμε να οργανώσουμε, προτείνουμε, δράσουμε, ώστε να δραστηριοποιηθούν προς την κατεύθυνση της Βιώσιμης Ανάπτυξης για ένα καλύτερο μέλλον.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Aalborg+10. (2004). Ανάκτηση 3 9, 2021, από https://sustainablecities.eu:https://sustainablecities.eu/fileadmin/repository/Aalborg_Commitments/Aalborg_Commitments_English.pdf
- Agenda 2030. (n.d.). Ανάκτηση 12 14, 2020, από https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/8316Overview_Sustainable_Development_Summit_Final.pdf
- Ajuntament de Barcelona ,Deloitte. (2021). *Barcelona GREEN DEAL*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- Andrea Ciambra,Alice Siragusa ,Paola Proietti. (2021). *European SDG Voluntary Local Reviews A comparative analysis of local indicators and data*. Luxemburg: Publications Office of the European Union.
- Barcelona City Council. (2020). *Barcelona:Sustainable Future ,Seventeen social, economic and environmental objectives. Barcelona's 2030 Agenda*. Barcelona.
- Basque Declaration. (2016, 4). Ανάκτηση 3 11, 2021, από https://sustainablecities.eu:https://sustainablecities.eu/fileadmin/repository/Basque_Declaration_New_Email_Address/Basque-Declaration-ENGLISH-print_NO_Marks.pdf
- Bonn, C. ο. (2020). *Voluntary Local ReviewAgenda 2030 on the local levelImplementation of the UN Sustainable Development Goals in Bonn*. Bonn: Mayor of the City of Bonn/Department of International Affairs and Global Sustainability/ Press Office.
- BPOA. (1994). Ανάκτηση 12 10, 2020, από sustainabledevelopment.un.org:https://sustainabledevelopment.un.org/conferences/bpoa1994
- Britannica. (n.d.). Ανάκτηση 12 31, 2020, από <https://www.britannica.com/topic/urbanization>
- Bulkeley, H. (2015). Can cities realise their climate potential? Reflections on COP21 Paris and beyond. *Local Environment*(11), σσ. 1405-1409.
- C40. (2019). *C40 CITIES ANNUAL REPORT*.
- C40,ARUP. (2016). *DEADLINE 2020:HOW CITIES WILL GET THE JOB DONE*. C40 AND ARUP.
- Carlowitz, Hans Carl von. (1713). Dordrecht.: Springer.
- Carson, R. (1962). *Silent Spring*.
- CITES . (n.d.). Ανάκτηση 12 6, 2020, από cites.org:https://cites.org/eng
- City of Helsinki. (2019). *From Agenda to Action – The Implementation of the UN Sustainable Development Goals in Helsinki 2019*. Helsinki: City of Helsinki, City Executive Office 2019.
- City of Helsinki. (2021). *From Agenda to Action: Implementation of the UN Sustainable Development Goals in Helsinki*. Helsinki: City of Helsinki, Publications of the Central Administration 2021.

- COP 10. (n.d.). Ανάκτηση 12 11, 2020, από <https://enb.iisd.org/vol09/enb09544e.html>
- Ehrlich, P. R. (1968). *The population bomb*. New York: Ballantine Books.
- ekdd.gr. (n.d.). Ανάκτηση 12 15, 2020, από https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/13/2/425.pdf
- environment and society. (n.d.). Ανάκτηση 12 2020, από <http://www.environmentandsociety.org/tools/keywords/foundation-friends-earth>
- eurocities.eu. (2020). Ανάκτηση 1 10, 2021, από https://eurocities.eu/wp-content/uploads/2020/12/New-leipzig-charter_2020.pdf
- Faraldi, L. (1994, 5). *www.eukn.eu*. Ανάκτηση 2 26, 2021, από https://www.eukn.eu/news/detail/charter-of-european-cities-and-towns-towards-sustainability-aalborg-charter/?fbclid=IwAR2HSaCD_regLY8qmw14-IHnrw3iYoV3-pXC_oAGaOwqbFVtQtn0GAo3ZcE
- GEF. (n.d.). Ανάκτηση 12 8, 2020, από unenvironment.org: <https://www.unenvironment.org/about-un-environment/funding-and-partnerships/global-environment-facility>
- Gesing, F. (2017, 6). The new Global Covenant of Mayors for Climate & Energy and the politics of . *ZENTRA WORKING PAPERS IN TRANSNATIONAL STUDIES* .
- Global Taskforce of Local and Regional Governments, UN HABITAT , UNPP. (2016). <https://sustainabledevelopment.un.org>. Ανάκτηση 2 15, 2021, από https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/commitments/818_11195_commitment_ROADMAP%20LOCALIZING%20SDGS.pdf?fbclid=IwAR21-av5G7Wn7fj6cOk8gYb3OhcwLyzkzZwYONhSp9ZO5GCxNaEgB0_PGc
- GOLD. (n.d.). <https://www.gold.uclg.org>. Ανάκτηση 3 17, 2021, από <https://www.gold.uclg.org/about>
- Habitat Agenda. (1996). *www.un.org*. Ανάκτηση 1 5, 2021, από https://www.un.org/en/events/pastevents/pdfs/habitat_agenda.pdf
- HLPF. (n.d.). Ανάκτηση 12 11, 2020, από https://ec.europa.eu/environment/sustainable-development/SDGs/high_level_forum/index_en.htm
- Höjer, M., Wangel, J. (2014, 8). *Smart Sustainable Cities: Definition and Challenges*. *Springer*.
- ICLEI. (n.d.). *www.iclei.org*. Ανάκτηση 2 11, 2021, από www.iclei.org, <http://old.iclei.org>
- ICPD. (n.d.). Ανάκτηση από unfpa.org: <https://www.unfpa.org/events/international-conference-population-and-development-icpd>
- IIED. (n.d.). Ανάκτηση 2020, από iied.org: <https://www.iied.org/iied-founder-barbara-ward>
- IPCC. (n.d.). Ανάκτηση 12 9, 2020, από <https://www.ipcc.ch/about/history/>
- ISO. (1996). Ανάκτηση από ΟΔιεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO) εξέδωσε το 1996, το πρώτο διεθνές πρότυπο για Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, το γνωστό ISO 1400:1996 «Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης - Προδιαγραφές με καθοδήγηση για τη χρήση τους».

Johannesburg Summit. (2002). Ανάκτηση 12 10, 2020, από <https://sustainabledevelopment.un.org/milestones/wssd>

Kathryn Davidson, L. C. (Επιμ.). (2019, 11). A Decade of C40: Research Insights and Agendas for City Networks. *Global Policy*, 10.

Kyoto protocol. (n.d.). Ανάκτηση 12 11, 2020, από https://unfccc.int/kyoto_protocol

LASU-LAWS Environmental Blog. (n.d.). Ανάκτηση 12 6, 2020, από <http://lasulawsenvironmental.blogspot.com/2012/07/indira-gandhis-speech-at-stockholm.html>

Μ. Παπαϊωάννου ,Η. Μαυροειδή ΤΕΕ. (2005). Ανάκτηση 12 21, 2020, από http://library.tee.gr/digital/m2045/m2045_papaiouannou.pdf

Malthus, T. (1798). *An Essay on the Principle of Population*. London.

Millenium Summit. (2000). Ανάκτηση 12 9, 2020, από [un. org: https://www.un.org/en/events/pastevents/millennium_summit.shtml](http://www.un.org/en/events/pastevents/millennium_summit.shtml)

Molina, Rowland. (1974). Ανάκτηση 12 6, 2020, από [history of information.com: https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=2721](http://www.historyofinformation.com/detail.php?id=2721)

Montreal Protocol. (n.d.). Ανάκτηση 12 10, 2020, από <https://www.state.gov/key-topics-office-of-environmental-quality-and-transboundary-issues/the-montreal-protocol-on-substances-that-deplete-the-ozone-layer/>

Nairobi Declaration. (1990, 5 2-4). Ανάκτηση 12 10, 2020, από <https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/28248>

New York. (2001). *www.un.org*. Ανάκτηση 1 6, 2021, από <https://www.un.org/en/conferences/habitat/newyork2001>

OECD. (n.d.). *oecd.org*. Ανάκτηση 2020, από [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=OCDE/GD\(92\)81&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=OCDE/GD(92)81&docLanguage=En)

OECD/UCLG. (2016). *Subnational Governments around the world: Structure and finance*. OECD/UCLG.

Pact of Amsterdam. (2016). *ec.europa.eu*. Ανάκτηση 1 10, 2021, από https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/urban-development/agenda/pact-of-amsterdam.pdf

pactodealcaldes-la.eu. (n.d.). Ανάκτηση 3 26, 2021, από pactodealcaldes-la.eu/en/faqs/?fbclid=IwAR2RM3mISwLnTcklOdQh1q-FnaS9zaFQ4QpnJ4DGbu1aF8V1pKVw7qgqEiA#1574089515029-6e71264c-92ee

PlanBe P.C., ANAVATHMISI S.A, The University of the Aegean. (2020). *Skiathos Voluntary Local Review*. Skiathos: Municipality of Skiathos.

Quito. (2016). *www.un.org*. Ανάκτηση 1 6, 2021, από <https://www.un.org/en/conferences/habitat/quito2016>

Rio Earth Summit. (1992). Ανάκτηση 12 8, 2020, από *un.org*: https://www.un.org/en/events/pastevents/UNCED_1992.shtml

Rio+20. (n.d.). Ανάκτηση 12 11, 2020, από <https://sustainabledevelopment.un.org/rio20>

Rio+5. (n.d.). Ανάκτηση 12 10, 2020, από https://www.are.admin.ch/are/en/home/sustainable-development/international-cooperation/2030agenda/un_-_milestones-in-sustainable-development/1997--rio-5-conference--new-york.html

SDSN USA. (2019, 1). Ανάκτηση 9 10, 2021, από *www.sdsnusa.org*: <https://www.sdsnusa.org/news/a-pathway-to-sustainable-american-cities-a-guide-to-implementing-the-sdgsSEI>. (n.d.). *www.sei.org*. Ανάκτηση 12 12, 2021, από <https://www.sei.org/about-sei/>

Siragusa A., Vizcaino P., Proietti P., Lavalle C. (2020). *European Handbook for SDG Voluntary Local Reviews*. (V. P. iragusa A., Επιμ.) Luxembourg: Publications Office of the European Union.

UCLG. (2014, 11 14). Ανάκτηση 5 30, 2021, από <https://www.uclg.org>: https://www.uclg.org/sites/default/files/localization_targets_indicator_web.pdf

UCLG UN HABITAT. (2021, 7). Ανάκτηση 9 30, 2021, από https://www.uclg.org/sites/default/files/guidelines_for_vlrs_v.2.pdf

UCLG, UN HABITAT. (2020, 7). Ανάκτηση 9 30, 2021, από https://unhabitat.org/sites/default/files/2020/07/uclg_vlrlab_guidelines_july_2020_final.pdf

UN. (1972). CONFERENCE ON THE HUMAN ENVIRONMENT , 546. Stockholm.

UN. (1982). *World Charter for Nature*. Ανάκτηση 12 7, 2020, από *digitallibrary.un.org*: <https://digitallibrary.un.org/record/39295#record-files-collapse-header>

UN. (2019, 10 15). *Political declaration of the high-level political forum*. Ανάκτηση 9 30, 2021, από <https://undocs.org/en/A/RES/74/4>

UN. (2019, 9). *www.un.org*. Ανάκτηση 10 1, 2021, από <https://www.un.org/sustainabledevelopment/decade-of-action/>

UN. (2020, 10). <https://sdgs.un.org>. Ανάκτηση 9 30, 2021, από https://sdgs.un.org/sites/default/files/2020-10/GlobalGuidingElementsforVLRs_FINAL.pdf

UN. (n.d.). <https://sustainabledevelopment.un.org>. Ανάκτηση 9 30, 2021, από https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/17346Updated_Voluntary_Guidelines.pdf

UN SDSN , German Government. (2016). Ανάκτηση 8 10, 2021, από <https://sdgcities.guide/>

UN. (n.d.). *un.org*. Ανάκτηση 12 8, 2020, από <https://www.un.org/en/sections/history/history-united-nations/index.html>

UN. (n.d.). *www.un.org*. Ανάκτηση 1 4, 2021, από <https://www.un.org/en/conferences/habitat/vancouver1976>

UNDRR. (n.d.). Ανάκτηση 12 12, 2020, από <https://www.undrr.org/publication/sendai-declaration>

UNFCCC. (n.d.). Ανάκτηση 12 10, 2020, από <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-convention/what-is-the-united-nations-framework-convention-on-climate-change>

UN-HABITAT. (n.d.). *unhabitat.org*. Ανάκτηση 12 31, 2020, από <https://unhabitat.org/about-us/learn-more>

VANCOUVER DECLARATION. (1976). Ανάκτηση 1 4, 2021, από <https://undocs.org/en/A/CONF.70/15>

WCS. (n.d.). Ανάκτηση από <https://www.encyclopedia.com/environment/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/world-conservation-strategy>

WECD. (1987). *Our Common Future*. Report of the World Commission on Environment and Development.

World Economic Forum. (n.d.). *www.weforum.org*. Ανάκτηση 1 7, 2021, από <https://www.weforum.org/agenda/2016/10/what-is-habitat-iii/>

WSSD. (n.d.). Ανάκτηση 12 9, 2020, από un.org: <https://www.un.org/development/desa/dspd/world-summit-for-social-development-1995.html>

WWW. (n.d.). Ανάκτηση 12 9, 2020, από <https://enb.iisd.org/crs/worldwater4/html/ymbvol82num15e.html>

www.c40.org. (n.d.). Ανάκτηση 3 17, 2021, από <https://www.c40.org/history>

www.globalcovenantofmayors.org. (n.d.). Ανάκτηση 3 26, 2021, από <https://www.globalcovenantofmayors.org/faq/what-are-the-requirements-for-committing-to-the-gcom/>

(1971). The Founex Report on Development and Environment. Founex, Switzerland.

Ανάκτηση 12 6, 2020, από [climatenetwork.org](http://www.climatenetwork.org):
<http://www.climatenetwork.org/profile/member/worldwatch-institute>

Ανάκτηση 12 10, 2020, από local2030: <https://www.local2030.org/library/251/From-MDGs-to-SDGs-What-are-the-Sustainable-Development-Goals.pdf>

Ανάκτηση 12 12, 2020, από [fao.org](http://www.fao.org/sustainable-development-goals/overview/means-of-implementation-and-the-third-international-conference-on-financing-for-development/ffd3/en/): <http://www.fao.org/sustainable-development-goals/overview/means-of-implementation-and-the-third-international-conference-on-financing-for-development/ffd3/en/>

Δεκλερής. (2000).

EE. (1992). *Συνθήκη Μάαστριχτ*. Μάαστριχτ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>.

ΕΕ. (1997). Άμστερνταμ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:11997D/TXT>.

ΕΕ. (2001). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A128027>.

ΕΕ. (2006). Βρυξέλλες, .

ΕΕ. (2010). ΕΥΡΩΠΗ 2020 Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Βρυξέλλες.

ΕΕ. (2013). γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας».

ΕΕ. (2016, 11). Ανάκτηση 12 22, 2020, από https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development_el

ΕΕ. (2019). *eur-lex.europa.eu*. Ανάκτηση 12 22, 2020, από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:4438420>

ΕΚ. (1998). <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:51999DC0543:EL:HTML>.

ΕΚ. (1998). αναθεώρησης του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την πολιτική και τη δράση για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη" Στόχος η αειφορία". Απόφαση αριθ. 2179/98/ΕΚ του περί.

Ιπποκράτης. (1816). *Το περί αέρων, υδάτων, τόπων Δεύτερον εκδοθέν μετά της Γαλλικής μεταφράσεως' ω προσετέθη εκ του αυτού Ιπποκράτους και Ο Νόμος, Μετά της Γαλλικής μεταφράσεως' και το του Γαληνού οτι άριστος ιατρός, και φιλόσοφος. Φιλοτίμω δαπάνη των ομογενών Χίων.* (Α. Κοραΐς, Μεταφρ.) Παρίσι: Αδαμάντιος Κοραΐς.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ. (n.d.). Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ιονίων Νήσων.

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π. (n.d.). <http://courses.arch.ntua.gr>. Ανάκτηση 1 8, 2021, από http://courses.arch.ntua.gr/el/oi_eyrvpaikes_poleis/ekpaideytiko_yliko/eyrvpaikh_politikh_gia_tis_poleis/xarths_leicias_gia_tis_bivsimes_eyrvpaikes_poleis.htm:
file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/XARTHS%20LEICIAS%20GIA%20TIS%20BIVSIMES%20EYRVPAIKES%20POLEIS-2.pdf